The
Robert E. Gross
Collection
A Memorial to the Founder
of the
Lockheed Aircraft
Corporation

Business Administration Library
University of California
Los Angeles

808

№ 30/III/145

Waller 430
Muller 1036

I. L.

t' UTRECHT, by J. v. POOLSUM, Anno 1690.

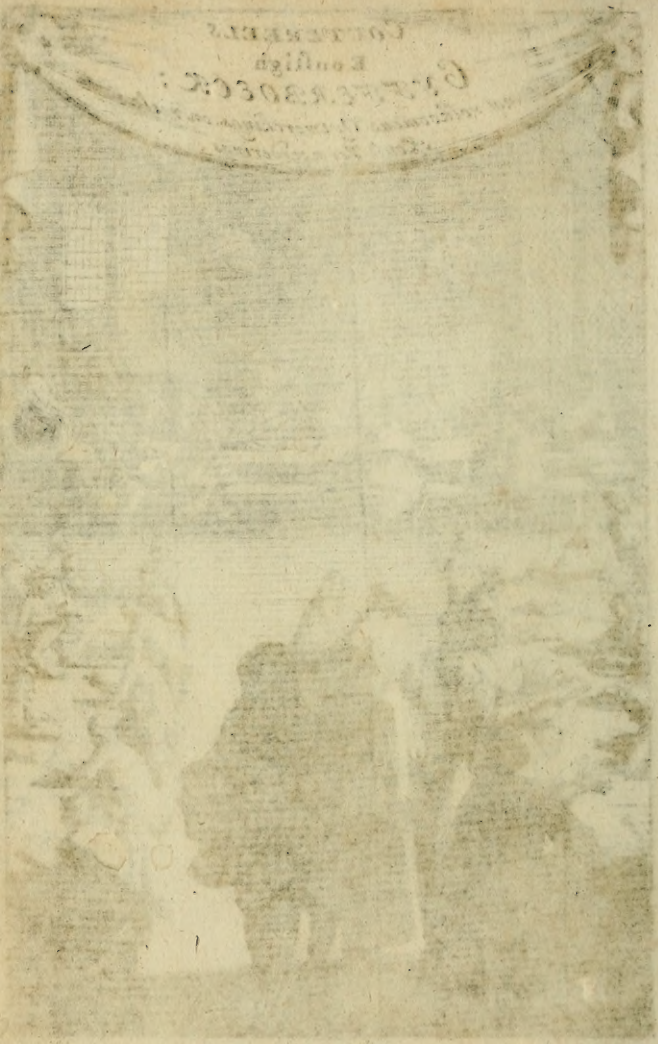

't KONSTIGH CYFFER-BOEK

VAN

Mr. JEAN COUTEREELS;

Met volkomene Uytwerkingh aller Queſtien, en byvoegingh van veelerley andere ſoo noodige als konſtige Opgevingen.

Begonnen door

Mr. DIRK DE GRAUW;

En volvoerd door een wel-ervaren Perſoon in deſe Konſt.

Tot UTRECHT,

Gedrukt by J. van POOLSUM, Stadts Drukker, wonende op de Plaats, tegen over 't Stadthuys, 1690.

DE DRUKKER AAN DE BEMINNERS EN LEERLINGEN DER *Hoogh-loflijke Reken-konst.*

ONnodigh is 't, veel te seggen van de noodwendigheyd, nuttigheyd en vermaaklijkheyd der seer voortreflijke *Arithmetica*, of *Reken-konst*; als zijnde saken, welke aan allen genoegh bekend zijn. De gene, welke sich daar in ervaren bevinden, verheugen sich, datse deselve geleerd hebben; wijlse

't nut en 't vermaaklijk daar van met voordeel en luſt gewaar werden. D' andere beklagen ſich, datſe, door harer Ouderen of eygen verſuym, in deſe *Konſtige Konſt* on-wetende zijn gebleven.

De Groote *Auguſtinus*, de Geleerdſte onder d' *Oudvaderen*, ſeght, dat niemand d' Aardſche of Hemelſche dingen kan weten, verſtaan, bevatten, ten zy hy eerſt wel ervaren is in de *Konſt des Getals* (der *Rekeningh*), waar door de Menſchen eerſt leeren kennen het van God geſchapene, daar na tot de kennis des Scheppers, des hooghſten en eeuwigen Gods, op-klimmen.

Plato, onder de *Heydenen* eenen der voortreflijkſte *Philoſophen*, en ſelfs van de *Chriſtenen* den by-naam van de *Godlijke* toe-gevoeghd, heeft alle on-wetende in deſe konſt on-bequaam geacht tot de Regeeringhs en andere Ampten; deſgelijks, om te treeden tot 't leeren van andere konken. Wou ook niemand in ſijne Philoſophiſche School toe-laten, voor dat hy ſich in d' *Arithmetica* had geoeffend; als zijnde niet alleen een geheele noodwendigheyd tot den voortgangh in andere Konſten en Wetenſchappen; maar ook een ſaak, waar door 't Verſtand der Menſchen geſcharpt, aan-gewakkerd en op-gehelderd werd.

Waarom ook de vermaarde *Joodſche Hiſtory-ſchrijver Joſephus* d' *Arithmetica* dit getuygenis geefr,

geeft, datſe niet uyt de menſchen, maar van boven, van God, de Menſchen gegeven is; welke wy ook met dankbaarheyd behoorden aan te nemen, en in waarden te houden, als ten hooghſten voorderlijk voor 't gemeene beſt, en voor yeder in 't byſonder.

Sie daar wat den uytſtekendſten uyt de *Chriſtlijke Oudvaders*, de treflijkſte uyt de *Heydenſche Philoſophen*; en dien beroemden onder de *Joodſche Geſchied-beſchrijvers* van de *Reken-konſt* hebben gevoeld.

Men doe hier noch by 't geen *Iſidorus* ſeght: Neemt wegh 't getal van de dingen, ſoo vergaanſe; en daar ſal geen onderſcheyd zijn tuſſchen Menſchen en Beeſten. 't Welk dan ook de gedachte *Plato* bewoogh, om voor de Poort ſijner Leer-School in de *Philoſophie* te ſchrijven met groote Letteren: *NIEMAND KOME HIER IN, DIE NIET DE GEOMETRIE VERSTAAT.* Waar by aan-gemerkt moet werden, dat beyde de Konſten *Arithmetica* en *Geometria* onder 't woord Geometria plegen te werden begrepe; gelijkſe dan ook t' ſamen behooren, en d' eene d' andere doorgaans de hand bied: Ja ſonder d' *Arithmetica* de *Geometria* niet kan geoeffend werden.

Als onſe voor-Vaders yemand eenen ſonderlingen Lof wilden toe-ſchrijven, ſeydende, dat

hy wel geoeffend was in de *Reken-konſt*. En waarlijk, ſonder d'*Arithmetica* ſou ſelfs een groot deel van Gods woord by ons niet verſtaan werden, noch wy de rechte Kerne, gebruyk en nut daar uyt konnen halen. In de meeſte Wetenſchappen ſouden wy blind zijn; on-bequaam tot de Veſtingh-bouw, Koophandel, Schipvaart, kennis der Jaar-tijden, en menighte van andere ſaken.

Hierom hebben ook alle verſtandige Vorſten en Overheden altijd ordre geſteld, dat in hare Landen bequame Schoolen wierden aan-geright, in welke deſe Konſt wierd geleerd; op dat de Kinderen van jonghs af daar in mochten werden onderweſen, en alſoo bequaam gemaakt of tot hooger *Studien* in de *Theologiſche*, *Philoſophiſche*, *Aſtronomiſche* en andere Wetenſchappen, of tot de Land-Regeeringh, Ampt-bedieningen, Koophandel, *Militie*, Landwinningh en Akkerbouw, Schipvaart, Steden-verſterkingh, &c.

Vele Particuliere hebben ſich ook bemoeyd, om *Cijffer-boeken* in 't licht te geven, 't zy Cijffermeeſters, tot haar eygen gebruyk voor hare Diſcipulen in hare Schoolen; 't zy andere Mannen, om beyde Meeſters en Leerlingen tot 't gemeene-beſt dienſt te doen. Onder de Nederduytſche uyt-gevers van *Cijffer-boeken* zijn meeſt bekend *Bernhardus Stokman*, *Anthony Smyters*, *Sybrand*

Sybrand Hanſſz. Cardinaal, *Nicolaus Petri Daventrienſis*, *Jan Coutereels*, *David Kok*, *Bartjens*, *Van der Schuere*, *Maes*, &c. En onder de konſtighſte van al deſelve heeft men al van over langh getelt, ja ook wel voor aan geſteld, dat van M^r. *Jean Coutereels*; tot verſcheydene malen toe ſoo in 't *Franſch* als *Nederduytſch* herdrukt, echter al weer ſoodanigh uyt-verkocht, dat weynigh Exemplaren meer te vinden zijn. Derhalven noodigh wierd geoordeeld, een nieuwen Druk op de Pars te brengen; en buyten twijffel ſou 't noch al meer-maal herdrukt zijn geweeſt, indien aan d' eene zijde de *Nÿd*, aan d' andere zijde d' *onwetenheyd*, tſedert een wijl tijds de *Cÿfferingh* van de gedachte *Coutereels* niet hadden *geſmoord*.

Eenige der wel-ervaarne Reken-meeſters hebben dit Boek in hare Schoolen niet willen gebruyken, om de daar in zijnde *Konſt-queſtien* liever als uyt haar eygene bedenkingen komende hare *Diſcipulen* voor te ſtellen. Maar de meeſte on-gebruyklijkheyd koomd van d' *onwetenheyd* veler Meeſters in deſe Konſt. Want vermids 't grootſte deel der *Queſtien* alleen voor-geſteld zijn met de *bloote vraagh en 't Facit*, ſoo wetenſe dikmaal niet, hoe de *werkingh* tot op-loſſingh der vraagh, te doen ſtaat, inſonderheyd als deſelve wat *ſubtijl*, of *konſtigh-verward* valt. En

willen derhalven dit Boek in hare Schoolen niet gedoogen, of derven 't niet in-voeren, vermidsse dan of vele Queſtien ſouden moeten overſlaan, of als hare *Diſcipulen* d' oploſſingh verſochten, hare on-kunde voor deſelve ſouden moeten ontdekken.

Dit heeft bemerkt Mr. DIRK de GRAUW, een beroemd Schrijf- en Reken-meeſter in onſe Stad *Utrecht*. Derhalven nam hy voor, 't gedachte *Cijffer-boek* van *Coutereels* met volkomene Uytwerkingen in 't licht te geven: En ik nam aan, ſijn Werk te drukken. Maar doe nu d' eerſte veerthien Bladeren, eyndigende met de *Multiplicatio in de Practyk*, of *Pagina* 224. van hem bewerkt, en van my ten deelen gedrukt waren, wierd hy on-verwacht door de Dood weghgerukt. Hy had geen *Copy* meer in voordeel gemaakt, als tot 't eynd der gedachte *Multiplicatio in de Practyk*; alleen wierden eenige on-volwerkte en on-correcte kladden van weynigh importantie gevonden: Vermids nu 't Boek van my begonnen was te drukken, ſoo moeſt ik omſien, hoe 't volvoerd ſou werden.

Elk was niet bequaam, om de hand hier aan te ſlaan. 'k Heb derhalven een wel-ervaren Perſoon in deſe Konſt verſocht, 't begonnen Werk te willen volmaken. Schoon hy geen geringe moeyte hier in ſagh, ſoo heeft hy 't echter, ter

liefde

liefde van de Konſt, en tot dienſt van 't gemeene-beſt, aan-genomen ; eenige uyren nu en dan van ſijn andere beeſigheden ontrokken, en dus alles ten eynde gebracht.

Ondertuſſchen oordeelde hy, dat niet weynigh tot nut, Cieraad, en volkomenheyd deſes Boeks ſou dienen, dat hy voor-by gingh eenige *Queſtien* in *Coutereels* van eenerley werkingh, en die dikmaal voor-quamen : Maar daar tegens andere, van een andere natuur en byſonder ſlagh van uytwerking, in te voegen. En dit heeft my ook wel behaaghd; vertrouwende, dat het andere, ſoo Meeſters als Leerlingen, niet minder behagen ſal. Dus heeft hy met de *Diviſio in de Practijk* begonnen, en met de *Vermaaklyke Konſtige Beſluyt-Exempelen* geëyndighd. Volgens 't oordeel van goede Meeſters in deſe Konſt, welke de Bladeren in dit Werk, alsſe af-gedrukt waren, geſien hebben, ſal 't van een groot gebruyk en goeden dienſt zijn : Vermids hier vervat is al 't nodighſte en konſtighſte uyt 't konſtigh *Cyffer-boek* des vermaarden *Coutereels*, met volkomene Uytwerkingen : En dan noch verrijkt met geduurige Invoeghſelen van een groot getal andere ſoo *dienſtige*, als *konſtige* en *vermaaklijke* Vraagh-ſtukken.

In d' eerſte veerthien Bladeren, of tot op de *Diviſio in de Practijk*, heeft Mr. DIRK de GRAUW gevolghd

gevolghd de gemeene manier van werkingh in den *Regel van Drieën*, door *Multipliceeren* en *Divideeren* der volle getallen. Doch de *Vervolger van sijn Werk* heeft doorgaans, niet alleen in *Regels van Drieën*, maar ook in *andere Gevallen*, daar *Multipliceeren* en *Divideeren* werd vereyscht, een veel *korter manier* van werkingh gestelt; soo dat dikmaal *met honderd Cijffer-letteren* werd gewerkt even dat, daar andere *vele duysend Letteren* toe van doen hebben. En gewisselijk, indien hy dese korte Cijfferingh niet had gebruykt, soo sou dit Werk vele bladeren grooter moeten geworden zijn. De gene, welke deselve sullen willen volgen, sullen een groot gemak daar by vinden; als daar door wegh-nemende de geweldigh-groote *Multiplicatien* en *Divisien*, welke niet alleen veel plaats beslaan, maar ook moeylijk te bewerken zijn, en waar in, door de menighte der letteren, en de langheyd der werkingh, lichtlijk *fauten* konnen geslagen werden, waar door men dan sulke wijd-uytloopende *Multiplicatien* en *Divisien* weer moet hervatten, met geen kleyn tijd-verluym, en noch meer arbeyd. Die even-wel dese *korte manier* noch soo ten 'eersten niet vatten en navolgen konnen, mogen sich behelpen met de gewoone manier des *Multipliceerens* en *Divideerens*, tot datse d'andere *Methode* begrepen hebben, en door deselve sich ontslaan

ontslaan mogen van soo veel moeyte, van soo veel acht-nemens; van soo veel gevaar des miswerkens in 't bewerken van groote Getallen, soo in de *vermenighvuldigingh*, als in de *verdeelingh*, &c.

Om Druk-feylen te verhoeden is met alle mogelijke vlijt toe-gesien, soo dat'er gantsch weynige sullen gevonden werden; immers gene sulke, welke verwarringh kunnen veroorsaken. Want de feyl sal of uyt de Werkingh of uyt de Vraagh konnen gemerkt werden. In de *Multiplicatien* der eerste 14 Bladeren zijn somtijds eenige regelen achter aan gelijk geset, van welke d' onderste een letter inwaarts moest staan; doch sulks kan lichtlijk werden gemerkt, en gemaklijk verbeterd in de na-werkingh van soodanige Exempelen.

Na dese veerthien Bladeren weten wy niet, dat'er Druk-feylen zijn, behalven de gene, welke onder op de laatste Pagina is aan-geteekend; en dan noch eene op deselve Pagina; alwaar in de bewerkingh der Vraagh, 't eerste getal, staat $21\frac{1}{2}$, 't welk zijn moest, gelijk uyt de gedachte Vraagh selfs blijkt, $22\frac{1}{2}$. Indien'er echter noch eenige andere mogen gevonden worden (want yemand die selfs met *Argus* honderd oogen had, sou hier nauwlijks nauw genoegh konnen

toe-

toe-sien), soo versoeken wy gunstige verschooningh, en behoorlijke verbeteringh.

Nu, in verwachtingh dat dese Vrucht, komende van mijn Drukkery, by vele, soo Meesters als Leerlingen, seer dienstigh, derhalven ook aan-genaam, en 't gemeene-best bevorderlijk sal zijn, soo sal ik desen eyndigen; en bevele alle Beminners deser voortreflijke Konst, en de gene, welke by der hand nemen, sich in deselve t' oeffenen, in de beschermingh des Almachtigen, blijvende

Haren

Dienst-bereyden

Uyt mijn Boekwinkel, desen 1. Nov. 1689.

J. van POOLSUM.

AF-

AFBEELDINGH
DER
REKEN-KONST,
Van den Beroemden
CESAR RIPA.

Hy ſteld voor een ſonderlingh-ſchoone bedaaghde Vrouw, in een Rok met verſcheydene Verwen; geborduurd met Muſijk-noten. In de linker-hand een aardigh Tafeltje, vol Getallen; waar op ſy wijſd met de voorſte Vinger der regter-hand.

Schoon heeft hy deſe Konſt voor-geſteld, vermids eenige Philoſophen hebben gevoeld, dat door de ſchoonheyd en volmaaktheyd der Getallen alle dingen waren gemaakt. De Natuur der getallen, ſeyde PYTHAGORAS, *liep over door alle dingen, en der ſelver kennis was de ware Wijsheyd; die onverderflijk ſich keerde rond-*

rondom d' eerſte Godlijke ſchoonheden, welke eeuwigh-duurigh, en door wiens mede-deelingh alle dingen gemaakt zijn.

Bedaaght werdſe geſchilderd ; want gelijk in den Ouderdom is de volmaaktheyd, alſoo is ook de Reken-konſt volmaakt in opſicht harer hoedanigheyd.

De verſcheydenheyd der Verwen vertoond, dat d' Arithmetica *leght de beginſelen tot de* Mathematica, Geometria, *&c.*

De Muſijk-noten geven te kennen, datſe den wegh opend tot de Zangh-konſt; welke niet kan beſtaan ſonder d' Arithmetiſche Proportien.

Met de linker-hand houdſe de Getal-Tafel ; en wijſt met de voorſte Vinger der reghter-hand op de Cijffer-letteren, om der ſelver kracht uyt te drukken.

NUME-

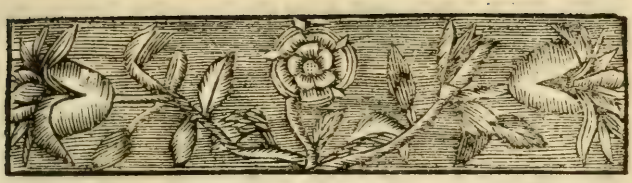

NUMERATIO,

OFTE

Noeminge der Getallen.

DE Numeratio en beſtaat maar alleenlijk in het noemen ende pronunceren der getallen/ hoedanig ons die ſoude mogen voor komen/ 't zy van 1. 2. 3. 4. 5. 6. ofte meerder Letteren / welke getallen haren oorſprongh hebben uyt deſe tien volgende letteren: Te weten/

1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
een	twee	drie	vier	vijf	ſes	ſeven	acht	negen	nul

Deſe zijn alle enkele getallen / maar wanneer een van de ſelve met een Nul achter aan geſchreven word / doet het ſelve ſoo veel tienen als ſijn benaminge: Als blijkt/

10	20	30	40	50	60	70	80	90
tien	twintich	dertich	veertich	vijftich	ſeſtich	ſeventich	tachentich	negentich

Ende waar deselve med twee Nullen geschzeben wozd/ soo doen deselve soo menigmaal honderd: Als volgd/

100	200	300	400	500	600	700	800	900
een honderd	twee honderd	dzie honderd	vier honderd	vijf honderd	ses honderd	seven honderd	acht honderd	negen honderd

Maar getekend med dzie Nullen zijn deselve soo veel dupsend/ ende soo voozt altijd op-klimmende: Als volgd/

een	1
tien	10
honderd	100
dupsend	1000
tien dupsend	10000
honderd dupsend	100000
dupsend maal dupsend of milioen	1000000
tien milioen	10000000
honderd milioen	100000000
dupsend milioen	1000000000
tien dupsend milioen	10000000000
honderd dupsend milioen	100000000000
dupsendmaal dupsend milioen of bp milioen	1000000000000

Nu volgen noch eenige t'samen-geboegde getallen / daar in de plaatse van de Nul een enkel getal wozd bp geboegd/ als dit 60/ sestig / soo nu in plaatse van de Nul een 8/ acht/ komt dat dan 68/ acht en t'sestig is/ als bp dese na-volgende Exempelen.

88 Acht en tachtig.
579 Vijf honderd negen-en-t'seventig.
4083 Vier dupsend dzie-en-tachtig.
56008 Ses en vijftig dupsend en acht.
307685 Dzie honderd dupsend / seven dupsend / ses honderd vijf-en-tachtig.

Negen

9786538 Negen milioen / seven honderd dupsend/ ses-en-tachtig dupsend / vijf honderd / en acht-en-dertig.

78435780 Acht-en-t'sewentig milioen / vier honderd dupsend / vijf-en-dertig dupsend / seven honderd/ en tachtig.

908070907 Negen honderd milioen / acht milioen/ t'sewentig dupsend / negen honderd / en seven.

1234567890 Een dupsend milioen/ twee honderd milioen/ vier-en-dertig milioen / vijf honderd dupsend / seven-en-t'sestig dupsend / acht honderd/ en t'negentig.

ADDITIO,

Ofte Op-tellinge.

ADditio dient in veele partyen ofte getallen te vergaderen / ende die een somme te wzengen / ende om dit te doen / moet men te samen stellen die van een'erlep natuure zijn / te weten ponden med ponden / guldens med guldens/ elle med ellen/ schellingen med schellingen/ende alsoo voozds/ elk getal onder zijns gelijke/ ende als dan sal men een geheele Somme daar af maken / beginnende aen de rechter-hand/ ende 't geene daar upt komt wozd somme genoemd.

Pond.	Gguld.	Guld.	Elle	℔
4	48	423	9876	4367
8	76	468	8765	4892
5	54	549	7654	5463
4	38	476	6543	4846
9	42	542	5432	5492
7	76	436	4321	5476
37	334	2894	42591	30536

12345	408	1487629
23456	507	3543265
2345	608	454321
3456	403	647638
567	706	84976
678	504	25892
4567	303	5476
5678	706	4348
789	209	349
234	803	762
2345	902	28
3456	507	53
34567	506	4
45 78	703	3
140161	7775	6254744

TOEGIFT.

Om van een Additio de Somme ofte uytkomst te weten/ eer dat eenig letter geset is/ mids wetende hoe veel letteren die breed ende hoe veel regelen deselve hoog sal wesen/ ook dat gy by de gestelde/ dan eben soo veel regelen/ van soo veel letteren/ als die wesen sullen/ meugt by voegen/ als by Exempel:

Dat imand aan u seyde/ hy wilde u een Additio voorstellen van 4 letteren breed/ ende 5 regelen hoog/ soo soude de Somme 49995 wesen/ dat gy wel kund weten/ eer dat imand een letter gestelt heeft/ sy mogen dan setten wat het hun gelieft/ gy moet wel letten/ als gy de uytkomst geset hebt ende u de regelen dan voorden voor-geschreven/ dat gy altijd in het stellen van uwe regels/ wel observeert dat u letter die gy tegen de zijne stelt 9 maakt/ ende u tweede tegen sijn tweede ook 9/ ende dan van te voren de hoogte wetende van 5 regelen/ komt 5 maal 9 is 45/ stelt 5 ende behoud 4/ ende dan weder 5 maal 9 is 45/ en 4 is 49/ set 9 en behoud 4/ en soo tot het eynde sal komen 49995 voor de Somme.

SUB-

SUBSTRACTIO,

Ofte Aftreckinge.

SUbſtractio dient om een minder van een meerder getal af te trecken / en dat gedaan zijnde ſoo word het overblijfſel reſt genoemd / hier zijn drie ſaken aan te merken / dat het eerſte ofte bovenſte getal de Schuld is / het tweede de Betalinge/ ende het derde de Reſt/ dat noch te betalen blijft/ als by Exempel:

A is ſchuldig aan B ——— 534 gulden/
waar op A betaald ——— 342 gulden.

reſt noch aan B te betalen —— 192 gulden/
als blijkt by de Proeve —— 534 gulden.

S 106268	S 152705	S 307650
B 87695	B 126362	B 170845
R 18573	R 26343	R 136805
P 106268	P 152705	P 307650

S 5600048300064O	S 6840000000247624
B 384760008798 26	B 3468347624000089
R 17524821208 14	R 3371652376237535
P 5600048300064O	P 6840000000247624

MULTIPLICATIO,

Ofte Vermenigvuldigen.

MUltiplicatio dient om een getal door een ander te vermeerderen/ ende te doen worden 2/ 3/ 4/ 5/ ende 6/ maal soo veel als 't weerd is / ja om 't selve te brengen tot een oneyndelijk getal meer als het te voren dede/ ende dat daar uyt komt word genoemt het product/ als by Exempel/ hoe veel is 2 maal 368/ het product is 736/ doch eer dat de Leerlingen tot het Werck treden / soo behoorense de Tafel van Multiplicatie wel perfect en vast van buyten te kunnen.

De TAFEL van

MULTIPLICATIO.

Die sig met ernst en lust, al verder wil useren.
Dees Tafel hy voor al, moet vast van buyten leeren.

	2	—	4		4	—	16		6	—	36
	3	—	6		5	—	20		7	—	42
	4	—	8		6	—	24	6 maal	8	is	48
	5	—	10	4 maal	7	is	28		9	—	54
2 maal	6	is	12		8	—	32				
	7	—	14		9	—	36		7	—	49
	8	—	16					7 maal	8	is	56
	9	—	18						9	—	63
					5	—	25				
	3	—	9		6	—	30	8 maal	8	is	64
	4	—	12	5 maal	7	is	35		9	—	72
	5	—	15		8	—	40				
3 maal	6	is	18		9	—	45	9 maal	9	is	81
	7	—	21								
	8	—	24								
	9	—	27								

368	476	5437	6823	48767
2	4	5	7	9
736	1904	27185	47761	438923

134	9876543	45678	45678
13	12	23	78
402	19753086	137034	365424
134	9876543	91356	319746
1742	118518516	1050594	3562884

45678	45678	45678
134	538	796
282712	365424	274068
137034	137034	411102
45678	228390	319746
6120852	24574764	36359688

483476	4547692
6453	2897
1450428	31833844
2417380	40929228
1933904	36381536
2900856	9095384
3119870628	13174663724

48476843	47968427
367485	832679
242384215	431715843
387814744	335778989
193907372	287810562
339337901	95936854
290861058	143905281
145430529	383747416
17814512649855	39942201825933

Volge noch vier Vermakelijke Multiplicatie.

3 2 3
2 3 1

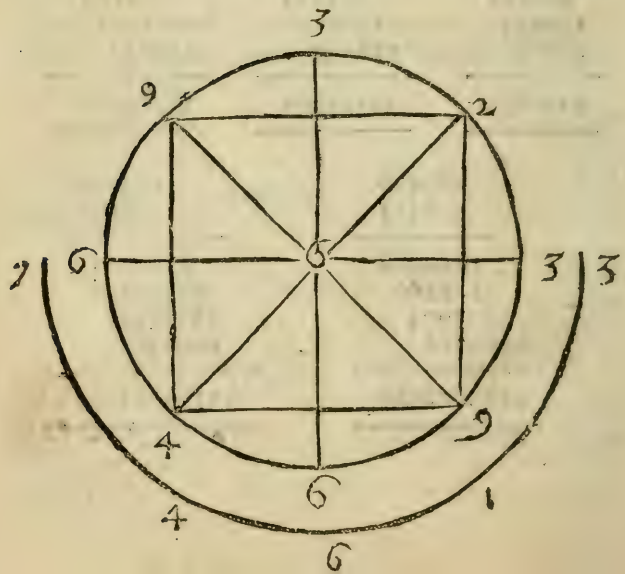

1 3 8 9 6
6 5 4 6 7

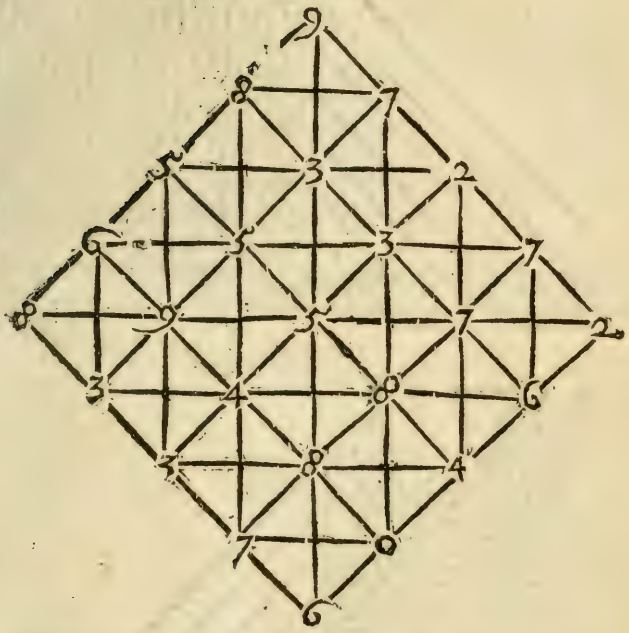

9 0 9 7 2 9 4 5 2

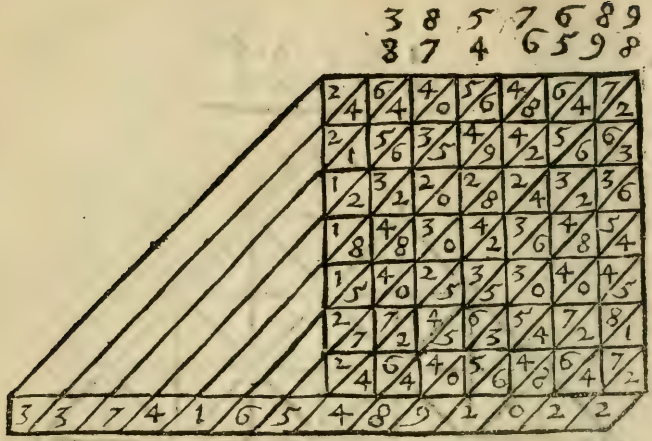
3 8 5 7 6 8 9
8 7 4 6 5 9 8

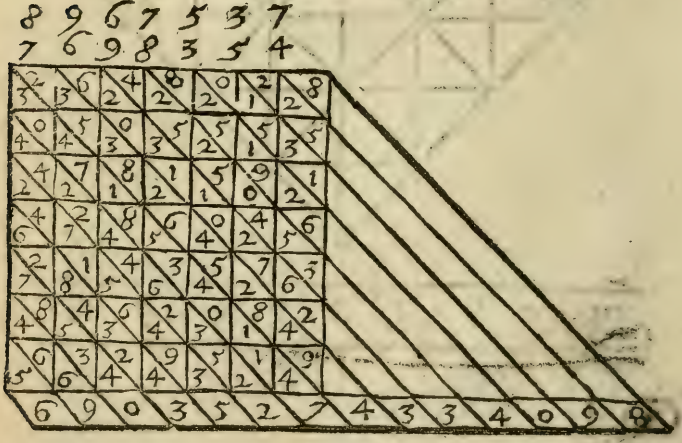
8 9 6 7 5 3 7
7 6 9 8 3 5 4

DIVISIO,

Ofte Verdeelinge.

Divisio dient om alle Getallen / naar een sekere proportie te verminderen / ofte om te weten / hoe veel-maals een getal in een ander mag genomen worden: Ende dat daar upt komt word den quotient genoemd / als by Exempel / drie Burgers ofte Hooplupden hebben te deelen 456 gulden / op sulken Conditie dat den eenen soo veel als den anderen sal ontfangen / nu is de Vraage hoe veel dat elck daar van hebben sal? siet het werk /

1 456 333	152 gulden elk	21 656 444	164	24 795 555	159
13 1956 666	326	22 5638 777	234	65 4696 888	587
55 8604 999	956	24 4876 2333 22	212	1 213 8976 3444 33	264
1 183 8638 3444 33	254	2 150 11764 3444 33	346	1 180 15402 3444 33	453
1 277 63684 8777 88	732	2 578 44520 5666 55	795	9 520 67551 8999 88	759

3
276
15129 | 123
12333
122
1

4
746
101088 | 432
23444
233
2

21
1847
127062 | 234
54333
544
5

48
4838
428427 | 789
54333
544
5

23
3396
428427 | 543
78999
788
7

71
5196
858368 | 958
89666
899
8

32
3046
139141
17699616 | 3256
5436666
54333
544
5

21
5117
486004
15734678 | 2894
5437777
54333
544
6

23
3098
460194
37977120 | 7965
4768888
47666
477
4

63
5417
611762
37977120 | 4768
7965555
79666
799
7

32
3071
168320
20028184
2493433721 | 54367
458633333
4586666
45888
455
4

38
3662
145937
28799955
1928398548
128643525066 | 235267
54679888888
546799999
5467777
54666
544
5

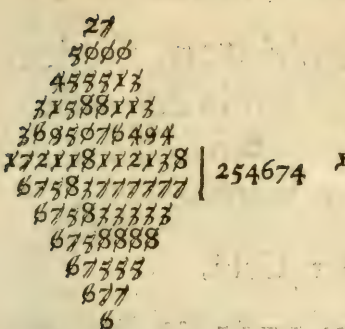

Daar zijn noch verſcheyde andere manieren van Diuideeren / die ook gereed ende bequaam ſchijnen te weſen / maar ons bedunchens niet vaardiger noch beter als de voorgaande / ook is de meyning niet ons in te laten / om alle de manieren omſtandelijk te vertoonen / ende den Leerlingen groot-matig voor te ſtellen / alſoo dat door andere beroemde ende weet-kundige Meeſters voor ons menigmaal getoont is / maar onſe meyninge ſtreckt maar alleenlijk / om de Leerlingen ende weet-gierige Liefhebbers beknopteljk ende op de eenboudigſte manieren alle Queſtien die hun in de Cijfer-konſt ofte Koophandel mochten voor-komen / met Fondament op te loſſen ende te Solveren.

T O E - G I F T.

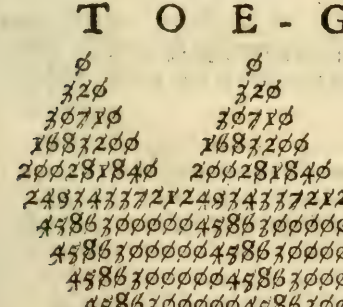

Van de Munten, Maten, Tijden ende Gewichten, soo in dese ende andere CYFFER-BOECKEN gebruyckt worden.

Van het Geld.

1 ℔ Vlaams doet —— —— 20 Schellingen.
1 ß —— —— —— —— 12 Groot.
1 ₰ —— —— —— —— 24 Mijten.
1 ℔ Vlaams doet —— —— 6 Gulden.
1 Gulde —— —— —— 20 Stuyvers.
1 Stuyver —— —— 16 Penningen/ of 2 Groot.
1 Oortien —— —— —— 2 Duyten.
1 Duyt —— —— —— 2 Penningen.
6 ℔ Brabands —— —— —— 4 ℔ Vlaams.
12 ₰ Groot Brabands —— —— 8 ₰ Vlaams.
1 ℔ Steerlings —— —— 33 ß 4 ₰ Vlaams.
1 ß Steerlings —— —— 10 Stuyvers Hollands.
1 ℔ Tournoys —— —— 20 Stuyvers Hollands.

Tot Norenburg, Frankfort en Augsborg rekend men med Florijnen van 60 kruytsers/sommige by ponden/ schellingen en grooten / zijn de 60 kruytsers een pond / en de ß na advenant.

1 Florijn Pools —— —— —— 30 Grossen.
1 Gulden Hollands —— —— 36 Grossen.
1 Rijxdaalder —— —— —— 90 Grossen.
1 Florijn —— —— doet 60 Kruytsers en in wissel 65.
1 Daalder —— —— —— 26 Mark.
1 Mark —— —— —— —— 6 Bups.
1 Bups —— —— —— 4 Heller.
1 Mark —— —— —— —— 32 Gros.

1 Mark

1 Mark	—— —— ——	24 Heller.
1 Gros	—— —— ——	12 Heller.
1 Gros	—— —— ——	18 Penningen.
1 Mark	—— —— ——	60 ß Tups.
1 ß Tubs	—— —— ——	12 ß.
1 Daalder	—— —— ——	32 ß Tups.

In Spangien doet een Ducaat 11 Realen / 400 Rees ofte 375 Marabedisen / 1 Pezos is 13½ Realen of 450 Marabedis.

1 Ducaat	—— —— ——	96 ß.
1 Ducaat in Portugaal	—— ——	400 Rees.
1 Ducaat in Spangien	—— ——	375 Marabedisen.
1 Goude Kroon	—— ——	60 ß Tournoys.

Tot Venetien rekendmen med ℒ. ß. ß. / en sommige med Ducaten en ß / van 6 ℒ 4 ß : den Ducaat / de wissel geschied in Ducaten / van 6½ ℒ als vozen / welke Ducaten haar verdeelen in 24 grooten.

Van de Gewichten, eerst van 't Munt-gewicht.

1 ℔ doet	—— ——	2 Mark of — 32 lood.
1 Mark	—— ——	8 Oncen of — 5120 asen.
1 Once	—— ——	20 Engelsen of — 640 asen.
1 Engelse	—— ——	4 Fierlingen of — 32 asen.
1 Fierling	—— ——	2 Troykens of — 8 asen.
1 Troyken	—— ——	2 Deuskens of — 4 asen.
1 Deusken	—— ——	2 Aaskens.

Van 't Assay-gewicht.

Het Assay-gewicht diend om te weten de qualitepd of fijnigheyd van eenig Masse / tot Goud-assay / werd gerekend by Mark / Karat en Grepnen / med gedeelten van dien / ende tot het Zilver-mark / Penningen / en Grepnen / &c.

Goud.

Goud.	Silver.
1 Marck doet — 24 Karat.	1 Marck doet — 12 Penn.
1 Karat — 12 Grepn.	1 Penning — 24 Grepne.

Soo dat een Marck Assay/ soo wel van Goud als Silver/ doet 288 grepnen.

Gewicht der Hebreen, ende van 't Heylige.

1 Talent of Centener doet — — 3000 Sikelen.
1 Sikel — — — 20 Gera.
1 Gera weegd 16 gersten-granen of — 16 Asen.
Siet d' Annotatie van de nieuwe Oversetters.

1 Gera doet dan 16 asen ofte ½ engelse troys.
1 Sikel des Heyligdoms — — 10 Engelse troys.
Dat is soo veel als twee Rosenobels / of d' oude Franse Kroonen / van 64 in 't marck.

Een Dragma weegt gelijk een oude Franschе Kroon/ dat is gelijk nu een halve Rosenobel / van 64 in 't Marck / ende was doen ¼ van een heylige Sikel.
Siet d' Annotatien van de nieuwe Oversetters.

1 ℔ Goud is 100 gemeyne of 50 heylige Sikelen.
1 Talent doet — — — 3000 Sikelen.
1 Sikel — — 4 Dragma of 20 Gera.
1 Dragma — — — 5 Gera.
1 Gera — — 16 Gerste-granen of 16 asen.

Tegen het trois Munt-gewicht vergeleken.

1 Talent doet — — 93⅓ ℔ of 187½ Marck.
1 Sikel — — — 10 Engelschen.
1 Dragma — — — 2 Engelsen 16 asen.
1 Gera — — — — 16 Asen troys.

De Hebreen reecknen 1 ℔ op 100 Sikels / 1 Sikel 5 Engelsen troys.

Van

Van 't Medicijn-gewicht.

1 ℔ doet —— —— —— —— 12 Oncen.
1 Once —— —— —— —— 8 Dragma.
1 Dragma —— —— —— 3 Schrupels.
1 Schrupel —— —— —— 20 Grepnen.

Van 't Hollands Gewichte.

1 Centenaar of Quintal doet —— 100 ℔.
1 ℔ —— —— —— 2 Marck of 16 once/ of 32 loot.
1 Once —— —— —— 20 Engelsche of 2 loot.
1 Engels —— —— —— 32 Asen.
1 Schip-℔ —— —— 20 Lijs-℔ of 300 ℔.
1 Lijs-℔ —— —— —— —— 15 ℔.
1 Vat Boter weegd —— —— —— 320 ℔.

Van de natte en droge Maten.

1 Voeder Wijns doet —— —— 6 Ames.
1 Aam —— —— 50 Stoop ofte 100 potten.
1 Pot —— —— —— 2 Mingelen.
1 Mingelen —— —— —— 2 Pinten.
1 Last houd —— —— —— 12 Tonne.
1 Tonne —— —— —— 4 Kinnekens.
1 Last Haring doet 14 tonnen Zee-stucks of 12 tonne aan Land.
1 Last Terwe doet —— —— 27 Mudden.
1 Mudd. —— —— —— 4 Schepels.
1 Schepel —— —— —— 4 Spinten.
1 Land-roede in Holland en Zeeland doet - 12 voeten.
1 Voet —— —— —— 12 duymen.

Alsoo dat 600 roeden bierhand aldaar een morgen doen.

Van den Tijd.

Den loop die de Zonne doet / door den Zodiack van 't be-

gin van Aries tot op 't eynden van Capricornius, maakt juyst een vol Jaar / dese keer doetse na haar middel-loop in 365 dagen / 5 uren / 48 minuten / en 49 secunden / stijf / doch men rekend 365 dagen 6 uren /

't Jaar is gedeeld in 12 maand of 52 weecken of 365 dagen.

1 Maand	—— —— ——	30 dagen.
1 Week	—— —— —— ——	7 dagen.
1 Dag en nacht	—— —— —— ——	24 uren.
1 Uur	—— —— —— ——	60 minuten.

Additio in Gelden.

ADditio dient wanneer men verschepde perceelen van gelt heeft te ontfangen ofte upt te geben / om dan te kunnen weten / hoe veel die selbige t' samen bedragen in eender Somma / stelt als vooren geleerd is guldens onder guldens / stuyvers onder stuyvers / ende penningen onder penningen:

Guld.	20	Stuyvers.
23456	—— —— ——	7
34567	—— —— ——	8
45678	—— —— ——	9
56789	—— —— ——	10
67892	—— —— ——	11
78923	—— —— ——	12
89234	—— —— ——	13
92345	—— —— ——	14
488888	—— —— ——	4 stuyvers.

Pond.

Pond.	20	Schell.
123		19
234		18
345		17
456		16
567		15
678		14
789		13
891		12
4089		4

Guld.	20	Stuyv.	16	Penn.
123		15		11
34		16		12
345		17		13
2		1		14
23		2		15
234		3		6
5		4		7
56		5		8
825		8		6

Pond.	20	Schell.	12	Groot.	24	Mijten.
34		15		11		19
456		16		10		18
567		17		9		17
78		18		8		16
89		19		7		15
234		14		6		14
345		13		5		13
67		12		4		12
1876		9		5		4

Mark 8	Oncen 20	Engels.
34	6	10
45	7	12
56	8	14
67	9	15
78	10	16
12	4	13
23	3	12
320	0	12

Mark 24	Caraten 12	Grepnen.
45	20	11
23	21	10
12	12	9
11	13	8
9	14	7
8	15	6
7	16	5
119	19	8

Mark 12	Groot 24	Greyn.
32	6	22
23	7	23
12	8	21
34	9	13
45	10	12
67	11	11
12	9	9
23	6	10
253	11	1

Wagne	20½	Steen	8	℔.
11		10		6
12		18		7
23		7		5
34		16		4
45		5		3
56		14		2
67		3		3
78		2		2
330		5		4

TOT BESLUYT.

Een Cassier ontfangt den 1ste May / 1000 Kroonen 9 Schell. 8 groot / aan kleyn geld / den 2 July 234 Kroonen 8 Schell. 10 groot / den 3 July 1500 Kroonen 5 ß 11 groot / den 4 Augustp 1596 Kroonen 6 Schell. 8 groot / Vraage hoe veel hy in alles ontfangen heeft als de Kroone gerekend is tot 10 Schell. 10 groot / ende den Schelling tot 12 groot? Facit 4332 Kroonen 9 ß 3 ₰.

Croon.	Schell.	Groot.
1000	9	6
234	8	10
1500	5	11
1596	6	8
Fac. 4332	9	3 groot.

Subſtractio in Gelden.

SUbſtractio dient alleenig om de betalinge te trecken van eenige voorweſene Schulden / dat is / als men betalen / ofte ontfangen moet / ende op deſelve Somma een gedeelte ontfangt ofte betaald / te weten wat'er noch te ontfangen ofte te betalen ſtaat / ſtellende de ſchult boven / ende de betalinge onder / als volgt:

Guld.	20	Stuyv.	16	Penñ.
3406		13		11
3397		17		13
8		15		14
3406		13		11

Pond.	20	Schell.	12	Groot.
2434		0		8
1456		18		9
977		1		11
2434		0		8

Mark	12	Groot	24	Grepnen.
340		7		21
304		9		22
35		9		23
340		7		21

Marck	24	Caraten	12	Grayn.
120		17		9
113		19		11
6		21		10
120		17		9

Quintal	100	℔	16	Once.
34		79		9
19		98		13
14		80		12
34		79		9

Wague	20½	Steen	8	℔
234		5		0
103		17		7
130		7		6
234		5		0

TOT BESLUYT.

Een Koopman is ſchuldig 1230 Roſenobels/ 15 Schell./ waar op hy betaald 545 Nobels 18 ſchell. 11 groot/ Wyage hoe veel hy noch reſt te betalen / als den Nobel gereeknd is tot 23 ſchell. 6 groot ? Facit 684 Nobels 19 ſchell. 7. groot.

1230		15		0
545		18		11
684		19		7

Multiplicatio in Gelden.

DEse Multiplicatio dient alleen om alle Specien van Gelden tot een minder waarde te brengen / als Rijxdaalders ofte Gulden tot stuyvers / stuyv. tot penn: / ende ponden tot schell. en grooten / als volgt:

1. Item 150 pond / hoe veel groot maken die ? Facit 36000 groot.

Pond.
150
20

3000
12

Facit 36000 groot.

2. Item 123 Pond / hoe veel schellingen zijn 't ? Facit 2460 ß.

Pond.
123
20

Facit 2460 schell.

3. Item 456 Schellingen / hoe veel grooten zijn 't ? Facit 5472 groot.

Schell.
456
12

912
456

Facit 5472 groot.

4. Item

4. Item 56 Pond 17 Schellingen / hoe veel schellingen zijn 't? Fac. 1137 ß.

Pond.		schell.
56	——	17
20		

Facit 1137 schell.

5. Item / hoe veel Groot beloopen 67 pond / 15 schell. 6 groot? Fac. 16266 ℔.

Pond.		schell.		groot.
67	——	15	——	6
20				
1355				
12				
2716				
1355				

Fac. 16266 groot.

6. Hoe veel beloopen 67 gulde in penningen? Fac. 21440 penningen.

Gulde.
67
20
1340
16
8040
1340

Fac. 21440 penningen.

7. Hoe veel Penningen doen 78 guld. 12. stuyv.? Facit 25152 penningen.

Guld.	stuyv.
78	12
20	
1572	
16	
9432	
1572	

Fac. 25152 penningen.

8. Item hoe veel Groot / sullen 134. guld. 18 stuyv. uytmaken? Fac. 5396 groot.

Guld.	stuyv.
134	18
20	
2698	
2	

Fac. 5396 grootjens.

9. Hoe

9. Hoe veel Dupten maken 456 pond 10 schell.? Facit 438240 dupten.

Pond.	schel.
456	10
20	
9130	
12	
18260	
9130	
109560	
4	

Fac. 438240 dupten.

10. Hoe veel Dupten sullen beloopen 567 pond / 12 schell. groynen? Fac. 544928.

Pond.	schell.	groot.
567	12	8
20		
11352		
12		
22712		
11352		
136232		
4		

Fac. 544928 dupten.

11. Item 234 pond / 5 schell. / 6 groot / hoe veel mijten maken die? Facit 1349424 mijten.

Pond.	schell.	groot.
234	5	6
20		
4685		
12		
9376		
4685		
56226		
24		
224904		
112452		

Fac. 1349424 mijten.

12. Item hoe veel ℔ maken 15 wagues / 17 steenen / 7 ℔? Fac. 2618 ℔.

Wagues	steen	℔.
15	17	7
165	8	
75	143 ℔	
90		
15		
2475		
143		

Fac. 2618 ℔.

13. Hoe

13. Hoe veel Oncen bedragen 123 ℔/ 8 oncen? Facit 1976. oncen.

℔.	oncen.
123	8
16	
746	
123	

Fac. 1976 oncen.

14. Hoe veel Engelsen beloopen 150 marck/ 3 oncen/ 15 Ingelsen? Fac. 24075 engelsen.

Marck	Once	Ingelsen.
150	3	15
8		
1203		
20		

Fac. 24075 Engelsen.

15. Hoe veel Grepnen beloopen 25 marck/ 8 groot/ 10 grepnen? Facit 7402 grepnen.

Marck	groot	grepn.
25	8	10
12		
58		
25		
308		
24		
1242		
616		

Fac. 7402 grepnen.

16. Item

16. Item soo mijn Ouderdom waar 16 Jaren / hoe veel minuten soude dat zijn? Facit 8294400 minuten.

Jaren.
16
12
32
16
192
30
5760
24
23040
11520
138240
60
Facit 8294400 minuten.

17. Item hoe veel Pinten houd een Woeder Wijn? Fac. 1200 pinten.

Woeder.
1
6
6
100
600
2
Facit 1200 pinten.

18. Hoe

18. Hoe veel Groot ſullen bedragen 2346 hoopen van 8 ſtuiven den hoop / ende tot 45 ſtuyvers het ſtuk? Facit 1689120 groot.

Hoopen.
2346
8
18768
90
Facit 1689120 groot.

19. Item zijnde eens geſeten in mijn School bevond ik dat daar waren 112 wel-geſchapen Kinderen / Vrage hoe veel dingeren ſy t'ſamen hadden? Facit 1120 dingeren.

Kinderen.
112
10
Facit 1120 dingeren.

20. Mijn Geld-haſſe doorſnuffelt hebbende / vond dat daar waren 105 Roſenobels tot 8 gulde 8 ſtuyv. / Vrage hoe ſtuyvers die ſoude uytbrengen? Facit 17640 ſtuyvers.

Roſenob.
105
168
840
630
105
Facit 17640 ſtuyvers.

21. Hebbende verwisseld een Vaatje met Dupten voor 66 Pistoletten tot 3 guld. 10 stuyb. het stuk / alsoo my 9 dupten voor een stuyver geteld wierd / Vrage hoe veel Dupten in 't Vaatje waren? Facit 41580 dupten.

Pistoletten.
66
70
4620
9
Facit 41580 dupten.

22. Item een Stuk Wijns houd 4 oxhoofden / ider oxhoofd 150 kannen / ider kan 2 mingelen / ider mingelen 2 pinten / soo nu ider pint doet 15 vingerhoeden / ider vingerhoed 100 druppelen / Vrage hoe veel druppelen het stuk soude houden? Facit 3600000 druppelen.

Oxhoofden.
4
150
600
2
1200
2
2400
15
12000
2400
36000
100
Facit 3600000 druppelen.

23. Item

23. Item / soo mijn vereerd wierde schere Goude Ketting / wiens gewichte was 9 mark / 3 onces / 19 Engelsen / 23 asen / en yder aas 23 penn. / hoe veel penn. soude die Ketting wel waardig wesen ? Facit 1118513 penningen.

Mark	Once	Ingel	asen.
9	3	19	23
8			
75			
20			
1519			
32			
3061			
4557			
48631			
23			
145893			
97262			

Facit 1118513 penningen.

24. Item / soo een Koorentje / op een Jaar voortbracht 60 andere Koorentjes / ende dat yder van die op een ander Jaar voortbracht 60 andere Koorens / en dat soo 8 Jaar lang : Vrage / hoe veel Koorentjens dat ik dan soude hebben ? Facit 167961600000000 Koorentjens.

Hoozentje.

1
60
60
60
3600
60
216000
60
12960000
60
777600000
60
46656000000
60
2799360000000
60

Facit 167961600000000 Hoozentjens.

25. Genomen dat'er op een Markt stonden 15 Boeren/ yder Boer hadde 5 Hozven / in yder Hozf 3 Hanen/ by yder Haan 6 Hennen / by yder Henne 8 Kiekens/ Vrage hoe veel Pooten sy te samen hadde? Facit 24750 Pooten.

Boeren.
15
5
75
3
225 Hane.
6
1350 Hennen.
8
10800 Kuptens.
1350
225
12375
2
Facit 24750 Pooten.

Diviſio in Gelden.

DIviſio dient om alle kleyne Spetien van Gelden tot een hooger ofte meerder waarde te brengen / recht contrary de Multiplicatie, dat is / om penningen tot ſtuyvers / ende ſtuyvers tot guldens te maken / deſgelijks ook grooten tot ſchell. / ende ſchell. tot ponden / als volgt:

1. Item / 2345 Schellingen hoe veel Ponden zijn 't? Facit 117 pond 5 ſchellingen.

234(5	117	5 Schell.
2220		

2. Item/ hoe veel Schellingen maken 3456 groot?
Facit 288 ſchellingen.

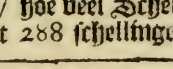

3. Item 23456 Groot/ hoe veel Ponden zijn't?
Facit 97 pond 14 ſchellingen 8 grootjens.

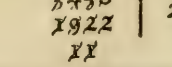

4. Item 2345678 Mijten / hoe veel Pond maken die?
Facit 407 pond/ 4 ſchell./ 8 groot/ 14 mijten/ tot 24 mijte voor een grootjen.

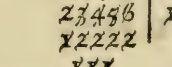

5. Item 345678 Penningen / hoe veel Gulden zijn't?
Facit 1080 gulden 4 ſtuyvers 14 penningen.

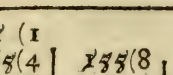

6. Item

6. Item 23456 Groot / hoe veel Gulden zijn 't? Facit 586 guld. 8 stuyv.

1 1	11	
23456	11728	586 —— 8 stuyvers.
22222	2220	

7. Item 34567 Stuyvers / hoe veel Ponden zijn 't? Facit 288 pond / 1 schelling 2 grootjens.

43(1	11	
34567	576(1	288 —— 1 —— 2 groot.
6666	2220	

8. Item 123469 Duyten / hoe veel Guldens zijn 't? Facit 771 guldens 13 stuyvers 5 duyten.

4322(5	1 1	
123469	15433	771 —— 13 —— 5 duyten.
88888	2220	

9. Hoe veel Pond beloopen 23456789 Mijten? Facit 4072 pond / 7 schellingen / 2 groot / 5 mijten / tot 24 mijte voor 1 groot.

			Pon. sch. gro. mijt.
1 11			
187854(5	1558(2		
23456789	977366	8144(7	4072 — 7 — 2 — 5
2444444	122222	22220	
22222	1111		

10. Item 56789 Groot / hoe veel Carolus gulden / van 33 stuyvers het stuk / doense? Facit 860 gulden 14 stuyv. 8 penningen.

1 1(1	19(1	
56789	2839(4	860 —— 14 —— 8 penn.
22222	3333	
	33	

11. Item 5678 ℔ / hoe veel wagues / ſteen / en ℔ maken die? Facit 34 wagues / 8 ſteen / 4 ℔.

12. Item 2346 Oncen / hoe veel ℔ zijn 't? Facit 146 ℔ / 10 once.

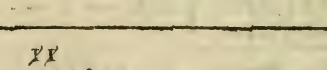

13. Item 45678 Engelſchen / hoe veel marken / oncen / Engelſe zijn 't? Facit 285 marck / 3 once / 18 Engelſchen.

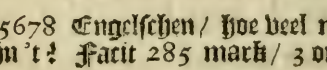

14. Item 45678 Grepnen / hoe veel Marken maken die? Facit 158 marck / 7 once / 6 grepnen.

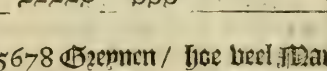

15. Item

15. Item 123456 Penningen/ hoe veel wozpen/ à 4 stuk-hen den wozp/ ende tot 2½ stuyvers het stuk? Facit 771 wozpen/ 1 schell.

XXZ9 XZ3456 X6666 XXX	77X16 XXXØ	771	Wozp — 1 Schell.

16. Item 3307520 Asen/ hoe veel Marken zijn? Facit 646 mark.

X XXX9 3ZØ752Ø 3222222 ZZZZZ	XX XØ336Ø 2222Ø	34 5X68 888	646	Mark.

17. Item 1079892 Schepels / hoe veel Lasten zijn 't? Facit 9999 last.

2ZZ2X XØ79892 444444	2664 269973 27777 222	9999	Last.

18. Item soo ik Oud was 8294400 minuten / hoe veel Jaren soude dat zijn? Facit 16 Jaren.

24X2 8294400 6666660	X X84 X8240 24444 222	2 5760 3330	7 X92 X22 X	16	Jaren.

19. Item 1681 Kinneken's / hoe veel Lasten zijn 't? Facit 35 last / 0 ton / 1 kinneken.

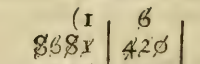

20. Item / als 'er in een Week passeerde 10080 minuten / hoe veel uren was dat daags? Facit 24 uren.

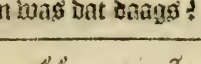

21. Een Huys word gemetselt aan beyde zijden / met 150000 steenen / en dat de lengde houd 300 steenen / wat houd de hoogte aan de eene zijde van het Huys? Facit 250 steenen.

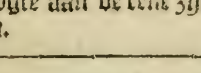

22. Item 5295 Lood / hoe veel ℔ zijn 't? Facit 165 ℔ 7 once / 1 loot.

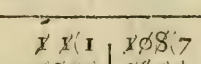

23. Item 3314 ℔ / hoe veel Schip-℔ zijn die? Facit 11 schip-℔ / 0 lijs-℔ / 14 ℔.

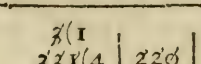

24. Item/

24. Item / hoe veel Daalders (van 35 stuyvers het stuk) maken 333370 penningen? Fac. 595 Daald. 10 stuyv. 10 penningen.

(1	ɣ(1	
ɣ 59(0	ȝȝ8(0	
ȝȝȝȝ7ø	2ø8ȝ5	595 — 10 — 10 penn.
ɣ6666	ȝ555	
ɣɣɣɣ	ȝȝ	

25. Item / d' Aardkloot begrijpt in sijn omloop 5400 mijlen / soo nu een Man deselve wilde omreysen / ende reysde yder dag 5 mijlen: Vrage / in wat tijd hy dat soude konnen doen? Facit in 3 Jaren.

	ɣ		
54øø	ɣø8ø	ȝ6	3 Jaren.
5555	ȝȝø	ɣ2	

Reductio, of Rekening voor de Cassiers.

DE Reductio bestaat in Multiplicatie ende Divisio, ende is dienstig om alle ongelijke Gelden / tot soodanigen Spetie te Multipliceeren / wiens waarde bequamelijk mach gedivideerd ofte verwisseld worden / tot alsulken gelde / als ymand belieft / gelijk by dese volgende Exempelen / duydelijk word aangewesen.

1. Hoe veel Gulde tot 20 stuyvers / sal men tellen voor 3456 Gulde / tot 8 schell. 't stuk? Facit 8294 gulde 8 stuyvers.

Gulden.
3456
48

27648
13824

Komt 165888

Guld. stuyv.
8294 — 8

2. Item 756 Realen tot 7 schell. 6 groot / hoe veel gulde zijn 't? Facit 1701 gulden tot 20 stuybers.

Realen.
756
45

3780
3024

Komt 34020

1701 Guld.

3. Hoe veel Testoenen tot $7\frac{1}{2}$ stuybers sal men tellen voor 216 Pond? Facit 3456 Testoenen.

Pond.
216
20

4320
12

51840

stuyv.
$7\frac{1}{2}$

Komt 15 groot.

3456 Testoen.

PROE-

P R O E V E.

```
                          3456
                            15
                         ------
                         17282
 32                       3456
51840 | 432 | 0 |        ------
12222 | --- | 0 |        51840   Grootjens.
 111    216 Pond.        ------
```

4. Item 356 Daalders/tot 5 schell. 8 groot 't stuk/hoe veel Pond zijn 't? Fac. 100 pond 17 schellingen 4 grootjens.

```
                                          Daalders.
                                            356
                                             68
                                          -----
                                           2848
                  Pond.  sch.  gr.         2136
   8(4 |  (1                              -----
24208 | 201(9 | 100 — 17 — 4              24208
 1222 | 2220 |                            -----
  11
```

5. Hoe veel Portugalopsen / a 10 schell. 6 groot / sal men tellen voor 344 Pond 18 schellingen 6 groot? Facit 657 Portugalopsen.

```
Pond.          Schell.          Groot.
 344 ———— 18 ———— 6
  20
 ----
 6898
   12
 -----
 13802          8
 6898          718
 -----        82782 | 657 Portugalopsen.
 82782        12666
 -----         122
                1
```

6. Item

6. Item 795 Engelotten a 17 schell. 8 groot / hoe veel Pond zijn 't? Facit 702 pond 5 schellingen.

	Engelot.			
	795			
	212			
	1590			
	795	4 6		Pond. sch.
	1590	~~168540~~	~~1404~~(5	702 — 5
		~~122222~~	~~2222~~	
Groot	168540	~~1111~~		

P R O E V E N.

	£.	ß.	
	702 —	5	
	20		
	14045		
	12	~~10~~	
		~~2016~~	
	28090	~~168540~~	795 Engelot.
	14045	~~21222~~	
		~~211~~	
Groot	168540	~~2~~	

7. Hoe veel Spaanse Ducaten a 10 schel. 4 groot / sal men geven voor 102 pond / 16 schell. / 4 groot? Facit 199 Ducaten.

Pond.

Pond.	schell.	groot.
102	16	4
20		
2056		
12	11	
	1221	
4116	24676	199 Ducaten.
2056	14444	
	122	
24676	1	

8. Item 345 Henricus Nobels / a 13 guld. 18 stuyvers/ 8 penn. 't stuk / hoe veel pond doen die? Facit 800 pond 13 schellingen / 9 groot.

Nobel.			L.	ß.	₰.
345					
557					
2415					
1725	7 4(9				
1725	192165	160(13	800	13	9
	122222	2220			
192165	1111				

9. Hoe veel Ducaten van Castilien a 63 stuyv. / sal men tellen voor 999 pond/ 12 schell.? Facit 1904 Ducaten.

Pond.	schell.
999	12
20	
19992	562
6	119952
	63333
119952	666

1904 Ducaten.

10. Item

10. Item 702 Gulde tot 28 stuyvers / hoe veel stukken tot 4 gulde / 4 stuyvers doense? Facit 234 stukken.

Gulde.	
702	
28	
5616	28
1404	19656 | 234 Stukken.
19656	8444 |
	88

11. Hoe veel Goude Leeuwen / a 11 schell. 10 groot / sal men hebben voor 256 Angelotten / tot 17 schellingen 6 groot? Facit 378 goude Leeuwen 7 schellingen.

Schell. Groot.	Angelot.
17 — 6	256
12	210
210 Groot den Angelot.	2560
	512
Schell. Groot.	53760
11 — 10	
12	
142 Groot den Goude Leeuw.	12(8
	1112(4 | 378 — 7 schel.
	53760
	14222
	144
	1

12. Item 1316 Daalders / a 5 schell. 10 groot / hoe veel Roſenobels doense tot 7 gulde 't stuk? Facit 329 Roſenobels.

Daal-

Daald.
1316
35
6580
3948
46060 stuyv.

1		
42		
46066	329 Rosenob.	
14440		
11		

13. Hoe veel Croonen / à 10 schell. 10 groot / sal men tellen voor 26 Pond 13 schell. 4 groot? Facit 49 Croonen / 15 stuyvers.

Pond.	Schell.	Groot.
26	13	4
20		
533		Croon. stuyv.
12	12(3	
6400	640(0 | 133	49 — 15
	1	

14. Hoe veel pond Vlaams sal men tellen voor 150 pond Sterlings? Facit 250 ponden.

Sterlinx.			
150		1	
400			
Komt 60000	60000	5000 | 222	250 pond.
		1	

15. Item 1000 pond Vlaams / hoe veel pond Sterlings / tot 33 schell. 4 groot / maken die? Facit 600 pond Sterlings.

Pond.

	Pond.		
	1000		
	20		
	20000	~~240000~~	600 pond.
	12	~~44400~~	
Komt	240000		

16. Hoe veel Pond Vlaams sullen beloopen 240 pond 16 schell. 8 groot sterlings / a 34 schell. het pond sterlings? Fac. 409 pond 8 schell. 4 groot.

Pond.	Schell.	Groot.
240	16	8
20		
4816		
12		
57800	~~11~~	Pond. schell. gr.
34	~~200~~(4	
	~~98260~~ | ~~818~~(8	409 — 8 — 4
231200	~~12222~~ | ~~2220~~	
173400	~~111~~	
1965200		
2 98260 groot.		

17. Item 120 pond 10 schellingen 8 groot Vlaams / hoe veel pond Brabands zijn 't? Facit 180 pond 16 schellingen.

Pond.

Pond.	schel.	groot.
120	10	8
20		
2410		
12		
28928		
6		
173568		

Pon. sch.
180—16

18. Item 349 Spaansche Rijders / en 37 stuyvers 8 pen. tot 86 stuyvers / hoe veel Spaansche Matten tot 48 stuyvers zijn 't? Facit 626 Spaanse Matten / 3 stuyvers / 8 penningen.

Rijders.	stuyvers.	pen.
349	37	(8)
86		
2131		
2792		
30051		

spa. m. stuyv.
626 — 3 — 8 penn.

19. Item 764 Dubbelde Pistoletten tot 17 guldens / hoe veel ponden zijn 't? Facit 2164 pond / 4 gulden.

Pistoletten.
764
17
5348
764
12988

pond.
2164 — 4 gulden.

20. Item 7637 Goude France Kroonen en 46 stuyv. / tot 5 gulde 8 stuyvers / hoe veel guldens zijn 't? Facit 41242 guldens 2 stuyvers.

Kroon.	stuyv.	
7637	46	
108		
61142		
7637	82484(2	41242 —— 2 stuyv.
	222220	
824842		

21. Item 3798 Mileesen 36 stuyv. 8 penningen / hoe veel ponden zijn 't? als een Milees doet 7 gulde 2 stuyvers? Facit 4494 pond/ 12 schellingen/ 1 groot.

Milees.	stuyv.	penn.	
3798	36	(8)	
142			
7632			Pond. sch. gro.
15192	555(1	1(1	
3798	539352	8989(2	4494—12—1
	66666	22220	
539352			

22. Item / hoe veel pond Vlaams sullen beloopen 480 pond Brabands / a 13 schel. 4 groot voor een pond Brabands? Facit 320 pond Vlaams.

Schel.

Schel.	groot.	Pond.		
13	4	480		
12		160		
160 groot voor een pond Brabands.		28800	4	
		480	7680 / xxxxx	640 | 0
		76800	xxx	320 pon.

23. Hoe veel pond Brabands sal men konnen hebben voor 578 Engelsche schel / a 10 stuyb. 8 pen. het stuk. Fac. 75 pond brabands / 11 schellingen 6 grootjens.

Stuyb.	pen.	Eng. schel.		
10	8	578		
2		21		
21 groot.		578	1	Pond. sch. groot.
		1156	9(3	
			xxxx(8	75 — 11 — 6
		12138	x66ø	
			xx	

Merkt dat 138 groote maken 11 schel. 6 groot Brabands.

24. Item 360 Woppen van 3 stukken a 6 stuyb. het stuk/ hoe veel gulden zijn 't? Fac. 324 guld.

Woppen.		
360		
18		
2880	648ø	
360	xxxø	324 gulden.
6480		

25. Men is ons ſchuldig 568 gulden / daar op men ſtrijkt 213 wozpen / dan 5 ſtuikken à 3 ſtupb. 't ſtuk: Vzage/ hoe veel pond Vlaams gebzeekt ons dan nog? Facit 68 pond / 0 ſchell. 10 groot.

Wozpen.

213
15
1065
213
3195

Guld. ſtupb.
159 — 15

Guld. ſtupb.
568
159 — 15
408 — 5
6

Facit 68-0-10 groot.

Na-oeffeninge der Spetien.

TOt een meerder vaſtigheyd / ende naar-oeffeninge van de voozgaande Spetie / hebben wy vooz de Leerlingen deſe volgende exempelen hier noch by gevoegt / te weten:

1. Mijn ſtaat t'ontfangen van Aard Rog 360 gulde / 18 ſtupbers 9 penn. / van Cornelis Both 482 gulde / 17 ſtupbers 3 penn. / van Jan Baars 468 gulde / 3 ſtupb. 9 penn. / van Dirk Snoek 394 gulde min 7 ſtupb. 9 penn. / van Thomas Spiering 406 gulde min 3 ſtooters / van Simon Bley 843 guld min 3 oozd / van Pieter Zeeld 549 guld. 7 braspenn. / van Mathijs Haring 300 gulde 9 ſtupbers 9 penn. / van Maarten Cabbeljauw 536 gulde op 6 ſtoolers naar / ſegt mijn wat ik te beuren hebbe? Facit 4338 gulde 12 ſtupbers 9 penninge.

Guld.

Guld.	stuyv.	penñ:
360	18	9
482	17	3
468	3	9
393	12	7
405	12	8
842	5	0
549	8	12
300	9	9
535	5	0
Fac. 4338	12	9 penningen.

2. A. moet betalen aan B. 468 gulde / aan C. 428 gulde 10 stuybers / aan D. 420 gulde 7 stuyv. 8. penñ: / aan E. 329 gulde en 5 stooters / aan F. 209 gulde twee en een half oozt / aan G. 412 gulde 13 braspenningen / aan H. 120 gulde en 6 halve schellingen / aan I. 481 gulde op 2 Rijxdaald. naar / aan K. 362 gulde en 2 ducatons / aan L. 28 stuyv. / aan M. 78 stuyv. / aan N. 40 gulde / segt mijn hoe veel A. in alles moet uytgeben? Facit 3280 guld. 4 stuyv. 12. penningen.

Guld.	stuyv.	penñ:
468	0	0
428	10	0
420	7	8
329	12	8
209	12	8
413	12	4
120	18	0
476	0	0
368	6	0
1	8	0
3	18	0
40	0	0
Fac. 3280	4	12 penning.

3. R. doet aan S. opdracht aan sijn Winkel / en brengt in rekeninge voor 6 gulde 7 stuyv. aan Rijst / voor 5 gulde 8 stuyv. Gierst / voor 10 gulde 2 stuyv. Corenten / voor 7 guld. Syroop / voor 1 gulde 10 stuyv. Peper / voor 38 stuyv. Kanecel / voor 2 Rijxdaald. Foely / voor 1 Ducaton Amandelen / voor 25 stuyv. Oly / voor 14 stuyv. 8 penn. Gingber / voor 30 stuyv. Kaarsen / voor 3 stooters Swartsel / voor 21 stuyv. Nagelen / voor 5 gulde min 63 stuyv. Aluyn / voor 1 stooter Catoen / voor 3 Doosen / 21 groot / 3 Tobben tot 12 stuyv. 8 penn. Vrage / hoe veel die Winkel waard is? Facit 48 gulde / 10 stuyv. 8 penningen.

Guld.	stuyv.	penn.
6	7	0
5	8	0
10	2	0
7	0	0
1	10	0
1	18	0
5	0	0
3	3	0
1	5	0
0	14	8
1	10	0
0	7	8
1	1	0
1	17	0
0	2	8
0	10	8
0	12	8
48	10	8

4. Ymand heeft te ontfangen 587 guld. 7 stuyv. 8 penn. / ontfangt daar op 48 gulde 9 stuyv. 12 penn. / 163 gulde 10 stuyv. / en 228 guld. 17 stuyv. 15 penn. / wat moet hy dan noch ontfangen? Facit 146 gulde 9 stuyv. 13 penningen.

Guld.

Guld.	stupb.	penn.
48 —	9 —	12
163 —	10 —	0
228 —	17 —	15
440 —	17 —	11

Guld.	stupb.	penn.
587 —	7 —	8
440 —	17 —	11
Fac. 146 —	9 —	13 penn.

5. E. moet van F. ontfangen 82 gulde 9 stupbers / van K. 63 gulde 10 stupbers/van L. 89 guld. 18 stupb. 9 penn. / van M. 40 gulde. Hy ontfangt van F. 20 ducatons / van K. 40 gguld / van L. 51 daalders / van M. 80 schellingen ende 10 halve Rijxdaalders: Vrage/ wat yder noch geben moet? en wat E. in alles noch ontfangen moet? Facit F. moet noch geben 19 gulde 9 stupb. / K. 7 gulde 10 stupb. / L. 13 gulde 8 stupb. 9. penn. / en M. 3 gulde 10 stupbers / ende E. moet noch ontfangen 43 gulden/ 18 stupb. 9. pen.

	Guld.	stupb.
F.	82 —	9
	63 —	0
	19 —	9

	Guld.	stupb.
K.	63 —	10
	56 —	0
	7 —	10

	Guld.	stup.	pen.
L.	89 —	18 —	9
	76 —	10 —	0
	13 —	8 —	9

	Guld.	stupb.
M.	40 —	0
	36 —	10
	3 —	10

	Guld.	stupb.
M.	24 —	0
	12 —	10
	36 —	10

Add.	Guld.	stup.	pen.
F.	19 —	9 —	0
K.	7 —	10 —	0
L.	13 —	8 —	9
M.	3 —	10 —	0
E. moet noch ontfangen	43 —	18 —	9

6. Seker Land-man moet betalen aan syn Land-heer/ voor Pacht van een Hof-stede ende ettelijke mergen Landts 685 gulde/ heeft deselve in betalinge gegeven 2 koppel Ende / tot 12 stupb. het koppel / twee koppel Hoenders/ tot 22 stupb. het koppel / 2 koppel Patrijsen tot 30 stupb. het koppel / 2 koppel Capoenen tot 40 stupb. / 2 koppel

Ganſen tot 60 ſtuyb. / 2 koppel Lammeren tot 4 guld. 4 ſtuybers het koppel/ 2 koppel Schapen tot 16 guld. het koppel / 2 Kalberen het ſtuk tot 8 gulde / 2 mudde Garſt tot 52 ſtuyb. de Mudde / 2 mudde Haver tot 60 ſtuyb. de Mud/2 mudde Boekwept tot 70 ſtuyb. het Mud/2 mudde Wept tot 6 guld. het Mud / een Varken tot 18 gulde/ een Os tot 96 gulde / ende 100 Ducatons aan geld / noch 100 gulde/ 100 ſchell. / 100 dubbeltjens en 100 ſtuybers: Vrage/wat is den Boer noch ſchuldig? Facit niets met al.

	Guld.	ſtuyb.
Endvogels	1	4
Hoenders	2	4
Patrijſen	3	
Kapoenen	4	
Ganſen	6	
Lammeren	8	8
Schapen	32	
Kalberen	16	
Garſt	5	4
Haver	6	
Boekwept	7	
Rogge	8	
Wept	12	
Een Varken	18	
Een Os	96	
Hondert Ducatons	315	
Hondert guldens	100	
Hondert ſchellingen	30	
Hondert dubbelde ſtuyb.	10	
Hondert ſtuybers	5	
Komt te ſamen	685 gulde	0 ſtuyb.
De ſchuld is	685 gulde.	
Hier op betaalt	685 gulde als boven.	
Reſt	0 gulde.	

7. Item

7. Item / daar zijn 18 Edel-lieden / yder Edelman heeft ook soo veel Boeren / yder Boer heeft soo veel Schapen / als 'er Edel-lupden zijn / yder Schaap heeft soo veel Lammeren als 'er Edel-lieden waren / ende yder Lam geld net soo veel stupvers / als 't getal der Edel-lupden: Vraage / hoe veel stupvers die upt brengen? Facit 1889568 stupvers.

Edel-lupden.

18
18
144
18
324
18
2592
324
5832
18
46656
5832
104976
18
839808
104976

Facit 1889568 stupvers.

8. Ary Geldsak vond in sijn Cantoir 300 Pistoletten / tot 9 gulde 10 stuyv. het stuk / 280 Ducaten / tot 5 gulde 5 stuyvers / 420 Ducatons / 180 Rijxdaalders / 478 halve Drie-gulden stukken / 600 Gulden / 900 Schellingen / 820 halve schellingen / 1000 dubbelde stuyvers: Vrage / hoe veel stuyvers hy hadde? Fac. 158260.

Pistolette.	Ducaten.	Ducatons.	Rijxdaald.
300	280	420	180
190	105	63	50
ko. 57000 st.	1400	1260	ko. 9000 stuyv.
	280	2520	
	ko. 29400 st.	ko. 26460 stuyv.	

Daald.	Guld.	Schel.	h. schel.	dub. stuy.
478	600	900	820	1000
30	20	6	3	2
k. 14340 st.	k. 12000 st.	k. 5400 st.	k. 2460 st.	k. 2000 st.

Stuyvers.

57000
29400
26460
9000
14340
12000
5400
2460
2000

Komt te samen 158060 stuyvers.

9. Item/

9. Item / soo nu daar in een Land woonden 13 Edellupden / ende dat yder onder hem hadde 3 Hof-stede / op yder Hof-stede woonden 3 Boeren / yder Boer hield 2 Paarden en 7 Koepen / by yder Koep 12 Schapen / by yder Schaap 1 Lam: Vrage / hoe veel voeten sy t'samen hadden? Facit 83096 voeten.

Edel-lupd.		Boeren.	Boeren.
13		117	117
3		7	13
39		819	130
3		12	2
117		1638	260 voeten.
2		819	
Ko. 234	Peerd.	9828	
		9828	
		819	
		234	
		20709	
		4	
		82836	voeten.
		260	voeten.
	Fac.	83096	voeten.

10. D'Aard-kloot begrijpende in sijnen Omloop 5400 duytsche Mijlen / en dat er ymand waar / die de self de wilde omreysen / ende ginck alle dagen 5 duytsche Mijlen: Vrage / hoe veel tijd hy daar toe van nooden hadde?

	X		
5400	X080	36	3 Jaren.
5555	336	12	

11. De Mane begrijpt (seggen d' Astrologijns) in haren grootsten Cirkel ofte Ommeloop 302368 / de Zonne in de sijne 6166147 / ende de vaste Sterrens in de harige 75592000 Duytsche Mijlen: Vrage / hoe veel Mijlen dat elk van haar in een uur tijds voort loopt in sijn Cirkel? Facit de Maan loopt over de 12598 mijlen in een ure / de Zonne over de 256922 mijlen / ende de vaste Sterren 3149666 mijlen.

122(1 6430(6 302368 244444 2222	12598 Mijlen de Maan.
12 (1 136256(9 6166147 2444444 22222	256922 Mijlen de Zonne.
121111(1 313666(6 75592000 24444444 222222	3149666 Mijlen de vaste Sterren.

12. Verwisseld hebbende 609600 Penningen aan goude Ducatons van 15 gulden het stuk: Vrage / hoe veel soodanige stukken ik ontfangen sal? Facit 127 goude Ducatons.

		1	
121	1	40	
609600	38100	1905	127 Ducatons.
1666	22220	1555	
11		11	

13. Item

13. Item 100 Ducaten tot 7 gulde 2 stupvers / noch 560 Daalders min 10 stupvers / tot 46 stupv. 4 pen. / noch 100 goude Leeuwen / min een half / tot 4 guld. min 2 stupvers en een half: hoe veel stukken van achten tot 47 stupvers zijn 't? Fac. 1017 stukke van achten / 2 stupvers 4 penningen.

Ducaten.	Daald.	G. Leeuwen.
100	560	100
142	185	310
14200	2800	1000
4	4480	300
	560	
ho. 56800 oortjens.		31000
	103600	155
	40	
		30845 oortjen.
	ho. 103560 oortjens.	103560
		56800
		191205

z	Stuk.	stup.	pen.
33 (1 / 191205 / 44444	ø83(2 / 478ø1 / 47777 / 44	1017	2	4

14. Een Koopman koopt 8 Kassen met Koopmanschappen / houdende yder Kasse 9 pakken Passementen / ende elk Pak houd 89 stukken / van 78 ellen het stuk / waar van d' elle komt te staan op 3 groot: Vrage / hoe veel ellen hy in alles gehad heeft / ende hoe veel datse hem kosten? Facit hy heeft gehad 499824 ellen / die hem kosten 6247 pond / 16 schellingen.

Kassen.

Kassen.

```
        8
        9
      ----
       72
       89
      ----
      648
     576
    -----
     6408
       78
    -----
    51264
   44856
   ------
Facit 499824 ellen.
          3
   ------
   1499472
   ------
```

```
  11  1   | 1  11(1
1499472 | 74973(6 | 37486 guld. — 16 stuyv. ofte
 222222 | 222220
```

```
  1                          pond.  ß.
 25167 |     1(1 |
1499472 | 114956 | 6247--16
1222222 |  22220 |
 11111
```

15. Daar word gerekend dat de Mane van 't Centrum der Aarden hoog is 48104 duytsche Mijlen / de Sonne 932016 mijlen hooger dan de Mane / Mars anderhalf ende Jupiter 5 maal hooger als de Sonne / Saturnus tweemaal hooger als Jupiter, ende 't Firmament der vaste Sterrens 2225800 Mijlen hooger dan Saturnus, maar de

de alderhoogste Sterre / word geseyd 690 maal hooger te wesen als Saturnus: soo word nu gevraagd / hoe menigmaal des Aards kloots Ommeloop / in der selver hoogte begrepen word / Facit 1252375 maal word den Ommeloop van 't geheele Aardrijk begrepen in de hoogte des hoogsten Sters / ende in de hoogte tot aan het Firmament der vaste Sterrens / een weynig meer dan 2227 maal.

Mijlen.		
48104		
932016		
980120		
5		
4900600	13(1	
2	1249(2	
	120270(00	2227 maal.
9801200	5444400	
2225800	555	
12027000		
9801200		
690		
	21243(3	
882108000	1382000(0	
58807200	67628280(00	1252375 maal.
	5444444400	
6762828000	555555	

Den

Den Regel van Drien in 't Geheel.

Anders genaamd den Regel van Proportie.

DEsen Regel werd alsoo genoemd om datse bestaat in drie bekende getallen / waar van de twee van eenderley aard ofte nature zijn / ende het tweede van een andere. Nu om dit te maken / merkt dat de vrage gestelt werd door de derde en laatste figuere van den regel / 't gene dat de vrage gelijk is / werd vorzen gestelt / ende het verschillende getal 't welk de weerde is van 't voorste / werd in 't midden gestelt / daar na om 't vierde te vinden / 't welk het onbekende of begeerde getal is / soo moet men altijds het tweede door het darde / ofte het darde door het tweede multipliceeren / soo als men 't bequaamste vinden sal / als dan sal men het product ofte upthomst door het eerste dibideren / en den quot. sal den facit ofte het begeerde getal wesen / als by exempel:

1. Als 5 Ellen kosten 13 pond / wat sullen kosten 15 ellen? Fac. 39 pond.

Ellen.	Pond.	Ellen.
5	13	15
		13
		45
		15
		195

4 / 195 / 55 | 39 pond.

P R O E V E.

Ellen.	Pond.	Ellen.
15	39	5
	5	
	195	

4 / 195 / 135 / 15 | 13 Pond.

An-

Anders.

13		5		39
Pond.		Ellen.		Ellen.
				5
				195

6
195 | 15 Ellen.
33
0

Anders.

Pond.		Ellen.		Pond.
39		15		13
		13		
		45		
		15		
		195		

195 | 5 Ellen.
39

2. Als een stuk Laken kost 9 pond / hoe veel sullen 75 stukken kosten? Facit 675 pond.

Stuk.		Pond.		Stukken.
1		9		75
				9
			Facit	675

3. Als een stuk Bombazijn kost 16 gulden / hoe veel sullen kosten 34 stukken? Fac. 544 guldens.

Stuk.	Gulde.	Stukken.
1	16	34
		16
		204
		34
	Facit	544 guld.

4. Hoe veel sullen bedragen 20 stukken Fluweel / tot 36 pond het stuk? Fac. 720 pond.

Stuk.	Pond.	Stukken.
1	36	20
	20	
	Facit 720	Pond.

5. Hoe veel sullen kosten 234 ellen Sarsp / tot 9 schel. d'elle? Fac. 150 pond 6 schellingen.

Elle.	Schel.	Ellen.
1	9	234
		9
2 1 ø 6 / 2 2 2 ø	105 — 6 schel.	2106

6. Item / soo d'elle Armozijn verkocht werd tot 13 schellingen / wat sullen kosten 456 ellen? Facit 296 pond 8 schellingen.

Elle

Elle.	Schel.	Ellen.
1	13	456
		13
		1368
		456
		5928

Pond.	schel.
296	8

7. Wat sullen hosten 150 ℔ Peper / als het ℔ host 19 schellingen? Fac. 142 pond 10 schel.

℔.	Schel.	℔.
1	19	150
		19
		1350
		150
		2850

Pond.	schel.
142	10

8. Hoe veel sullen hosten 567 elle Passement / als 1 elle host 7 groot? Facit 16 pond/ 10 schel. 9 groot.

Elle.	Groot.	Ellen.
1	7	567
		7
		3969

Pond.	schel.
16	10 — 9

PROEVEN.

Elle.	Pond.	schel.	groot.	Elle.
567	16	10	9	1
	20			
	330			
	12			
	669			
	330			
	2969	3969 | 567	7 groot.	

9. Hoe veel sullen hosten 345 ellen Lint / als d' elle host 9 groot? Fac. 12 pond / 18 schel. 9 groot.

Elle.	Groot.	Ellen.
1	9	345
		9
		3105

x	Pond.	schel.
7ø(9 | (1		
3xø 5 | 25(8	12	18 — 9
x222 | 22ø		
xx		

10. Soo een ℔ Suyker host 11 groot / hoe veel sullen hosten 568 ℔? Fac. 26 pond / 0 schel. 8 groot.

℔.	Groot.	℔.
1	11	568
		11
		6248

2(8	x	Pond.	schel.
6248	52ø	26	0 — 8
x222	22ø		
xx			

11. Hoe veel sullen kosten 105 stukken Hollands Lijnwaad / à 4 pond 5 schellingen het stuk? Fac. 446 pond 5 schellingen.

Stuk.	Pond.	Schel.	Stukken.
1	4	5	105

20
85
105
425
850
8925

Pond. schel.
892(5 | 446 — 5
2220

12. Soo een stuk Bourat kost 2 pond 15 schel. / hoe veel sullen kosten 200 stukken? Fac. 550 pond.

Stuk.	Pond.	Schel.	Stukken.
1	2	15	200

20
55
200
11000

XXØØØ | 550 pond.
ZZZØ

13. Hoe veel sullen kosten 15 stukken Satijn tot 23 pond/ 18 schellingen het stuk? Facit 358 pond 10 schellingen.

Stuk.	Pond.	Schel.	Stubben.
1	23	18	15
	20		
	478		
	15		
	2390		
	478		
	7170		

Pond.	schel.
358	10

14. Soo een stuk Taffetas hoft 3 pond / 10 schellingen / 8 groot / hoe veel sal men hebben om 466 pond / 8 schel. Fac. 132 stubben.

Pond.	Schel.	groot.	stuk.	Pond.	Schel.
3	10	8	1	466	8
20				20	
70				9328	
12				12	
848				111936	

132 stubben.

15. Hoe veel Suyker tot 9 stuyv. het ℔ / sal men hebben voor 152 pond / 11 schellingen ? Facit 2034 ℔. suyker.

Stuyv.

Stuyv.	℔.	Pond.	schel.
9	1	152	11
		20	
		3051	
		6	
		18306	

18306 | 9 = 2034 ℔.

16. Soo de elle Camerijx-doek kost 8 schell. 6 groot / hoe veel ellen sal men hebben voor 146 pond / 12 schellingen 6 groot? Fac. 345 ellen.

Schel.	groot.	Elle.	Pond.	schel.	groot.
8	6	1	146	12	6
12			20		
102			2932		
			12		
			5870		
			2932		
			35190		

35190 | 102 = 345 Ellen.

17. Wat sal een elle Satijn kosten / soo 210 ellen kosten 207 pond / 7 schellingen 6 groot? Facit 19 schellingen 9 groot.

Elle.	Pond.	Schel.	Groot	Elle.
21Ø	207	7	6	1

20

4147
12

4977Ø

Ø		
74	ØØ(9	
4977	237	19 — 9 groot.
2ØØØ	122	
22	Ø	

18. Item / soo 45 stukken Camelotten kosten 286 pond 13 schel. 9 groot / hoe veel sal een stuk kosten? Fac. 6 pond 7 schel. 5 grootjens.

Camel.	Pond.	Schel.	Groot.	Camel.
45	286	13	9	1

20

5733
12

68805

Ø4			po.sch.gro.
2330	38(5		
68805	Ø529	ØØ 7	6—7—5
25555	Ø222	2Ø	
444	ØØ		

19. Een Koopman ontfangt 243 ℔ Couchenille / in betalinge van 584 pond / 0 schellingen / 6 groot / hoe veel komt het pont te staan? Facit 2 pond / 9 schellingen / 11 groot.

℔.

℔.	Pond.	Schel.	Groot.	℔.
234	584	0	6	1
	20			
	11680			
	12			
	140166			

2X (1 pond.sch.gro.
23X0 | XX(1
X40X66 | 599 | 4(9 | 2—9—11
23444 | XZZ | Z0
233 | X
2

---

20 Hoe veel elle Fluwele Paſſementen ſal men hebben om 10 ſtuyvers / als 750 ellen koſten 62 pond 10 ſchel. Fac. 1 elle.

Pond.	Schel.	Ellen.	Stuyv.
62	10	750	10
20		10	
1250		7500	
6			
7500			

7500 | 1 Elle.
7500

---

21. Soo 1034 ℔ Saffraan koſten 650 pond 11 ſchel. 2 groot / hoe veel ℔ ſal men hebben om 3 guld. 15 ſtuyv. 8 pen. ? Fac. 1 ℔.

Pond.	Schel.	Groot.	#.	Gulde.	Stuyv.	Pen.
650	11	2	1034	3	15	8
20				20		
13011				75		
12				16		
26024				1208		
13011				1034		
156134				4832		
8				3624		
1249072				12080		
				1249072		
			1249072 / 1249072	1 #.		

22. Hoe veel sal een pot Wijn komen te staan / als het Voeder kost 17 pond/ 10 schel. 2 Fac. 7 groot.

Voeder.
1
6 Ahmen.
6
100 Potten. Pond. Schel. Pot.

600	17	10	1
	20		
	350		
	12		
	4200		
		42 / 6	7 groot.

23. Item

23. Item / hoe veel stukken Grofgreyn sal men hebbe om 7 pond / 9 schellingen / 11 groot / als 51 stukken kosten 382 pond / 5 schel. 9 groot? Fac. 1 stuk.

Pond.	Schel.	Groot.	Stukken.	Pond.	Schel.	Groot.
382	5	9	51	7	9	11

382 — 5 — 9 — 51 — 7 — 9 — 11

20   20

7645   149

12   12

91749   1799

51

1799

8995

91749

~~91749~~ | 1 stuk.

~~91749~~

24. Hoe veel sullen kosten 123 ellen Weerschijn / tot 15 schellingen / 10 groot de elle? Fac. 97 pond / 7 schel. 6 grooten.

Ellen.	Schel.	Groot.	Ellen.
1	15	10	123

12   190

190   11070

123

23370

~~1159~~(6 | ~~1~~ | Pon. schel. groot.

~~23370~~ | ~~194~~(7 | 97 — 7 — 6

~~12222~~ | ~~220~~

~~111~~

25. Wat

25. Wat sullen hosten 234 ellen Zijde Grofgreyn / tot 19 schellingen / 11 groot d' elle? Fac. 233 pond / 0 schel. 6 grooten.

Ellen.	Schell.	Groot.	Ellen.
1	19	11	234
	12		239
	239		2106
			702
			468
			55926

77 (6 / 55926 / 12222 / 111 | 4660 / 2220

Pond. schel. groot. 233 — 0 — 6

26. Soo een stuk Fustijn host 3 pond / 5 schellingen / 6 groot / hoe veel hosten 150 stukken? Fac. 491 pond / 5 schellingen.

Stuk.	Pond.	Schel.	Groot.	Stuk.
1	3	5	6	150
	20			786
	65			900
	12			1200
	786			1050
				117900

980 / 117900 / 22222 / 111 | x / 982(5 / 2220

Pond. sch. 491 — 5

27. Hoe veel sullen hosten 13 stukken Fluweel / tot 25 pond 13 schel. 4 groot het stuk? Fac. 333 pond / 13 schellingen 4 groot.

Stuk.

Stuk.	Pond.	Schel.	Groot.	Stukken.
1	25	13	4	13
	20			
	513			
	12			
	6160	884'4	(1	Pon. sche. groo.
	13	8ØØ8Ø	667(3	333 — 13 — 4
	80080	XZZZZ	ZZZØ	
		XXX		

28. Hoe veel sullen bedragen 900 ℔ Koper-draat tot 23 pond 19 schel. 11 groot het hondert? Fa. 215 pond 19 sche. 3 groo.

℔.	Pond.	Schel.	Groot.	℔.
1ØØ	23	19	11	9ØØ
	20			
	479			
	12			
		X		Pond. schel. groot.
	5759	3X(3	X(1	
	9	5X8XX	4XX(9	215 — 19 — 3
	51831	XZZZZ	ZZZØ	
		XXX		

29. Wat sullen kosten 30 ℔ Zijde / tot 9 gulden 13 stuyv. het ℔? Fac. 48 pond 5 schellingen.

℔.	Guld.	Stuyv.	℔.
1	9	13	30
	20		
	193		
	30	33	X	Pond. schel.
	5790	579Ø	96(5	48 — 5
		666	ZZO	

30. Item/

30. Item / soo een elle Fluweel komt te staan op 8 gulden / 0 stuyv. 8 penningen / hoe veel sullen kosten 203 ellen ? Fac. 271 pond / 10 schel. 3 groot.

Ellen.	Gulde.	Stuyv.	Penn.	Ellen.
1	8	0	8	203

20
160
2
321
203
963
642
65163

Pon. schel. gro.
271 — 10 — 3

31. Hoe veel sullen kosten 321 ellen zwarten Baay / tot 2 guld. 5 stuy. 8 pen. d' el ? Fac. 121 pond / 14 sch. 3 groot.

Ellen.	Gulde.	Stuyv.	Penn.	Ellen.
1	2	5	8	321

20
45
2
91
321
91
182
273
29211

Pon. schel. gro.
121 — 14 — 3

32. Soo 11 Ellen hoſten 9 pond/ 11 ſchel. 7 groot/ hoe veel ſullen hoſten 143 ellen? Fac. 124 pond 10 ſchel. 7 groot.

Ellen.	Pond.	Schel.	Groot.	Ellen.
11	9	11	7	143
	20			
	191			
	12			
	389			
	191			
	2299			
	143			
	6897	x		Pon. sch. gr.
9196	xøøøx	xø	(1	
2299	328757	2988(7	249(0	124-10-7
	xxxxxx	xxxxx	xxxø	
	328757	xxxx	xxx	

33. Hoe veel ſullen hoſten 234 Ellen/ als 6 ellen hoſten 4 pond/ 10 ſchel. 6 groot? Fac. 176 pond 9 ſchel. 6 groot.

Ellen.	Pond.	Schell.	Groot.	Ellen.
6	4	10	6	234
	20			6
1				39
	90			
	12			
	1086			
	39			
	9774	x		Pon. schel. gro.
	3258	6xx(6	xx	
	42354	42354	352(9	176—9—6
		xxxxx	xxxø	
		xxx		

34. Hoe

34. Hoe veel sullen kosten 1680 ℔ Engels Tin / als 35 ℔ komen te staan op 8 guld. 15 stuyvers ? Fac. 70 pond/ ofte 420 gulden.

℔.	Guld.	Stuyv.	℔.
35	8	15	1680
	20		35
1			48
	175		
	48		
	8400	2	
		8400 | 1400	70 Pond ofte
		6666 | 220	420 Gulde.

35. Hoe veel sullen kosten 119669 ℔ Loot / soo 121 ℔ kosten 2 pond 0 schell. 4 groot ? Facit 1994 pond/ 9 schel. 8 groot.

℔.	Pond.	Schel.	Groot.	℔.
121	2	0	4	119669
	20			484
	40			478676
	12			957352
	484			478676
				57919796

			Pond.	schel.	groot.
1089 97	111				
954172	1100(8	11			
57919796	478676	3988(9	1994	9	8
1111111	122222	2222			
11111	1111				
1111					
11					

36. Soo 't hondert ℔ lange Caneel hoft 3 pond 15 schel. / wat sullen hosten 4524 ℔ ? Facit 169 pond 13 schellingen.

℔.	Pond.	Schel.	℔.
100	3	15	4524
	20		75
	75		22620
			31668
			339300

	Pond.	schel.
XX(1	169	13
339(3		
2220		

37. Hoe veel sullen hosten 12345 ℔ Brasilien-hout / als 100 ℔ hosten 16 schel. 8 groot ? Fac. 102 pond / 17 schel. 6 grooten.

℔.	Schel.	Groot.	℔.
100	16	8	12345
	12		200
	200		2469000

		Pond.	schel.	groot.
96	(1	102	17	6
24690	265(7			
12222	2220			
XXX				

38. Hoe veel sullen hosten 6789 ℔ Wijgen / tot 2 pond / 18 schel. 4 groot het 100 ℔ ? Facit 198 pond / 0 schel. 3 groot.

℔.	Pond.	Schel.	Groot.	℔.
1~~00~~	2	18	4	6789
	20			700
	58			4752300
	12			
	700	~~117~~ ~~4752~~(3 ~~12222~~ ~~111~~	~~11~~ ~~3960~~ ~~2220~~	Pond. schel. gro. 198 — 0 — 3

39. Hoe veel sullen kosten 100 ℔ Kruyd-nagelen / als 346 ℔ kosten 37 pond / 9 schel. 8. groot?
Fac. 10 pond / 16 schel. 8 groot.

℔.	Pond.	Schel.	Groot.	℔.
346	37	9	8	100
	20			
	749			
	12			
	1506			
	749			
	8996			
	100			
	899600	~~2070~~ ~~899600~~ ~~3466~~ ~~34~~	~~28~~(8 ~~2600~~ ~~1222~~ ~~11~~	(1 ~~21~~(6 ~~220~~	L.ß.d. 10-16-8

40. Item / soo 678 ℔ Peper kosten 66 pond / 7 schelling. 9 groot / wat sullen 100 ℔ kosten?
Fac. 9 pond / 15 schel. 10 groot.

℔.

℔.	Pond.	Schel.	Groot.	℔.
678	66	7	9	100

```
        20
      ----
      1327
        12
      ----
     15933        33          (1                Pon.sch.gr.
       100       2379     | 117(0   | (1
     ------     1593300   | 2350    | 19(5   | 9 - 15 - 10
     1593300     678888   | 1222    |  20    |
     ------       6777    |  11
                   66
```

41. Hoe veel sullen kosten 100 ℔ Gengber / soo 785 ℔ kosten 59 pond / 10 schel. 7 groot? Facit 7 pond / 11 schel. 8 groot.

℔.	Pond.	Schel.	Groot.	℔.
785	59	10	7	100

```
        20
      ----
      1190
        12
      ----
     14287        15                          Pon.sch.gr.
       100       6437     |  62(8   | (1
     ------     1428700   | 1820    | 15(1   | 7 - 11 - 8
     1428700     785555   | 1222    |  20    |
     ------       7888    |  11
                   77
```

42. Hoe veel sullen kosten 567 ℔ Vleesch / tot 2 stuyvers en 3. oortjens het ℔? Facit 77 gulden / 19 stuyvers 1 oortjen.

℔.	Stuyv.	Oortjens.	℔.
1	2	3	567
	16		44
	44		2268
			2268
			24948

Guld. stuyv. oortjen. 24948

77 — 19 — 1

43. Soo een ℔ Haas kost 2 stuyv. min een duyt / hoe veel sullen kosten 1234 ℔ ? Fac. 115 guld. 13 stuyvers / 6 duyten.

℔.	Duyten.	℔.
1	15	1234
		15
		18510

Guld. stuyv. duyten. 155 — 13 — 6

44. Hoe veel sal een ℔ Boter kosten / als 459 ℔ kosten 74 guld. 11 stuyv. 12 pen. ? Fac. 3 stuyv. 4 pen.

℔.	Guld.	Stuyv.	Pen.	℔.
459	74	11	12	1
	20			
	1491			
	16			
	23868			

Stuyv. pen. 3 — 4

45. Als 3 ℔ Meel hoften 4 groot 18 mijten / hoe veel sullen hoften 456 ℔ ? Fac. 18 guld. 1 stuyver.

℔.	Groot.	Mijten.	℔.
3	4	18	456
	24		
	114		
	456		
	684		
	570		
	456	2 2 / 51984 / 33333	34 / 17328 / 2444 / 22 — X / 722 / 222 — 36/1
	51984		

Fac. 18-1-0 pen.

46. Wat sullen hoften 65 Ellen / tot 3 pond 9 schel. 7 groot de 5 ellen ? Fac. 45 pond 4 schel. 7 groot.

Ellen.	Pond.	Schel.	Groot.	Ellen.
5	3	9	7	65
	20			
1				13
	69			
	12			
	835			
	13			
	2505			
	835	(7 / XØ855 / XXXX	X / 9Ø(4 / 2ØØ	pond. schel. groot.
	10855	XX		45 — 4 — 7

47. Item / soo 117 Ellen hoften 53 guld. 11 stuyv. 9 pen. / wat sullen hoften 13 ellen ? Fac. 5 guld. 19 stuyv. 1 pen.

Ellen.	Guld.	Stuyv.	Pen.	Ellen.
117	53	11	9	13

```
        20
      ----
      1071
        16
      ----
      6435
     1071
     -----
     17145
        13
     -----
     51435
    17145
    ------
    222885
```

```
 ~~1055~~      ~~1~~
 ~~222885~~ | ~~34~~(1 | (1
 ~~117777~~ | ~~1905~~ | ~~11~~(9 | 5—19—1
  ~~1111~~  | ~~1666~~ | ~~20~~
  ~~11~~    | ~~11~~
```

gul.stu.pen.

48. Hoe veel Ellen sal men verkoopen voor 369 gulde 19 stuyv. 5 pen. / soo 100 ellen kosten 15 gulde 18 stuyvers 4 pen. Fac. 2325 elle.

Guld.	Stuyv.	Penn.	Ellen.	Guld.	Stuyv.	Pen.
15	18	4	100	369	19	5

```
 20                          20
----                        -----
 318                        7399
  16                          16
-----                      -----
 1912                      44399
 318                       7399
-----                     ------
 5092                     118389
-----                        100
                         --------
                         11838900
                         --------
```

```
      25
     1274
    165436 |
   11838900 | 2325 Ellen.
    5092222 |
     50999
      500
       5
```

49. Hoe veel ℔ sal men hebben om 78 guld. 7 stuyvers/ 14 pen./ als 2340 ℔ kosten 156 pond/ 15 schel. 9 groot? Fac. 195 ℔.

Pond.	Schel.	Groot.	℔.	Guld.	Stuy.	Pen.
156	15	9	2340	78	7	14

```
  20                                  20
 ----                                ----
 3135                                1567
   12                                  16
 ----                                ----
37629                                25086
    8                                 2340
 ----                                ----
301032                              1003440
                                     75258
                                    50172
                                    ----
                                    58701240
                                    ----
```

```
      51
   2159806 |
   58701240 |
   30103222 | 195 ℔.
    301033 |
     3010
      30
```

50. Soo een ℔ kost 4 groot 12 mijten / wat sullen kosten 2 wagues/ 8 steenen? Fac. 7 pond / 7 schel. 9 groot.

℔.	Groot.	Mijten.	Wagen.	Steenen.
1	4	12	2	8
	24		165	8
	108		394	64
			108	
			3152	
			3940	
			42552	

pond.sch.groot. 7—7—9

51. Hoe veel sullen hosten 4 wagues 15 steenen 7 ℔ / soo een wagues hoft 27 guld. 6 stuyv. 9 pen. ? Fac. 130 guld. 6 stuyv. 15 penningen.

Wagues.	Gul.	Stuyv.	Pen.	Wagues.	Steen.	℔.
1	27	6	9	4	15	7
165	20			165	8	
165	546			787	127	℔.
	16					
	3285					
	546					
	8745					
	787					
	61215					gul.stuy.pen.
	69960					130-6-15
	61215					
	6882315					

52. Hoe

52. Hoe veel sullen kosten 35 Wagues/ 13 steenen/ 5 ℔/ als 15 wagues 11 steen 3 ℔/ kosten 16 pond 0 schel. 9 groot? Facit 36 pond 15 schel. 6 grooten.

Wagu.	steen.	℔.	pond.	schel.	groot.	wagues.	steen.	℔.
15	11	3	16	0	9	35	13	8
165	8		20			165	8	
2566	91		320			5884	109	
			12			3849		
			3849			52956		
						23536		
						47072		
						17652		
						22647516		

			Pond.	schel.	groot.
15			36	15	6
663					
2XX979	46(6	X(1			
22647516	8826	73(5			
2566666	1222	220			
25666	XX				
255					
2					

53. Item / soo een pot Wijn kost 2 stuyv. 7 pen. / hoe veel sal d' Aam kosten? Fac. 12 guld. 3 stuyv. 12 pen.

Pot.	Stuyv.	Penn.	Annen.
1	2	7	1
	16		100
	39		100
	100	(1	
	3900	76(2	gul. stuy. pen.
		3900	24(3	12 — 3 — 12
		X666	220
		X6	

54. Hoe veel sullen kosten 15 Voeder / 3 Amen en 47 potten Wijns / als een Ame kost 15 guld. 3 stuyv. 2 pen. ? Fac. 1416 guld. 13 stuyv. $1\frac{1}{2}$ penning.

Ame.	Guld.	Stuyv.	Pen.	Voeder.	Amen.	Potten.
1	15	3	2	15	3	47
100	20			6		
1/00	303			93		
	16			100		
	4850			9347		
				4850		
				467350		
				74776		
				37388		
				453329/50		

		Guld.	stuyv.	pen.
453329	2833(3	1416	13	$1\frac{50}{100}\frac{1}{2}$
666666	22220			
XXXX				

55. Wat sullen kosten 5 Voeder / 3 Amen / 50 potten Wijns / als 13 Voeder / 5 Amen ende 34 potten kosten 173 pond / 12 schel. 6 groot ? Facit 69 pond / 15 schel. 10 groot.

Voed.	Amen.	Potten.	Pond.	Schel.	Gro.	Voed.	Ame.	Pot.
13	5	34	173	12	6	5	3	50

```
 6                  20                  6
---                ----                ---
 83                3472                 33
  100                12                  100
-----              -----                -----
 8334              41670                 3350
-----               3350                -----
                  -------
                  2083500
                  125010
                 125010
                 ---------
                 139594500
                 ---------
```

```
  41
  6256          1(1                  Pond. schel. groot.
 562507        4870        1(1
 139594500     16750       139(5     69 —— 15 —— 10
  83344444     12222       220
   83333        111
    8333
     88
```

56. Soo een ℔. kost 5 schel. 4 groot / wat sullen kosten 13 ℔ / 8 oncen? Fac. 3. pond / 12 schel.

℔.	Schel.	Groot.	℔.	Oncen.
1	5	4	13	8

```
 16          12                  16
----        ----                ----
 16          64                 216
----        ----                 64
                               ----
                                864
                               1296
                               -----
                               13824
                               -----
```

```
  106        2        (1        Pon. schel.
 13824      864      7(2       3 —— 12
  1666      122      20
   11        1
```

57. Hoe veel sullen kosten 15 ℔ / 9 oncen / als een once kost 3 schel. 7 groot? Fac. 44 pond 12 schel. 3 groot.

Once.	Schel.	Groot.	℔.	Oncen.
1	3	7	15	9
	12		16	
	43		249	
			43	
			747	
			996	
			10707	

~~1~~~~1~~~~2~~(3	(1	pond. schel. groot.
~~1~~~~0~~~~7~~~~0~~~~7~~	~~8~~~~9~~(2	44 — 12 — 3
~~1~~~~2~~~~2~~~~2~~	~~2~~~~0~~~~0~~	
~~1~~~~1~~		

58. Hoe veel sullen beloopen 3 ℔ / 7 oncen / als 5 ℔ / 5 oncen kosten 12 gulden 15 stuyvers? Fac. 1 pond / 7 schel. 6 groot.

℔.	Oncen.	Guld.	Stuyv.	℔.	Oncen.
5	5	12	15	3	7
16		20		16	
85		255		55	
		55			
		1275			
		1275			
		14025			

~~4~~				L. ß. ₰.
~~5~~~~5~~~~2~~	~~4~~(3			
~~1~~~~4~~~~0~~~~2~~~~5~~	~~1~~~~6~~~~5~~	~~2~~(7		1 — 7 — 6
~~8~~~~5~~~~5~~~~5~~	~~6~~~~6~~	~~2~~~~0~~		
~~8~~~~8~~				

59. Als 7 ℔ 15 oncen / kosten 22 guld. 4 stuyvers 8 pen. / wat sal een once kosten? Fac. 7 grooten.

℔.

℔.	Oncen.	Guld.	Stuyv.	Pen.	Oncen.
7	15	22	4	8	1
16		20			
127		444			
		16	76		
		7112	7112	56	7 Groot.
			1277	8	
			12		

60. Hoe veel sal een Once kosten / als 11 ℔ 3 once kosten 32 pond 16 schel. 4 groot? Fac. 1 guld. 2 stuyv.

℔.	Once.	Guld.	Stuyv.	Pen.	Once.
11	3	32	16	4	1
16		20			
179		656			
		12	71		Gul. stuy.
		7876	7876	44	2(2	1 — 2
			1799	22	20	
			17			

61. Item / soo een Once kost 23 guld. 12 stuyv. / hoe veel sullen kosten 15 Oncen 15 Engels.? Fac. 61 pond 19 schel.

Once.	Guld.	Stuyv.	Oncen.	Engelsen.
1	23	12	15	15
20	20		20	
20	472		315	
	315			
	2360			
	472			
	1416			Pond. schel.
	148680	148610	1 (1	1(5	61 — 19
		22220	743(4	371	
			2220	66	

62. Wat

62. Wat koſten 3 mark / 5 oncen / 16 engelſe / als een once koſt 13 gulden 15 ſtuyvers ? Fac. 68 pond 5 ſchellingen 10 groot.

Once.	Guld.	Stuyv.	Mark.	Once.	Eng.
1	13	15	3	5	16
20	20		8		
2ø	275		29		
			20		
			596		
			275		
			2980		
			4172		
			1192		
			163902		

xx	zzz(5	x	Pond.	ſchel.	groot.
x63902	8x95	x36(5	68	5	10
zzzz	6666	zzø			

63. Wat ſullen koſten 4 mark / 7 oncen / 15 engelſen / 24 aſen / als een once koſt 2 pond / 5 ſchel. 10 groot ? Fac. 91 pond / 3 ſchel. 7⅛ groot.

Once.	Pond.	Schel.	Groot.	Mark.	Onc.	Engelſ.	Aſen.
1	2	5	10	4	7	15	24
20	20			8			
20	45			39			
32	12			20			
64ø	550			795			
				32			

1614
2385

25464
550

127320
127320

1400520ø

552
x263ø(8
x400ø52ø
644444
6666

924(7
x1883
xxxx
xxx

x82(3
22ø

Pond.	schel.	groot.
91	3	$7\frac{2}{64}\frac{1}{8}$

64. Hoe veel sullen beloopen 3 stukken Tijnwaad / lang 36 / 45 / ende 67 ellen / als een elle kost 15 stuyv. 8 penningen? Fac. 114 guld. 14 stuyv. / ofte 19 pond 2 schel. 4 groot.

Elle.	Stuyv.	Penningen.	Ellen.
1	15	8	36
			45
			67
			148
	2		31
	31		148
			444
			4588

92(4
4588
xxxx
xx

x
38(2
22ø

Pond.	schel.	groot.
19	2	4

65. Item/

65. Item/ soo d' elle Fluweel kost 1 pond / 9 schel. min 6 groot / hoe veel ellen sal men hebbe om 126 pond / 16 schel. 6 groot? Fac. 89 ellen.

Pond.	Schel.	Groot.	Elle.	Pond.	Schel.	Groot.
1	8	6	1	126	16	6
20				20		
28				2536		
12				12		
62				30438		
28						
342			307 / 30438 / 3422 / 34	89 ellen.		

66. Een Koopman koopt 4 kisten Suyker / wegende t'samen 212 ℔ / voor de welke hy betaalt 16 Realen / tot 7 schel. 6 groot / noch 3 schel. 8 groot voor vracht: Vraage hoe veel elke kist weegt ende kost / ende hoe veel hem het ℔ komt te staan? Fac. een kiste weegt 53 ℔ / en kost 1 pond 10 schel. 11 groot/ ende het ℔ komt te staan op 7 groot.

Kisten.	℔.	Kist.
4	212	1
	4	

Komt 53 ℔ weegt yder Kist.

Schel.	Groot.
7	6
	16
120	0
3	8 vracht.

12/3

12/3 ——— 8

℔. ——— groot. ℔.

212 —— 6 ——— 3 ——— 8 —— 1

20

123

12

1484 | 1484 / 212 | 7 groot het ℔.

Anders.

Schel. Groot.

7 ——— 6

——— 16

120 ——— 0

3 ——— 8 vracht.

12/3 ——— 8

6 —— 3 —— 8

℔ 4 ——— ℔.

53 —— 1 ——— 10 ——— 11 —— 1

20

30

12

371 | 371 / 53 | 7 groot het ℔ als boven.

67. Hoe veel sullen kosten 15 sakken gegarbuleerde Gengber / als een sak weegt 56 ℔ / ende het ℔ kost een goutgulden / à 54 stuyv. min 8 penningen? Facit 374 pond 10 schellingen.

℔.	Stuyv.	Penn.	℔.
1	53	8	56

```
   16
  ----
  856
   56
  ----
 5136
4280
-----
47936
```

```
 ~~1~~
 ~~1559~~ | ~~1~~(1
 ~~47936~~ | ~~299~~(6 | 149 — 16
 ~~16666~~ | ~~2220~~ |
 ~~111~~
```

Guld. stuyv.

Sak.	Guld.	Stuyv.	Sakken.
1	149	16	15

```
   20
  ----
  2996
    15
  -----
 14980
 2996
 -----
 ~~4494~~/~~6~~
~~2~~ -----
  ~~2247~~
~~6~~ -----
```

Fac. Pond 334 —— 10 Schel.

68. Hoe veel ℔ sal men hebben om 122 Croonen en 70 groot / à 10 schel. 10 groot de Croone / als een ℔ kost een reaal van 7 schel. 6 groot? Fac. 177 ℔.

Schel.

Schel.	Groot.	℔.	Croone.		Groot.
7	6	1	122		70
12			130		
90			3730		
			122		
			15930	66 15930 9990	177 ℔.

69. Soo een Elle kost 3 worpen / à 4 stukken den worp / ende tot $2\frac{1}{2}$ stuyver het stuk / wat sullen kosten 234 ellen? Fac. 58 pond 10 schel.

Stuyv.

$2\frac{1}{2}$

5
4

20
3

60 groot.

Elle.	Groot.		Ellen.
1	60		234
			60
28 14040 12222 111	1(1 1170 220	58 — 10 schel.	14040

70. Item / soo een Aas kost 3 groot / hoe veel Mark sal men hebben voor 234 pond 17 schellingen 3 groot? Fac. 3 Mark / 5 oncen / 7 engelsen / 5 asen.

Groot.	Aas.	Pond.	Schel.	Groot.
3	1	234	17	3
		20		
		4697		
		12		
		56367		

Mar. onc. engelſ. aſen.

3 — 5 — 7 — 5

71. Hoe veel ſullen beloopen 456 potten Wijn / als 1 pot koſt 1 ſchel. 6 groot? Fac. 34 pond 4 ſchel.

Pot.	Schel.	Groot.	Potten.
1	1	6	456
	12		18
	18		3648
			456
			8208

Pond.	ſchel.
34	4

72. Soo een Vat Wijn houdende 456 potten / koſten 33 pond / noch 1 pond 4 ſchel. van vracht / hoe veel ſal den pot komen te ſtaan? Fac. 1 ſchel. 6 groot.

Pond.

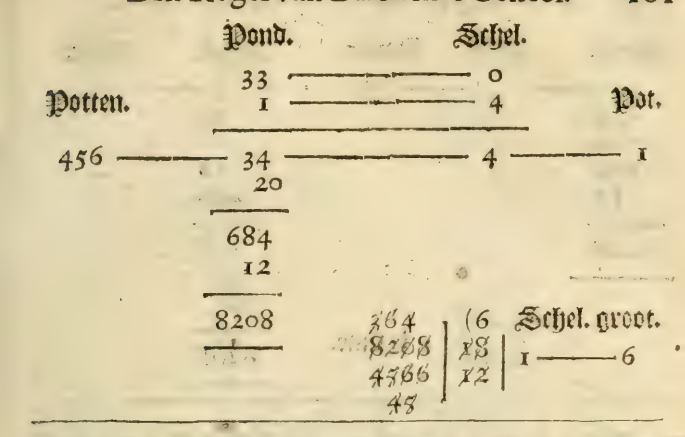

73. Hoe veel Kannen Wijn sal men voor 34 pond 4 schellingen hebben / als een Kanne kost 2 schel. min 6 groot? Fac. 456 Kannen.

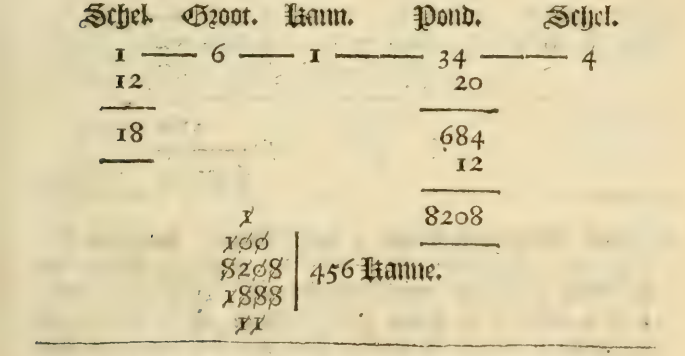

74. Als men 456 Kannen Wijn koopt voor 35 pond min 16 schel. / hoe veel sal men der hebbe voor 1 schel. 6 groot? Fac. 1 Kanne.

Pond.	Schel.	Kannen.	Schel.	Groot.
34	4	456	1	6
20			12	
684			18	
12			456	
8208			108	
			90	
			72	
	8208 / 8208 } 1 Kanne.		8208	

75. Als 2 maal 3 bedroeg 7 / hoe veel dede 8 maal 9? Fac. 84.

3			8
2			9
6		7	72
			7
			504
			6
			Fac. 84

76. Een Koopman koopt 3 balen Peper / wegende No. 1 ℔ 267 / No. 2 ℔ 257 / ende No. 3 ℔ 252 Tara / op de eerste bale 2 ℔ / op de tweede 2 ℔ / ende op de derde 3 ℔ / ende 't ℔ komt hem te staan op 2 schellingen 10 groot: nu is de Vraage hoe veel den voorschreven Koopman besteet heeft? Fac. 108 pond / 18 schellingen / 10 grooten.

℔.

			℔.	℔.
			267	2
			257	2
			252	3
			776	ho. 7 Tara.
℔.	Schel.	Groot.	7	
1	2	10	769	
	12		34	
	34		3076	
			2307	
			26146	

1(1					
290(0	(1				
26146	217(8	108 - 18 - 10			
12222	2220				
111					

77. Hoe veel sullen beloopen 9 Lakenen / tot 7 pond het stuk / als 8 Lakenen tot 9 pond / niet meer en gelden dan 70 pont? Fac. 61 pond 5 schel.

Pond.	Pond.	Pond.
72	70	63
		70
		4410

(1	
9(8	
4410	61 pond 5 schel.
722	
7	

78. Hoe veel Daalders van 36 stuyvers sal men betale voor 2 Camelotten / d' een lank 27 ende het ander 48 ellen / als 5 ellen kosten 15 guld. 18 stuyv. 9 pen. Fac. 132 daald. 26 stuyv. 7 pen.

Elle.	Guld.	Stuyv.	Penn.	Elle. 27 48
5	15	8	9	75
5	20			
1				15
	318			
	16			
	5097			
	15			
	XX	(2	daald. stuy. pen.	
76455	X223(7	XX9(6		
	76455	4778	132 — 26 — 7	
	XBBBB	3BBB		
	XXX	33		

79. Item / soo 13 Ellen kosten 27 Philips Daalders 15 stuyv. en 7 duyt mijten / hoe veel Ducaten tot 10 schel. 8 groot / sal men tellen voor 4 stukken / lanck 23/ 35/ 41/ en 57 elien? merkt dat den Daalder is gereeknd tot 8 schel. 6 groot: Fac. 261 Ducaten 3 stuyv. 12 duyt mijten / waar van de 24 eenen stuyver maken.

Ellen.	P. Daald.	Groot.	Mijten.	Ellen. 23 35 41 57
X3	27	30	7	X56
X3	102			X3
1				12
	84			
	270			

```
   2784
     24
  -----
  11143
  5568
  -----
  66823      (1        1'          Duc. stuy. pen.
     12      8923(2 | 783(3 |
  -----      801876 | 33411 |     261 — 3 — 1
  801876     244444 | 12888 |
  -----       2222     122
                          1
```

80. Hoe veel Worpen met vier tot $7\frac{1}{2}$ stuyvers 't stuk / sal men tellen voor 13 stukken Fustijn / yder stuk lang 15 ellen à 4 guld. 15 stuyv. en 8 pen. d' elle? Fac. 620 Worpen 3 schel. 9 grooten.

```
                                                  Stukken.
                                                    13
Elle.    Guld.      Stuyv.      Pen.                15
                                                   ----
1 ——— 4 ——— 15 ——— 8 ——— 195
      20
     ----
      95
      16
     ----
     578
      95
    -----
    1528
     195
    -----
    7640
   13752
   1528      13934(8 |          Worp. schel. groot.
   ------    297960 | 186(2(2 |
   297960    166666 |  3330 |   620 — 3 — 9
   ------     1111
```

81. Soo het ℔ korte Caneel kost 3 schel. 9 groot / hoe veel sal het ℔ lange Caneel kosten / als 3 ℔ van de lange doen 5 ℔ van de korte / Fac. 6 schel. 3 groot.

℔.	Schel.	Groot.	℔.
1	3	9	5

12

45
5
225

~~10~~(9
~~225~~
~~122~~
~~1~~

18 —— 9 Groot.

	Schel.	Groot.
	~~18~~	~~9~~
~~3~~		
Komt	6	3

82. Soo een ℔. lange Caneel kost 6 schel. 3 groot / wat sal het ℔ korte Caneel gelde / als 5 ℔ van de korte / 3 ℔ van de lange waardig zijn? Fac. het ℔ korte sal koste 3 schell. 9 groot.

℔.	Schel.	Groot.	℔.
1	6	3	3

12

75
3
225

~~10~~(9
~~225~~
~~122~~
~~1~~

Schel.	Groot.
18	9

	Schel.	Groot.
	~~18~~	~~9~~
5		
Facit	3	9 groot.

83. Een Koopman koopt 2 sakken Peper / den eenen wegende 79 ℔ / à 3 schel. 6 groot het ℔ / ende den anderen weerdig 136 ℔ / waar van de 4 maar 3 ℔ / van den eerste soorte weerdig zijn: Vrage / hoe veel het te samen bedraagt? Fac. 31 pond 13 schel. 6 grootjens.

℔.	℔.	℔.
4	3	136
		3
		408

408 } 102 ℔.
444 }

	℔.
	102
Addeert	79
Komt	181 ℔.

℔.	Schel.	Groot.	℔.
1	3	6	181
	12		42
	42		362
			724
			7602

44(6 | (1 } Pond. schel. groot.
7602 | 63(3 } 31 — 13 — 6
1222 | 220
11

84. Item / een Koopman koopt 3 balen Wolle / waar van de eerste weegt 5 Centener 15 steenen 7 ℔ / den tweeden 4 Centener 17 steenen 6 ℔ / ende de darde 3 Centener 13 steenen 5 ℔ / en het Centener ofte hondert kost 6 guld.

6 guld. 17 stupv. 8 pen. : Vrage hoe veel hy betaalt heeft ? Fac. 96 pond 19 schel. $7\frac{1}{2}$ grootjens.

Centener.	Steenen.	℔.
5	15	7
4	17	6
3	13	5
15		78

Centener.	Gulde.	Stupv.	Penning.	Centener.	℔.
1	36	17	8	15	78
100	20			100	
100	737			1578	
	2			1475	
	1475			7890	
				11046	
				6312	
				1578	
				23275/50	

x	x	Pond.	schel.	groot.
8x4x(7	x(1			
23275	x93(9	96	19	$7\frac{5}{10}\frac{1}{2}$
xxxx	220			
xxx				

85. Een Koopman is schuldig 156 pond 12 schel. 5 groot/ ende hy geeft op reeckening 23575 ℔ Loot/ à 5 schellingen 8 groot het hondert / voor de reste is hy gehouden Tin te geven / tot 16 schel. 8 groot het hondert : Vrage / hoe veel Tin hy sal moeten leveren / om sijn parthye te effenen ? Fac. 10779 ℔ Tin.

℔.

℔.	Schel.	Groot.	℔.
100	5	8	23575
	12		68
	68		188600
			141450
			1603100

(1 447(1 X600XX 12222 XXX | X(1 XXX(5 220 | Pond. 66 | schel. 15 | groot. 11

Pond.	Schel.	Groot.
156	12	5
66	15	11
Rest 89	16	6 groot.

Schel.	Groot.	℔.	Pond.	Schel.	Groot.
16	8	100	89	16	6
12			20		
200			1796		
			12		
			21558		
XXX 21558 22222	10779 ℔ Tin.		100		
			2155800		

86. Item / een Koopman tot Dantzik koopt Was / te weten 21 schip-℔ / 17 lijs-℔ / en 13 mark-℔ / tot 83 mark het schip-℔: Vrage / hoe veel hy besteet heeft / als een schip-℔ doet 20 lijs-℔ / en een lijs-pont 16 mark-℔ / ende als een mark 20 Poolsche groot / Fac. 1816 marken $18\frac{7}{16}$ grooten.

Schip-

Schip-℔.	Mark-℔.	Schip-℔.	Lijs-℔.	Mark-℔.
1	83	21	17	13
20	20	20		
20	1660	437		
16		16		
32~~0~~		2635		
		437		
		7005		
		1660		
		420300		
		42030		
		7005		
		11628300		

~~1~~~~1~~~~2~~(1
~~2~~~~0~~~~0~~~~2~~~~7~~(4 | ~~1~~ ~~1~~(1
~~1~~~~1~~~~6~~~~2~~~~8~~~~3~~~~0~~ | ~~3~~~~6~~~~3~~~~3~~(8 | 1816 —— $18\frac{7}{16}$ groot.
~~3~~~~2~~~~2~~~~2~~~~2~~ | ~~2~~~~2~~~~2~~~~2~~~~0~~
~~3~~~~3~~~~3~~~~3~~

87. Een Koopman tot Neurenburg koopt Koper / tot 23 Florijnen 37 Kreutsers 3 groot het hondert / hoe veel komt hem het ℔ te kosten / als den Florijn doet 60 kreutz of 252 groot? Fac. $59\frac{68}{125}$ grootjens.

℔.	Florijnen.	Kreutsers.	Groot.	℔.
100	23	37	3	1
5	60			
500	1417			
	$4\frac{1}{5}$			

5671
$283\frac{2}{5}$

$5954\frac{2}{5}$

29772

4(2
297(7(2
5500

$59\frac{272}{500}$ | $\frac{68}{125}$ groot.

88. Een Koopman tot Venetien koopt 400 ellen Zijde / tot $31\frac{1}{3}$ groot d' elle / hoe veel Croonen tot 140 schel. het stuk/ sal men daar voor tellen / als 24 groot doen 124 schel. Fac. 462 Croonen $75\frac{5}{9}$ schel.

Elle.	Groot.	Ellen.
1	$31\frac{1}{3}$	400
3		
	94	
3	400	
	37600	
	3	
	$12533\frac{1}{3}$ Groot.	

Groot.	Schel.	Groot.
24	124	$12533\frac{1}{3}$
3		
		37600
72		124
		150400
		75200
		37600
		4662400

544(4
34400(0
4662400
722222
7777

83(7
6475(5
14440
11

Croon. schel.
462 — $75\frac{5}{9}$

Naar-

Naar-oeffeninge, van den Regel van van Drien in 't Geheel.

1. Item / 12 Ellen hoſten 10 gulde / wat hoſten — Fac. 40 gulden? De Vraage is naar het darde getal / deſe operatie ſpruyt uyt de eygenſchap van den Regel van Dryen / dewelke door drie bekende getallen de vierde voortbrengt / ende alſulke proportie als het eerſte heeft tegen het tweede / heeft ook het darde tegen het vierde / ende ſulk als het eerſten heeft tegen het darde / heeft het tweede tegen het vierde / daarom ſtelt naar de proportie:

Guld.	Ellen.	Gulden.
10	12	40
	4	
	Fac. 48	Ellen.

2. Eender heeft twee ſtukken Lijnwaad van gelijke prijs / het eene is 10 ellen langer als het ander / welke hoſte 39 gulden / ende het ander 34 gulden: Vraage na de langte van het minſte ſtuk? Facit 68 ellen.

Guld.		
39		
34	Ellen.	Gulden.
5	10	34
		10
4		
34 ø 55	68 Ellen.	304

3. Item / eender hoopt een ſtuk Stof om 18 ſtuyv. d' elle / ende ſoo het 9 ellen langer geweeſt hadde / ſoude beloopen hebben

hebben 45 gulde 18 stuyvers: Vrage / naar de lengte van het stuk? Facit 42 Ellen.

Stuyv.	Elle.	Guld.	Stuyv.
18	1	45	18
		20	
		918	

~~1~~	
~~918~~	51
~~188~~	9
~~1~~	
	42 Ellen.

4. Item / een Heer huurd een Knecht een Jaar lang voor 80 Guld. / ende seker Kleeding / nu 9 maanden gepasseert zijnde / scheyden sy / ende rekenen med malkander af / na beloop des tijds werd bevonden dat den Knecht nog toe komt 49 gulde 10 stuyvers: Vrage / hoe veel de Kleedinge gerekend was? Facit op 42 gulden.

	Guld.	Stuyv.		
Maand.	80			Maand.
	49	10		
3	30	10		12
	20			
	610			
	12	~~11~~		
		~~7320~~	~~2440~~	122 guld.
	7320	~~3333~~	~~2220~~	80
				42 gul. voor de Kleed.

PROEVEN.

	Guld.	
	80	
Maand.	42	Maand.
12	122	9
	9	
	1098	

	guld.	stuyv.
~~1~~(6		
~~1098~~	91	10
~~122~~	42	0
~~1~~		
Komt	49	10 stuy.

5. Item / 12 Appelen gelden / soo veel als 21 Peeren / hoe veel kost mijn dan 84 Appelen / als 3 Peeren gelden 8 penningen? Fac. 1 guld. 4 stuyv. 8 pen.

Peeren.	Penn.	Peeren.
3	8	21
		8
		168

~~1~~	
~~168~~	56 penningen.
~~33~~	

Appel.	Penn.	Appele.
12	56	84
		56
		504
		420
		4704

			guld.	stuy.	pen.
~~112~~	~~7~~(8				
~~4704~~	~~392~~	~~2~~(4	1	4	8
~~1222~~	~~166~~	~~20~~			
~~11~~	~~1~~				

6. Item / als 4 ℔ Suyker soo goedt zijn als 2 ℔ Annijs / ende 64 ℔ Rozijnen als 20 ℔ Annijs / voor hoe veel word

wordt dan 1 ℔ Rozijne verkocht / als men voor 2 ℔ Suyker betaald 18 stuyvers? Fac. 5 stuyv. 10 penningen.

℔ Amijs.	℔ Suyker.	℔ Amijs.
2	4	20
		4
		80

8ø / 22 | 40 ℔ Suyker.

℔ Suyker.	Stuyv.	℔ Suyker.
2	18	40
	40	
	720	
2		
Komt	260	stuyvers.

℔ Rozijn.	Stuyv.	℔ Rozijn.
64	360	1
	16	
	2160	
	360	5760ø
		644
Komt	5760	6

1(10 / 9ø / 16 | 5—10 pen.

7. Als 5 maal 3 en 9 / is 2 maal 7 ende 5 / wat is dan 9 maal 9 en 15? Fac. 76. als blijkt.

5	7	9
3	2	9
15	14	81
9	5	15
24	19	96
		19

14 | 76
1824
244
2

864
96
1824

8. Item / voor een Os / wort betaald 14 pond byp geld / en voor Accijs betaaldmen 2 schel. 2 groot voor yder pond / Slag-geld en andere onkosten belospen 14 schel. 8 groot / daar-en-tegen geld de Huyd / 1 pond 2 schel. 6 groot / ende 't Vleesch weegd 75 ℔ / tot 6 groot het ℔ / soo dan den selfden Os schoon weegd 795 ℔ / wat kost het ℔ ? Facit 4 groot.

Schel. groot.

2 — 2
Pond. —— 14
1 — 10 — 4 Accijs.
14 — 0 — 0 Os.

15 — 10 — 4
0 — 14 — 8 onkost.

16 — 5 — 0
3 — 0 — 0

13 — 5 — 0 Groot.

℔.
75
6

450

9(6 | (1
45ø | 3(7 | 1 — 17 — 6 't vleesch.
122 | 2ø | 1 — 2 — 6 de huyd.
1

3 — 0 — 0

℔. Pond. Schel. Groot. ℔.
795 —— 13 —— 5 —— 0 —— 1
20
265
12
3180

318ø | 4 Groot.
795

9. Item/

9. Item / eender koopt driederlepe Stoffe / te weten 42 elle Bozat tot 2 guld. 8 stuybers d' elle / 65 elle Armozijn tot 3 gulde 3 stuybers d' elle / ende 56 elle Zijde / tot hoe veel en weet hy niet / maar heeft in alles betaald 515 guilde 11 stuybers : Vzage / wat hem de elle Zijde gekost heeft? Fac. 3 guld. 15 stuybers.

Elle.	Guld.	Stuyb.	Elle.
1	2	8	42
	20		
	48		
	42		
	96		
	192		
	201/6		
	100		16 stuybers.

Elle.	Guld.	Stuyb.	Elle.
1	3	3	65
	20		
	63		
	65		
	315		
	378		
	409/5		
2			
	204		15 stuybers.
	100		16
Komt	305		11 stuybers.

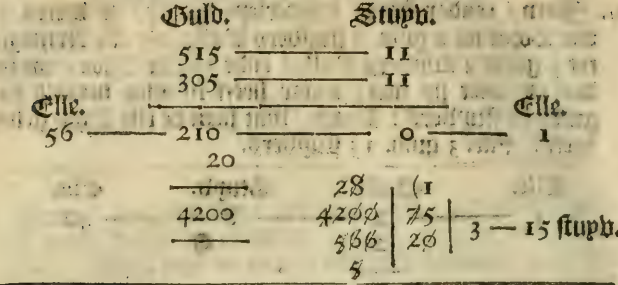

10. Een Koopman hoopt 5 stukken Laken / lanck 32/ 30/ 36/ 37 / en 45 ellen / à 17 schel. 6 groot d' elle / Item/ noch 3 stukken Fustijnen / t'samen lang 85 ellen / à 13 stuyvers 8 pen. d' elle: Vraage / hoe veel Satijn van 22 schell. 6 groot hy gehoogt heeft / soo hy in alles besteed 215 pond 8 schel. 9 groot? Fac. 43 ellen.

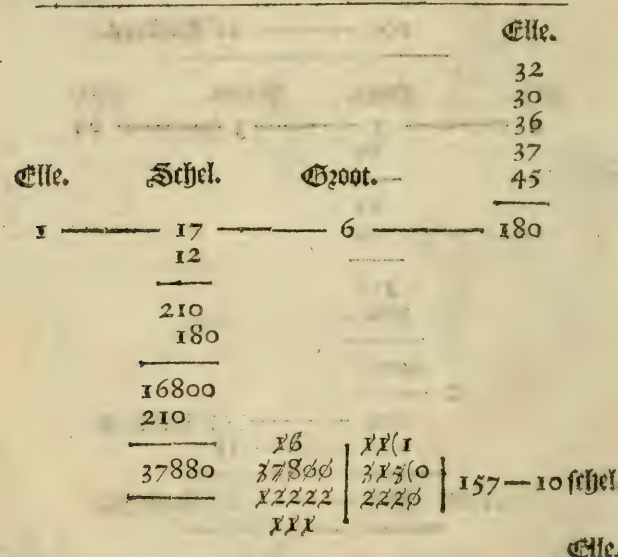

Elle.	Stuyv.	Penn.	Elle.
1	13	8	85
	2		27
	27 groot.		595
			170
			2295

		Pond.	schel.	groot.
~~1~~~~0~~~~1~~(3	(1	9	11	3
~~2~~~~2~~~~9~~~~5~~	~~1~~~~9~~(1	157	10	0
~~1~~~~2~~~~2~~~~2~~	~~2~~~~0~~			
~~1~~~~1~~				

Ko. 167 — 1 — 3 groot.

Pond.	Schel.	Groot.
215	8	9
167	1	3
Rest 48	7	6 groot.

Schel.	Groot.	Elle.	Pond.	Schel.	Groot.
22	6	1	48	7	6
12			20		
270			967		
			12		
			1940		
			967		
			11610		

8
~~1~~~~1~~~~6~~~~1~~~~0~~
~~2~~~~7~~~~7~~~~0~~
~~2~~ } 43 Ellen.

AAN DE KONST-LIEVENDE.

Soo wie tot dus verr' toe, 't geheel (hem voor geschreven)
Begrijpt naar Eysch den grond, gelijk het werk hem toond,
Die tree med yver voord, in 't geen men hem komt geven,
Zoo word de vlijt med konst, en konst med eer beloond.

Numeratio in 't Gebroken.

DE Numeratio in 't gebroken / en is anders niet als de Numeratie in 't geheel / leerende om alle gebroken Getallen uyt te spreken / hoedanig die mogen zijn / 't zy dat men daar mede werkt / of dat mense door 't werk bekomt / ende om 't selve duydelijk / ende med goed verstand te konnen doen / soo leerd voor al dese navolgende Onderwijsinge / te weten:

Dat alle gebroken getallen / altijd worden gesteld / med 2 getallen / te weten / een onder ende een boven het streepken / als dese volgende $\frac{1}{2}$ / $\frac{1}{3}$ / $\frac{1}{4}$ / $\frac{1}{5}$ / $\frac{1}{6}$ / &c.: waar van het bovengetal word geheeten Teller om dat het aanwijst de hoe veel menigste gedeelte het gebroken is van een geheel / ende het onder-getal word geheeten Nomber / om dat het aanwijst de menigte der gedeelte / die een getal in hem begrijpt / als volgt:

$\frac{1}{2}$ Een tweede of een half.
$\frac{3}{4}$ Drie vieren deel.
$\frac{4}{5}$ Vier vijfden deel.
$\frac{5}{6}$ Vijf sesden deel.
$\frac{2}{3}$ Twee darden deel.
$\frac{7}{8}$ Seven achten deel.
$\frac{9}{16}$ Negen sestiende deel.
$\frac{8}{9}$ Acht negende deel.
$\frac{7}{12}$ Seven twaalfste deel.
$\frac{18}{19}$ Achtien negentiende deel.
$\frac{13}{16}$ Dartien sestiende deel.
$\frac{17}{18}$ Seventien achtiende deel.
$\frac{5}{32}$ Vijf twee-en-dartigste deel.
$\frac{9}{64}$ Negen vier-en-tsestigste deel.

Om dieswille als men een gebroken getal benoemen wil / soo noemdmen eerst den Teller / ende daar na den Nomber.

Abbre-

Abbreviatio in 't Gebroken.

ABbreviatio leerd verminderen alle verminderlijke Getallen / soo wel groote als kleyne / geheele als gebroken / ende deselve brengen in soo kleynen proportie ofte gedeelte als doenlijk is: en dat werd gedaan door 2/ 3/ 4/ 5/ 6/ of door alsulken getal als men bequaamst daar toe vinden sal: soo blijkt by dese nevens-staande Exempelen/

1. Abrevieert $\frac{8}{12}$ Facit $\frac{2}{3}$.

$$\text{Fac.}\ \frac{8}{12}\ \Big|^{4}\ \frac{2}{3}$$

2. Abrevieert $\frac{32}{64}$ Facit $\frac{1}{2}$.

$$\text{Fac.}\ \frac{32}{64}\ \Big|^{32}\ \frac{1}{2}\ \text{ist.}$$

3. Abrevieert $\frac{12}{16}$ Facit $\frac{3}{4}$.

$$\text{Fac.}\ \frac{12}{16}\ \Big|^{4}\ \frac{3}{4}$$

4. Abrevieert $\frac{18}{24}$ Facit $\frac{3}{4}$.

$$\text{Fac.}\ \frac{18}{24}\ \Big|^{6}\ \frac{3}{4}$$

5. Abgebieert $\frac{35}{45}$ Facit $\frac{7}{9}$.

Fac. $\overset{5}{\frac{35 \mid 7}{45 \mid 9}}$ ist.

6. Abgebieert $\frac{18}{32}$ Facit $\frac{9}{16}$.

Fac. $\overset{2}{\frac{18 \mid 9}{32 \mid 16}}$

7. Abgebieert $\frac{21}{28}$ Facit $\frac{3}{4}$.

Fac. $\overset{7}{\frac{21 \mid 3}{28 \mid 4}}$ ist.

8. Abgebieert $\frac{66}{138}$ Facit $\frac{11}{23}$.

Fac. $\overset{6}{\frac{66 \mid 11}{138 \mid 23}}$

9. Abgebieert $\frac{3}{12}$ Facit $\frac{1}{4}$.

Fac. $\overset{3}{\frac{3 \mid 1}{12 \mid 4}}$

10. Abgebieert $\frac{8}{24}$ Fac. $\frac{1}{3}$.

Fac. $\overset{8}{\frac{8 \mid 1}{24 \mid 3}}$ ist.

11. Abzebieert $\frac{8}{32}$ Facit $\frac{1}{4}$.

Fac. $\frac{8 \mid 1}{32 \mid 4}$

12. Abzebieert $\frac{18}{48}$ Facit $\frac{3}{8}$.

Fac. $\frac{18 \mid 3}{48 \mid 8}$

13. Abzebieert $\frac{34}{64}$ Facit $\frac{17}{32}$.

Fac. $\frac{34 \mid 17}{64 \mid 32}$

14. Abzebieert $\frac{36}{81}$ Facit $\frac{4}{9}$.

Fac. $\frac{36 \mid 4}{81 \mid 9}$

15. Abzebieert $\frac{11}{198}$ Facit $\frac{1}{18}$.

Fac. $\frac{11 \mid 1}{198 \mid 18}$

16. Abzebieert $\frac{84}{110}$ Facit $\frac{7}{15}$.

Fac. $\frac{84 \mid 7}{110 \mid 15}$

17. Abze-

17. Abzevieert $\frac{9157554}{9202912}$ Facit $\frac{63}{64}$.

Fac. $\frac{145358 \mid 63}{9202912 \mid 64}$

Om soodanige groote gebzoken lichtelijk / ende med weynig moeyten te leeren Abzevieren / soo divideerd den Teller med den Nomber / ende wat dan oberschiet / daar mede divideert uwen Teller / ende wat dan komt ober te blijven divideert in het vozige oberschot / geduerende soo lange tot in u Divisie niet komt ober te blijven / ende waar mede gy als dan gedivideert hebt is het getal waar mede gy meugt Abzevieren / als by het volgende getoond wozd:

(1(4(5(3(5(8 / 9 2 0 2 9 1 2 / 9 1 5 7 5 5 4 | 1 | 4 3 6 0 7 / 9 1 5 7 5 5 4 / 1 4 3 3 5 8 8 / 1 4 5 3 5 8 | 63 siet het getal 145358

18. Abzevieert $\frac{153}{187}$ Facit $\frac{9}{11}$.

Fac. $\frac{17 \quad 153 \mid 9}{187 \mid 11}$

19. Abzevieert $\frac{231}{675}$ Fac. $\frac{11}{32}$.

Fac. $\frac{21 \quad 231 \mid 11}{675 \mid 32}$

20. Abzevieert $\frac{171}{304}$ Facit $\frac{9}{16}$.

Fac. $\frac{19 \quad 171 \mid 9}{304 \mid 16}$

21. Abze-

21. Abbrevieert $\frac{575}{1478}$ Fac. $\frac{25}{64}$.

$$\text{Fac. } \frac{\overset{23}{575} \mid 25}{1478 \mid 64}$$

Additio in 't Gebroken.

DEse Additio dient om alle gebroken getallen by malhanderen te tellen/ ende te weten wat die uptmaken/ 't zy in 't gebroken ofte in 't geheel/ ende om dit selvige te doen/ soo let wel op dese naarvolgende Exempelen:

1. Addeert $\frac{1}{2}$ met $\frac{3}{4}$ te samen: Facit $1\frac{1}{4}$.

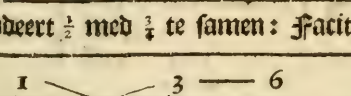

2. Addeert $\frac{1}{2}$ ende $\frac{2}{3}$ te samen. Facit $1\frac{1}{6}$.

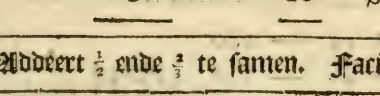

3. Addeert $\frac{4}{5}$ ende $\frac{3}{6}$ te samen: Facit $1\frac{3}{10}$.

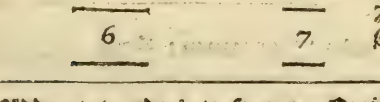

4. Ad-

4. Addeert $\frac{3}{4}$ ende $\frac{5}{8}$ te ſamen: Facit $1\frac{3}{8}$.

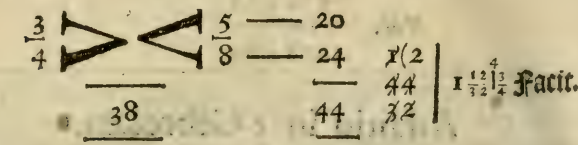

5. Addeert $\frac{5}{9}$ ende $\frac{7}{12}$ te ſamen: Facit $1\frac{5}{36}$.

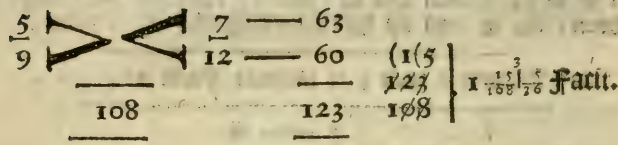

6. Addeert $\frac{21}{32}$ ende $\frac{15}{16}$ te ſamen: Facit $1\frac{19}{32}$.

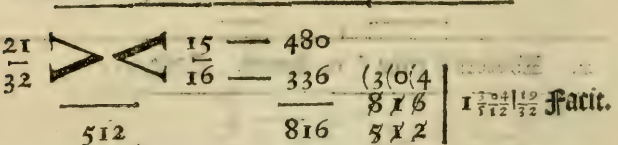

7. Addeert $\frac{13}{16}$ ende $\frac{17}{24}$ te ſamen: Facit $1\frac{25}{48}$.

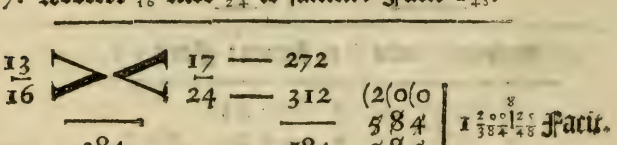

8. Ad-

8. Addeert $\frac{27}{38}$ ende $\frac{57}{64}$ te samen: Facit $1\frac{731}{1216}$.

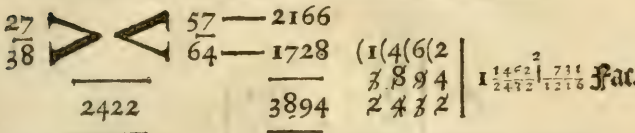

9. Addeert $2\frac{1}{2}$ ende $1\frac{1}{4}$ te samen: Facit $3\frac{3}{4}$.

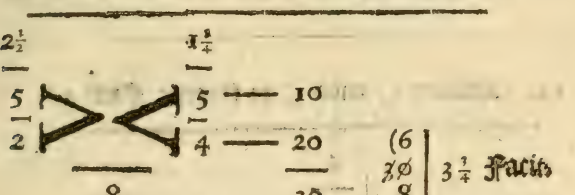

10. Addeert $3\frac{1}{3}$ ende $2\frac{1}{6}$ te samen: Facit $5\frac{1}{2}$.

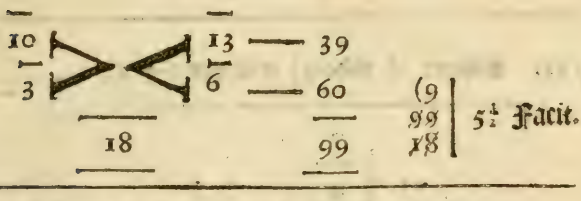

11. Addeert $4\frac{9}{12}$ ende $5\frac{1}{7}$ te samen: Facit $10\frac{15}{84}$.

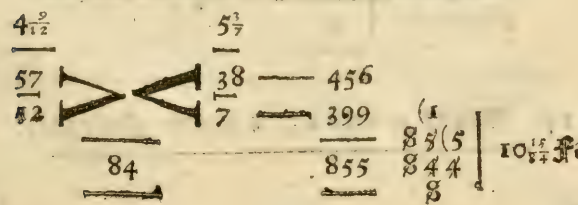

Aan

Anders.

	84		
$4\frac{9}{12}$	63	(1(5	$1\frac{15}{84}$
$5\frac{1}{7}$	36	8 9	
Facit $10\frac{15}{84}$	99	8 4	

12. Addeert $1\frac{1}{2}$ ende $3\frac{1}{4}$ te samen: Facit $5\frac{1}{4}$.

	4		
$1\frac{1}{2}$	2	(1	$1\frac{1}{4}$
$3\frac{1}{4}$	3	5	
Facit $5\frac{1}{4}$	5	4	

13. Addeert $2\frac{2}{3}$ ende $3\frac{5}{6}$ te samen: Facit $6\frac{1}{2}$.

	6		
$2\frac{2}{3}$	4	(3	$1\frac{1}{2}$
$3\frac{5}{6}$	5	9	
Facit $6\frac{1}{2}$	9	6	

14. Addeert $5\frac{6}{7}$ ende $6\frac{8}{14}$ te samen: Facit $12\frac{1}{2}$.

14

$5\frac{6}{7}$ | 12 | (7 | $1\frac{1}{2}$
$6\frac{9}{14}$ | 9 | 21 |
Facit $12\frac{1}{2}$ | 21 | 14 |

15. Addeert $7\frac{7}{8}$ ende $7\frac{13}{16}$ te samen: Facit $15\frac{11}{16}$.

16

$7\frac{7}{8}$ | 14 | (5 | $1\frac{5}{16}$
$7\frac{7}{16}$ | 7 | 16 |
Facit $15\frac{11}{16}$ | 21 |

16. Addeert $\frac{1}{2}$ / $\frac{3}{4}$ / ende $\frac{5}{8}$ te samen: Facit $1\frac{7}{8}$.

8

$\frac{1}{2}$ | 4 | (7 | $1\frac{7}{8}$
$\frac{3}{4}$ | 6 | 5 | 8 |
$\frac{5}{8}$ | 5 | | |
Facit $1\frac{1}{8}$ | 15 | |

Anders.

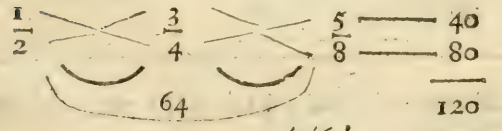

(5'6 | $1\frac{56}{64}\frac{7}{8}$
120 |
64 |

17. Addeert $12\frac{1}{2}$ / $23\frac{2}{3}$ / $34\frac{3}{4}$ / $23\frac{8}{9}$ / $34\frac{11}{12}$ / $45\frac{17}{18}$ te samen: Facit $175\frac{2}{3}$.

	36	
$12\frac{1}{2}$	18	
$23\frac{2}{3}$	24	
$34\frac{3}{4}$	27	
$23\frac{8}{9}$	32	
$34\frac{11}{12}$	33	(2(4
$45\frac{17}{18}$	34	✗68 | $4\frac{2}{3}$
		36
Facit $175\frac{2}{3}$	168	

18. Addeert $34\frac{3}{8}$ / $43\frac{7}{12}$ / $32\frac{9}{16}$ / $23\frac{11}{18}$ / $45\frac{13}{24}$ / $59\frac{31}{48}$ te samen: Facit $239\frac{23}{72}$.

	144	
$34\frac{3}{8}$	54	
$43\frac{7}{12}$	84	
$32\frac{9}{16}$	81	
$23\frac{11}{18}$	88	
$45\frac{13}{24}$	78	(4(6
$59\frac{31}{48}$	93	478 | $3\frac{46}{144}\frac{23}{72}$
		✗44
Facit $239\frac{23}{72}$	478	

19. Addeert $54\frac{3}{4}$ / $84\frac{2}{3}$ / $81\frac{4}{5}$ / $88\frac{5}{6}$ / $78\frac{7}{8}$ / $93\frac{8}{9}$ te samen: Facit $482\frac{293}{360}$.

	360		
$54\frac{3}{4}$	270		
$84\frac{2}{3}$	240		
$81\frac{4}{5}$	288		
$88\frac{5}{6}$	300		
$78\frac{7}{8}$	315	(2(9	
$93\frac{8}{9}$	320	~~1~~~~7~~~~3~~(3	$4\frac{293}{360}$
		~~3~~~~6~~ ~~0~~	
Facit $482\frac{293}{360}$	1733		

20. Addeert $352\frac{3}{4}$/ $287\frac{1}{3}$/ $143\frac{7}{8}$/ $194\frac{11}{16}$/ $325\frac{1}{4}$/ $289\frac{11}{32}$ te samen: Facit $1593\frac{23}{96}$.

	96		
$252\frac{3}{4}$	72		
$287\frac{1}{3}$	32		
$143\frac{7}{8}$	84		
$194\frac{11}{16}$	66		
$325\frac{1}{4}$	24	(2(3	
$289\frac{11}{32}$	33	~~3~~ ~~1~~ ~~1~~	$3\frac{23}{96}$
		~~9~~ ~~6~~	
Facit $1593\frac{23}{96}$	311		

Pond.	Schel.	Groot.	2520
23	11	$3\frac{23}{24}$	2415
34	12	$4\frac{17}{18}$	2380
245	13	$5\frac{13}{20}$	2310
34	14	$6\frac{9}{10}$	2268
345	15	$7\frac{8}{9}$	2240
56	16	$8\frac{7}{8}$	2205
234	17	$9\frac{6}{7}$	2160
123	18	$6\frac{1}{6}$	2100
23	19	$5\frac{4}{5}$	2016
234	15	$4\frac{3}{4}$	1890
45	14	$3\frac{2}{3}$	1680
Fac. 1404	9	$9\frac{41}{168}$	23664

Facit 1404 pond 9 ſchel. $9\frac{41}{168}$ groot. (9(8(4 / 2 3 6 6 4 / 9 5 2 0 | $9\frac{924}{2520}|\frac{41}{168}$

Subſtractio in 't Gebroken.

DIend om alle gebroken Getallen van gebroken ofte geheelen te konnen af-trekken / ende ſien watter reſt: om dat nu wel te mogen doen / ſoo neemt acht op deſe aanvolgende Exempelen:

1. Subſtraheert $\frac{1}{4}$ van $\frac{2}{3}$: Facit reſt $\frac{5}{12}$.

$$\frac{1}{4} \quad \frac{2}{3} \qquad 2 \times 4 = 8 \qquad 3 \times 1 = 3$$

$$\frac{12}{} \qquad \text{Facit} \qquad \frac{5}{12}$$

2. Sub-

2. Subſtraheert $\frac{1}{6}$ van $\frac{2}{3}$: Facit reſt $\frac{1}{2}$.

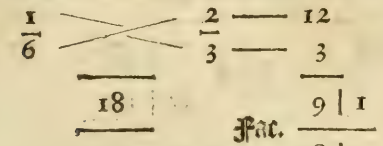

3. Subſtraheert $\frac{1}{3}$ van $\frac{1}{2}$: Facit reſt $\frac{1}{6}$.

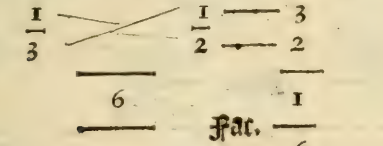

4. Subſtraheert $\frac{3}{4}$ van $\frac{7}{8}$: Facit reſt $\frac{1}{8}$.

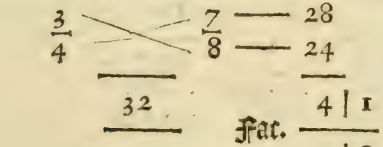

5. Subſtraheert $\frac{1}{6}$ van $\frac{5}{12}$: Facit reſt $\frac{1}{4}$.

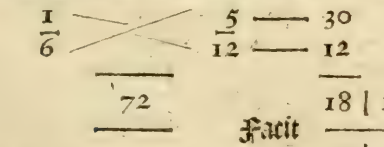

6. Subſtraheert $\frac{4}{9}$ van $\frac{5}{6}$: Facit reſt $\frac{7}{18}$.

$$\begin{array}{ccccc} \frac{4}{9} & \times & \frac{5}{6} & \text{——} & 45 \\ & & & & 24 \\ \hline & 54 & & & 21 \mid 7 \\ \hline & & \text{Facit} & & 54 \mid 18 \end{array}$$

7. Subſtraheert $\frac{5}{12}$ van $\frac{7}{8}$: Facit reſt $\frac{11}{24}$.

$$\begin{array}{ccccc} \frac{5}{12} & \times & \frac{7}{8} & \text{——} & 84 \\ & & & & 40 \\ \hline & 96 & & & 44 \mid 11 \\ \hline & & \text{Facit} & & 96 \mid 24 \end{array}$$

8. Subſtraheert $\frac{14}{27}$ van $\frac{7}{9}$: Facit reſt $\frac{7}{27}$.

$$\begin{array}{ccccc} \frac{14}{27} & \times & \frac{7}{9} & \text{——} & 189 \\ & & & & 126 \\ \hline & 243 & & & 63 \mid 7 \\ \hline & & \text{Facit} & & 243 \mid 27 \end{array}$$

9. Subſtraheert $\frac{3}{16}$ van $\frac{37}{40}$: Facit reſt $\frac{59}{80}$.

$$\begin{array}{ccccc} \frac{3}{16} & \times & \frac{37}{40} & \text{——} & 592 \\ & & & & 120 \\ \hline & 640 & & & 472 \mid 59 \\ \hline & & \text{Facit} & & 640 \mid 80 \end{array}$$

10. Subſtraheert $\frac{13}{63}$ van $\frac{297}{135}$: Facit $\frac{484}{945}$.

$\frac{13}{16}$ — $\frac{97}{135}$ — 6111 — 1755 — 8505 — 4356 | 484

Facit 8505 | 945

11. Subſtraheert $\frac{13}{35}$ van $\frac{57}{90}$: Facit reſt $\frac{11}{42}$.

$\frac{13}{35}$ — $\frac{57}{90}$ — 1995 — 1170 — 3150 — 825 | 11

Facit 3150 | 42

12. Subſtraheert $\frac{9}{44}$ van $\frac{77}{156}$: Facit reſt $\frac{124}{429}$.

$\frac{9}{44}$ — $\frac{77}{156}$ — 3388 — 1404 — 6864 — 1984 | 124

Facit 6864 | 429

13. Subſtraheert $\frac{5}{16}$ van $\frac{9}{16}$: Facit reſt $\frac{1}{4}$.

$\frac{5}{16}$ — $\frac{9}{16}$ — 144 — 80 — 256 — 64 | 1

Facit 256 | 4

Anders.

$$\frac{5}{16} \text{ —— } \frac{9}{16} \text{ —— } \frac{4 \mid 1}{16 \mid 4}$$

Facit $\frac{1}{4}$

14. Subſtraheert $\frac{3}{8}$ van $\frac{7}{8}$: Facit reſt $\frac{1}{2}$.

$$\frac{3}{8} \text{ —— } \frac{7}{8} \text{ —— } \frac{4 \mid 1}{8 \mid 2}$$

15. Subſtraheert $\frac{7}{12}$ van $\frac{11}{12}$: Facit reſt $\frac{1}{3}$.

$$\frac{7}{12} \text{ —— } \frac{11}{12} \text{ —— } \frac{4 \mid 1}{12 \mid 3}$$

16. Subſtraheert $1\frac{1}{4}$ van $1\frac{1}{2}$: Facit reſt $\frac{1}{4}$.

$$\begin{array}{ccc} 1\frac{1}{4} & & 1\frac{1}{2} \\ \frac{5}{4} & & \frac{3}{2} \text{ —— } 12 \\ & & \text{—— } 10 \\ & 8 & \\ & & \text{Fac. } \frac{2 \mid 1}{8 \mid 4} \end{array}$$

Anders.

$$\begin{array}{c|c} & 8 \\ 1\frac{1}{2} & 4 \\ 1\frac{1}{4} & 2 \\ \hline & 2 \mid 1 \end{array}$$

Facit $\frac{2 \mid 1}{8 \mid 4}$

17. Subſtraheert $234\frac{15}{16}$ van $322\frac{17}{32}$: Facit reſt $87\frac{19}{32}$.

		32
$322\frac{17}{32}$	|	17
$234\frac{15}{16}$	|	30
Facit $87\frac{19}{32}$	|	19

18. Subſtraheert $300\frac{14}{18}$ van $301\frac{19}{24}$: Facit reſt $1\frac{13}{72}$.

		72
$301\frac{19}{24}$	|	57
$300\frac{14}{18}$	|	44
Fac. $1\frac{13}{72}$	|	13

19. Subſtraheert $1010\frac{15}{16}$ van $1967\frac{17}{48}$: Facit reſt $956\frac{5}{12}$.

		48	
$1967\frac{17}{48}$	|	17	
$1010\frac{15}{16}$	|	45	
Facit $956\frac{5}{12}$		20 |	5
		48 |	12

20. Subſtraheert $2196\frac{11}{13}$ van $2312\frac{9}{16}$: Facit reſt $115\frac{142}{208}$.

208

$2196\frac{11}{11}$	176
$2312\frac{9}{16}$	117
Facit $115\frac{149}{208}$	149

208

Pond.	Schel.	Groot.
1000304	0	0
999506	13	$7\frac{20}{100}$
Facit 797	6	$4\frac{67}{100}$
1000304	0	0 groot.

Multiplicatio in 't Gebroken.

DIent om allerley gebroken Getallen met malkander te vermenigvuldigen / ook om de Geheelen door te werken / ofte te deelen / ende om dit te doen soo neemt behoorlijk acht op de naarvolgende Exempelen:

1. Multiplicéert $\frac{2}{3}$ ende $\frac{3}{4}$ te samen / wat is 't? Fac. $\frac{1}{2}$.

2	3	6 | 1	Facit.
3	4	12 | 2	

2. Multiplicéert $\frac{1}{3}$ met $\frac{6}{7}$ te samen / wat is 't? Fac. $\frac{2}{7}$.

1	6	6 | 2	Facit.
3	7	21 | 7	

3. Mul-

3. Multipliceert $\frac{2}{3}$ ende $\frac{3}{5}$ te samen / wat is 't? Fac. $\frac{2}{5}$.

$$\frac{2}{3} \cdot \frac{3}{5} = \frac{6}{15} = \frac{2}{5}$$ Facit.

4. Multipliceert $\frac{3}{4}$ med $\frac{4}{5}$ te samen / wat is 't? Fac. $\frac{3}{5}$.

$$\frac{3}{4} \cdot \frac{4}{5} = \frac{12}{20} = \frac{3}{5}$$ Facit.

5. Multipliceert $\frac{4}{5}$ med $\frac{5}{6}$ te samen / wat is 't? Fac. $\frac{2}{3}$.

$$\frac{4}{5} \cdot \frac{5}{6} = \frac{20}{30} = \frac{2}{3}$$ Facit.

6. Multipliceert $\frac{5}{7}$ med $\frac{9}{10}$ te samen / wat is 't? Fac. $\frac{9}{14}$.

$$\frac{5}{7} \cdot \frac{9}{10} = \frac{45}{70} = \frac{9}{14}$$ Facit.

7. Multipliceert $\frac{3}{4}$ med $\frac{7}{9}$ te samen / wat is 't? Fac. $\frac{7}{12}$.

$$\frac{3}{4} \cdot \frac{7}{9} = \frac{21}{36} = \frac{7}{12}$$ Facit.

8. Hoe veel is $\frac{7}{8}$ maal $\frac{8}{13}$? Facit het is $\frac{7}{13}$.

$$\frac{7}{8} \cdot \frac{8}{13} = \frac{56}{104} = \frac{7}{13}$$ Facit.

9. Hoe veel is $\frac{9}{16}$ maal $\frac{17}{18}$? Facit het is $\frac{153}{288}$ Fac. $\frac{17}{32}$.

9	17	153 | 17		
16	18	288 | 32	Fac.	

10. Multipliceert $\frac{27}{32}$ met $\frac{31}{45}$ te samen/ wat is 't? Fac. $\frac{837}{1440}$ $\frac{93}{161}$.

27	31	837 | 93		
32	45	1440 | 161	Fac.	

11. Multipliceert $\frac{49}{64}$ met $\frac{51}{63}$ te samen: Fac. $\frac{2499}{4032}$ $\frac{119}{192}$ is 't.

49	51	2499 | 119		
64	63	4032 | 192	Fac.	

12. Multipliceert $\frac{17}{32}$ met $\frac{11}{13}$ te samen: Facit $\frac{187}{416}$.

17	11	187		
32	13	416	Fac.	

13. Multipliceert $45\frac{1}{3}$ door 9: Facit 408.

$45\frac{1}{3}$ — 9

Facit 408

14 Multipliceert $89\frac{7}{8}$ door 32: wat komt'er? Fac. 2876.

$89\frac{7}{8}$ — 8

719 — 4

Facit 2876

15. Mul-

15. Multipliceert 234 door 78⅝: Facit 18447.

78⅝
3
236½
6
1419
13
4257
1419
Facit 18447

16. Multipliceert 23456⅜ door 45: Facit 1055536⅞.

23456⅜
5
117281⅞
9
Facit 1055536⅞

17. Multipliceert 5713⅞ door 145: Fac. 828469⅞.

5713⅞
5
28567⅜
29
257129⅞
57134
Facit 828469⅞

18. Multipliceert 4567¹¹⁄₁₈ door 232: Facit 1059685⅞.

4567¹¹⁄₁₈

$4567\frac{11}{18}$ — 8

$36540\frac{8}{9}$ — 29

$328885\frac{7}{9}$

73080

Facit $1059685\frac{7}{9}$

---

19. Multipliceert $215\frac{3}{4}$ door $323\frac{1}{2}$: Fac. $69795\frac{1}{8}$.

$215\frac{3}{4}$ — $323\frac{1}{2}$

863 — 647 — 558361

4 — 2 — 8

7674(1
558361 | $69795\frac{1}{8}$
88888

---

20. Multipliceert $302\frac{4}{7}$ door $212\frac{2}{7}$: Facit $64395\frac{7}{15}$.

$212\frac{2}{7}$ — $302\frac{4}{7}$

638 — 1514 — 965932

3 — 5 — 15

6348(7
965932 | $64395\frac{7}{15}$
555555
XXXX

---

21. Multipliceert $234\frac{1}{8}$ door $456\frac{3}{4}$: Facit $107050\frac{2}{32}$.

$234\frac{3}{8}$ $456\frac{3}{4}$

1875 — 1827 — 3425625

8 — 4 — 32

2 1 (2
342562(5 | $107050\frac{25}{32}$
3222222
33333

22. Multipliceert $213\frac{7}{8}$ door $345\frac{6}{7}$: Facit $73970\frac{11}{56}$.

$213\frac{7}{8}$ $345\frac{6}{7}$

1711 — 2421 — 4142331

8 — 1 — 56

53
2249(1
414233(1 | $73970\frac{11}{56}$
566666
5555

23. Hoe veel bedraagd $456\frac{113}{144}$ maals $678\frac{55}{72}$: Facit $310048\frac{10103}{10368}$.

$678\frac{55}{72}$ $456\frac{113}{144}$

48871 — 65777 — 3214587767

72 — 144 — 10368

(1
59(0(1(0
10410304(3
3214587767 | $310048\frac{10103}{10368}$
1036888888
10366666
103333
1000
11

An-

Anders.

$678\frac{55}{72}$
$456\frac{112}{144}$

4068
3390
2712

309168
339
$169\frac{1}{2}$
$18\frac{5}{6}$
$4\frac{17}{24}$
$228\frac{113}{288}$
$76\frac{113}{864}$
$38\frac{113}{1728}$
$6\frac{3569}{10368}$

$310048\frac{10103}{10368}$

---

24. Als men $131\frac{11}{13}$ multipliceert door $203\frac{15}{19}$ / wat sal der komen? Facit $26868\frac{212}{247}$.

$203\frac{15}{19}$ — $131\frac{11}{13}$

3872 — 1714 — 6636608

19 — 13 — 247

~~12~~(2
~~2171~~(1
~~169408~~(2 | $26878\frac{212}{247}$
~~6636608~~
~~2477777~~
~~24444~~
~~222~~

An-

Anders.

$203\frac{15}{19}$
$131\frac{11}{13}$

203
609
406

26593
$\cancel{15}\frac{8}{13}$
$171\frac{10}{13}$
$\cancel{6}\frac{232}{247}$
$104\frac{22}{247}$

$26868\frac{212}{247}$ Facit.

25. Multipliceert 7 gulde 7 stuyvers / met 7 gulde 7 stuyvers? Fac. $54\frac{9}{400}$ guld.

$7\frac{7}{20}$ $7\frac{7}{20}$

147 —— 147 —— 21609

20 —— 20 —— 400

$\cancel{1}$
$\cancel{21}\cancel{6}09$ } $54\frac{9}{400}$ Guld.
$\cancel{4}\cancel{4}00$

Divisio in 't Gebroken.

DIent om alle gebroken Getallen door malkanderen te te deylen / ofte om te weten / hoe veel maalen dat d' een gebroken in d' ander gebroken ofte geheel kan genomen worden / om dit te verstaan soo leert dese naarvolgende Exempelen:

1. Dividеert $\frac{1}{2}$ door $\frac{1}{2}$: komt Facit $1\frac{1}{2}$.

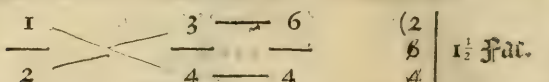

2. Dividеert $\frac{2}{3}$ door $\frac{1}{4}$: komt Facit $2\frac{2}{3}$.

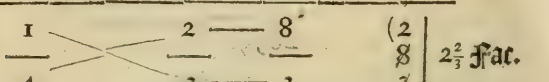

3. Dividеert $\frac{3}{8}$ door $\frac{1}{4}$: komt Facit $1\frac{1}{2}$.

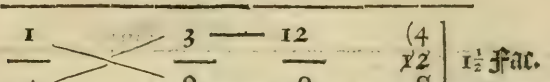

4. Dividеert $\frac{5}{6}$ door $\frac{1}{3}$: komt Facit $2\frac{1}{2}$.

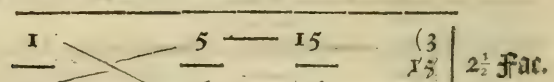

5. Dividеert $\frac{7}{9}$ door $\frac{2}{3}$: komt Facit $1\frac{1}{6}$.

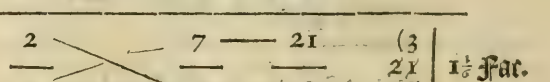

6. Hoe menigmaal $\frac{3}{4}$ heeft men in $\frac{7}{8}$? Facit $1\frac{1}{6}$ maal.

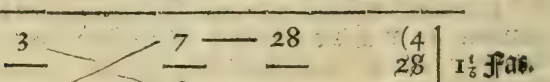

7. Hoe

7. Hoe menigmaal $\frac{7}{8}$ heeft men in $\frac{3}{4}$? Facit $\frac{6}{7}$ maal.

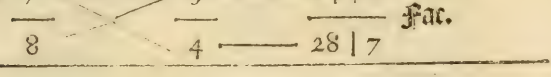

8. Hoe menigmaal $\frac{3}{4}$ heeft men in $\frac{1}{4}$? Facit $\frac{1}{3}$ maal.

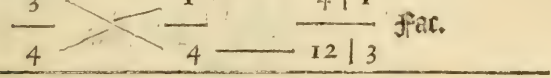

9. Hoe menigmaal $\frac{1}{4}$ heeft men in $\frac{1}{8}$? Facit $\frac{1}{2}$ maal.

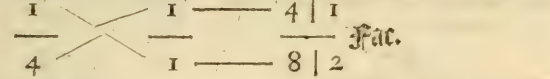

10. Hoe menigmaal $\frac{3}{4}$ heeft men in $\frac{1}{2}$? Facit $\frac{2}{3}$ maal.

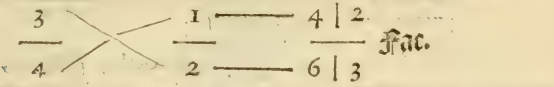

11. Hoe menigmaal $\frac{1}{2}$ heeft men in $\frac{3}{8}$? Facit $\frac{3}{4}$ maal.

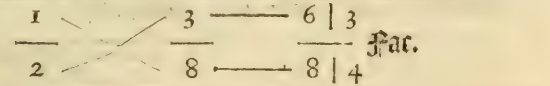

12. Divideert 1234 door $12\frac{3}{4}$: Facit $96\frac{4}{51}$.

13. Dividéert 2345 door $23\frac{1}{2}$: Facit $99\frac{17}{47}$.

2345 × 2 = 4690

$23\frac{1}{2}$ × 2 = 47

(3
46(7
4690 | $99\frac{17}{47}$ Fac.
477
4

14. Dividéert 3467 door $34\frac{2}{3}$: Facit $100\frac{1}{403}$.

3467 × 3 = 10401

$34\frac{2}{3}$ × 3 = 104

X0400(1
80444 | $100\frac{1}{403}$ Fac.
X00
X

15. Dividéert 4518 door $45\frac{3}{4}$: Facit $98\frac{46}{61}$.

4518 × 4 = 18072

$45\frac{3}{4}$ × 4 = 183

(1(3
X60(8
X8072 | $98\frac{112}{183}|\frac{46}{61}$ Fac.
X899
X8

16. Di

16. Divideert 5679 door 456$\frac{1}{8}$: Facit 12$\frac{1096}{3653}$.

5679	456$\frac{1}{8}$
8	
45432	3653

(1(5(9
8 9 ø(6
4 3 4 3 2 | 12$\frac{1096}{3653}$ Fac.
3 6 3 3 3
3 6 3

17. Divideert 124150 door 567$\frac{7}{12}$: Facit 218$\frac{6802}{6811}$.

124150	567$\frac{7}{12}$
12	
1489800	6811

(5(0
5 9 4(0
1 2 7 6 9(2
1 4 8 9 8 ø ø | 218$\frac{6802}{6811}$ Fac.
6 8 1 1 1
6 8 1 1
6 8

18. Divideert 1234$\frac{1}{4}$ door 12$\frac{1}{2}$: Facit 98$\frac{17}{25}$.

12$\frac{1}{2}$	1234$\frac{1}{4}$	
25	4937	9874
2	4	100

98(7(4 | (
1 1 0 0 | 98$\frac{74}{753}$ $\frac{17}{25}$ Fac.

19. Divideert $2345\frac{5}{7}$ door $23\frac{1}{4}$: Facit $100\frac{248}{279}$.

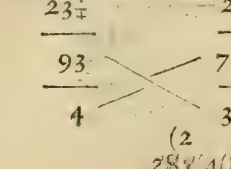

20. Divideert $3456\frac{3}{4}$ door $34\frac{1}{4}$: Facit $100\frac{127}{137}$.

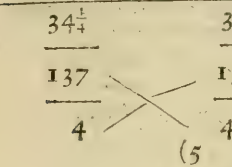

21. Divideert $34567\frac{5}{8}$ door $45\frac{1}{8}$ / Facit $761\frac{802}{1059}$.

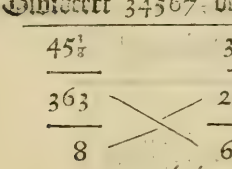

22. Di=

22. Divideert $345678\frac{7}{8}$ door $123\frac{5}{6}$: Facit $2791\frac{1441}{2972}$.

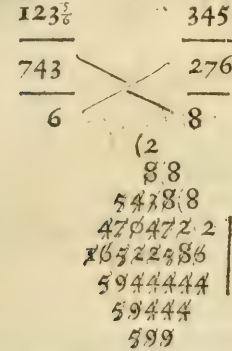

$123\frac{5}{6}$ $345678\frac{7}{8}$

743 2765431 —— 16592586

6 8 —— 5944

(2
8 8
5438(8
470472 2 | $2791\frac{2882}{5944}$ | $\frac{1441}{2972}$
16522586
5944444
59444
599
5

23. Divideert $234567\frac{11}{12}$ door $101\frac{17}{18}$: Facit $2300\frac{689}{734}$.

$101\frac{17}{18}$ $234567\frac{11}{12}$

1835 2814815 —— 50666670

18 12 —— 22020

66(2(0
50666(6(70 | $2300\frac{20670}{22020}$ | $\frac{689}{734}$
22022220
22000
222
2

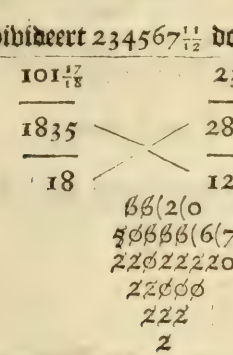

24. Als men $2345\frac{63}{64}$ divideert door $567\frac{103}{128}$ / wat sal der komen? Facit $4\frac{9570}{72679}$.

$567\frac{103}{128}$ $2345\frac{63}{64}$

72679 150143 —— 19218304

128 64 —— 4651456

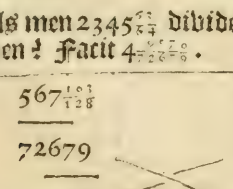

(6(1(2(4(8(0
1 9 2 1 8 3 0 4
4 6 5 1 4 5 6

$4\frac{612480}{4651456}$ | $\frac{9570}{72679}$ (64)

PROEVEN.

$567\frac{103}{128}$ — $4\frac{9570}{72679}$ — (9(1(5(7
5 5 6 7 2(5
72679 — 300286 — 4 2 7 7 8 8 1(5
3 2 1 8 6 6 2 5(1
128 — 72679 — 2 1 8 2 4 4 8 6 1 9(4 | $2345\frac{9157551 4}{9302912}$ | $\frac{63}{64}$
9 3 0 2 9 1 2 2 2 2
9 3 0 2 9 1 1 1
9 3 0 2 9 9
9 3 0 2

Facit $2345\frac{63}{64}$. De Proeve van Divisio werd gemaakt door Multiplicatio, ende die van Multiplicatio, door Divisio, gelijk wy hier vooren geleerd hebben.

Reductio in 't Gebroken.

1. ITem / $\frac{3}{4}$ Pond / hoe veel Schellingen zijn 't? Facit 15 schell.

Pond.

3
20
60

2
6 0 | 15 Schel.
4 4

PROEVEN.

20 — 15 — 15 | 3 (5)
1 — 20 — 20 | 4

---

2. Wat

2. Wat gedeelte van een Pond doen 16 Schellingen? Fac. $\frac{4}{5}$ pond.

16 / 1 — 20 / 1 — 16 | 4 (4) — 20 | 5

Anders.

16 | 4 (4)

20 | 5

3. Hoe veel Schellingen doen $\frac{9}{10}$ Pond? Fac. 18 schel.

Pond.
9
20
180

x80 / xx0 } 18 Schel.

4. Wat gedeelte van een Pond doen 14 Schel.? Fac. $\frac{7}{10}$.

20 / 1 — 14 / 1 — 14 | 7 (2) — 20 | 10

5. Hoe veel Groot doen $\frac{3}{4}$ Schellingen? Fac. 9 grooten.

3
12
36

36 / 4 } 9 Grooten.

6. Item / wat gedeelte van een schelling doen 8 groot? Facit $\frac{2}{3}$.

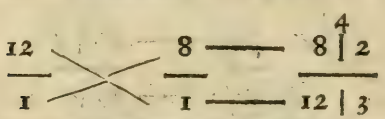

7. Item / $\frac{5}{8}$ schell. hoe veel grooten zijn 't? Fac. $7\frac{1}{2}$ groot.

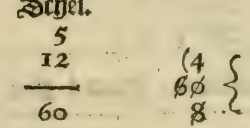

8. Wat gedeelten van een schelling maken 10 groot? Facit $\frac{5}{6}$ schell.

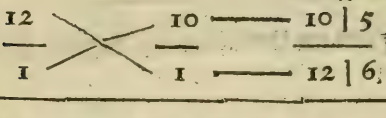

9. Hoe veel grooten doen $\frac{3}{4}$ pond? Fac. 180 grooten.

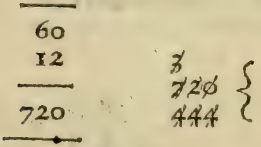

10. Item/

10. Item / 66 Groot / wat gedeelte is 't van 1 pond? Facit $\frac{11}{20}$.

6		
66 | 11	Facit	11
240 | 40		40

11. Hoe veel Groot doen $\frac{31}{48}$ pond? Fac. 155 grooten.

Pond.		
31		
20		
620	2	
12	264	} 155 Groot.
7440	7440	
	4888	
	44	

12. Wat gedeelte van een Pond maken 80 groot? Facit $\frac{1}{3}$ pond.

	80	
	80 | 1	Pond.
Eén pond groot	240 | 3	

13. Hoe veel Schellingen doen $\frac{11}{20}$ Pond? Facit 13 schel. 9 groot.

Pond.	(1	Groot.
11	6(2	
20	220	} 13 —— 9
220	1 8 6	
	1	

14. Wat

14. Wat gedeelte van een pond zijn 15 schel. 6 groot? Fac. $\frac{31}{40}$ pond.

Schel.	Groot.		Pond.
15	6		1
12			20
186	6		20
	186 | 31	Pond.	12
	240 | 40		240

15. Hoe veel Schellingen maken $\frac{31}{40}$ pond? Fac. 10 schel. 4 groot.

	Schel.	Groot.
31		
20		
620	(2	
620	620 10	4
	620	

PROEVE.

20	10	4		
12	12			
240	124	124 | 31	4	
1	1	240 | 60		Pond.

16. Item / 16 Schellingen 8 Groot / wat gedeelte van een pond? Fac. $\frac{1}{2}$.

Schel.

Schel.	Groot.	Pond.
16	8	1
12		20
200		20
	40	12
	200 | 5 Pond.	240
	240 | 6	

17. Item / hoe veel Stuyvers make $\frac{15}{36}$ guld.? Facit 18 stuyv. 12. penningen.

Gulde.		stuyv.	pen.
15			
20	(1		
	~~14~~(2		
300	~~300~~	18	12
	~~166~~		
	~~1~~		

18. Wat gedeelte van een Daald. van 36 stuyvers zijn 24 stuyv. 8 pen. Fac. $\frac{49}{72}$ Daalders.

Stuyv.	Pen.	Daald.
24	8	1
16		36
392		36
	8	16
	392 | 49 Facit.	576
	576 | 72	

19. Item / $\frac{3}{4}$ Daalder tot 33 stuyvers / hoe veel bedragen die aan gelden? Fac. 24 stuyv. en 12 pen.

Daald.

Daald.

3
33

99

1(3
99
44

24¾ st. of 24 stuy. 12 pen.

---

20. Wat gedeelte van een Reaal van 7 schel. 6 groot / sullen maken 25 stuyv. 12 dry-mijten / waar van de 24 een stuyv. maken? Fac. $\frac{17}{30}$ Reaal.

Stuyv.	Mijten.	7 — 6
25	12	6
24		45
102		24
51		180
612		90
		1080

36
612 | 17

1080 | 30 Reaal.

---

21. Hoe veel Schellingen doen $\frac{23}{36}$ Angelotten tot 17 schel. 6 groot den Angelot? Fac. 11 schel. $2\frac{1}{6}$ groot.

					ß.	₰.
			1			
23	210	4830	125(6	1(2		
			4130	134	11	$2\frac{1}{2}$
36	1	36	3666	122		
			33	1		

PROE-

PROEVE.

Schel.	Grooten.	Schel.	Grooten.
17	6	11	2 5/12
12		12	
210		134	
6		6	
1260		805	

805 | 23
1260 | 36 Angelot.

---

22. Item / 3/4 ℔ hoe veel Oncen zijn 't? Fac. 12 Oncen.

℔.
3
16
48

48
44 } 12 Oncen.

---

23. Wat gedeelte van een ℔ zijn 10 Oncen? Fac. 5/8 ℔.

16 — 10 — 10 | 5 (2)
1 — 1 — 16 | 8 ℔.

---

24. Hoe veel Oncen zijn 59/64 ℔? Fac. 14 Oncen 15 Engels.

℔.
59
16

```
 354
 59
 ---
 944
  20
 -----
 18880
 -----
```

```
  3                          Onc. Engels.
 602 | (1
18880 | 29(5 | 14 —— 15
 6444 | 200 |
  66
```

25. Item / 8 Oncen 16 Engelsen / wat deel is 't van een ℔? Facit $\frac{11}{20}$ ℔.

```
Oncen.        Engel.          1
  8 ———— 16                  16
  20                         ---
 ---                         16
 176                          20
 ---                         ---
                             320
                             ---
        16
    176 | 11
    ------ ℔.
    120 | 20
```

KONSTIGE REDUCTIE.

1. ALs $\frac{3}{4}$ van een Gulde maken 15 stuyvers / wat doet een Gulden? Facit 20 stuyv.

```
Guld.          Stuyv.
  3              15
 ---              4
  4              ---
 ---             60
  3             ---
 ---        3
            Fac. 20 stuyv.
```

An-

Anders.

Stuyv.

15
4
———
60

~~60~~ } 20 Stuyvers.
~~33~~

2. Hoe veel Schellingen houdt een Pond / als $\frac{3}{5}$ pond maken 12 schellingen? Fac. 20 schel.

Pond.	Schel.
3	12
5	5
3	~~60~~
	~~3~~
	Fac. 20 Schel.

3. Als $\frac{5}{6}$ Pond / doen 16 schel. 8 groot / hoe veel schel. zijnder in een pond / ende hoe veel groot in een schel.? Facit 20 schellinge in een pond / en 12 groot in een schelling.

Schel. Groot.

5 ——— 16 ——— 8 ——— 6

6

69 ——— 48

~~4~~ 1
~~9~~ ~~6~~ | 19
~~5~~ ~~5~~ | 1

20 schel. voor een pond.

5
1
———
4

~~48~~ | 12 groot voor
~~44~~ | een schel.

4. Hoe veel Schellingen zijnder in een Pond / en hoe veel Groot in een Schelling / als $\frac{13}{20}$ pond maken 23 schel. en 3 groot? Fac. 25 schel. in een pond / ende 14 groot in een schel.

	Schel.		Grooten.	
13	23	3		14
				14
	322		42	

(1
6(0 | 13
3ZZ | 24 schel. 10 groot.
XXX | 1 —
X — 3

25 schel. in een pond.

X
4Z | 14 groot in een schel.
ZZ

5. Als $\frac{67}{72}$ Angelotten maken 14 schel. 10 groot / end' 8 Dyp-mijten / hoe veel doet een Angelot / den schel. en den groot? Fac. 16 schel. den Angelot / 12 groot den schel. / en 12 Dyp-mijten den groot.

	Schel.	Groot.	Dyp-mijt.	
67	14	10	8	72
	72	72	72	
	1008	720	576	

ZZ(3
XØØ8 | 15 — 67
6ZZ | 1 subst. 3
6
16 schel. den Angelot. 64

(1
8(6
720 | 11
644 | 1
6

12 groot den Schel.

64
subst. 16
48

9
576 | 12 Duyt-mijten den Groot.
488
4

PROEVE.

Schel.

27 ——— 16 ——— 67
16

(6
35(4
1072 | 14 Schellingen.
722
7

402
67
1072

64
multipl. 12
768

(4
76(8
722 | 10 Groot.
7

48
multipl. 12
576

576 | 8 Duyt-mijten.
72

6. Vindt twee getallen / al soo dat de ⅔ van 't eene / soo veel

doen als de $\frac{3}{4}$ van 't ander? Fac. 18 ende 20 / want de $\frac{5}{6}$ van 18 is 15 / ende $\frac{3}{4}$ van 20 is ook 15.

7. Vindet twee getallen / in manieren dat de $\frac{13}{18}$ van het eene / soo veel doen als de $\frac{7}{16}$ van het ander? Fac. 126 ende 208.

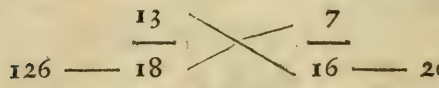

Facit 126 ende 208 / ofte 63 ende 104.

8. Vindt 2 getallen / alsoo dat de $\frac{1}{2}$ het $\frac{1}{8}$ ende $\frac{1}{12}$ van 't een / soo vele doen als het $\frac{1}{3}$ het $\frac{1}{6}$ ende het $\frac{1}{9}$ van het ander? Fac. 264 ende 306.

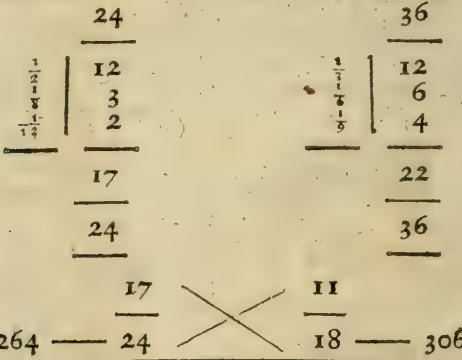

9. Vindt 3 getallen / in manieren dat het $\frac{1}{8}$ ende de $\frac{2}{3}$ van A, soo veel doen als het $\frac{1}{7}$ en het $\frac{1}{4}$ van B; ende het $\frac{1}{7}$ en $\frac{1}{4}$ van B, soo veel als het $\frac{1}{7}$ en $\frac{1}{8}$ van C? Fac. 616 660 ende 1050.

1/8	1/3	1/5
1/2	1/4	1/6
5/8 A	7/12 B	11/30 C
A	B	C
616	660	1050
5/8	7/12	11/30

Fac. A 616, B 660, C 1050.

Verſcheyde Vragen in gebroken Getallen.

1. Item/ 135 wat gedeelte is 't van 360? Fac. 3/8.

360	135	45 / 135 | 3
1	1	360 | 8

2. Wat gedeelte van 148 4/7 zijn 124? Facit 5/6.

124		148 4/7
5		
620	124	744
	620 | 5	
	744 | 6 decl.	

3. Item / $57\frac{5}{7}$ wat gedeelten zijn 't van $66\frac{2}{21}$ Fac. $\frac{7}{8}$.

$57\frac{5}{7}$ — 347 — 7287 — 21

$66\frac{2}{21}$ — 68 — 132 — 1388 — 6 — 8328

1041

7287 | 7 — ged. — 8328 | 8

4. Hoe veel Groot bedragen $\frac{3}{8}$ ſchel. ende $3\frac{3}{7}$ groot? Fac. $8\frac{1}{6}$ groot.

Schel.

3 — 8 — 3 — 12 — 36

(4 — 36 | $4\frac{1}{2}$ — 8 | $3\frac{2}{7}$

Facit $8\frac{1}{6}$ Groot.

5. Item / hoe veel Schel. beloopen $\frac{5}{12}$ pond ende $5\frac{4}{9}$ ſchel.? Fac. $13\frac{7}{9}$ ſchel.

Pond.

5 — 12 — 5 — 20 — 100

(4 — XØØ | $8\frac{1}{7}$ — XII | $5\frac{4}{9}$

Facit $13\frac{7}{9}$ Schel.

6. Hoe veel Pond ſullen bedragen $19\frac{5}{8}$ ſchel. en $4\frac{1}{2}$ groot? Fac. 1 pond.

Schel.

Schel.		Schel.		Groot.
$19\frac{1}{8}$	of	19	——	$7\frac{1}{2}$
				$4\frac{2}{1}$
Fac.		20	——	0

7. Als men trekt $7\frac{1}{2}$ groot van $3\frac{1}{3}$ schellingen / wat salder resten? Fac. 2 schel. $8\frac{4}{7}$ groot.

Schel.		Groot.		
$3\frac{1}{3}$		$7\frac{3}{7}$		
12				
40		52	Groot.	
7				
280				
52	(4 (8			
228	228 32	2	—— $8\frac{4}{7}$	Groot.
	77 12			

8. Item / wat salder resteren / soo men $15\frac{3}{7}$ schel. trekt van $2\frac{1}{7}$ pond? Fac. 1 pond $8\frac{4}{7}$ schel.

Pond.		Pond.		Schel.
$2\frac{1}{7}$	ofte	2	——	4
		20		
		44		
	subst.	$15\frac{3}{7}$		
		$28\frac{4}{7}$	Schel.	
		28 | 28	1 —— $8\frac{4}{7}$	Schel.

9. Als men $13\frac{1}{2}$ Schellingen / en $7\frac{5}{8}$ Groot / trekt van een Pond / wat reſteert er? Facit 5 Schellingen $6\frac{1}{8}$ groot.

Schil.
$13\frac{5}{8}$
12
166
$7\frac{5}{8}$ adde.
$173\frac{5}{8}$

Schel.
20
12
240
$173\frac{5}{8}$ ſubſt.
$66\frac{3}{8}$

(6 | ſchel. groot.
66 | 5 —— $6\frac{3}{8}$
12

10. Soekt een getal / alſoo dat $\frac{1}{9}$ / $\frac{1}{12}$ ende $\frac{1}{18}$ daar by geaddeert zijnde / t' ſamen bedragen $\frac{23}{36}$? Fac. $\frac{7}{18}$.

1
9
1
12
1
18

23
36
1
— ſubſt.
4

9 | 1
36 | 4

Fac.

2
14 | 7
36 | 18

11. Wat getal is 't / by 't welk ſoo men addeert $\frac{2}{3}$ / $\frac{3}{4}$ / $\frac{5}{8}$ / ende $\frac{7}{12}$ min $\frac{15}{16}$ / dat'er 2 upt komt? Fac. $\frac{5}{16}$.

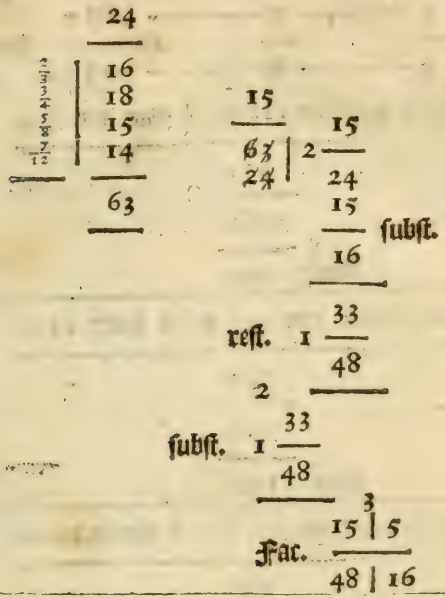

12. Hoe veel zijn $\frac{2}{3}$ van 240? Fac. 160.

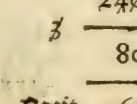

Facit 160

13. Hoe veel zijn $\frac{8}{9}$ van $341\frac{1}{7}$? Facit $303\frac{11}{63}$.

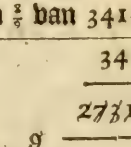

Facit $303\frac{11}{63}$

14. Item / Hoe veel zijn $\frac{4}{5}$ van $\frac{7}{8}$? Facit $\frac{7}{10}$.

4 —— 7 —— 28 | 7 Fac.
5 —— 8 —— 40 | 10

15. Van welk getal ſijn 135 de $\frac{3}{8}$ Fac. van 360.

135 — 8
1080
3
Facit 360

16. Van welk getal zijn 124 de $\frac{1}{6}$ Facit $148\frac{4}{7}$.

124 — 6
744
5
Facit $148\frac{4}{7}$

17. Van welk getal zijn $57\frac{5}{6}$ de $\frac{7}{8}$ Antw. van $66\frac{2}{21}$.

7 / 8 / 7 / 3 / 21 — $57\frac{5}{6}$ — 347 — 4 — 1388

12(2
1388 | $66\frac{2}{21}$
21
2

PROEVEN.

$66\frac{2}{21}$ — 1388 — 2 — 2776

$57\frac{5}{6}$ — 347 — 7 — 2429

Fac. $\begin{array}{r} 347 \\ 2429 \mid 7 \\ \hline 2776 \mid 8 \end{array}$ deel.

18. Door hoe veel ſal men moeten multipliceeren $13\frac{2}{3}$ / op dat het product zy $49\frac{1}{5}$? Fac. door $3\frac{1}{5}$.

$13\frac{2}{3}$ — 41 — 5 — 205

$49\frac{1}{5}$ — 246 — 3 — 738

(1(2(3 / 7 3 8 / 2 0 5 | $3\frac{123}{205}$

PROEVEN.

$13\frac{2}{3}$ — 41 — 3

738

$3\frac{1}{5}$ — 18 — 5 — 15

1 3 (3 / 7 3 8 / 1 5 5 / 1 | $49\frac{1}{5}$

19. Vindt een getal / alſoo dat het ſelve gedivideert zynd' door $9\frac{2}{5}$ / ende den quotient gemultipliceert door $13\frac{1}{8}$ / dat'er upt komt $19\frac{1}{15}$? Fac. $13\frac{3}{7}$.

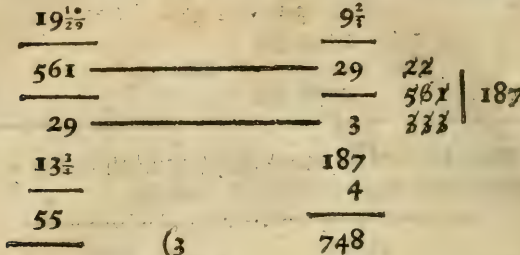

PROEVEN.

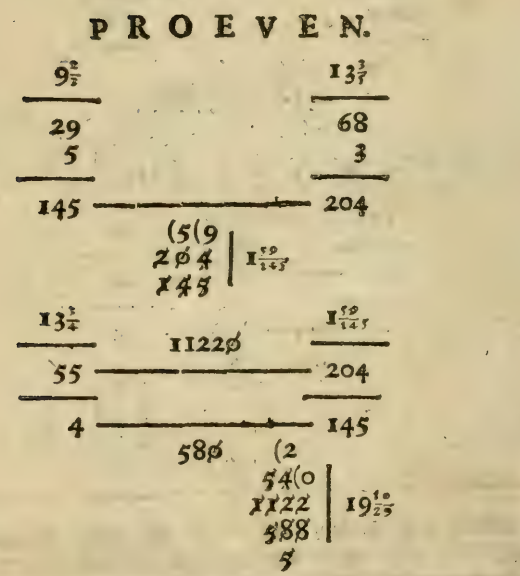

20. Hoe menigmaal ſal men moeten multipliceren 1/5 door 3/7 / op dat het product zy 1/7 / Fac. 1 5/7 maal.

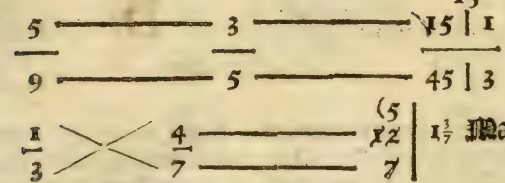

PROEVEN.

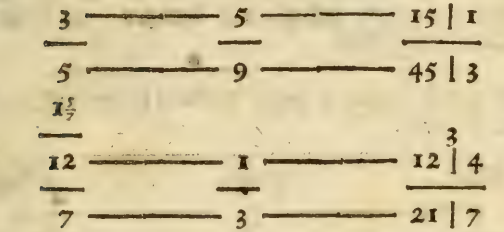

21. Item/ 4 hebben te deelen $1\frac{11}{20}$ pond/ waar van A neemt de $\frac{3}{5}$ van $\frac{3}{4}$/ B de $\frac{2}{5}$ van $\frac{5}{9}$/ C de $\frac{3}{7}$ van $\frac{7}{8}$/ D de $\frac{4}{5}$ van $\frac{5}{9}$/ wat ontfangt elk? Fac. A $\frac{2}{5}$/ B $\frac{2}{9}$/ C $\frac{3}{8}$/ D $\frac{5}{18}$.

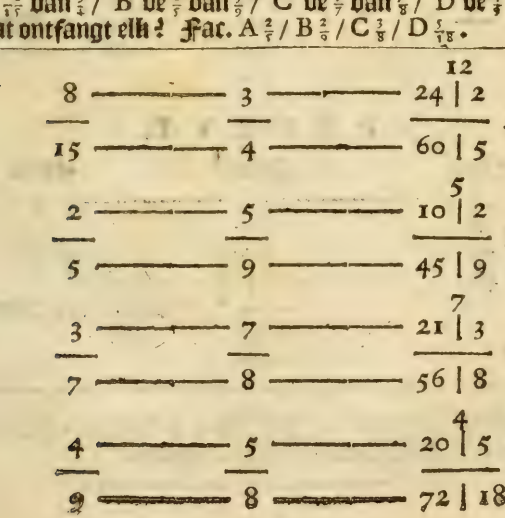

Den Regel van Drien in 't Gebroken.

OM de operatie van desen Regel te maken / soo moet het gebroken Getal dat in de tweede of derde proportie is / ook voor gestelt worden ; en 't gene voor staat moet geset worden onder het middelste getal / om soo wel het eene als het ander in gelijke gebroken te brengen / als blijkt by de volgende Exempelen :

1. Als 4 Elle kosten $3\frac{3}{4}$ pond / hoe veel sullen koste 6 Ellen ? Fac. $5\frac{5}{8}$ pond.

Ellen.	Pond.	Ellen.
4	$3\frac{3}{4}$	6
4		
	15	
16	6	(1(0
		~~9~~ ~~0~~ } $5\frac{5}{8}$ Pond.
	90	~~1~~ ~~6~~

PROEVE.

Ellen.	Pond.	Ellen.
6	$5\frac{5}{8}$	4
8		
	45	
48	4	(3(6
		~~1~~ ~~8~~ ~~0~~ } $3\frac{3}{4}$ Pond.
	180	~~4~~ ~~8~~

2. Wat sullen kosten $13\frac{1}{3}$ ℔ / als 3 ℔ kosten 11 schellingen 6 groot ? Fac. 2 pond 11 schel. 9 groot.

℔.

℔.	Schel.	Groot.	℔.
3	11	6	$13\frac{1}{2}$
2	12		
			27
6	138		
	27		
	3726		

1	(2(9	(1	pond. schel. groot.
3726	621	5(1	2 — 11 — 9
666	122	22	
	1		

3. Item / soo $5\frac{2}{7}$ Lakens kosten 97 pond / wat sullen kosten 7 Lakenen? Fac. $119\frac{14}{17}$ pond.

Laken.	Pond.	Laken.	
$5\frac{2}{7}$	97	7	
	3		
17			
	291	1(1	
	7	36(4	$119\frac{14}{17}$
	2037	2037	
		1111	
		11	

PROEVE.

Laken.	Pond.	Laken.	
7	$119\frac{14}{17}$	$5\frac{2}{7}$	
51			
	2037	17	
357	17		
		249	
	34629	34629	97 Pond.
		3577	
		33	

4. Hoe

4. Hoe veel sullen hosten $5\frac{1}{4}$ Ellen / als $7\frac{2}{3}$ ellen host $9\frac{4}{7}$ pond? Fac. $6\frac{327}{460}$ pond.

Ellen.	Pond.	Ellen.
$7\frac{2}{3}$	$9\frac{4}{7}$	$5\frac{1}{4}$
23	49	21
20	21	
460	1029	
	3	(3(2
	3087	308(7 | $6\frac{327}{460}$ Pond.
		460

PROEVE.

$5\frac{1}{4}$	$6\frac{327}{460}$	$7\frac{2}{3}$
21	3087	23
345	23	
7245	71001	
	(5(7(9(6	$9\frac{1796}{7245}\|\frac{1449}{5}$ Pond.
	7245	

Om de Vrage, of het middelste getal niet te multipliceren door 4, 't welk het gebroken is van 't voorste getal, soo verneme ik hoe veel maal 4 hebbe ik in 460, en dan multipliceer ik den quotient 115 door 3, die het gebroken is van de Vrage, ende bedraagt 345, waar mede ik het voorste getal multiplicere, om lankheyd te schouwen.

5. Item / soo een Elle host 9 groot / hoe veel sullen hosten $113\frac{2}{3}$ ellen? Fac. 4 pond 5 schel. 3 groot.

Ellen.

Ellen.	Groot.	Ellen.
1	9	$113\frac{2}{7}$
3		341
3		9
		3069
		7
		1023

Pond. schel. groot.

4 — 5 — 3

6. Hoe veel sullen koste $315\frac{3}{4}$ Ellen / als d' elle kost 11 groot? Fac. 14 pond 9 schel. $5\frac{1}{4}$ groot.

Elle.	Groot.	Ellen.
1	11	$315\frac{3}{4}$
4		1263
4		11
		1263
		1263
		13893

Pond. schel. groot.

14 — 9 — $5\frac{1}{4}$

7. Als d' Elle kost 17 schellingen / wat sullen kosten $207\frac{1}{6}$ ellen? Fac. 176 pond 13 schel. 2 groot.

Elle.	Schel.	Ellen.
1	17	$207\frac{1}{6}$
6		1247
6		17

			8729
			1247
			21199
			12
1254	633(2		
254388	42398	353 | 3 |	254388
66666	12222		
	111	176 — 13 — 2 groot.	

8. Hoe veel sullen kosten $123\frac{7}{8}$ Ellen tot 19 schel. de Elle? Fac. 117 pond 13 schel. $7\frac{1}{2}$ groot.

Ellen.	Schel.	Ellen.
1	19	$123\frac{7}{8}$
8		
		991
8		19
		8919
	Pond. schel. groot.	991
242(5	1(1	
18829	235(3	117 — 13 — $7\frac{1}{2}$ 18829
8888	2220	

9. Wat sullen $59\frac{3}{5}$ Lakenen / als het stuk kosten 11 pond? Fac. 655 pond 12 schel.

Laken.	Pond.	Laken.
1	11	$59\frac{3}{5}$
5	20	
		298
5	220	220
	Pond. schel.	5960
1 1	11(1	596
65560	1311(2	655 — 12
55555	2220	65560

10. Als een Stuk kost 13 pond / hoe veel sullen kosten $29\frac{4}{7}$ stukken? Fac. 384 pond 8 schel. $6\frac{6}{7}$ groot.

Stukken.	Pond.	Stukken.
1	13	$29\frac{4}{7}$
7	20	
		207
7	260	
	12	
	3120	
	207	
	21840	
	62400	
	645840	
	7	
	92262$\frac{6}{7}$	

XX		Pond. schel. groot.
8ØØ6	X	
92262	7688	384 — 8 — $6\frac{6}{7}$
XXXXX	XXXX	
XXX		

11. Hoe veel sullen kosten $234\frac{4}{5}$ Ellen / tot 11 schel. 9 groot de Elle? Fac. 137 pond 14 schel. $8\frac{3}{5}$ grooten.

Ellen.	Schel.	Groot.	Ellen.
1	11	9	$234\frac{4}{5}$
9	12		
			2110
9	141		141
			2110
			8440
			2110

2 6(6	965 8	(1			297510
297510	33056	275	4	Schel. groot.	
99999	X2222				
	XXX	137 — 14 — $8\frac{2}{3}$			

12. Als een Elle koft 15 schel. 10 groot / hoe veel sullen koste $345\frac{5}{7}$ ellen? Fac. 273 pond 13 schel. $9\frac{1}{7}$ grootje.

Elle.	Pond.	Groot.	Ellen.
1	15	10	$345\frac{5}{7}$
7	12		
			2420
7	190		190
			217800
			2420

34645	584(9				459800
459800	53685	547	3	Schel. groot.	
77777	X2222				
	XXX	273 — 13 — $9\frac{1}{7}$			

13. Hoe veel sullen kosten $79\frac{7}{12}$ Laken / tot 14 pond 11 schel. het stuk? Fac. 1157 pond 18 schel. 9 groot.

Laken.	Pond.	Schel.	Laken.
1	14	11	$79\frac{7}{12}$
12	20		
			955
12	291		291
			955
			8595
			1910

X	(1				277905
3X70(9	2315	8	Schel. groot.		
277905					
X22222	1157 — 18 — 9				
XXXX					

14. Wat

14. Wat sullen hosten $75\frac{8}{9}$ stukken Fluweel / tot 19 pond 9 schel. het stuk? Fac. 1476 pond 0 schel. $9\frac{1}{3}$ groetjens.

Stukken.	Pond.	Schel.	Stukken.
1	19	9	$75\frac{8}{9}$
9	20		
			683
9	389		
	12		
	4668		
	683		

	47248(3	XXX62	XX
14004	3188244	35424(9	2952(0
37344	999999	XXXXXX	XXXX0
28008		XXXX	

Pond. schel. groot.
1476 — 0 — $9\frac{1}{3}$

3188244

15. Soo een Stuk host 13 pond 15 schel. 6 groot / hoe veel sullen hosten $36\frac{3}{7}$ stukken? Fac. 501 pond 8 schel. $2\frac{3}{7}$ groot.

Stuk.	Pond.	Schel.	Groot.	Stukken.
1	13	15	6	$36\frac{3}{7}$
5	20			
				182
5	275			
	12			
	3306			
	182			

6612	X 14(2	9(2	
26448	60X692	X20338	X00278
3306	555555	XXXXXX	XXX0
		XXXX	

Pond. schel. groot.
501 — 8 — $2\frac{3}{7}$

601692

16. Hoe veel sullen kosten $35\frac{7}{9}$ stukken / tot 17 pond 19 schel. 11 groot het stuk? Fac. 643 pond 17 schellingen $0\frac{8}{9}$ grootjens.

Stuk.	Pond.	Schel.	Groot.	Stukken.
1	17	19	11	$35\frac{7}{9}$
9	20			322
9	359			
	12			
	729			
	359			
	4319			
	322			
	8638			
	8638			
	12957			
	1390718			

44421(2	1 3098(0	1	
1390718	134524	1287	7
999999	122222		
	1111	643-17-$0\frac{2}{9}$	

17. Als $5\frac{3}{4}$ Ellen kosten 5 schel. 9 groot / wat kost een elle? Fac. 1 schel.

Elle.	Schel.	Groot.	Ellen.
$5\frac{3}{4}$	5	9	1
23	12		
	69		
	4		
	276		

4		
276	12	1 Schel.
233	12	
2		

18 Zoo

18. Soo $9\frac{7}{9}$ Ellen kosten 12 pond 10 schel. 8 groot / wat kost een elle? Fac. 1 pond 5 schel $7\frac{7}{11}$ groot.

Ellen.	Pond.	Schel.	Groot.	Ellen.
$9\frac{7}{9}$	12	10	8	1
88	20			
	250			
	12			
	3008			
	9	65(6	6(7	
	27072	27072	307	25
27072		8888	122	20
		88	1	

Pond. schel. groot.
1 — 5 — $7\frac{7}{11}$

19. Wat sullen kosten 3 Elle / als $13\frac{11}{16}$ ellen kosten 15 pond? Fac. 3 pond 5 schel $9\frac{3}{13}$ groot.

Ellen.	Pond.		Ellen.
$13\frac{11}{16}$	15		3
219	20		
	300		
	12		
	3600		
	48	19	
		19889	6(9	
	28800	172800	789	65
	14400	21999	122	20
		211	1	
	172800	2	L. ß. ₰.	
			3 — 5 — $9\frac{3}{13}$	

20. Soo $23\frac{13}{24}$ Elle kosten 139 guld. 15 stuyv. 8 pen. / wat sullen kosten 5 ellen? Fac. 4 pond 18 schel. $11\frac{7}{13}$ groot.

Ellen.	Gulde.	Stuyv.	Pen.	Ellen.
$23\frac{1}{2}\frac{1}{4}$	139	15	8	5
	20			
105				
46	2795			
	16			
565				
	16778			
	2795			
	44728			
	5			
	223640	5(4		
	24	563(2	(1	
		2823X(5	X45(1	5(5 (1
	894560	53673ØØ	9499	593 98
	447280	5655555	X666	66 2Ø
		5666	XX	
	5367360	55	Pond. schel. groot.	
			4 — 18 — $11\frac{53}{115}$	

21. Hoe veel sal een Elle hosten / als $18\frac{3}{4}$ elle hosten $13\frac{1}{2}$ pond? Fac. 14 schel. $4\frac{4}{5}$ groot.

Ellen.	Pond.	Elle.
$18\frac{3}{4}$	$13\frac{1}{2}$	1
75	27	
	2	
	54	(3 schel. groot.
	20	33(0
	1080	XØ8Ø 14 — $4\frac{4}{5}$
		735
		7

22. Hoe

22. Hoe veel sullen kosten 3 Ellen / als $16\frac{2}{3}$ ellen kosten $15\frac{5}{6}$ pond: Fac. 2 pond 17 schel.

Ellen.	Pond.	Ellen.
$16\frac{2}{3}$	$15\frac{5}{6}$	1
50	95	
2	3	
1~~00~~	285	Pond. schel.
	20	1 |
		~~5~~7 | 2 — 17
	57~~00~~	~~2~~0 |

23. Als $3\frac{7}{9}$ Ellen kosten $5\frac{3}{5}$ pond/ wat sullen kosten 5 ellen? Fac. 7 pond 8 schel. $2\frac{14}{17}$ groot.

Ellen.	Pond.	Ellen.
$3\frac{7}{9}$	$5\frac{3}{5}$	5
34	28	
5	5	
170	140	
	9	
	1260	
	20	~~1~~~~1~~(1
		~~1~~~~3~~~~3~~~~5~~(4 | ~~5~~~~9~~(2 |
	25200	~~3~~~~0~~~~2~~~~4~~~~0~~~~0~~ | ~~1~~~~7~~~~7~~~~8~~ | 14 | 8
	12	~~1~~~~7~~~~7~~~~7~~~~7~~~~0~~ | ~~1~~~~2~~~~2~~~~2~~ | — |
		~~1~~~~1~~~~1~~ ~~1~~~~1~~ 7
	302400	Pond. schel. groot.
		7 — 8 — $2\frac{14}{17}$

24. Item / hoe veel Elle sal men hebbe om 27 pond / als $12\frac{15}{16}$ ellen kosten $7\frac{11}{12}$ pond? Fac. $44\frac{57}{[illegible]}$ elle.

Pond.	Ellen.	Pond.
$7\frac{11}{12}$	$12\frac{15}{16}$	27
95	207	
16	27	
570	1449	
95	414	
1520	5589	
	12	
	67068	

(1
62(8
6706(8 } $44\frac{47}{280}$ Elle.
15220
15

25. Wat sullen kosten $29\frac{3}{4}$ Ellen / als 9 ellen kosten $13\frac{7}{8}$ pond? Facit 45 pond 17 schel. $3\frac{1}{2}$ groot.

Ellen.	Pond.	Ellen.
9	$13\frac{7}{8}$	$19\frac{3}{4}$
32	111	79
288	20	
	2220	
	12	
	26640	
	119	
	239760	
	26640	
	26640	
	3170160	

292(1(4(4
3170160
2888888
28888
222

28(3
11007 | 91|7
1222 | —|
11 45

Pond. schel. groot.
45 — 17 — $3\frac{1}{2}$

26. Soo

26. Soo een ℔. Couchenille koſt $2\frac{2}{3}$ pond / wat ſullen koſten $37\frac{11}{12}$ ℔ ? Fac. 101 pond 2 ſchel. $2\frac{2}{3}$ grootjens.

℔.	Ponden.	℔.
1	$2\frac{2}{3}$	$37\frac{11}{12}$
36	8	455
36	20	
	160	
	12	
	1920	
	455	
	9600	
	9600	
	7680	
	873600	

22(2
15944(4
873600
366666
3333

2(2
24266
12222
XXX

2022
2220

Pond. ſchel. groot.
101 — 2 — $2\frac{2}{3}$

27. Als $13\frac{14}{17}$ Ellen koſten 15 pond / hoe veel ellen ſal men hebbe om $35\frac{17}{18}$ pond ? Fac. $33\frac{7}{17}$ ellen.

Pond.	Ellen.	Pond.
15	$13\frac{14}{17}$	$35\frac{17}{18}$
234	180	287
60		36
45		647
30		180
3510		

```
   (6                                  51760
  111(3 |                              647
 11646  | 33 7/39 Ellen.               ------
  3511  |                             11646ø
   35                                 ------
```

28. Hoe veel sullen kosten $45\frac{13}{15}$ ℔ / als 3 ℔ kosten $11\frac{5}{6}$ pond? Fac. 180 pond 18 schel. $4\frac{4}{9}$ grooten.

```
℔.          Pond.                  ℔.
 3 ———————— 11 5/6 ———————— 45 13/15
 90          ----                 ----
----          71                  238
27ø            20                  45
----          ----                ----
             1420                 688
               12                 ----
             ----
             17040
               688
             ----
            136320      1          1
           136320     915(1(2 | 720(4 |   1 |
          102240     11723520 | 43420 | 361 | 8
          -------     2777770 | 12222 | ---
          1172352ø     2222     111     180
          -------                 Pond. schel. groot.
                                  180 — 18 — 4 4/9
```

29. Wat sullen kosten $9\frac{2}{3}$ Ellen / als $3\frac{3}{4}$ ellen kosten $4\frac{1}{2}$ pond? Fac. 11 pond 12 schel.

```
Ellen.          Pond.          Ellen.
 3 3/4 ———————— 4 1/2 ———————— 9 2/3
 ----           ----           ----
 15              9              29
  6                             36
 ----                           ----
```

90			174
	Pond.	schel.	87
	11 —— 12		1044

30. Hoe veel ℔ Saffraan sal men hebben voor $2\frac{1}{4}$ pond/ als $25\frac{1}{6}$ ℔ kosten $30\frac{2}{20}$ pond? Fac. $2\frac{159}{1912}$ ℔.

Pond.	℔.	Pond.
$30\frac{2}{20}$	$25\frac{1}{6}$	$2\frac{1}{4}$
205	155	11
60		26
805		286
24		155
3220		1430
1610		1430
		286
19320	$2\frac{4459}{19912}$ ℔.	
		44330

31. Als $11\frac{1}{2}$ ℔ Couchenille kosten $21\frac{11}{12}$ pond / hoe veel sullen kosten $5\frac{7}{9}$ pond? Fac. 10 pond 16 schel. $3\frac{95}{123}$ groot.

℔.	Pond.	℔.
$11\frac{1}{2}$	$21\frac{11}{12}$	$5\frac{7}{9}$
82	87	52
126	22	7
492	307	364
164		307
82		

10332	~~0~~(8(4(2 ~~1~~ ~~1~~ ~~1~~ ~~7~~ ~~4~~(8 ~~1~~ ~~0~~ ~~3~~ ~~3~~ ~~2~~ ~~2~~ ~~1~~ ~~0~~ ~~3~~ ~~3~~	L. ß. ₰. 10 - 16 - $3\frac{95}{123}$	2548 1092 111748

Om in dese Vrage het middelste ofte het achterste getal niet door 7 te Multipliceeren, d' welk het gebroken is van 't voorste getal, soo kond gy besien hoe menigmaal 7 men heeft in 14, als dan segge ik 2 maal 9 is 18, soo multipliceert het voorste getal door 18, dan vind men den regten Fac. soo wel als ansints, alsoo moet men ook doen met de andere verminderlijke getallen.

32. Als $17\frac{13}{15}$ Lakenen kosten $153\frac{17}{19}$ pond / hoe veel Lakenen salmen hebbe om $8\frac{781}{1273}$ pond? Fac. 1 Laken.

Pond.	Lakenen.	Pond.
$153\frac{17}{19}$	$17\frac{13}{15}$	$8\frac{781}{1273}$
1394	88	10965
153	18	5092
2924	268	21930
19095	19	98685
		548250
14620	2412	
26316	268	55833780
263160		
2924	5092	
55833780		

~~55833780~~ } 1 Stuk.
~~55833780~~ }

33. Wat sullen kosten $\frac{3}{4}$ Ellen tot $3\frac{2}{3}$ pond de $2\frac{1}{4}$ El? Facit 1 pond 4 schel. $5\frac{1}{3}$ groot.

Ellen.

Ellen.	Pond.	Ellen.
$2\frac{1}{4}$	$3\frac{2}{3}$	$\frac{1}{4}$
9	11	3
3		11
27		33
		20
		660
		12
		7920

259(9 | 5(5 | 24
7920 | 287 | 20
2777 | 122 |
22 | 1 |

Pond. schel. groot.
1 — 4 — $5\frac{1}{3}$

34. Als $3\frac{4}{9}$ Ellen kosten $2\frac{1}{4}$ pond / hoe veel Ellen sal men hebbe voor $\frac{187}{248}$ pond? Fac. $\frac{17}{18}$ ellen.

Ellen.	Ellen.	Pond.
$2\frac{1}{4}$	$3\frac{4}{9}$	$\frac{187}{248}$
11	31	187
558	187	
6138	217	
	248	
	31	
	5797 | 17	Ellen.
	6138 | 18	

35. Soo $\frac{7}{8}$ Ellen kosten $1\frac{2}{7}$ pond / wat sullen koste $15\frac{5}{8}$ Elle? Fac. 29 pond 15 schel. $2\frac{5}{7}$ grootjens.

Ellen.

Ellen.	Pond.	Ellen.
$\frac{7}{8}$	$1\frac{2}{3}$	$15\frac{5}{8}$
7	5	125
3		5
21		625

(1 Pond. schel. groot.
2~~0~~(6
~~625~~ | 29 — 15 — $2\frac{6}{7}$
~~211~~
~~2~~

36. Hoe veel sullen kosten $13\frac{15}{16}$ Ellen/ tot $2\frac{5}{6}$ pond de $\frac{17}{18}$ Ellen? Fac. 41 pond 16 schel. 3 grooten.

Ellen.	Pond.	Ellen.
$\frac{17}{18}$	$2\frac{5}{6}$	$13\frac{15}{16}$
17	17	223
96	20	18
102	340	1784
153	12	223
1632	4080	4014
		4080
		32112
		16056
		16377120

~~5816~~ ~~47~~(3 ~~1~~(1 Pond. schel. groot.
~~16377120~~ | ~~10035~~ | ~~83~~(6 |
~~16322222~~ | ~~1222~~ | ~~220~~ | 41 — 16 — 3
~~163333~~ | ~~11~~
~~1666~~
~~11~~

37. Wat

37. Wat sullen hosten $11\frac{1}{4}$ Ellen / tot $\frac{11}{12}$ pond de $3\frac{7}{8}$ ellen? Fac. 2 pond 15 schel. $7\frac{3}{11}$ groot.

Ellen.	Pond.	Ellen.
$3\frac{7}{8}$	$\frac{11}{12}$	$11\frac{1}{4}$
31	11	47
6		11
186	Pond. schel. groot.	517
	2 — 15 — $7\frac{3}{11}$	

38. Als $5\frac{11}{12}$ Ellen hosten $\frac{10}{24}$ pond / wat sullen hosten $3\frac{11}{18}$ ellen? Fac. 10 schel. $6\frac{2}{3}$ groot.

Ellen.	Pond.	Ellen.
$5\frac{11}{12}$	$\frac{10}{24}$	$3\frac{11}{18}$
175	19	175
36		19
1050		1575
525		175
6300	Schel. groot.	3325
	10 — $6\frac{2}{3}$	20
		66500

39. Soo $\frac{5}{8}$ ℔ hosten $\frac{1}{3}$ schel. / wat sullen hosten $\frac{7}{8}$ ℔? Fac. $11\frac{1}{10}$ groot.

₶. $\frac{2}{3}$	Schel. $\frac{3}{4}$	₶. $\frac{7}{8}$
2	3	7
32	12	3
64	36	21
		36
		756

(5
XX(2
756
644
6
$11\frac{13}{16}$ Groot.

40. Hoe veel sullen hosten $\frac{5}{6}$ Oncen / tot $2\frac{2}{15}$ pond de $\frac{4}{9}$ ₶ ? Fac. 5 Schellingen.

₶. $\frac{4}{9}$	Pond. $2\frac{2}{15}$	Oncen. $\frac{5}{6}$
4	32	5
16	20	
64	640	
10	5	
64ø	320ø	320ø / 6X 5 Schel.

41. Als $\frac{3}{4}$ Ellen hosten $\frac{7}{8}$ pond / hoe veel ellen sal men hebbe om $\frac{7}{9}$ pond ? Fac. $\frac{2}{3}$ Ellen.

Pond. $\frac{7}{8}$	Ellen. $\frac{3}{4}$	Pond. $\frac{7}{9}$
7	3	7
36		3

252	84	21
	168 | 2	8
	Ellen.	
	252 | 3	168

42. Wat sullen kosten $\frac{13}{16}$ Ellen / tot $\frac{11}{18}$ pond de $\frac{17}{24}$ ellen? Fac. 14 schel. $0\frac{4}{17}$ groot.

Ellen.	Pond.		Ellen.
$\frac{17}{24}$	$\frac{11}{18}$		$\frac{13}{16}$
17	11		13
12	20		
204	220		
	12		
	2640		
	13	~~16~~ 4	schel. groot.
		~~1398~~ 8 | ~~4~~	
	7920	~~34320~~ | ~~168~~	$14 - 0\frac{4}{17}$
	2640	~~20444~~ | ~~122~~	
		~~200~~ ~~1~~	
	34320	~~2~~	

43. Hoe veel sullen kosten $\frac{31}{43}$ Ellen / tot $\frac{43}{57}$ pond de $\frac{75}{86}$ ellen? Fac. 12 schel. $5\frac{191}{285}$ groot.

Ellen.	Pond.	Ellen.
$\frac{75}{86}$	$\frac{43}{57}$	$\frac{31}{43}$
75	43	31
2451	20	86

75	860	186
375	12	248
300		
150	10320	2666
		10320
183825		
		53320
		7998
		26660
		27513120

(1(2(3(1
~~17776~~(9
~~91306~~2(5 | ~~2~~(5 | schel. groot.
~~27513120~~ | ~~149~~ | 12 — $5\frac{501}{285}$
~~18382555~~ | ~~122~~
~~183822~~ | ~~1~~
~~2833~~

44. Als $2\frac{3}{4}$ Ellen kosten 18 guld. 13 stuyv. $8\frac{2}{3}$ pen. / hoe veel sullen kosten 2 stukke lank $31\frac{5}{6}$ ende $43\frac{5}{9}$ ellen? Facit 85 pond 6 schel. $8\frac{35}{54}$ groot.

Ellen.	Guld.	Stuyv.	Pen.	Ellen.	18
				$31\frac{5}{6}$	15
				$43\frac{5}{9}$	10
$2\frac{3}{4}$	18	13	$8\frac{2}{3}$	$75\frac{7}{18}$	25
	20				
11				607	
54	373			75	
	16				
594				1357	
	2246				
	373				
	5976				
	3				

17930

```
   17930
       4
  ------
   71720
    1357
  ------
  502040
 358600
 215160
 71720
 ------
 97324040
```

```
  523(1
 29060(1
 3798288(0 |   6   |  4  (4|
 97324040 | 16384(5 | 10240 | 170|6
 59444444 | 166666  | 6666  |  ---|
  599999  |  1111   |       |  85
  5555
```

Pond.schel.groot.
85 — 6 — $8\frac{35}{54}$

45. Als $3\frac{1}{2}$ Ellen kosten 15 schel. $8\frac{2}{3}$ groot / hoe veel sullen kosten 3 stukken / lang $45\frac{2}{3}$ / $37\frac{5}{6}$ en $79\frac{7}{8}$ ellen? Fac. 36 pond 13 schel. $10\frac{29}{42}$ groot.

Ellen.	Schel.	Groot.	Ellen.
			$45\frac{2}{3}$
			$37\frac{5}{6}$
			$79\frac{7}{8}$
$3\frac{1}{2}$	15	$8\frac{2}{3}$	$163\frac{3}{8}$
	12		
7	188		1307
12	3		566
84	566		7842
			7842
			6535
			739762

```
                (1
 6755(8 |  44 0 | 1(1 |
 739762 |  8846 | 73(3 |
 84444  |  1222 | 220  |
  888   |  11   |      |
```

Pond.schel.groot. 36—13—$10\frac{29}{42}$

46. Wat sullen kosten 4 Stukken / lank $35\frac{5}{6}$ / $47\frac{7}{9}$ / $59\frac{11}{12}$ en $65\frac{13}{18}$ ellen/als $5\frac{3}{5}$ ellen kosten 3 pond 12 schel. $5\frac{3}{5}$ groot? Fac. 139 pond 13 schel. $3\frac{43}{190}$ groot.

Ellen.	Pond.	Schel.	Groot.	Ellen.	36
				$35\frac{5}{6}$	30
				$47\frac{7}{9}$	28
				$59\frac{11}{12}$	33
				$65\frac{13}{18}$	26
$5\frac{3}{5}$	3	12	$5\frac{3}{5}$	$209\frac{1}{4}$	117
	20				
38				837	
20	72				
	12				
760					
	869				
	5				
	4348				
	7				
	30436				
	837				
	213052				
	91308				
	243488				
	25474932				

3 1 7 (4	1	
2 6 9 4 3 9	9 1 3 3	1 (1
2 5 4 7 4 9 3 (2	3 3 5 6 1	2 7 9 3
7 6 6 6 6 6 0	1 2 2 2 2	2 2 2 0
7 7 7 7	1 1 1	

Pond. schel. groot.
139 — 13 — $3\frac{123}{190}$

47. Soo 13 ℔ $8\frac{2}{3}$ Oncen kosten 3 pond 15 schel. $6\frac{1}{2}$ groot/ hoe veel sullen kosten 3 Kisten / wegende $159\frac{1}{4}$ / $178\frac{1}{2}$ ende $203\frac{3}{4}$ ℔ Tarra $123\frac{2}{3}$ ℔? Fac. 116 pond 10 schel $10\frac{132}{325}$.

℔.	4
$159\frac{1}{4}$	1
$178\frac{1}{2}$	2
$203\frac{3}{4}$	3
$541\frac{1}{2}$	6
$123\frac{2}{3}$	Tarra.

℔.	Oncen.	Pond.	Schel.	Groot.	
13	$8\frac{2}{3}$	3	15	$6\frac{1}{2}$	$417\frac{5}{6}$

16	20	2507
216	75	5439
3	12	22563
650	906	7521
12	2	10028
7800	1813	12535
	3	13635573
	5439	16
		81813438
		13635573
		218169168

75			
6254(3(1	33(1	(1	
2181691(6(8	2797(0	233	(0
78888800	12222		
7777	111	116 — 10 — $10\frac{132}{325}$ groot.	

48. Hoe veel sullen kosten 4 kisten Caneel / wegende No. 1. $123\frac{3}{4}$ ℔ / Tarra $15\frac{2}{3}$ ℔ / No. 2. $345\frac{7}{8}$ ℔ / Tarra $35\frac{1}{4}$ ℔ / No. 3. $456\frac{5}{6}$ ℔ / Tarra $57\frac{1}{4}$ ℔ / en No. 4. $567\frac{7}{12}$ ℔ / Tarra $75\frac{1}{3}$ ℔ / als 15 ℔ $7\frac{15}{16}$ oncen kosten 7 pond 10 schel. $8\frac{63}{64}$ groot? Fac. 637 pond 4 schellingen $3\frac{18113}{21808}$ groot.

Tarra.	℔.	24
$15\frac{2}{3}$	$123\frac{3}{4}$	18
$35\frac{3}{4}$	$345\frac{7}{8}$	21
$57\frac{1}{4}$	$456\frac{5}{6}$	20
$75\frac{1}{3}$	$567\frac{7}{12}$	14
184 ℔.	$1494\frac{1}{24}$	73
	sub. 184	

℔. Oncen. Pond. Schel. Groot.

15 — $7\frac{15}{16}$ — 7 — 10 — $8\frac{53}{64}$ — 1310 — $0\frac{2}{8}$

16	20	16
247	150	20960
16	12	3
1497	1808	62882
247	64	
3967	7295	
12	10848	
47604	115775	
	62882	

```
                    0(3
          231550    158(6
         926200    44313(2
        926200    1395518(2
       231550    251976593(6 | 3855(3 |  1
      694650     7280163550 | 159131 | 12744 | 637
                4760444444 | 122222 |  2220
     7280163550  47600000   1111
                 476666
                  4777
                   44
```

Fac. 637 Pond 4 schel. $3\frac{18113}{23802}$ groot.

49. Wat

49. Wat sullen kosten 29 ℔ $9\frac{5}{7}$ Oncen / als 13 ℔ en $3\frac{1}{2}$ vier-en-deel kosten 6 pond 8 schel. $7\frac{5}{16}$ groot? Fac. 13 pond 14 schel. $5\frac{403}{2072}$.

℔.	Oncen.	Pond.	Schel.	Groot.	℔.	Oncen.
13	14	6	8	$7\frac{5}{16}$	29	$9\frac{5}{7}$
16		20			16	
82		128			183	
14		12			29	
222		1543			473	
112		16			7	
444		9263			3316	
222		1543				
222						
		24693				
24864		3316				
		148158				
		24693				
		74079				
		74079				
		81881988	(4			
			78(8			
			23x74(3			
			7289x2(6	85(5	(1	
			8x88x988	3293	27 | 4	
			24864444	x222		
			24886	xx	13	
			2488	Pond. schel. groot.		
			24	13—14—$5\frac{403}{2072}$		

50. Hoe veel sullen kosten 25 ℔ / 13 oncen / $13\frac{3}{5}$ engelse / als 5 ℔ 12 oncen $5\frac{13}{15}$ engelse / kosten 46 pond 16 schel. $4\frac{5}{10}$ groot? Fac. 209 pond 16 schel. $11\frac{1}{2}\frac{77}{69}\frac{01}{20}$ groot.

℔.	Oncen.	engelsen.	pond.	schel.	groot.	℔.	once.	eng.
5	12	$5\frac{13}{25}$	46	16	$4\frac{53}{70}$	25	13	$13\frac{3}{5}$

16	20	16
92	936	413
20	12	20
1845	1876	8273
35	936	5
9258	11236	41368
5535	70	
64608	786573	
10	41368	
646080	6292584	
	4719438	
	2359719	
	786573	
	3146292	
	32538951864	

(4
23(2(4
41163(8
2349270(2
32538951864(4
6460888880
6460000
64660
644
6

1 (1
218(1
50363
12222
111

(1
419(6
2220

Pond. schel. groot.

209 - 16 - $11\frac{47701}{26920}$

51. Item / soo 1310 ℔ $0\frac{2}{3}$ Oncen kosten 637 pond 4 schel. $3\frac{18.13}{2380}$ groot / hoe veel ℔ / oncen en engelsen sal men hebbe om 7 pond 10 schel. $8\frac{63}{64}$ groot? Fac. 15 ℔ / 7 oncen / $18\frac{3}{4}$ engelsche.

Pond.

Pond. schel. groot.	℔. onc.	pon. sche. groo.
637 — 4 — $3\frac{18113}{23802}$	— 1310 — $0\frac{2}{3}$	— 7 — 10 — $8\frac{63}{64}$
20	16	20
12744	7860	150
12	1310	12
25491	20960	1808
12744	3	64
152931	62882	7295
23802		10848
486975		115775
1223448		62882
458793		231550
305862		926200
3640244775		926200
192		231550
7280489550		694650
32765822975		7280163550
3640244775		23802
699003796800		14560327100
		58241308400
		21840490650
		14560327100
		173282452817100

(6(2(8(5(1(5(0(0
5 5 2 1 5 4 1 5 8 7
3 3 5 8 1 6 9 3 4 5 5 (5 | 8(7 | 15 — 7 — $18\frac{3}{5}$ Engels.
1 7 3 2 8 2 4 5 2 8 1 7 1 | 247 |
6 9 9 0 0 3 7 9 6 8 8 8 | 166 |
6 9 9 0 0 3 7 9 6 6 | 1
6 9 9 0 0 3 7 9

52. Hoe veel sal kosten $\frac{1}{2}$ van $\frac{3}{4}$ Elle/ als $\frac{4}{9}$ ellen kosten $\frac{7}{8}$ daald. tot 6 schel. het stuk? Fac. 4 schel. $5\frac{5}{32}$ groot.

Merkt dat de helft van $\frac{3}{4}$ is $\frac{3}{8}$.

Ellen.	Daald.	Ellen.
$\frac{4}{9}$	$\frac{7}{8}$	$\frac{3}{8}$
4	7	3
64	6	42
256	42	126
		9
		1134

(1(1(0 Schel. groot.
~~1~~ ~~1~~ ~~3~~ ~~4~~ 4 — $5\frac{5}{32}$
~~2~~ ~~5~~ ~~6~~

53. Als $\frac{2}{3}$ Ellen kosten $\frac{3}{4}$ van $\frac{5}{6}$ daald. tot 6 schel. 4 groot het stuk/ wat sullen kosten $\frac{1}{3}$ van $\frac{3}{4}$ ellen? Fac. 1 schel. $5\frac{13}{16}$ groot.

Merkt dat $\frac{3}{4}$ van $\frac{5}{6}$ Daald. is $\frac{5}{8}$ Daald.

Ellen.	Daald.	Ellen.
$\frac{2}{3}$	$\frac{5}{8}$	$\frac{1}{4}$
2	5	1
32	3	
64	15	
	76	
	90	
	105	
	1140	

(5 Schel. groot.
~~5~~ ~~0~~(2 | (5 |
~~1~~ ~~1~~ ~~4~~ ~~0~~ | ~~1~~ ~~7~~ | 1 — $5\frac{13}{16}$
~~6~~ ~~4~~ ~~4~~ | ~~1~~ ~~2~~ |
~~6~~

54. Soo

54. Soo 3 maal $\frac{5}{6}$ Ellen koſten 4 maal $\frac{2}{3}$ ſchel. / wat ſullen koſten 5 maals $\frac{3}{4}$ ellen? Fac. 4 ſchel.

Ellen.	Schel.	Ellen.
$\frac{5}{6}$ 3	$\frac{2}{3}$ 4	$\frac{3}{4}$ 5
$2\frac{1}{2}$	$2\frac{2}{3}$	$3\frac{3}{4}$
5	8	15
6	15	
30	120	12 / 3 } 4 Schel.

55. Wat ſullen koſten $\frac{1}{2}$ / $\frac{1}{6}$ / ende $\frac{1}{8}$ min $\frac{1}{9}$ Ellen / als $\frac{1}{3}$ / $\frac{1}{4}$ / en $\frac{5}{6}$ min $\frac{5}{6}$ ellen / koſten $\frac{1}{2}$ / $\frac{2}{3}$ / $\frac{1}{4}$ ende $\frac{7}{8}$ min $1\frac{5}{16}$ Kroonen / tot 10 ſchel. 8 groot het ſtuk? Fac. 1 Schel. $11\frac{17}{19}$ groot.

Elle. 24		Kroon. 24		Elle. 24	
$\frac{1}{3}$ 8	(1(7	$\frac{1}{2}$ 12	(7	$\frac{1}{4}$ 6	
$\frac{3}{4}$ 18	4 X	$\frac{2}{3}$ 16	5 5	$\frac{1}{6}$ 4	
$\frac{5}{6}$ 15	2 4	$\frac{1}{4}$ 6		$\frac{3}{8}$ 9	
41		$\frac{7}{8}$ 21	2 X	19	
		55			

Kom. $1\frac{17}{24}$ $\frac{5}{6}$ subſt. — 21 — 24 — 21 — 48

Kom. $2\frac{7}{24}$ $1\frac{5}{16}$ subſt. — 17 — 48 — 17 — 11

Kom. $\frac{19}{24}$ $\frac{1}{3}$ subſt. — 11 — 24 — 11

168	187			
84	128			
1008	1496	(7(5		Schel. groot.
	374	~~377~~(2	11	
	187	~~23936~~	~~23~~	1 — $11\frac{47}{63}$
		~~10088~~	~~12~~	
Ko.	23936	~~100~~		

56. Een Koopman koopt $37\frac{3}{4}$ Lakenen / tot $23\frac{1}{2}$ pond het stuk / waar op hy betaalt $235\frac{1}{4}$ pond / en voor de reste is hy gehouden te geven Wolle tot $7\frac{2}{3}$ schel. het ℔ : Vrage / hoe veel ℔ hy sal moeten geven om de voorseyde Lakenen te betalen? Fac. $1700\frac{25}{46}$ ℔.

Laken.	Pond.	Laken.
1	$23\frac{1}{2}$	$37\frac{3}{4}$
8		
	47	151
8		47
		1057
		604
		7097

~~65~~(1	Pond.
~~7097~~	$887\frac{1}{8}$
~~888~~	$235\frac{1}{4}$ subst.

Rest $651\frac{7}{8}$ Pond ofte

Schel.	℔.		
$7\frac{2}{3}$	1	651	$17\frac{1}{2}$
		20	
23			
2		13037	
		2	
46			
		26075	~~32~~
		3	~~782~~(2(5
			~~46666~~
		78225	~~444~~

$1700\frac{25}{46}$ ℔.

57. Item / 3 hebben te deelen $57\frac{1}{6}$ pond / waar van A neemt $\frac{2}{3}$ / B de $\frac{1}{2}$ / en C de $\frac{4}{9}$: Vraage / hoe veel elk daar af neemt? Fac. A $23\frac{27}{29}$ / B $17\frac{55}{58}$ / en C $15\frac{83}{87}$ pond.

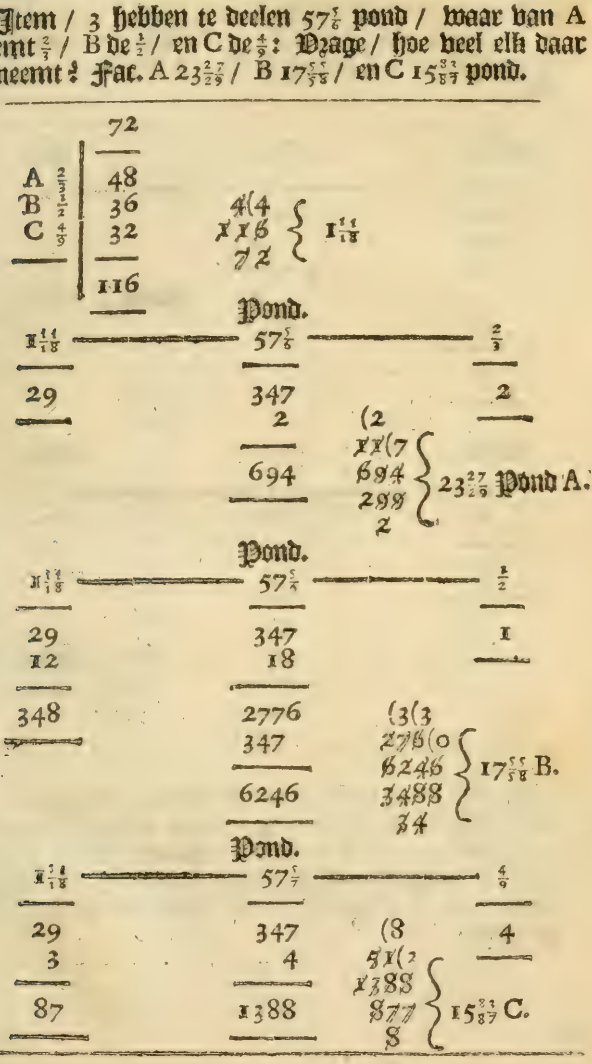

58. Een d' elle Camerix-doek hoft $\frac{4}{5}$ pond / wat sal een elle Hollandts-doek hosten / als $7\frac{1}{2}$ ellen Hollandts-doek maar en doen $2\frac{1}{4}$ ellen Camerix? Fac. 4 schellingen $9\frac{3}{5}$ grooten.

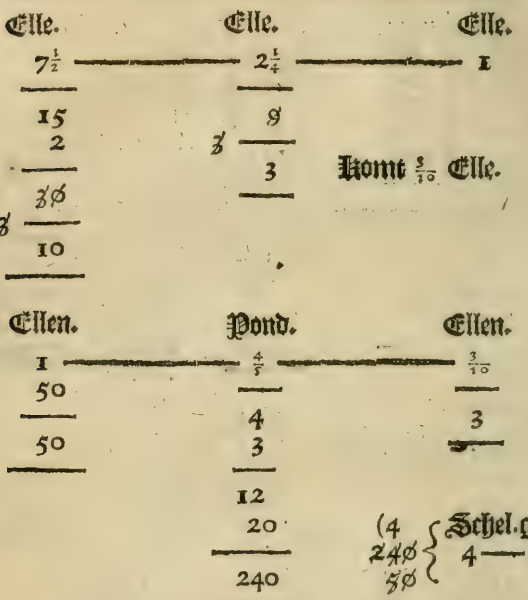

59. Hoe veel sullen hosten 2 sakken Wolle / wegende No. 1. $123\frac{15}{16}$ Tarra voor sak / en hoorden $29\frac{1}{4}$ ℔ / waar van het ℔ komt te hosten 10 schel. $6\frac{2}{3}$ groot / en No. 2. weegt $345\frac{4}{6}$ ℔ / Tarra $39\frac{2}{3}$ ℔ / daar van de $4\frac{2}{3}$ ℔ / en doen maar $2\frac{1}{4}$ ℔ / van de eerste soorte? Fac. 127 pond 10 schel. $4\frac{10}{84}$ groot.

℔.

	℔.		℔.
No. 1.	$123\frac{15}{16}$	No. 2.	$345\frac{4}{9}$
	$29\frac{3}{4}$ subst.		$39\frac{2}{3}$ subst.
Komt	$94\frac{3}{16}$	Komt	$305\frac{7}{9}$
℔.			
$4\frac{2}{3}$	$2\frac{1}{4}$		$305\frac{7}{9}$
14	9		2752
12			9
168			24768

$$\begin{array}{r|l} \cancel{12}(7 & \\ \cancel{7}94(2 & \\ \cancel{24}768 & 147\frac{72}{168}\Big|\frac{3}{7}\ ℔. \\ \cancel{16}888 & \\ \cancel{166} & \\ \cancel{1} & \end{array}$$

			℔.
		No. 1.	$94\frac{3}{16}$
		No. 2.	$147\frac{3}{7}$
℔.	Schel.	Groot.	
1	10	$6\frac{2}{3}$	$241\frac{69}{112}$
336	12		551
336	126		241
	3		241
	380		27061
			380
			2164880
			81183
			10283180

$$\begin{array}{r|r|l} (2 & & \\ \cancel{2}\cancel{0}\cancel{1}\cancel{5}(3(6 & \cancel{6}\cancel{6}(4 & \\ \cancel{1}\cancel{0}\cancel{2}\cancel{8}\cancel{3}\cancel{1}\cancel{8}\cancel{0} & \cancel{3}\cancel{0}\cancel{6}\cancel{0}\cancel{4} & 255\ |\ 0 \\ \cancel{3}\cancel{3}\cancel{6}\cancel{6}\cancel{6}\cancel{6} & \cancel{1}\cancel{2}\cancel{2}\cancel{2}\cancel{2} & \\ \cancel{3}\cancel{3}\cancel{3}\cancel{3}\cancel{3} & \cancel{1}\cancel{1}\cancel{1} & 127 \end{array}$$

Schel.

127 — 10 — $4\frac{59}{84}$

60. Als 2 Stuklien t' samen bedragen $79\frac{3}{4}$ ellen / hoe veel ellen houdt het stuk als de $\frac{2}{3}$ van 't eene soo lanks zijn als de $\frac{3}{4}$ van 't ander? Fac. het eene $42\frac{15}{68}$ / ende het ander $37\frac{2}{17}$ / als blijkt:

Deel.	Deel.	Geheel.
$\frac{2}{3}$	$\frac{3}{4}$	1
2	3	(1
4	3	9 } 1 Elle.
8	9	8 } 1
		Ito. $2\frac{1}{8}$

Elle.

$2\frac{1}{8}$	$79\frac{3}{4}$		1
17	319	(3	
4	8	51(6	$79\frac{3}{4}$
68	2552	2552 / 688	$37\frac{2}{17}$ elle't eerste stuk
		6	$42\frac{15}{68}$ elle 't ander.

Anders en korter.

$\frac{2}{3}$ $\frac{3}{4}$

Elle.

$\frac{17}{12}$	$79\frac{3}{4}$	$\frac{2}{3}$
17	319	2
	2	
	638	

12(9
638
177
5 } $37\frac{2}{17}$ elle als boven.

PROE.

PROEVEN.

Elle.		Elle.	
$42\frac{15}{68}$		$37\frac{1}{17}$	
3		4	
$12\frac{5}{68}$		$9\frac{1}{34}$	
	2		3
Komt $28\frac{5}{34}$	Elle.	Komt $28\frac{5}{34}$	Elle.

Ofte anders:

Elle.	Elle.
$42\frac{15}{68}$	$37\frac{2}{17}$
2871	638
2	4
5742	2552
3	3
Komt 1914	7656
	4
	Komt 1914

Komt als boven / elk even veel.

TOT BESLUYT.

Item / eender proponeert een Questie / van de welke het middelste getal is $10\frac{3}{13}$ ende het Facit moeste komen 6/ ende werd geopereert dat het Facit komt $18\frac{12}{169}$ / ende dat door oorsake dat hy het voorste getal achter / ende het achterste voor-gestelt hadde: Vrage / hoe veel het Facit is van de Additie van dit voorste ende derde getal in de minste proportie sonder gebeelte? Fac. 36.

Dese en alle Questien / soo wel uyt den Regel van drien in Geheel / als in 't Gebrokē / zijn gegrondvest op de 19de

proportie des 7de Boeks Euclides. Derhalven werkt als volcht:

$$\begin{array}{r} 10\frac{8}{13} \\ \hline 138 \\ 6\ \hline 23 \\ \hline \end{array} \qquad \begin{array}{r} 13 \\ 23 \\ \hline 36 \end{array} \qquad \begin{array}{r} 6 \\ 13 \\ \hline 78 \\ 6\ \hline 13 \\ \hline \end{array}$$

Fac. 36 als boven.

Item / soo $4\frac{1}{2}$ maal $6\frac{1}{2}$ Ellen kosten $9\frac{1}{2}$ maal $12\frac{1}{2}$ gulden / wat sullen kosten $18\frac{1}{2}$ maal $10\frac{1}{2}$ ellen? Facit $1539\frac{323}{468}$ gulden.

Ellen.	Guld.	Elle.
$4\frac{1}{2}$	$9\frac{1}{2}$	$18\frac{1}{2}$
$6\frac{1}{2}$	$12\frac{1}{2}$	$20\frac{1}{2}$
27	114	370
$2\frac{1}{4}$	$4\frac{3}{4}$	$9\frac{1}{4}$
$29\frac{1}{4}$	$118\frac{3}{4}$	$379\frac{1}{4}$
117	475	1517
4		475
468		7585
		10619
		6068
		720575

$$\left.\begin{array}{r} \cancel{4}(3 \\ \cancel{1852} \\ \cancel{25253}(3 \\ \cancel{720575} \\ \cancel{468888} \\ \cancel{4666} \\ \cancel{44} \end{array}\right\} 1539\tfrac{323}{468} \text{ Gulden.}$$

De

De TAFEL van de Practijk,

waar in men sien kan hoe men de kleyne Munte, Maten en Gewichten moet veranderen in gedeelte van het groote.

Om Grootjens te veranderen in gedeelte van Schellingen, ende Tonnen in gedeelte van Lasten.

De
1. Verandert ende stelt daar voor $\frac{1}{12}$.
2. Verandert in $\frac{1}{8}$.
3. Verandert in $\frac{1}{4}$.
4. Verandert in $\frac{1}{3}$.
5. Verandert in 3/ ende in 2/ ende stelt voor 3/$\frac{1}{4}$/ ende voor 2/$\frac{1}{3}$.
6. Verandert in $\frac{1}{2}$.
7. Verandert in 4 en 3: de 4 is $\frac{1}{3}$ en de 3 is $\frac{1}{4}$.
8. Verandert in 6/ en 2: de 6 is $\frac{1}{2}$/ en de 2 is $\frac{1}{3}$ van de 6.
9. Verandert in 6/ en 3: de 6 is $\frac{1}{2}$/ ende de 3 is $\frac{1}{2}$ van de 6.
10. Verandert in 6/ en 4: de 6 is $\frac{1}{2}$/ ende de 4 is $\frac{1}{3}$.
11. Verandert in 6/ 3/ en 2: de 6 is $\frac{1}{2}$/ de 3 is $\frac{1}{4}$/ ende de 2 is $\frac{1}{3}$ van de 6/ ofte $\frac{1}{6}$ van 't geheel.

Om Penningen te veranderen in gedeelten van Stuyvers, en Oncen in gedeelte van ℔.

De
1. Verandert en stelt daar voor $\frac{1}{16}$.
2. Verandert en stelt daar voor $\frac{1}{8}$.
3. Verandert in 2 en 1: de 2 is $\frac{1}{2}$/ en de 1 is $\frac{1}{2}$ van
4. Verandert in $\frac{1}{4}$.
5. Deelt in 4/ ende 1: de 4 is $\frac{1}{4}$/ en de 1 is $\frac{1}{4}$ van de 4.
6. Deelt in 4 en 2: de 4 is $\frac{1}{4}$/ en de 2 is $\frac{1}{2}$ van de 4.

7. Deeld in 4/ 2/ en 1: 4 is $\frac{1}{4}$/ 2 is $\frac{1}{2}$ van de 4/ ende 1 is $\frac{1}{2}$ van de 2.
8. Verandert in $\frac{1}{2}$.
9. Deeld in 8 en 1: de 8 is $\frac{1}{8}$/ en de 1 is $\frac{1}{8}$ van de 8.
10. Deeld in 8 en 2: de 8 is $\frac{1}{4}$/ en 2 is $\frac{1}{4}$ van de 8.
11. Deeld in 8/ 2/ en 1: 8 is $\frac{1}{4}$/ 2 is $\frac{1}{4}$ van de 8/ en 1 is $\frac{1}{2}$ van de 2.
12. Deeld in 8 en 4: de 8 is $\frac{1}{2}$/ende de 4 is $\frac{1}{2}$ van de 8.
13. Deeld in 8/ 4/ en 1: 8 is $\frac{1}{2}$/ 4 is $\frac{1}{2}$ van de 8/ en 1 is $\frac{1}{4}$ van de 4.
14. Deeld in 8/ 4/ en 2: 8 is $\frac{1}{2}$/ 4 is $\frac{1}{2}$ van de 8 / en 2 is $\frac{1}{2}$ van de 4.
15. Deeld in 8/ 4/ 2/ en 1: 8 is $\frac{1}{2}$/ 4 is $\frac{1}{2}$ van de 8/ 2 is $\frac{1}{2}$ van de 4/ en 1 is $\frac{1}{2}$ van de 2.

De

Om Stuyvers te veranderen in gedeelte van Guldens, ende Schellingen in gedeelte van Ponden Vlaams: Item, Engelschen in gedeelten van Oncen, en Lijs-℔ in gedeelte van Schip-℔.

1. Verandert ende stelt daar voor $\frac{1}{20}$.
2. Verandert en stelt daar voor $\frac{1}{10}$.
3. Deeld in 2 en 1: de 2 is $\frac{1}{10}$/ ende de 1 is $\frac{1}{2}$ van de 2.
4. Verandert en stelt daar voor $\frac{1}{5}$.
5. Verandert in $\frac{1}{4}$.
6. Verandert in 4/ en 2: de 4 is $\frac{1}{5}$/ ende de 2 is $\frac{1}{2}$ van de 4.
7. Deeld in 4/ 2/ en 1: 4 is $\frac{1}{5}$/ 2 is $\frac{1}{2}$ van de 4/ en 1 is $\frac{1}{2}$ van de 2.
8. Deeld in 4 en 4/ voor yder 4 stelt $\frac{1}{5}$.
9. Deeld in 5 en 4: de 5 is $\frac{1}{5}$/ ende de 4 is $\frac{1}{5}$.
10. Verandert en stelt daar voor $\frac{1}{5}$.
11. Deeld in 5/ 5/ en 1: yder 5 is $\frac{1}{5}$/ ende de 1 is $\frac{1}{5}$ van de 5.
12. Deeld in 10 en 2: de 10 is $\frac{1}{5}$/ ende 2 is $\frac{1}{5}$ van de 10.

De

13. Deeld in 10/2/ en 1: 10 is $\frac{1}{2}$/2 is $\frac{1}{5}$ van de 10/ en de 1 is $\frac{1}{2}$ van de 2.
14. Deeld in 10/ en 4: de 10 is $\frac{1}{2}$/ ende de 4 is $\frac{1}{5}$.
15. Deeld in 10/ en 5: de 10 is $\frac{1}{2}$/ ende 5 is $\frac{1}{2}$ van de 10.
16. Deeld in 10/5/ en 1: 10 is $\frac{1}{2}$/5 is $\frac{1}{2}$ van de 10/ en 1 is $\frac{1}{5}$ van de 5.
17. Deeld in 10/5/ en 2: 10 is $\frac{1}{2}$/5 is $\frac{1}{2}$ van de 10/ en 2 is $\frac{1}{5}$ van de 10.
18. Deeld in 10/4/ en 4: de 10 is $\frac{1}{2}$/ en yder 4 is $\frac{1}{5}$.
19. Deeld in 10/5/ en 4: de 10 is $\frac{1}{2}$/5 is $\frac{1}{2}$ van de 10/ en 4 is $\frac{1}{5}$.

De

Om de Gebrokens te veranderen tot gedeelte van 't Geheel.

$\frac{2}{4}$. Verandert ende stelt daar voor $\frac{1}{2}$.
$\frac{3}{4}$. Deeld in $\frac{2}{4}$/ ende $\frac{1}{4}$: de $\frac{2}{4}$ is $\frac{1}{2}$/ ende $\frac{1}{4}$ is $\frac{1}{2}$ van de $\frac{2}{4}$.
$\frac{4}{6}$. Deeld in $\frac{2}{6}$/ en $\frac{2}{6}$: de $\frac{2}{6}$ is $\frac{1}{3}$/ en $\frac{2}{6}$ is $\frac{1}{3}$.
$\frac{3}{8}$. Deeld in $\frac{2}{8}$ ende $\frac{1}{8}$: de $\frac{2}{8}$ is $\frac{1}{4}$/ en $\frac{1}{8}$ is $\frac{1}{2}$ van de $\frac{2}{8}$.
$\frac{5}{8}$. Deeld in $\frac{4}{8}$ ende $\frac{1}{8}$: de $\frac{4}{8}$ is $\frac{1}{2}$/ en $\frac{1}{8}$ is $\frac{1}{4}$ van de $\frac{4}{8}$.
$\frac{7}{8}$. Deeld in $\frac{4}{8}$/ $\frac{2}{8}$ en $\frac{1}{8}$: de $\frac{4}{8}$ is $\frac{1}{2}$/ ende $\frac{2}{8}$ is $\frac{1}{2}$ van de $\frac{4}{8}$/ ende $\frac{1}{8}$ is $\frac{1}{2}$ van de $\frac{2}{8}$.
$\frac{1}{10}$. Deeld in $\frac{2}{10}$/ en $\frac{1}{10}$: de $\frac{2}{10}$ is $\frac{1}{5}$/ en $\frac{1}{10}$ is $\frac{1}{2}$ van de $\frac{2}{10}$.
$\frac{5}{10}$. Deeld in $\frac{4}{10}$/ en $\frac{1}{10}$: de $\frac{4}{10}$ is $\frac{1}{2}$/ ende $\frac{1}{10}$ is $\frac{1}{4}$ van de $\frac{4}{10}$.
$\frac{7}{10}$. Deeld in $\frac{4}{10}$/ $\frac{2}{10}$: ende $\frac{1}{10}$/ $\frac{4}{10}$ is $\frac{1}{4}$/ $\frac{2}{10}$ is $\frac{1}{2}$ van $\frac{4}{10}$/ en $\frac{1}{10}$ is $\frac{1}{2}$ van de $\frac{2}{10}$.
$\frac{9}{10}$. Deeld in $\frac{8}{10}$/ en $\frac{1}{10}$: de $\frac{8}{10}$ is $\frac{1}{2}$/ ende $\frac{1}{10}$ is $\frac{1}{8}$ van de $\frac{8}{10}$.
$\frac{11}{10}$. Deeld in $\frac{8}{10}$/ $\frac{2}{10}$/ $\frac{1}{10}$: de $\frac{8}{10}$ is $\frac{1}{2}$/ $\frac{2}{10}$ is $\frac{1}{4}$ van $\frac{8}{10}$/ en $\frac{1}{10}$ is $\frac{1}{2}$ van $\frac{2}{10}$.
$\frac{13}{10}$. Deeld in $\frac{8}{10}$/ $\frac{4}{10}$ en $\frac{1}{10}$: $\frac{8}{10}$ is $\frac{1}{2}$/ $\frac{4}{10}$ is $\frac{1}{2}$ van de $\frac{8}{10}$/ ende $\frac{1}{10}$ is $\frac{1}{4}$ van de $\frac{4}{10}$.
$\frac{15}{10}$. Deeld in $\frac{8}{10}$/ $\frac{4}{10}$/ $\frac{2}{10}$/ ende $\frac{1}{10}$: $\frac{8}{10}$ is $\frac{1}{2}$/ $\frac{4}{10}$ is $\frac{1}{2}$ van de $\frac{8}{10}$/ $\frac{2}{10}$ is $\frac{1}{2}$ van de $\frac{4}{10}$/ ende $\frac{1}{10}$ is $\frac{1}{2}$ van de $\frac{2}{10}$.

Additio in 't Practijk.

1. ADdeert 12345 Daalders tot 3456 Guldens / alsoo dat de Facit guld. 3p ? Fac. 21973½ gulde.

	Daald.
	12345
½	6172½
	3456
Fac.	21973½ Gulde.

2. Hoe veel Gout-guldens sullen bedragen 1234 Daalders: ende 2345 Gout-guld. ? Fac 3424¾ Gguldens / den Ggulden à 8 schel. / den Daald. à 7 schel.

	Daald.
	1234
	7
	8638
8	
	1079¾
	2345
¼	
Fac.	3424¾ Ggulde.

3. Addert dese Kroonen en Pistoletten t'samen / in maniere dat'er Croonen upt komen ? Fac. 9884 Kroone 3 schel. 3 groot / de Croon à 10 schel. / Pistolet. à 13 schel.

Kroon.	2357	6	8	
Pistolet.	5789	9	7	
	8147	6	3	
3/10	1736	7	0	
Fac.	9884	3	3	Groot.

4. Item/

4. Item/ soo men addeert 3456 Guld. tot 12345 Daald./ hoe veel Daald. sullender wesen? Fac. 14649 Daald.

Daald. à 30 st.	12345
Guld. à 20 st.	3456
	15801
½	1152
Fac.	14649 Daald.

5. Addeert 2345 Gguld. tot 1234 Daald./ alsoo dat'er Daalders upt-komen? Facit 3914 Daald.

Daald. à 7 ß.	1234
Gguld. à 8 ß.	2345
	3579
⅐	335
Fac.	3914 Daald.

6. Item/ addeert dese Pistol. en Kroone te samen/ in maniere dat'er Pistol. upt-home? Fac. 7603 Pistoletten 4 schel. 3 groot/ den Pistol. à 13 ß. den Kroon 10 schel.

	Pistol.		
	5789	9	7
	2357	6	8
	8147	6	3
2/17	543	12	0
Fac.	7603	4	3

7. Hoe veel ℒ Brabants sullen bedragen dese Ponden Vlaams en Brabants? Fac. 8233 Vlaams.

Vlaams	3578
Brabants	5787
Vlaams	567
Brabants	345
	10277
$\frac{1}{5}$	1929
	115

Fac. 8233 ℒ Vlaams.

8. Addeert dese Ducaten ende Kroonen t'samen in maniere datter Ducaten uyt komen? Fac. 18971 Ducaten 0 schel. 8 groot.

Ducat. à 12 ß. Kroonen à 10 ß.

Ducat.	6789	——	11	——	7
Kroone	5678	——	9	——	9
Ducat.	4567	——	10	——	6
Kroone	3456	——	8	——	10
	20493	——	4	——	8
	946	——	4	——	0
$\frac{1}{5}$	576	——	0	——	0
Fac.	18971	——	0	——	8

9. Item/ hoe veel ℒ Brabants sullen beloopen dese ℒ Vlaams en Brabants? Fac. 16561 ℒ.

Brabants	2467
Vlaams	1234
Brabants	5679
Vlaams	4376

13756

13756
½ 617
2188

Fac. 16561 pond Brabands.

10. Item / addeert deſe Kroonen en Ducaten t'ſamen / alſoo dat de Facit Kroone 3p ? Fac. 22765 Kroonen 2 ſchel. 8 groot.

	Kroone à 10 ß.	Ducat. à 12 ß.	
Kroon. à 10 ß.	5678 —	9 —	9
Ducat. 12 ß.	6789 —	11 —	7
Kroon. à 10 ß.	3456 —	8 —	10
Ducat.	4567 —	10 —	6
	20494 —	0 —	8
	1357 —	8 —	0
⅓	913 —	4 —	0
Fac. Kroon.	2765 —	2 —	8

Subſtractio in 't Practijk.

1. ITem / ſoo men neemt 9578 Guld. / van 13456 Daalders / hoe veel Guld. ſullender reſteren ? Fac. Guld. 10606.

Daald. tot 30 ſt.	13456
Guld. tot 20 ſt.	9578
	3878
½	6728

Fac. reſt 10606 Guld.

2. Item /

2. Item / ſoo men treckt 9578 Guld. van 13456 Daald. / hoe veel Daalders ſullender reſteren ? Facit 7070$\frac{2}{7}$ Daalders.

Daald. à 30 ſt.	13456
Guld. à 20 ſt.	9578
	3878
$\frac{4}{5}$	3192$\frac{2}{7}$
Fac. reſt	7070$\frac{2}{7}$ Daald.

3. Item / ſoo men treckt 2896 Ducaten van 4234 Kroonen / hoe veel Kroonen ſullender reſteren ? Facit 252 Kroonen.

Kroon. à 8 ſchel.	4234
Ducat. à 11 ſchel.	2896
	1338
$\frac{3}{8}$	1086
Fac. reſt	252 Kroonen.

4. Als men treckt 3976 Ducaten van 6391 Kroonen / hoe veel Ducaten ſullender reſteren ? Fac. 672 Ducaten.

Kroone tot 8 ſchel.	6391
Ducat. tot 11 ſchel.	3976
	2415
$\frac{3}{11}$	1743
Fac. reſt	672 Ducat.

5. Soo men treckt 45498 Gguld. 23 ſtuyv. 15 penningen van 53257 Carolus guld. 21 ſtuyv. 13 pen. / hoe veel Goud-

Goud-guld. sullender resteren? Fac. 150 Gguld. 21 stuyv. 14 pen.

Carol. tot 24 stuy.	53257	21	13
Gguld. tot 28 stuy.	45498	23	15
	7758	25	14
1/7	7608	4	0
Fac. rest	150	21	14

6. Item / als men treckt 45498 Gguld. 23 stuyvers en 15 penningen / van 53257 Carolus gulden 21 stuyvers 13 penningen / hoe veel Caroli gulden sullender resteren? Facit 175 Carolis guld. 21 stuyv. 14 pen.

Carol. à 24 stuy.	53257	21	13
Gguld. à 28 stuy.	45498	23	15
	7758	21	14
1/2	7583	0	0
Fac. rest	175	21	14

Multiplicatio in 't Practijk.

1. ITem / 56785 Testoenen tot 15 stuyv. het stuk / hoe veel stuyvers zijn 't? Facit 851775 stuyvers.

56785 door 15
283925

Fac. 851775 stuyv.

Ofte

Ofte anders:

56785 dooz 15
3
170355
5
Fac. 851775 stuyt. als boven.

2. Multipliceert 78957 dooz 13: Fac. 1026441.

78957 dooz 13
236871
Fac. 1026441

3. Multipliceert 78957 dooz 31: Facit 2447667.

78957 dooz 31
236871
Fac. 2447667

4. Multipliceert 3579 dooz 111: Facit 397269.

3579 dooz 111
3579
3579
Fac. 397269

Ofte aldus:

3579 dooz 111
3579
3579
Fac. 397269 als boven.

5. Mul-

5. Multipliceert 57593 dooz 21: Facit 1209453.

57593 dooz 21
115186

Fac. 1209453

Ofte aldus:

57593 dooz 21
3
172779
7

Komt 1209453 als boven.

6. Multipliceert 89756 dooz 56: Fac. 5026336.

89756 dooz 56
7
628292
8

Fac. 5026336

Ofte aldus:

89756 dooz 56
56
448780
538536

Komt 5026336 als boven.

7. Multipliceert 53573 dooz 125: Fac. 6696625.

53573
5
267865
5
1339325
5

Fac. 6696625

8. Multipliceert 578957 dooꝛ 336: Fac. 194529552.

578957
6
3473742
7
24316194
8
Fac. 194529552

Ofte aldus:

578957 dooꝛ 336
336
1736871
1736871
3473742
Fac. 194529552

9. Multipliceert 78957 dooꝛ 245: Fac. 19344465.

78957
7
552699
7
3868893
5
Fac. 19344465

10. Multipliceert 345 dooꝛ 13: Fac. 4485.

345
4
1380
$3\frac{1}{12}$
4140
345
Fac. 4485

Divisio in Practijk.

1. Dividеert 5026336 door 56. Facit 89756.

Verdeel 56 in 7 maal 8; en divideer dan door 7; daar na door 8; 't welk even soo veel is, als of men ten eersten door 56 divideerde.

7
8
56

7 | 5026336
8 | 718048
89756 Facit.

---

2. Dividеer 6696625 door 125. Facit 53573.

Door 5 en 5 en 5: Want 5 maal 5 is 25; en 5 maal 25 is 125.

5
5
5
125

5 | 6696625
5 | 1339325
5 | 267865
53573 Facit.

---

3. Hoe veel sal'er komen / als men 194529552 dividеert door 336? Facit 578957.

6
7
8
336

6 | 194529552
7 | 32421592
8 | 4631656
578957 Facit.

4. Dividеer 19344465 door 245. Facit 78957.

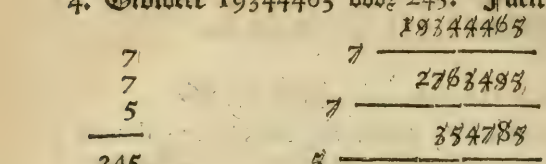

5. Als 2345679 werd gedividеert door 378 / wat sal'er komen? Facit 6205½.

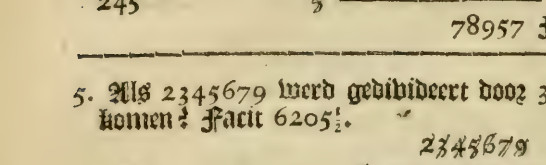

6. Maak 851775 stuyvers tot Testoenen van 15 stuyv. Facit 56785 Testoenen.

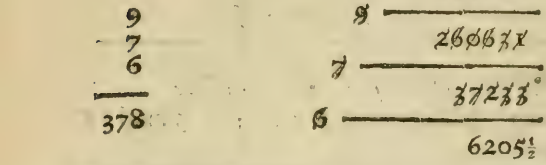

7. Maak 684250 stuyv. tot Rijksdalers van 50 stuyv. 't stuk. Facit 13685 Rijksd.

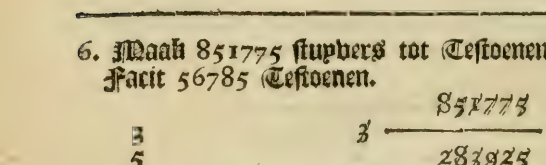

8. Hoe veel Ducatons van 63 stuyvers 't stuk zijn'er in 2730 ß? Facit 260 Ducatons.

2730 ß.
6
16380 ſt.
7
2340
9
260 Ducat. Fac.

7
9
63

P R O E F.

260 Duc.		Anders. 260 Duc.
10½ ß.		63
2600		780
130		1560
Fac. 2730 ß.		16380 / 6 } 2730 ß.

9. Als 8 Perſoonen hebben te deelen 237 ℒ 12 ß 8 ℔ / hoe veel behoort elk daar van? Fac. 29 ℒ 14 ß 1 ℔.

5 tot ß — 100 ß
237 ℒ — 12 ß
8
29 ℒ — 112 ß
8
14 ß

P R O E F.

ℒ.	ß.	℔.
29	14	1
8		
232		
4		
1	12	
	8	
237	12	8 Facit.

8 ℔
8
1 ℔

10. Als 5 Erfgenamen onder malkander gelijkelijk hebben te deelen 228 Ducatons 45 stuyv. 14 penn. / hoe veel sal yeders deel zijn / de Ducaton gereeliend op 63 stuyv. ? Facit 45 Ducatons 46 stuyv. $15\frac{3}{5}$ penn.

3 tot st. —— 189

228 45

5 ——— ———

45 Duc. 2314 tot pen. — 64

5 ——— 14

46 ———

PROEF. 3

Duc. stuyv. pen. 78

45 — 46 — $15\frac{3}{5}$ 5 ———

5 $15\frac{3}{5}$

———

225

3 — 41

4 — 14

———

228 — 45 — 14 Facit.

11. Hoe veel Stukken van 28 stuyv. heeft men in 1708 ß ? Facit 366.

1708 ß. | $4\frac{2}{3}$ ß. | Anders.

6 | ——— | 1708

——— | 14 | 7 ———

10248 stuyv. | | 244

7 ——— | | 2 ———

1464 | | 122

4 ——— | | ——— 3

366 Facit. | | 366 Fac.

12. Hoe veel Spaansche Matten / a 48 stuyv. / sal men hebben voor 7350 stuyv. / als men op ellie Mat 1 stuyv. op-geld geeft ?

48 stuyv. 7350

7 1 stuyv. 7 ———

7 ——— 1050

——— 49 7 ———

49 Facit 150 Matten.

Regel van Drieën door Practijk.

OM de volgende en alle andere diergelijke Queſtien te bewerken, moet men nette kennis hebben van 't breken der getallen; en derhalven van buyten weten de *Tafel der Practijk*, hier boven geſteld pag. 213. 214. en 215.

1. Als men 1 El Lijnwaad koopt voor 17 ſtuyv. 8 pen. hoe veel ſullen dan koſten 48 Ellen. Facit 42 gl.

48 Ell.

17 ſt. 8 p.

10 ſt. zijn ½ gul.	24
5 ſt zijn van ½ gl. de ½	12
2 ſt. zijn van 10 ſt. het ⅕	4 — 16
8 pen. zijn van 2 ſt. het ⅓	1 — 4
17 — 8	Facit 42 — 0

Anders.

Ellen 48

48 { 10 ſtuyv. zijn 6 ſt. of 1 ß. 1 ſtuyv. ½ ſtuyv.

	24
	14 — 8
	2 — 8
	1 — 4
	Facit 42 — 0

Noch anders.

17½ ſt.	48
10 ſt.	24 —
5 ſt.	12 —
2½ ſt.	6 —
17½	42 — Facit.

Wederom anders.

48
17½
336
48
24
48|0
Facit 42 — 0

2. Voor 1 ℔ geeft men 3 gl. 19 stuyv. / hoe veel voor 37 ℔ ½ Facit 146 gl. 3 st.

	℔.
	37
	3 —— 19
	III
10 st. / ½ gl.	18 —— 10
5 st. / van ½ gl. de ½	9 —— 5
4 st. is ⅕ gl.	7 —— 8
19	146 —— 3 Facit.

Anders.

	℔.
	37
	3 —— 19
	III
10 st. zijn ½ gl.	18 —— 10
5 st. zijn van 10 st. de ½	9 —— 5
2½ st. zijn van 5 st. de ½	4 —— 12 —— 8
1¼ st. is van 2½ st. de ½	2 —— 6 —— 4
⅝ st. is van 1¼ het ½	9 —— 4
	Facit 146 —— 3 —— 0

Anders.

	℔.
	37 ——
	3 —— 19
	III
10 st. ½ gl.	18 —— 10
6 st. 1 ß.	11 —— 2
3 st. ½ ß.	5 —— 11
19	146 —— 3 Fac.

Noch anders.

	℔.
	37
	4 gl.
	148
	1 —— 17
	146 —— 3 Fac.

Neem hier de 3 gl. 19 st. voor 4 volle guld. Als de ℔ met dese 4 guld. gemultipliceert zijn, soo trek daar van af de 37 stuyv., die te veel zijn genomen.

3. Hoe

3. Hoe veel kosten 45 Ellen / als men voor d' el geeft 3 gl. 12 st. 8 penn.? Facit 163 gl. 2 st. 8 penn.

	Ellen.
	45
	3 —— 12 —— 8
	135
10 st. zijn $\frac{1}{2}$ gl.	22 —— 10
$2\frac{1}{2}$ st. zijn van 10 st. het $\frac{1}{4}$	5 —— 12 —— 8
	Facit 163 —— 2 —— 8

P R O E F.

Als men voor 163 gl. 2 st. 8 pen. heeft 45 Ellen, hoe veel kost dan d' El? Facit 3 gl. 12 st. 8 penn.

	7 1	4
9	163 ——	2 —— 8
5	9	
45	3	
	18 ——	2 —— 8
	5	
	3 —— 12 —— 8 Facit.	

4. Als 1 ℔ kost 5 ß / hoe veel 5311 ℔? Facit 110 ℒ 12 ₰ 11 ß.

	℔.
	5311
	5
3 ß is van een ₰ $\frac{1}{4}$	1327 —— 9
2 ß is van een ₰ $\frac{1}{6}$	885 —— 2
	2212 —— 11
	Facit 110 —— 12 —— 11 ß.

5. Een Koopman heeft gekocht 575 Ellen Laaken;

en d' el bedongen voor 13 ß 5 ₰. Werd gevraagd / hoe veel hy voor de gekochte partÿ sal moeten betalen ? Facit 385 ℒ 14 ß 7 ₰.

	Ellen.
	575
	13 —— 5
	1725
	575
3 ₰ zÿn ¼ ß	143 —— 9
2 ₰ zÿn ⅛ ß	95 —— 10
	771 | 4 —— 7
Facit	385 ℒ 14 ß 7 ₰

6. Hoe veel 1011 ℔ / als 't ℔ geld 13 ß 10 ₰ ? Facit 699 ℔ 5 ß 6 ₰.

	℔.
	1011
	13 —— 10
10 ß ½ ℒ	505 —— 10
2 ß ⅕ ℒ van ½ ℒ	101 —— 2
1 ß is van 2 ß ½	50 —— 11
6 ₰ ½ ß	25 —— 5 —— 6
3 ₰ van 6 ₰ de ½	12 —— 12 —— 9
1 ₰ van 3 ₰ ⅓	4 —— 4 —— 3
Facit	699 —— 5 —— 6

7. Hoe veel 29 Stukken Laaken / yeder stuk tot 27 ℒ 19 ß ? Facit 810 ℒ 11 ß.

Stuk.

Stuk.
29
27 —— 19

203
58
14 —— 10
7 —— 5
5 —— 16

10 ß ½ ℒ
5 ß van ½ ℒ de ½
4 ß ⅕ ℒ

Facit 810 —— 11 ß

Anders.

Stuk.
29
28 ℒ

232
58

812
1 —— 9

Te veel genomen.

Facit 810 —— 11

8. Als 1 Stuk kost 3 ℒ 5 ß 2 ₰ / hoe veel dan 113 stukken? Facit 368 ℒ 3 ß 10 ₰.

Stukken.
113
3 —— 5 —— 2

339
28 —— 5
18 —— 10

5 ß is ¼ ℒ
2 ₰ ⅙ ß

Facit 368 —— 3 —— 10

9. Men betaald voor 1 Stuk Laaken 5 ℒ 7 ß 3 ₰/ hoe veel sal men geven voor 21 diergelijke Stukken in ℒ Vlaams/ en ook in Caroli gl.? Facit 112 ℒ 12 ß 3 ₰; of 675 gl. 13 st. 8 pen.

St. Lak.

21

5 — 7 — 3

105

4 — 4

2 — 2

1 — 1

5 — 3

4 ß is $\frac{1}{5}$ ℒ
2 ß is van 4 de $\frac{1}{2}$
1 ß is van 2 de $\frac{1}{2}$
3 ₰ is $\frac{1}{4}$ ß.

Facit ℒ 112 — 12 — 3
6 6 8

672 72 24

3 — 12

1 — 8

Facit gl. 675 — 13 — 8

---

10. Hoe veel bedragen 23 ponden Silver/ yeder ℔ tot 7 ℒ 9 ß 4 ₰? Facit 171 ℒ 14 ß 8 ₰.

℔.

23

7 — 9 — 4

161

4 — 12

4 — 12

1 — 3

7 — 8

4 ß — $\frac{1}{5}$ ℒ.
4 ß — $\frac{1}{5}$ ℒ.
1 ß.
4 ₰ — $\frac{1}{5}$ ß.

Facit 171 — 14 — 8

An-

Anders.

₰.
23
7 —— 10
161
11 —— 10
172 —— 10
8 ₰ te veel genomen. 15 —— 4
Facit 171 —— 14 —— 8

11. Als 1 Centenaar Vlas geld 9 ℒ 11 ß 9 ₰ / hoe veel 25 Centenaars? Facit 239 ℒ 13 ß 9 ₰.

Centen.
25
9 —— 11 —— 9
225
12 —— 10
1 —— 5
12 —— 6
6 —— 3

10 —— ½
1 —— 1/10
6 —— 1/2
3 —— 1/2

Facit 239 —— 13 —— 9

12. Hoe veel 24 Ellen / d' el tot 5 gl. 9 st. 6 pen. Facit 131 gl. 5 st.

Ellen.
24
5 —— 9 —— 6
120
6
4 —— 16
6
3

5 st. is ½ gl.
4 st. is ⅓ gl.
4 pen. is ⅓ st.
2 pen. is van 4 p. de ½

Facit 131 —— 5

13. Hoe

13. Hoe veel beloopen 31 Orhoofden Wijn / yder Orhooft tot 11 ℒ 13 ß 6 ₰ ? Facit 361 ℒ 18 ß 6 ₰.

Orhoofden.

31
11 —— 13 —— 6

31
31
15 —— 10
3 —— 2
1 —— 11
15 —— 6

Facit 361 —— 18 —— 6

10 ß ½ ℒ
2 ß ⅕ van 10 ß
1 ß ½ van 2 ß
6 ₰ ½ ß

---

14. Eenen heeft een Stuk Laaken gekocht voor 20 silvere Ducatons / 10 Rijksdalers / 4 Acht-en-twintigen / 5 schellingen / en 4 stuyv. ; werd gevraagt / hoe veel ℒ Vlaamsch hy sal geven voor 27 diergelijke Stukken ? Fac. 428 ℒ 17 ß.

Stukken.

20 Duc.	63	0
10 Rijksd.	25	0
4 Achtent.	5	12
5 Schell.	1	10
4 Stuyv.		4
	95	6

95 gl. 6 st. 0 p.
6

15 ℒ 17 st. 8 ₰.

27
15 —— 17 —— 8

135
27
13 —— 10
6 —— 15
2 —— 14
13 —— 6
4 —— 6

Facit 428 —— 17 —— 0

---

15. Wat sullen beloopen 35 Amen Rhijnsche Wijn / d' Aam in-gekocht tot 13 ℒ 15 ß 7 ₰.

Amen.

Amen.

In dese werking zijn de 7 ß verdeeld in 6/ als $\frac{6}{10}$ van 5 ß / en in 1/ als $\frac{1}{6}$ van 6 ß. Anders kan menſe verdeelen in 4/ als $\frac{4}{5}$ ß / en 3 ß / als $\frac{3}{4}$ ß.

35
13 —— 15 —— 7

105
35
17 —— 10
8 —— 15
17 —— 6
2 —— 11

Facit 482 —— 5 —— 5

---

16. Hoe veel ſullen beloopen 15 Voeder-ſtukken Wijn/ als men voor 't Voeder-ſtuk geeft 23 ℒ 18 ß 9 ß? Facit 359 ℒ 1 ß 3 ß.

Voederſt.

15
23 —— 18 —— 9

45
30
7 —— 10
3 —— 15
1 —— 10
—— 15
7 —— 6
3 —— 9

10 ß — $\frac{1}{2}$ ℒ
5 ß van 10 ß de $\frac{1}{2}$
2 ß van 10 ß $\frac{1}{5}$
1 ß van 2 ß de $\frac{1}{2}$
6 ß van 1 ß de $\frac{1}{2}$
3 ß van 6 ß de $\frac{1}{2}$

Facit 359 —— 1 —— 3

---

17. 't Stuk Laaken koopt men voor 25 ℒ 19 ß 10 ß: Hoe veel ſullen beloopen 35 diergelijke Stukken; dat het Facit kome in ℒ Vlaamſch / en in gemeene guldens? Facit 909 ℒ 14 ß 2 ß. Of / 5458 gl. 5 ſtuyv.

Stuk-

Stukken.

35
25 —— 19 —— 10

175
70
17 —— 10
8 —— 15
7 ——
17 —— 6
8 —— 9
2 —— 11

10 ß — ½ ℒ
5 ß — ¼ ℒ
4 ß — ⅐ ℒ
6 ß — ½ ß
3 ß de helft van ½ ß
1 ß ⅓ van 3 ß

Facit ℒ 909 —— 14 —— 2
6 gl. 6 st. 8 p.

5454
4 —— 4
1

Facit gl. 5458 —— 5

Anders.

ℒ 25 / 19 / 10
6

Gl. 155 — 19

Stukken.

35
155 —— 19

175
175
35
17 —— 10
8 —— 15
7 ——

10 st. ½
5 st. ¼ | gl.
4 st. ⅐

Facit { Gl. 5458 —— 5
6
ℒ 909 —— 14 —— 2

18. Hoe

18. Hoe veel kosten 68 Mudden / 't Mud tot 6 gl. 13 st. 12 pen. Facit 454 gl. 15 st.

Mud.	Anders.
68	68
6 — 13 — 12	6 — 13 — 12
408	408
34	34
10 — 4	6 — 16
1 — 14	3 — 8
17	1 — 14
	17
454 — 15 Facit.	454 — 15 Facit.

19. Als 1 Last Rogge koomt te kosten 25 ℒ 13 ß 4 ₰/ hoe veel dan 39 Lasten? Facit 1001 gl.

	Last.
	39
	25 — 13 — 4
	195
	78
10 ß / — ½ ℒ	19 — 10
2 ß / ⅕ van 10 ß	3 — 18
1 ß de ½ van 2 ß	1 — 19
4 ₰ — ⅓ ß	13 —
Facit	1001 — 0 —

P R O E F.

		13	
	226	520	156
	1001 —	0 —	0
39			
Facit	25 ℒ	13 ß	4 ₰

20. Als

20. Als 1 Riem Pappier koſt 3 gl. 15 ſt. 8 pen. / hoe veel dan 85 Riemen? Facit 320 gl. 17 ſt. 8 pen.

Riem.

	85			
	3	15	8	
	255			
10 ſt.	42	10		
5	21	5		
8 pen.	2	2	8	
Facit	320	17	8	

21. Als men voor 1 ℔ Silver geeft 7 ℒ 18 ß 10 ₰ 16 Mijten (de 24 gereekend op een ₰) / hoe veel ſal men dan moeten geven voor 412 ℔? Facit 3273 ℒ 2 ß 2 ₰ 16 Mijten.

℔.

	412			
	7	18	10	16
	2884			
10 ß ½ ℒ	206			
5 de ½ van ½	103			
2 de ⅕ van 10	41	4		
1 de helft van 2 ß	20	12		
6 ₰ ½ ß	10	6		
3 de ½ van ½ ß	5	3		
1 de ⅓ van 3 ₰	1	14	4	
12 Mijten ⅔ ₰		17	2	
4 de ⅓ van 12		5	8	16
Facit	3273	2	2	16

Anders.

Anders.

℔.	℔.
412	412
1 β 1 § 8 M. te veel.	8 ℒ
412	3296
34 — 4	22/17/9/8
11 — 5 — 8	
45 7 — 9 — 8	Facit 3273/2/2/16
22	

22. 't Mud Tarwe kooy 6 gl. 12 st. 8 pen. / hoe veel 24½ Mud.

	Mud.
	24½
	6 — 12 — 8
	144
10 st. ½ gl.	12 —
2 st. ⅓ van 10 st.	2 — 8
8 pen. ¼ st.	12
½ Mud.	3 — 6 — 4
¼ de ½ van ½	1 — 13 — 2
	Facit 163 — 19 — 6

23. Als 1 El hoft 3 gl. 6 stuyv. 8 pen. / hoe veel ⅞ El? Facit 2 gl. 1 st. 9 pen.

	⅞
	3 — 6 — 8
⅛ is ½ el.	1 — 13 — 4
⅞ el.	8 — 5
	Facit 2 — 1 — 9

Anders.

$\frac{1}{8}$

3 —— 6 —— 8

$\frac{1}{8}$

8 —— 5

5 maal. —— 5

Facit 2 —— 1 —— 9

---

24. Hoe veel $36\frac{2}{5}$ Stuhlen Laken/ yeder Stuk tot 13 ℒ 15 ß 6 ₰? Facit 501 ℒ 8 ß $2\frac{2}{5}$ ₰.

Stuhlen.

$36\frac{2}{5}$

13 —— 15 —— 6

108

36

10 ß 18

5 ß 9

$\frac{1}{2}$ ß —— 18

$\frac{1}{5}$ el. 2 —— 15 —— $1\frac{1}{5}$

$\frac{1}{5}$ el. 2 —— 15 —— $1\frac{1}{5}$

Facit 501 —— 8 —— $2\frac{2}{5}$

---

25. Hoe veel $56\frac{1}{2}$ El/ d' el tot 9 ß 3 ₰ 15 Mijten? Facit 26 ℒ 5 ß 6 ₰ $19\frac{1}{2}$ Mijt.

El. $56\frac{1}{2}$

ß. 9 —— 3 —— 15

504

14

$\frac{1}{2}$ ß 2 —— 4

$\frac{1}{2}$ ₰ —— 7

$\frac{1}{8}$ ₰

$\frac{1}{2}$ el. 4 —— 7 —— $19\frac{1}{2}$

52|5 —— 6 —— $19\frac{1}{2}$

Facit 26

26. Als

26. Als 1 ℔ Couchenille werd gekocht voor 2 ℒ 13 ß 4 ₰ / hoe veel sullen beloopen $37\frac{1}{12}$ ℔ ? Facit 101 ℒ 2 ß $2\frac{2}{3}$ ₰.

℔. $37\frac{1}{12}$
ℒ. 2 —— 13 —— 4

74
18 —— 10
3 —— 14
1 —— 17
12 —— 4
1 —— 6 —— 8
13 —— 4
8 —— $10\frac{5}{6}$

10 ß $\frac{1}{2}$ ℒ
2 ß $\frac{1}{5}$ van 10 ß
1 ß $\frac{1}{2}$ van 2 ß
4 ₰ — $\frac{1}{3}$ ß

$\frac{6}{12}$ | $\frac{1}{2}$ el.
$\frac{1}{12}$ | $\frac{1}{2}$ van $\frac{6}{12}$ of $\frac{1}{2}$ el.
$\frac{2}{12}$ | $\frac{1}{6}$ el.

Facit 101 —— 2 —— $2\frac{2}{3}$

27. Hoe veel sal gelden $\frac{15}{16}$ El / als d' el beloopt 2 ℒ 15 ß 8 ₰ ? Facit 2 ℒ 12 ß $2\frac{1}{4}$ ₰.

El. $\frac{15}{16}$
ℒ. 2 —— 15 —— 8

1 —— 7 —— 10
13 —— 11
6 —— $11\frac{1}{2}$
3 —— $5\frac{3}{4}$

$\frac{8}{16}$ | $\frac{1}{2}$ el.
$\frac{4}{16}$ | $\frac{1}{4}$ el/ of $\frac{1}{2}$ van $\frac{1}{2}$
$\frac{2}{16}$ | $\frac{1}{8}$ el/ of $\frac{1}{2}$ van $\frac{1}{4}$
$\frac{1}{16}$ | de $\frac{1}{2}$ van $\frac{2}{16}$ of $\frac{1}{8}$

Facit 2 —— 12 —— $2\frac{1}{4}$

Anders

El. 1
2 —— 15 —— 8
3 —— $5\frac{3}{4}$

$\frac{1}{16}$

Facit 2 —— 12 —— $2\frac{1}{4}$

28. Als 1 ℔ hoft 3 gl. 16 stuyv. 12 pen. / hoe veel sullen dan hoften 54 ℔ 12 Onces ? Facit 210 gl. 2 st. 1 pen.

Werk eerst af de 54 ℔ met de gl., de stuyv., de pen. Daar na d' oncen, gelijk hier volgd.

	℔.	Onc.	
	54	12	
	3	16	12
	162		
½ gl.	27		
¼ gl.	13	10	
1 st.	2	14	
⅛ st.	1	7	
¼ st.		13	8
8 oncen sijn ½ ℔	1	18	6
4 — — ¼ ℔		19	3
Facit	210	2	1

29. Men koopt 1 Ton Haringh voor 8 guld. 17 stuyv. 4 pen. / hoe veel dan 1 Last 7 Tonnen 3 Vierendeeltjens/ of Kintjens?

	Last.	Ton.	Kintj.
	1	7	3
	12		
		19	3
gl.	8	17	4
	152		
		9	10
		4	15
		1	18
			4 — 12
2 Kintj. ½ Ton.		4	8 — 10
1 Kintj. ½ van ½ C.		2	4 — 5
Facit	175	0	11

An-

Ton.	Ton.
19	19
17 st.	4 pen.
133	12
19	~~76~~ } 4
32 | 3	~~16~~ }
16	

3 Kintjes is $\frac{3}{4}$ T.

gl. 8 — 17 — 4

~~26~~ — ~~11~~ — ~~12~~ 3

4 6 — 12 — 15

Anders.

Last. Ton. Kintj.

1 — 7 — 3

$19\frac{3}{4}$

8 — 17 — 4

152

16 — 3

4 — 12

6 — 12 — 15

175 — 0 — 11 Fac.

30. Wat kosten 79 ℔ / als 't ℔ geld 4 gl. 17 st. $14\frac{1}{2}$ pen.? Facit 386 gl. 14 st. $9\frac{1}{2}$ pen.

℔.	79		
Gl.	4	17	$14\frac{1}{2}$
	316		
	39	10	
	19	15	
	7	18	
	1	19	8
		19	12
		9	14
		2	$7\frac{1}{2}$
Facit	386	14	$9\frac{1}{2}$

Anders.

79 — 2 — $1\frac{1}{2}$

158 — 4 — 15 — 2 — $7\frac{1}{2}$

16|5 — $6\frac{1}{2}$ — 8

₶. 79 — Gl. 5 — is 2 ſt. $1\frac{1}{2}$ p. te veel.

395 — 8 — 5 — $6\frac{1}{2}$

Fac. 386 — 14 — $9\frac{1}{2}$

---

31. Hoe veel ſullen koſten 191 ₶ 14 Oncen 1 Loot / als 't ₶ geld 13 ß 4 ₰ ? Facit 127 ℒ 18 ß 9 ₰.

	₶.	Onc.	Loot.	
	191	14	1	
ß.	13	4		
	573			
	191			
	63	8		$4\frac{2}{3}$ ß.
	6	8		8 Oncen $\frac{1}{2}$ ₶
	3	4		4 Oncen weer de $\frac{1}{2}$
	1	8		2 Oncen weer de $\frac{1}{2}$
		5		1 Loot van 2 O. het $\frac{1}{4}$
	255	8	9		
Facit	127	18	9	

RE-

REGULA CONVERSA;
OF
De Verkeerde Regel van Drieën.

DUs werd desen Regel geheeten, om datse verkeert opgestelt, of anders verkeert gewerkt moet werden. In d' opstellingh moet men letten, indien men (recht anders als in den gewoonen Regel van Drieën) de vraagh voor aan, en alsoo verkeert set, dat men dan werkt, gelijk in d' andere Regels van Drieën, multiplicerende de twee achterste getallen met malkander; en d' uyt-koomst gedivideert door 't voorste. Maar indien men de settingh recht doet, te weten, de vraagh achter, soo moet men, verkeert, de twee voorste getallen t' samen multipliceren, en door 't achterste divideren.

D' Exempelen deses Regels moet men door 't vernuf afnemen, en daar uyt gewaar werden, dat men de voor-gestelde vraagh door een verkeerde werkingh moet beantwoorden. Anders sou 't Facit in plaats van meer veel min, of van min veel meer zijn; 't welk men lichtlijk kan bemerken, gelijk uyt de volgende Exempelen sal blijken.

1. Als 't Mud Tarwe gelt 12 gl. / soo hoft een Broodt van 6 Onces 1 blank; hoe zwaar sal 't selve broodt moeten wegen / als de Tarwe af-slaat 't Mud tot 9 gl.

Indien men hier wou werken na gewoonte in den Regel van Drieën, soo sou tot Facit komen $4\frac{1}{2}$ Onces, en alsoo by de beter koop veel minder gewicht zijn. Derhalven bemerckt men daadlijk, dat diergelijke questien door den Verkeerden Regel moeten gesolveert werden.

Eerste manier / door verkeerde opstellingh / en rechte werkingh.

Gl.	Onc.	Gl.
9	6	12

6

72 { 8 Onces.
9 {

Andere manier / door rechte opstellingh / maar verkeerde werkingh.

Gl.	Onc.	Gl.
12	6	9
6		

72 / 9 { 8 Onces Facit.

2. Als 't Mud Tarwe kost 9 gl. / soo moet een Broodtje van een blank wegen 8 Onces. Hoe veel sal 't gewicht zijn / als 't Mud opslaat tot 12 gl.

Vermits 't even veel is, of men verkeert opstelt, en recht werkt, dan of men recht opstelt, en verkeert werkt, soo sullen wy in de volgende Exempelen altijdt recht opstellen, en verkeert werken. Die d'andere manier best behaagt kanse volgen.

Gl.	Onc.	Gl.
9	8	12
8		

72 / 72 { 6 Onces Facit.

3. Als 6 Kleermakers 5 Pahsen Kleederen konnen opmaken in 8 dagen / in hoe veel dagen sullen 9 Snijders 't selve werk konnen verrichten?

Kleerm.	dag.	Kleerm.
6	8	9
8		

48 / 9 { $5\frac{1}{3}$ | $\frac{1}{3}$ — Facit $5\frac{1}{3}$ dagen; of 5 dagen 4 uuren; de dagh op 12 uuren.

4. Eenen hoopt 8 Ellen Laken van $2\frac{1}{2}$ el breedte tot een Kleedt en Koh. Wil alles doen voederen met Stof van $1\frac{1}{2}$ el breedte. Hoe veel Ellen Voederingh sal hy hier toe van nooden hebben? Facit $11\frac{1}{3}$ El.

$2\frac{1}{2}$

$2\frac{1}{2}$	8	$1\frac{3}{4}$
	20	
5		7
4	~~160~~	2
	~~144~~ } $11\frac{1}{7}$	
20	~~1~~	14

5. Als 6 Maeijers een stuk Landts aannemen af te maeijen in 14 dagen; in hoe veel dagen souden 9 Maeijers het konnen doen?

Ma.	Dag.	Ma.
6	14	9
14		

3
~~84~~ } $9\frac{3}{9}$ $\frac{1}{3}$ Facit in $9\frac{1}{3}$ dagh.
9

6. Eenen leend sijn Vriend 32 Gl. voor 12 Weken. Als hy dit geldt weer ontfangen heeft / leend hy van den anderen 48 Gl. Hoe langh sal hy dit geldt na een even-gelijke proportie mogen gebruyken? Facit 8 weken.

Gl.	Wek.	Gl.
32	12	48
12		

64
32
384

~~384~~ } 8 Weken Facit.
~~48~~

Anders, door werkingh met voordeel.

~~32~~	~~12~~	~~48~~
4	2	~~6~~

8 Facit.

7. Als 10 Dronkaarts een Vat goedt Bier upt-drinken in 15 uuren / in hoe korten tijdt sullen 't 24 diergelijke Zwelgers konnen doen? Facit in $6\frac{4}{4}$ uur.

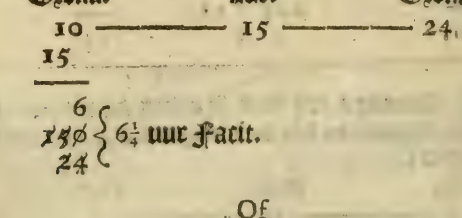

8. Ik leende eens eenen 80 Gl. 2 Jaren langh. Hoe langh sal hy my 105 gl. leenen / op dat de proportie even gelijk sy? Facit 1 Jaar 27 weken $1\frac{5}{7}$ dagh / 't Jaar gerekend op 52 weken.

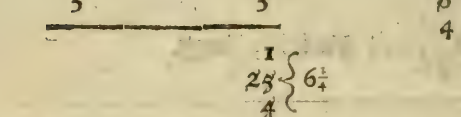

9. Om een Kamer te behangen / heeft men van doen 136 ellen Stof van $2\frac{1}{2}$ el breedt. Hoe veel ellen sou men moeten hebben / als men daar toe nam Stof van $1\frac{3}{4}$ el? Facit $194\frac{2}{7}$ el.

Ell.	Ell.	Ell.
$2\frac{1}{2}$	136	$1\frac{1}{4}$
5		7
4		2
20		14
136		

~~1364~~
~~2720~~ } $194\frac{2}{7}$ ell. Facit.
~~1444~~
~~11~~

---

10. Tot het behangen van een Kamer heeft men van noden $194\frac{2}{7}$ ellen Stof / van $1\frac{3}{4}$ el breedte. Hoe veel ellen sal men maar behoeven als men Stof neemt van $2\frac{1}{2}$ el breedt.

Ell.	Ell.	Ell.
$1\frac{3}{4}$	$194\frac{2}{7}$	$2\frac{1}{2}$
7	1360	5
2	14	28
14	5440	140
	1360	

~~58~~
~~19040~~ } 136 ell. Facit.
~~14440~~
~~11~~

Anders.

$1\frac{3}{4}$	$194\frac{2}{7}$	$2\frac{1}{2}$
~~7~~	~~1360~~	~~5~~
~~2~~	~~272~~	~~28~~
	136 Facit.	~~4~~
		~~2~~

11. In

11. In een belegerde Stadt zijn 660 Soldaten / gepro-viandeert voor 12 Maanden. Hoe veel sal men na 3 Maanden daar laten uyt-gaan / om 2 Maanden langer te mogen toekomen met den Voorraad?

12 Maanden.
3 Maand. voor-by.

9

Maand.	Sold.	2 Maand. langer.
2	660	XX
	60	
	120 Facit.	

12. 't Guarnisoen in een belegerde Stadt is gedictalieert voor 8 Maanden; soo dat yeder Soldaat daaghlijks krijght een broodt van 28 lood. Na 3 Maanden en 21 dagen krijgense bericht / datse met haren Voorraad noch 6 Maanden en 14 dagen langer moesten strekken; dan soudense ontset werden. Hoe veel moet dan het daaglijks broodje van yeder Soldaat wegen? De Maandt gereekent op 30 dagen. Facit $18\frac{6}{37}$ Lood.

3 M. 21 da.	Maand.	
30	8	
	30 dagen.	
111		
28	240 dagen.	
	28 lood.	
888		Ma. dag.
222	6720	6 — 14
	3108	30
3108		
1 dagh — 6	3612 lood — 1806	194 dagen. 97

30
1806 $18\frac{6}{37}$ Lood Facit.
877
9

13. Een

13. Een groot Heer hoopt voor sijn Hofgesin tot Kleederen voor de Winter 30 Stukken Laken / peder Stuk van 42 ellen lenghte en $1\frac{2}{3}$ el breedte. Hoe veel Voederingh sal hy daar toe moeten hebben / van welk peder Stuk houd 36 ellen in de lenghte / en in de breedte $1\frac{1}{8}$ el? Facit 51 Stukken $30\frac{2}{3}$ el.

30 Stukken.

Ellen 42

Ellen.		Ellen.
$1\frac{2}{3}$	1260	$1\frac{1}{8}$
5	40	9
8	50400	3
40		27

XXI
23888 { 30 } Stuk. Ellen.
50400 { 1866 } 51 — $30\frac{2}{27}\frac{1}{3}$
27777 { 366 }
222 3

---

14. Een Goudgl. werd gerekend op 28 stuyv. : Een Spaensche Mat op 48 stuyv. Werd gevraaght / hoe veel Spaansche Matten men heeft in 3900 Goudgl.? Facit 2275 Matten.

Stuyv.	Gguld.	Stuyv.
28	3900	48
	28	
	31200	
	78	
	109200	

2
1364 { 2275
109200 {
48888 {
444

An-

Anders.

28 ——— 3900 ——— 48
7 650 12
325 2
7

Facit 2275 Matten.

---

15. Een Boode / gaande van hier op een Stadt in Duytschlandt / doet sijne reys af in 12 dagen / als hy peder dagh gaat $10\frac{2}{3}$ uur. In hoe vele dagen sou hy dien selben wegh af-leggen / wanneer hy daaghlijks gingh 16 uuren? Facit in 8 dagen.

Uur. Dagen. Uur.
$10\frac{2}{3}$ ——— 12 ——— 16
4 3
32
2

8 Facit.

Proef door den Verkeerden Regel.

Uur. Dagen. Uur.
16 ——— 8 ——— $10\frac{2}{3}$
3
4 32
4

Fac. 12 dagen.

Andere Proef door Multiplicatie.

12 dagen. 8 dagen.
$10\frac{2}{3}$ uuren. 16 uuren.

120 128 uuren / voor de geheele reys.
8

128 uuren / voor de geheele reys.

16. Als

16. Als in een Huysgesin daaghlijks werden gegeten $4\frac{1}{2}$ ℔ Broodt / soo duurt het Mud Koorn 45 dagen. Hoe veel dagen sal dan 't Mud duuren / wanneer men peder dagh maar $3\frac{3}{4}$ ℔ broodt nuttight? Facit 54 dagen.

℔.	Dagen.	℔.
$4\frac{1}{2}$	45	$3\frac{3}{4}$
	3	
9		15
4		2
2		
18		
3		
54 Facit dagen.		

PROEF.

℔.	Dagen.	℔.
$3\frac{3}{4}$	54	$4\frac{1}{2}$
	6	
15	3	9
2	15	4
		2
	Facit 45	

De Dubbele Regel,

ANDERS,

De Regel van Vijven.

DEse Regel voerd de naam van *de Dubbele Regel*, om datse twee Regels van Drieën in sigh bevat, die men ten eerſten af-werkt, indien men wil. Werd ook geheeten den *Regel van Vijven*, vermitse in sigh begrijpt vijf bekende getallen, door welke 't sesde werd gevonden.

Eenige

Eenige bewerken de Vragen door twee Regels van Drien.

Andere stellen de vijf getallen in eenen regel nevens malkander: Multipliceren de drie achterste t'samen, en divideren dan door de twee voorste ook met malkander gemultipliceerde getallen.

Noch andere settense kruyswijs; blijvende de werkingh op deselve manier, als of de vijf getallen nevens een waren gestelt.

D'eerste op-gaaf sullen wy op alle drie de manieren bewerken; daar na de twee laatste, nu d'eene, dan d'andere volgen.

1. De Stadt Neurenbergh leght 70 mijlen weghs van Deventer. (Te Neurenbergh werd een Wagen geladen met 11 Centenaars Koper / om deselve te brengen te Deventer, waar voor de Voerman sou hebben van de 4 Centenaars 14 gl. a 20 stuyv. Doch indien hy t' Erffurt (27 Mijlen van Neurenbergh) mocht ontbaght werden / soo sou men hem betalen na proportie des weghs en loons. 't Gebeurde / dat hy t' Erffurt wierd ontladen. Vrage / hoe veel sijn Vrachtloon voor de 27 af-gelepde Mijlen beloopt? Facit $14\frac{17}{20}$ gl.

Cent.	Guld.	Cent.
4	14	11
2	7	7
		77

1, 77, 22 } $38\frac{1}{2}$ Guld.

Mijlen.	Guld.	Mijlen.
70	$38\frac{1}{2}$	27
10	77	11
2	11	27
20		27
		297

1, 297, 200, 2 } $14\frac{17}{20}$ Guld.

An-

Anders.

Mijl.	Cent.	Guld.	Mijl.	Cent.
70	4	14	27	11
4				27
280				77
				22
				297
				14
				1188
				297
				4158

2
~~1~~~~1~~3
~~4~~~~1~~58 } $14\frac{238}{280}\Big|\frac{17}{20}$ Guld.
~~2~~~~8~~~~0~~~~0~~
~~2~~~~8~~

Noch anders.

~~7~~~~0~~ 27
10
~~1~~~~4~~
~~7~~
~~4~~ 11
2
27
20 27
297

1
~~2~~~~9~~7 } $14\frac{17}{20}$ Guld.
~~2~~~~2~~~~0~~

2. Als men voor 12 Mijlen weghs een Vraght van 480 ℔ te voeren geeft 6 gl. / hoe veel sal men dan moeten geven voor 48 Mijlen weghs te voeren 120 ℔? Facit 6 Guld.

Op d' eerste manier kan men werken door twee Regels van Drieën, op de voorgaande wijs.

Op de tweede manier aldus.

Mijl.	℔.	Guld.	Mijl.	℔.
12	480	6	48	120
480				48
960				960
48				48
5760				5760
				6
				34560

34560 / 5760 } 6 Guld.

Of korter.

Mijl.	℔.	Guld.	Mijl.	℔.
12	480	6	48	120

Facit 6 Guld.

---

3. Als men met 100 ℒ wind in 12 Maanden 10 ℒ / hoe veel sal men winnen met 240 ℔ in 7 Maanden? Facit 14 ℒ.

ℒ.		ℒ.
100		240
	ℒ 10	
M. 12		7 M.
1200		1680
		10
		16800

4 / 16800 / 12000 } 14 ℒ.

Of

Of anders.

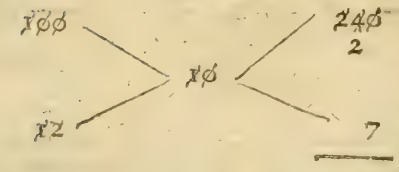

14 ℒ.

4. Als men met 240 ℒ in 7 Maanden wind 14 ℒ / hoe veel sal dan gewonnen werden met 100 ℒ in 12 Maanden? Facit 10 ℒ.

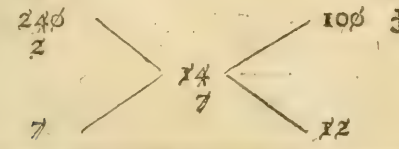

Facit.

5. Als 9 Knechts in 12 dagen konnen maken 21 Stukken / hoe veel der selver Stukken sullen dan 24 Knechts konnen maken in 45 dagen? Facit 210 Stukken.

Kn.	Da.	Stuk.	Kn.	Da.
9	12	21	24	45
12				24
108				180
				90
				1080
				21
				1080
				2160
				22680

10
22680
1088
10
} 210 Facit.

Of aldus:

9 —— 12 —— 21 —— 24 —— 45
10 2 5

Facit 210 10

5. Als men betaald 3 ℒ 7 ß 6 ₰ / om 1800 ℔ Tin te voeren 15 Mijlen weghs; Hoe veel sal men dan geven voor 1500 ℔ te voeren 24 Mijlen? Facit 4 ℒ 10 ß.

℔ ℒ ß ₰ ℔
1800 3 / 7 / 6 1500
20
Mijlen 15 67 24 Mijlen.
12 4
140
67

Tot ß door 12 810
3 270
90 ß.

Facit ℒ 4 —— 10 ß.

6. Als 100 ℒ winnen 8½ ℒ in 't Jaar van 12 Maanden; wat sullen dan winnen 300 ℒ in 6 Maanden? Fac. 12 ℒ 7 ß 6 ₰.

ℒ Maand. ℒ ℒ Maand.
100 —— 12 —— 8½ —— 300 —— 6
4 2
8 33
3
4
13 —— 20 | 60 { 7½
99 { 8
88 { 12 —— 7½ ß.

7. Als

7. Als 't Mud Rogge hoft 3 gl. 12 ſtuyv. / ſoo geld een Broodt van 3 ℔ 1½ ſtuyv. / hoe veel ſal dan gelden een Broodt van 5¼ ℔ / wanneer de Rogge op-ſleat / en hoft 4 gl. 16 ſtuyv. ? Facit 3½ ſtuyv.

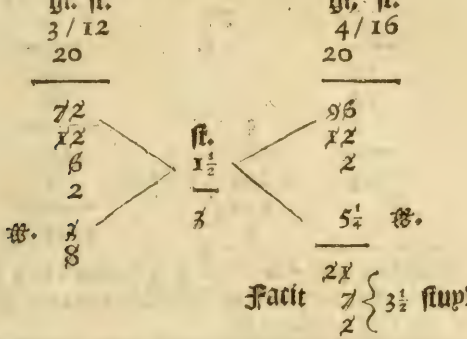

8. Soo 100 ℒ 10 ß winnen in 5 Maanden 6 ℒ 19 ß 7 ₰ / hoe veel ſullen dan winnen 50 ℒ in 9 Maanden ? Facit 6 ℒ 5 ß.

ℒ	ß	Maand.	ℒ	ß	₰	ℒ	Ma.
100 /	10	— 5 —	6 /	19 /	7	— 50	— 9
	20			20		20	3
	210			139		1000	
	67			12		25	
						5	
				285			
Tot ß.	12			139		125	ß.
	4						
				1675		ℒ 6 —	5 ß.
				335			
				5			

9. Als een Tapijt / langh 23½ / breedt 1¾ el / hoft 18¾ ℒ / wat ſal dan waardigh zijn een diergelijk Tapijt / langh 25 / breedt 2¼ el ? Facit 24$\frac{19}{94}$ ℒ ; of 24 ℒ 8 ß 3$\frac{27}{47}$ ₰.

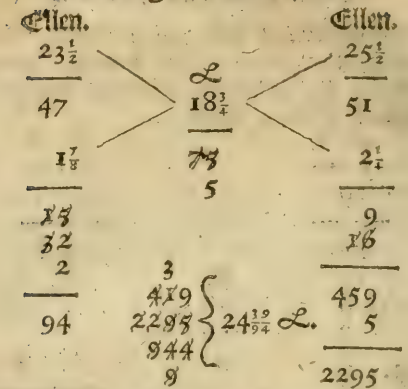

10. Wanneer 382 £ 16 ß 8 ₰ winnen in 3 Maanden 9 £ 6 ß 7 23/40 ₰ / hoe veel is de winst ten 100 in 't Jaar? Facit 9¼ £ / of 9 £ 15 ß.

£	ß	₰	M.	£	ß	₰		£	M.
382	16	8	— 3 —	9	6	7 23/40	— 1ØØ —	X2	
20				20				2Ø	3
7656				186				X2	
12				12				5	
15320				379					
7656				186					
8888Ø				2239 23/40					
4Ø									
Tot ß. X2				89583					
2297				5					
				447915					

X4
21828
4479X5
229777
2299
22
19|5
9 £ 15 ß.

11. Als

11. Als $25\frac{3}{4}$ ℒ winnen in $3\frac{1}{2}$ Maand 17 ß $6\frac{2}{3}$ ₰ / wat sullen dan winnen $36\frac{7}{8}$ ℒ in $5\frac{1}{4}$ Maand? Facit 1 ℒ 17 ß $8\frac{64}{105}$ ₰.

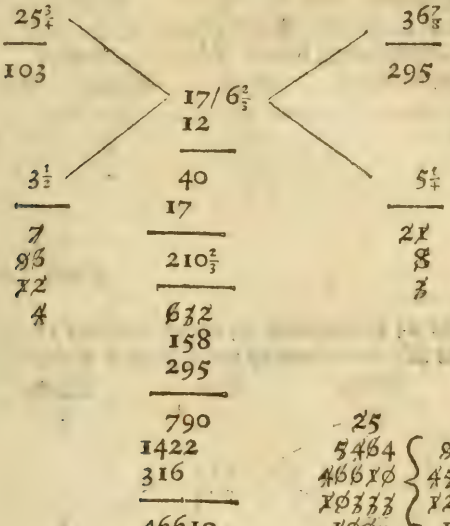

Komt 1 — 17 — $8\frac{64}{105}$ ₰.

---

12. Als 12 Arbeyders in 20 dagen graben een Sloot van 120 Roeden lenghte: Hoe veel Roeden sullen dan 5 Arbeyders doen in 3 dagen? Facit $7\frac{1}{2}$ Roede.

Arb. Dagen. Roeden. Arb. Dagen.

12 — 20 — 120 — 5 — 3

1
15
2
$7\frac{1}{2}$ Facit.

13. Eenen laat een Sloot aan sijn Landt graven. Stelt daar toe 5 Graavers / welke in 3 dagen konnen af-doen $7\frac{1}{2}$ Roede. Maar om 't werk te doen spoedigen / stelt hy noch 7 Graavers daar by. Dese 12 verrichten de geheele grabingh in 20 dagen. Werd gevraeght hoe veel Roeden de gedachte Sloot langh was? Facit 120 Roeden.

Graav.	Dag.	Roed.	Graav.	Dag.
5	3	$7\frac{1}{2}$	12	20
2			4	2
		15	2	
		3		40
				3

Facit 120 Roed.

---

14. Als 25 Mannen in 23 dagen drinken 1115 Kannen Wijn / hoe veel dan eenen op eenen dagh? Facit $1\frac{108}{115}$ Kan.

Man.	Kan.	Man.
25		1
5		
	1115	
	223	
23		1
115	108	
	225	$1\frac{108}{115}$ Kan.
	115	

PROEF.

1		25
	$1\frac{108}{115}$	5
1	223	23
115	5	
23		
	1115 Kan.	

De

De Verkeerde Regel van Vijven.

DEſen Regel beſtaat in vijf Getallen, en begrijpt in ſigh (gelijk de rechte Regel van Vijven) twee Regels van Drieën; waar van d'eene recht, d'andere verkeert moet gewerkt worden. Anders ſtelt men de vijf Getallen in eenen Regel (of ook kruyswijs); gelijk hier boven is gedaan. Alleenlijk moet men letten, dat men dan, in plaats van de drie laatſte getallen met malkander te multipliceeren, en door de twee eerſte te divideeren, gelijk in den rechten dubbelden Regel geſchiedt, de drie middelſte t'ſamen multipliceeren moet; daar na 't Product divideeren door 't eerſte en laatſte; al-hoe-wel men ook na d'opſtellingh de werkingh kan en moet veranderen.

't Onderſcheyd tuſſchen den rechten en verkeerden Regel van Vijven beſtaat hier in. Geene vraaght na een winſt, die in ſulk een tijd moet gedaan werden. Deſe doet de vraagh na de tijd van ſulk een winſt. D'eerſte vraaght na de winſt van een Hoofdſom die men uyt doet. D'andere vraaght na 't Capitaal van een gedane winſt. De Rechte Regel vraaght na 't werk, dat van 't werkende voort-koomt: De Verkeerde ſluyt de vraagh na 't werkende, waar uyt het werk ſpruyt.

Belangende d'opſtellingh deſes Regels, deſelve ſal men konnen af-nemen uyt de volgende Exempelen, wanneer men'er nauw op let.

1. Als men 10 ℒ met 100 ℒ wind in 12 Maanden/ in hoe veel tijds ſullen 240 ℒ winnen 14 ℒ? Facit 7 Maanden.

Eerſte manier, door twee Regels van Drieën.

1. Een verkeerde Regel van Drieën.

ℒ	Maand.	ℒ
100	12	240
5 Maanden.		2

2. Door een rechte Regel van Drieën.

ℒ	Maand.	ℒ
10	5	14
2		Facit 7 Maanden.

Tweede manier, door eenen Regel.

En eerst, door werkingh met voordeel.

ℒ	ℒ	Maand.	ℒ	ℒ
1ø	1øø	x2	x4	24ø

Facit 7 Ma. 2

Of na de gemeene wijs.

ℒ	ℒ	Maand.	ℒ	ℒ
10	100	12	14	240

14 — 10

48 — 2400

12

168

100

16800 — 168øø / 24øø { 7 Ma.

Derde manier, door 't Kruys.

ℒ	M.	ℒ
100	12	240
10		14
240		12
2400		28
		14
		168
		100
		16800

168øø / 24øø { 7

Of

Of

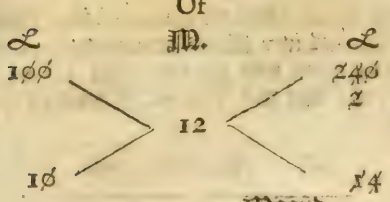

Maand. 7 Facit.

Noch anders, door twee rechte Regels van Drieën.

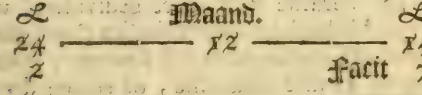

2. Als 9 Arbeyders maken 3 Stukken Tapijt in 12 dagen / hoe veel Arbeyders moet men dan hebben / om te maken 12½ Stuk in 25 Dagen? Facit 18 Arbeyders.

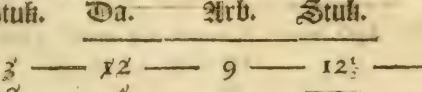

3. Als men geeft 6 Gl. van te voeren 120 ℔ 48 mijlen weghs / hoe veel Mijlen sal men dan voeren voor 6 guld. 480 ℒ.

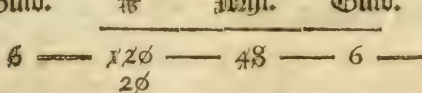

4. Als

4. Als men 14 ℒ wind met 240 ℒ in 7 Maanden (of als men met 240 ℒ in 7 Maanden wind 14 ℒ) / hoe veel Maanden zijn'er dan van nooden / om 10 ℒ te winnen met 100 ℒ (of / om met 100 ℒ te winnen 10)? Facit 12 Maanden.

ℒ	ℒ	Maand.	ℒ	ℒ
14	240	7	10	100
2	12	Maand. Facit.		

Nota, Dat de 3 Getallen, boven welke wy een linie stellen, altijd met malkander moeten gemultipliceert; en door 't eerste en 't laatste 't Product gedivideert werden. Doch om soo veel Multiplicatien en Divisien t' ontgaan, verkorten wy, soo veel wy bequaamlijk konnen, 't eerste en laatste getal tegens de drie middelste, of eenige der selve: Die dit in 't eerst soo niet bevatten konnen, mogen hare gewoonte in Multipliceeren en Divideeren volgen; aldus,

ℒ	ℒ	Maand.	ℒ	ℒ
14	240	7	10	100
100		10		
1400		70		
		240		
		2800		
		140		
		1680		
2				
168	12 Maand. Facit.			
144				
1				

5. Als 210 Stuhlen Tahen van 24 Knechts werden af-

af-gewerkt in 45 dagen / hoe veel dagen arbeyden dan over 21 Stukken 9 Knechts? Facit 12 Dagen.

Stuk.	Knechts.	Da.	Stuk.	Knechts.
21ø	24	45	21	9
1ø	12 Fac.	9		
2				

6. Als men voor 4 ℒ 10 ß krijght 1500 ℔ Tin gevoert 24 Mijlen weghs; hoe veel Mijlen sal men dan voeren voor 3 ℒ 7 ß 6 ₰ 1800 ℔? Facit 15 Mijlen.

ℒ ß	℔	Mijlen.	ℒ ß ₰	Mijlen.
4/10	1500	24	3/7/6	1800
20		2	20	2
80			67	
12 tot ₰			12	
			140	
			67	
	Facit 15 Mijlen.		8 1ø	
			9	

7. Als men 12 ℒ 7½ ß wind met 300 ℒ in 6 Maanden / in hoe veel Maanden sal men dan 8¼ ℒ winnen met 100 ℒ.

Anders werd ook de vraagh dus voor-gegeven.

Als men met 300 ℒ in 6 Maanden wind 12 ℒ 7½ ß / in hoe veel Maanden sal men met 100 ℒ winnen 8¼ ℒ? Facit 12 Maanden.

Wy maken dese tweederley vragen, in der daad deselve, en van deselve werkingh, op dat de Leerlingh sigh niet gewenne, de getallen soo slechts vervolgens te stellen, maar recht te bedenken, hoese gestelt moeten werden.

ℒ β	ℒ	Maand.	ℒ	ℒ
12 / 7½	300	6	8¼	100
20		3		2
247½			33	
			20 tot β.	
495			4	
4			3	
165			Facit 12 Maanden.	
2				
55				
XX				

8. Als 't Mud Rogge geld 4 gl. 16 st. / soo geeft men voor een Broodt van 5¼ ℔ 3½ stuyv. Hoe veel sal / wanneer de Rogge af-slaat tot op 3 gl. 12 st. / moeten wegen een Broodt van 1½ stuyv.

Stuyv. Gl. St.	℔	Stuyv. Gl. St.
3½ — 4 / 16	5¼ — 1½	3 / 12
10		20
7	21	3
8	96	3 2
	12	72
	3	12
	Facit 3 ℔.	6
		3

9. Soo den Loon van 100 Menschen bedraeght in 15 dagen 1000 gl. / hoe veel Menschen sal men moeten hebben / op dat haren Loon bedroegh 73000 gl. in 't Jaar van 365 dagen? Facit 300 Menschen.

Wy sullen nu eens door 't Kruys werken: Waar by aan te merken staat, dat men d' onderste voorste, en bovenste achterste Getallen altijd tegens de drie andere ('t voorste bovenste, 't middelste, en 't onderste achterste) mach verkorten. Anders moeten de drie laatst-genoemde Getallen met malkander gemultipliceert, en door d' eerst-gemelde gedivideert werden.

Da-

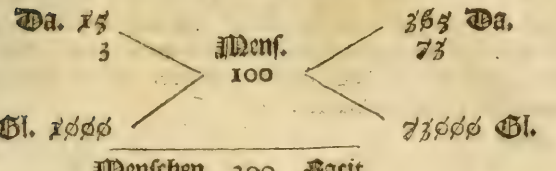

10. Met hoe veel ſal men in 8 Maanden winnen 7 ℒ 5 ß $7\frac{17}{69}$ ₰ / als 345 ℒ in 6 Maanden winnen 18 ℒ 16 ß 9 ₰? Facit 100 ℒ.

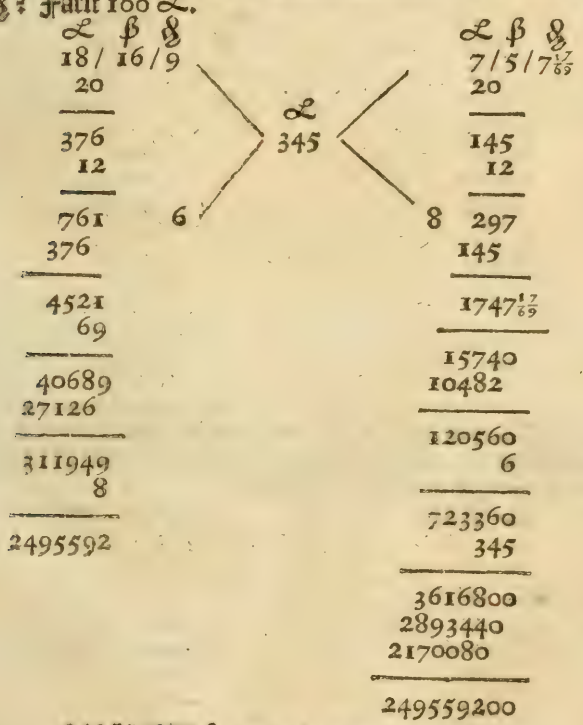

NOTA,

NOTA, De Vraagh dus op-geſtelt zijnde, gelijk van vele Meeſters geſchiedt, ſoo moet het achterſte boven-getal gemultipliceert werden met het voorſte onder-getal en 't middelſte; gedivideert door de twee andere. Wy ſullenſe werken na onſe gewoone manier.

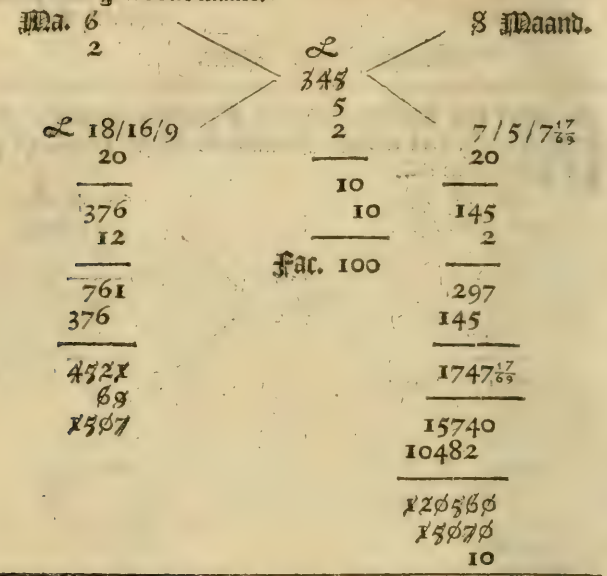

11. Als men geeft 4 ℔ 10 ß om te voeren 500 ℥ 24 Mijlen weghs / hoe veel Mijlen ſal men dan 1800 ℥ voeren voor 3 ℔ 7½ ß? Facit 15 Mijlen.

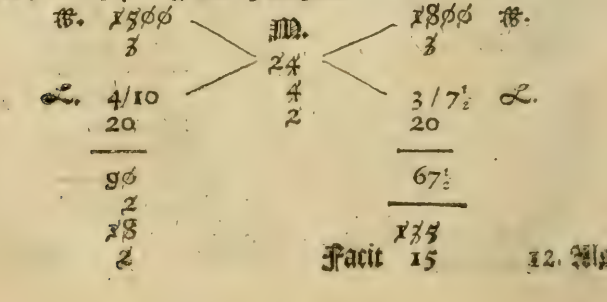

12. Als

12. Als men 6 ℒ 5 ß wind in 9 Maanden met 50 ℒ/ hoe veel ℒ sal men dan moeten inleggen/ om te winnen 6 ℒ 19 ß 7 ₰ in 5 Maanden? Facit 100½ ℒ.

ℒ ß	Maand.	ℒ	ℒ ß ₰	Maand.
6/5	9	50	6/19/7	5
20	3	10	20	
		2		
125			139	
12 tot ₰.			12	
25				
5			285	
4			139	
2				
			1675	
			335	
			67	
			3	
		Facit	201 / 222	100½ ℒ.

13. Hoe veel Menschen sal men moeten hebben/ om te verteeren in 7 dagen 17½ ℒ/ als 8 Menschen in 3 dagen verteeren 6 ℒ? Facit 10 Menschen.

Om door 't Kruys te werken, soo segg' aldus: Om in 3 dagen te verteeren 6 ℒ, heeft men van doen 8 Menschen; hoe veel Menschen moet men dan hebben, om in 7 dagen te verteeren 17½ ℒ. Dus stelt men volgens 't noemen

3
| 8
6

Of anders: In 3 dagen verteeren 8 Menschen 6 ℒ &c. Dan is de settingh.

3 ⟩ 8
6 ⟩

Werk nu voorts aldus:

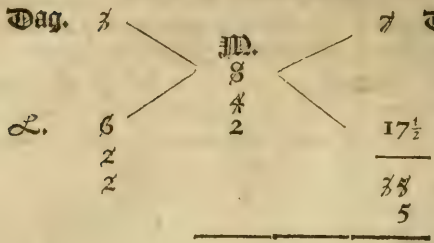

10 Facit.

Maar als men door den Regel wil werken, moet men aldus seggen: 6 ℒ werden in 3 dagen verteert van 8 Menschen: Hoe veel Menschen moeten'er dan zijn / om 17½ ℒ te verteeren in 7 Dagen.

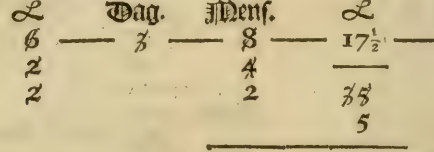

Menschen 10 Facit.

P R O E F.

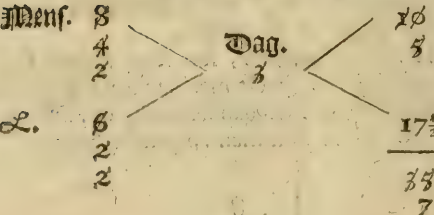

Of

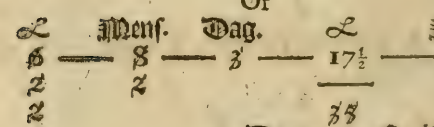

Dagen 7 Facit.

14. Als

14. Als een Sloot van 120 Roeden in 20 dagen werdt gegraven van 12 Gravers / hoe veel Gravers sal men dan moeten hebben / om te graven $7\frac{1}{2}$ Roede in 3 dagen? Facit 5 Gravers.

Roed.	Dag.	Grav.	Roed.	Dag.
~~120~~	~~20~~	~~12~~	$7\frac{1}{2}$	~~3~~
~~2~~		~~6~~		
~~6~~			~~15~~	
			5 Facit.	

Of

Dagen.	~~20~~		~~3~~
		~~12~~	
		~~2~~	
Roeden.	~~120~~		$7\frac{1}{2}$
	~~2~~		
	~~6~~		~~15~~

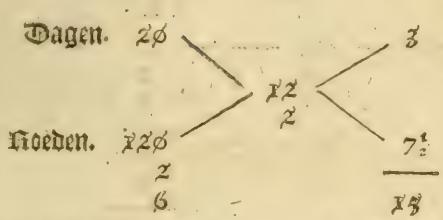

Facit 5 Gravers.

De Gemenghde Regel.

DUs werdt desen Regel genoemt, om datse vereenight en t' samen voeght soo vele Regels van Drieën als men wil.

1. Hoe veel Ellen te Frankfurt sullen maken 21 Ellen te Weenen, als 35 Ellen te Weenen zijn 24 Ellen te Lions; en 3 Ellen te Lions 5 Ellen t' Antwerpen; en 100 Ellen t' Antwerpen 125 Ellen te Frankfurt.

Ellen. Ellen. Ellen.

24 ——— 35 ——— 3

Lions. Weenen. Lions.

5 100

Antw. Antw.

120 300

2 5

35

11

175 } 87½

22

87½ ——— 125 ——— 21

25 2

5 3

175 6

35 5

7

Facit 30 Ellen Frankf.

Anders.

Ellen. Ellen.

35 ——— 24

3 ——— 5

105 120 315000 } 30 Fac.

100 125 10500

Ell.

10500 ——— 1500 ——— 21

21

1500

30

31500

2. Als

2. Als 8 ℔ t' Antwerpen doen 6 ℔ te Keulen; en 9 ℔ te Keulen 12 ℔ te Weenen; en 144 ℔ te Weenen 120 ℔ te Presburgh in Hongaryen; Hoe veel ℔ te Presburgh zijn dan 576 ℔ t' Antwerpen? Facit 480 ℔.

℔.	℔.
8	6
9	12
72	72
144	120
288	1440
288	72
72	
10368	8640 — 576
	8640
	23040
	3456
	4608
	4976640

8294
4976640 } 480 Fac.
x0368
x036

Anders.

℔.	℔.
4	3
8	6
9	x2
3	4
x44	x20
24	20
6	5 — 576
	96

Facit 480 ℔.

Noch anders.

℔.	℔.	
8	6	
9	12	
72	72	
144	120	
24	20	
6	5	576
		96

Facit 480 ℔.

3. **Als 5 Kappen te** Basel **zijn waardig** 4 Straatsburger ß/ 8 Straatsburger 11 Wirtenberger; 11 Wirtenberger 14 Aughsburger; 7 Aughsburger 8 Weener ß/ **Hoe veel** Weener ß **sal men dan hebben voor** 40 Baselsche **Kappen?** Fac. 64 ß.

5	4	
8	11	
40	44	
11	14	
40	176	
40	44	
440	616	
7	8	
3080	4928	40
		4928
		197120

123
197120 } 64 ß Facit.
30880
30

An-

Anders.

5 —— 4
8 —— 11

4ø —— 44
Xø —— XX
XX —— X4

5 —— 7
7 —— 8

5 —— 8 —— 4ø
8

Fac. 64 ℔.

Of al de Getallen ten eerſten geſtelt, en dan verkort.

5 —— 4
8 —— XX
XX —— X4 2
7 —— 8

5 —— 8 —— 4ø
8

64 Facit.

4. Als 100 ℔ Tin te Londen koſt 75 ß Steerlinghs/ hoe veel ſal dan 1 ℔ bedragen t' Antwerpen, als 100 ℔ Antwerpſch zijn 104 ℔ te Londen: En wanneer men 6 ß Vlaamſch gelijk maakte met 5 ß Steerlings? Facit $11\frac{29}{125}$ ℔.

℔. ℔. ℔.
X04 —— Xøø —— Xøø
26 25 50
13 50

1205

82 ℔.
X25ø
X33 96 $\frac{2}{13}$
X

ß Steerl.	ß Vlaamsch.	ß Steerl.
5	6	75
		15
	90 ß Vlaamsch.	

℔.	ß Vlaamsch.	℔.
$96\frac{2}{13}$	90	1
		13
290		9
96		
		117
1250		12 tot ℔.
		234
		117
		1404

2
159
1404 } $11\frac{29}{125}$ ℔.
1255
12

Anders.

℔.	℔.	
100	104	
5	6	
500	624	75
100	156	15
20	3	3
5		

13
468 } $93\frac{3}{5}$
55

℔.	ß.	℔.
100	$93\frac{3}{5}$	1
5	12	
500	186	
	93	
	$7\frac{1}{5}$	
	$1123\frac{1}{5}$	
	5616	

1
5616 } $11\frac{29}{125}$
5500

5. Als

5. Als 80 Kroonen maken 100 Daalders; en 120 Daalders 72 Goudgl.; en 396 Goudgl. 132 Rooſenobels; Hoe veel Kroonen ſal men dan hebben voor 225 Rooſenobels? Facit 900 Kroonen.

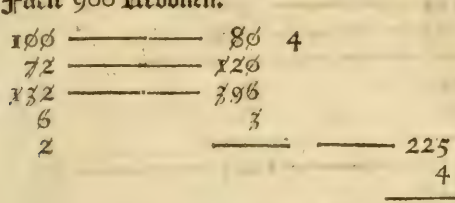

Facit 900 Kroonen.

Wy hebben hier al de Getallen onder malkander op-geſtelt, en tegens een verkort. Dieſe liever elk byſonder wil multipliceeren, kan ſulks doen.

---

6. Als 12 ß te Parijs maken 10 ß Brabands; en 15 ß Brabands 10 ß Steerlings; en 20 ß Steerlings 60 ß te Frankfurt; en 10 Frankfurtſche ß 5 Ooſtenrijkſche ß; en 18 ß in Ooſtenrijk 30 ß te Lubek; Hoe veel Lubekſche ß ſal men dan geven voor 36 Parijſche ß? Facit 50 ß Lubeks.

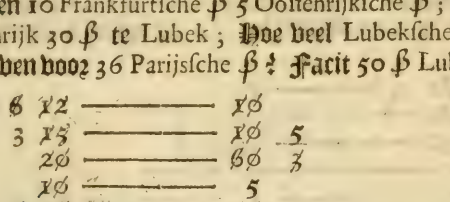

Facit 50

---

7. Indien de Kroon in Frankrijk deed 54 Franſche ß / en in Duytſchlandt 102 Kreutzers: En als 325 Florijnen tot 65 Kreutzers maken t'Antwerpen 72 ℒ; Hoe veel

sullen daar beloopen 65 Kroonen / tot 45 ß de Kroon ? Facit 18 ℒ $16\frac{8}{13}$ ß.

6 54 ——— 102 17
65 325 ——— 72
65 ——— 45 5

325 504
390 72

4225 ——— 1224 ——— 65
845 13
65

5
57
1224 } $18\frac{14}{65}$ ℒ / of $16\frac{8}{13}$ ß.
655
6

8. Een Koopman wil verwisselen 900 Kroonen tegens Rosenobels. Hoe veel Nobels sal hy daar voor ontfangen / als 44 Rosenobels maken 132 Goudgl. / en 72 Ggl. 120 Daalders ; en 100 Daalders 80 Kroonen ? Facit 225 Nobels.

4 80 ——— 100.
120 ——— 72 6
22 132 ——— 44 2

4 ——— 1 ——— 900
Facit 225

De Regel van Vergelijkingh.

DEse Regel leert alle Getallen van *meer* of *min* te vergelijken. Om kortheyds wil gebruykt men dese Teekenen +, *plus*, beduydende *meer*; en ÷ *minus*, of *min*. Als'er + of *meer* staat, moet men af-trekken; maar by ÷ of *min* toedoen, of addeeren.

1. Als

1. Als 27 Ellen Lint + 10 ₰ kosten 15 ß ÷ 7 Ellen/ Hoe veel kost dan 1 El? Facit 5 ₰.

Ellen.	₰	ß	Ellen.	Ellen.
27	+ 10	— 15	÷ 7	— 1
÷ 7		12 tot ₰.		
~~34~~		30		
~~17~~		15		
		180		
		+ 10		
		~~170~~		
		~~85~~		

Facit 5 ₰.

Dus moet men Ellen tot Ellen, en ₰ tot ₰ setten.

---

2. Als 35 ℒ ÷ $92\frac{3}{4}$ ₰ maken $8307\frac{1}{4}$ ₰/ Hoe veel ₰ gaan'er dan in een ℒ?

ℒ	₰	₰	ℒ
~~35~~	÷ $92\frac{3}{4}$	— $8307\frac{1}{4}$	— 1
~~7~~		÷ $92\frac{3}{4}$	
		~~8400~~	
		~~1680~~	

Facit 240 ₰.

---

3. Als men voor 7 ℒ 17 ß + 11 Ellen heeft 35 Ellen + 13 ß/ Hoe veel Ellen voor 6 ß? Facit 1 El.

ℒ ß	Ellen.	Ellen.	ß	ß
7/17	+ 11	— 35	+ 13	— 6
20		+ 11		
157		~~24~~		
13	+	1 Facit.		
~~144~~				
~~24~~				

4. Als

4. Als 197 Pistoletten + 23 Kroonen bedragen 183 Kroonen ÷ 45 Pistoletten / hoe veel Pistoletten sal men dan hebben voor 2340 Kroonen? Facit 3539½ Pistoletten.

Kroon.	Pist.	Pist.	Kroon.	Kroon.
183	÷ 45 —	197	+ 23 —	2340
+ 23		÷ 45		117
				121
2760		242		
8		121		117
4				234
	2 3(1			117
	14157	3539½		
	4444			14157

5. Als 45 Angelotten ÷ 37 stuyv. soo veel doen als 75 Pistoletten ÷ 23 stuyv. / hoe veel doet dan den Angelot / als de Pistolet koomt op 3 gl. 4 stuyv.? Facit d' Angelot doet 5 gl. 8 stuyv.

Ang.	stuyv.	Pist.	stuyv.	Ang.
45	÷ 37 —	75	÷ 23 —	1
3		64 stuyv. de Pist.		
		300		
		450		
		4800		
		÷ 37		
		÷ 23		
		4860		
		540		
		10|8 stuyv.		

Facit 5 — 8

6. Soo 35 Ellen + 13 ß kosten 7 ℒ 17 ß + 11 Ellen / Hoe veel kost dan d' El? Facit 6 ß.

Ellen.

Ellen. ß ℒ ß Ellen. El.

35 ✝ 13 —— 7/17 ✝ 11 —— 1
✝ 11 20

24 157
4 ✝ 13

144
24

Facit 6 ß.

---

7. Yemandt sijn Arbeyders willende betalen / bevondt / als hy peder 72 stuyv. gaf / dat hem ontbraak 28 stuyv.; en als hy elk 65 stuyv. gaf / dat hy 21 stuyv. overigh hield. Vraage / hoe veel Arbeyders dat'er waren; en hoe veel elk van hun ontfingh? Facit 7 Arbeyders; en elk ontfingh 68 stuyvers.

72 ÷ 28 | 65 ✝ 21 | 7
65 | ÷ 28 |

7 | 49 / 7 7 Arbeyd.

1 —— 72 —— 7 | 1 —— 65 —— 7
7 | 7

504 | 455
28 ÷ | 21 ✝

476 / 77 68 st. elk. | 476 / 77 68 st. elk.
Arb.

---

8. Een Koopman koopt 313 Stukken Fustein / en bevind / dat hem van sijn geldt overigh blijft 27 gulden. Als hy'er noch 12 Stukken by-neemt / t'samen 325 / dat hy te hoop koomt 115 gl. Werdt nu gevraaght / hoe veel hem 't Stuk kost; en hoe veel hy in alles betaalt.

Stuk.

Stuk.	Gl.
325 ÷	115
313 +	27
12	142

1 —— $11\frac{5}{6}$ —— 325

6 —— 71

71 —— 325

2275

23075

523 / 23075 / 6666 } $3845\frac{5}{6}$

÷ 115

Guld. $3730\frac{5}{6}$

1 / 20 / 142 / 122 / 1 } $11\frac{5}{6}$ Guld.

Facit / 't Stuk $11\frac{5}{6}$ Gl.: En in alles $3730\frac{5}{6}$ Gl.

---

9. Als men van een Laken snijd de $\frac{2}{3}$ + 11 Ellen; en dat'er van noch overigh blijft $\frac{1}{2}$ ÷ 17 Ellen; hoe langh is 't geheele Laken geweest? Facit 36 Ellen.

Ellen.

6

$\frac{2}{3}$ 4

$\frac{1}{2}$ 3

7

7 ÷ 17

6 + 11

$\frac{1}{6}$ —— 6 —— 1

6

Facit 36 Ellen.

Vermits defer gelijke Questien verstandlijker door de Regel Falsi konnen gewerkt werden, soo sullen wy deselve tot daar toe uytstellen, en alleen noch eenige weynige andere hier by-voegen van een anderen aardt.

10. Als 13 Caroli gulden + 15 stuyv. maken 9 Ggl. ÷ 21 stuyv.: En 21 Ggl. ÷ 34 stuyv. doen 25 Daalders + 19 stuyv. / Hoe veel doet dan de Caroli guld. / en de Goudguld. / als de Daalder werdt gerekent tot 34 stuyvers.

Ggl.

Ggl. stuyv. Daald. stuyv. Ggl.

~~21~~ ÷ 34 —— 25 + 19 —— 1
~~7~~

34 stuyv.

100
75

850
34 ÷

884
19 +

~~903~~
~~301~~

Facit stuyv. 43 de Ggl.

Car. stuyv. Ggl. stuyv. Car.

13 + 15 —— 9 ÷ 21 —— 1

43 stuyv.

387
21 ÷

366
15 +

351

~~9~~
~~351~~ } 27 stuyv. de
~~133~~ } Car. gl.
~~1~~

---

11. Als 17 ℔ kosten 21 Daalders + 16 stuyvers / en 15 ℔ kosten 19 Daalders / hoe veel is den Daalder gerekent? Facit 30 Stuyvers.

℔

℔	Daald.	℔
15	19	17
	17	
	133	
	19	
	323	

8
~~323~~ } $21\frac{8}{15}$ D.
~~155~~
~~1~~ 21 + 16

$\frac{8}{15}$ + 16

Daald.	Stuyv.	Daald.
$\frac{8}{15}$	~~16~~	1
~~8~~	2	15

Facit 30 Stuyv.

12. Als 31 Stukken Stof bedragen 171 Ggl. + 11 stuyv. / dan kosten 43 Stukken 237 Ggl. + 23 stuyvers. Hoe veel rekent men den Ggl.? Facit 40 Stuyvers.

Stuk.	Ggl.	Stuyv.	Stuk.
31	171 +	11	43
	43	43	
	513	33	
	684	44	
	7353	473	

~~2~~
~~1126~~
~~7353~~ } $237\frac{6}{31}$ Ggl.
~~3111~~
~~33~~

~~168~~
~~473~~ } $15\frac{8}{31}$ Stuyv.
~~311~~
~~3~~

Stuk.	Ggl.
43	237 + 23
43	$237\frac{6}{31}$ + $15\frac{8}{31}$
	$\frac{6}{31}$ $7\frac{23}{31}$

Ggl.	Stuyv.	Ggl.
$\frac{6}{31}$	$7\frac{23}{31}$	1
~~6~~	~~240~~	1

Facit 40 st. de Ggl.

Reke-

Rekening van Interes en Rabat.

INteres is tweederley; simpelen *Interes*, en *Interes op Interes*. Dat is, simpel Gewin; en Gewin van Gewin.

Simpelen Interes is, wanneer men sijn Geldt uyt-geeft op winningh; en de *winst van't Capitaal*, verscheenen zijnde, doch *on-betaaldt* blijvende, *niets met allen wind*; maar alleen de winningh der Hoofdtsom voort-gaat.

Door *Interes op Interes* werd verstaan, wanneer de tijdt der *winningh* is verscheenen, doch deselve *on-betaaldt* blijft, dat dan *de winst soo wel wind*, *als de Hoofdtsom*.

Het tegendeel van dese beyde, 't welk men noemt *Rabatteeren*, *Disconteeren*, of af-korten, toondt, hoe men *even juyst soo veel gereed Geld* sal ontfangen voor de party, die op tijdt te betalen stondt, dat men, indien men d' *ontfangene Som*, *daar 't Rabat af-getrokken is*, tegens even soo hoogen Interes, als't Rabat bedraaght ten 100, weer uyt-settede, *juyst even't selve Capitaal weer bekoomt*.

In dese aanmerkingh werken qualijk de gene, welke 't *Rabat* ten 100 af-trekken van 100; in plaats datse d' aftrekking doen moetten van 100 met het Rabat. By Exempel:

Eenen is schuldigh 1200 Gulden / te betalen over een Jaar. Hy accordeert met sijnen Crediteur / 't geld gereed te geben / mits Rabbatteerende 10 ten 100. Vraage / hoe veel 't gereede bedraaght? Indien men stelt:

1ØØ ——— 90 ——— 12ØØ

90

Soo koomt 1080 gereed.

Maar soo den Ontfanger dit Geld weer op Interes deed tegens 10 ten 100, gelijk hy heeft laten Rabatteeren tegens 10 ten 100,

1ØØ ——— 11Ø ——— 108Ø

11

108

108

1188

soo sou hy, in plaats van 1200 gl. Hooftsoms, alleen vinden 1188; en alsoo 12 verliesen. Doch soo men 't Rabat doet tot 100 Guld.

11ø ——— 100 ——— 120ø

100

12000

X I
X2øøo } 1090$\frac{10}{11}$ gereed.
XXXXX
XXX

soo moet hy ontfangen 1090$\frac{10}{11}$ Guld. Als hy nu dese weer uyt-set tegens 10 ten 100 Interes, soo sal hy sijne volle Hooftsom ten eynde des gestelden tijdts weer hebben.

1øø ——— XXø ——— 1090$\frac{10}{11}$
XX

1100
1090

Facit 1200ø

Derhalven, als Parthyen accordeeren simpelijk op Rabat; by exempel 8 ten honderdt, soo moet men in den regel stellen 108 (Capitaal en Rabat) werden 100, wat &c. en niet 100 werd 92 wat, &c.; want dan sou den Ontfanger te kort geschieden; en sijn geld weer uyt-settende, de Hooftsom niet konnen bekomen.

Maar als hy, die op dagh heeft gekocht, gereed wil betalen, met bedingh, dat sijnen Crediteur *verlies van Capitaal* sal lijden, soo moet men stellen 100 werd 92; en niet 108 werd 100; want dus sou hy van sijn Capitaal niet verliesen.

Vermits simpelen Interes, loopende by 't Jaar, door den gemeenen Regel van Drieën, of by de Maanden door den Regel van Vijven, anders door twee Regels van Drieën, werd gewerkt, gelijk voor-heenen door Exempelen is getoond, soo sullen wy hier weynigh Interes-rekeningen invoegen, maar by-na alleen van Rabatteeren handelen.

---

1. A heeft gekocht van B voor 884 guld. aan Laken en/ op 8 Maanden te betalen. Hy bied aan/ de Som gereed te

te geven / mids rabatteerende tegens 6 ten 100 in 't Jaar. Hoe veel sal 't gereede zijn? Facit 850 Guldens.

Maand.	Gl.	Maand.			
~~12~~	~~6~~	~~8~~	~~104~~	~~100~~	~~884~~
~~2~~		4	~~26~~	50	~~221~~
			~~13~~	17	17
			Facit	850	

2. B geeft voor 8 Maanden op Interes 850 Guldens / tegen 6 ten 100 in 't Jaar. Hoe veel sal hy ten eynde diens tijdts beuren? Facit 884 Guldens.

Maand.	Gl.	Maand.			
~~12~~	~~6~~	~~8~~	~~100~~	~~104~~	~~850~~
~~2~~		4	5	52	17
					52
					34
					85
				Facit	884

3. Hoe veel sal men op Interes moeten geven tegens 9 ten 100 in 't Jaar / om op 8 Maanden t'ontfangen 140 £? Facit 132 £ 1 ß $6\frac{6}{53}$ ₰.

~~12~~	~~9~~	~~8~~	~~106~~	100	~~140~~
~~4~~	3	2	53		70
	6				100
					7000

~~1~~
~~1714~~
~~7000~~
~~5333~~
~~55~~

$132\frac{4}{53}$ £ / of 1 ß $6\frac{6}{53}$ ₰.

4. B hoopt van A 356400 Limoenen/ het 100 tot 17½ ß/ te betalen op 8 Maanden / doch begeert in elk 1000 Limoenen 100 voor niet te hebben. A siende dat de hoopmanschap anders niet gesloten kon werden / consenteert hem 1100 voor 1000 te tellen. B meende / dat sijnen eysch hem was toe-gestaan / en neemt derhalven de conditie aan. Vrage / hoe veel Limoenen hy meer betaalde / als hy had gemeent volgens sijnen eysch / die hy voor bewillight hield? Facit 3240 Limoenen.

Den eysch van B.

Lim.		Lim.		Lim.
xøøø	——	90ø	——	3564øø
				90
				320760

't Consent van A.

Lim.		Lim.		Lim.
1100	——	1000	——	3564øø
				1000
				3564000

24
3564000 } 324000
xxxx
xx

	Lim.
B betaalt volgens 't consent van A —	324000
Moest maar betaalt hebben/ volgens sijnen eysch — — —	320760
Derhalven te veel	3240

A versocht 't geldt gereed te mogen ontfangen / en dat de party sal gerabatteert werden tegens 9 ten 100 in 't Jaar. B. bemerkende dat hy over-list was gevoorden in 't getal der Limoenen / socht sijne schade weer in te halen; is derhalven te vreden / dat hy terstondt sal betalen / dies dat A van sijn Capitaal verliese. Die / siende dat hy niet anders aan geldt kon geraken / daar in consenteert. Vrage / hoe veel geldt hy minder heeft ontfangen / als volgens Rabatteringh had behoort.

M.

M.	L.	M.
12	9	8
4	3	2

6 L.

Lim.	ß.	Lim.
100	17½	2240ß
2		1620
	35	35

8100
4860

5670|0

2835 L.

L.	L.	L.
100	100	2835
53	50	50

322
33948
141750
33333
333

141750 } 2674 $\frac{28}{53}$ L / gereed/ volgens Rabat.

L.	L.	L.
100	94	2835
20	47	567
10		47

3969
2268

366 49 } 2664 $\frac{9}{10}$ Verlies
1 0 } van Capitaal. 26649

Volgens Rabat — — 2674 $\frac{28}{53}$
Verlies van Capitaal — — 2664 $\frac{9}{10}$

Te weynigh ontfangen 9 $\frac{331}{530}$ L.

5. Een Laken-kooper koopt 145 Ellen Laken / d' el tot 23 ß 4 ₰ / te betalen in 6 Maanden. Hy presenteert dese party contant te betalen / mids rabatteerende tegens 10 ten 100 in 't Jaar. Werd gevraaght / hoe veel 't gereed geldt sal bedragen? Facit 161 £ 2 ß $2\frac{2}{3}$ ₰.

El.	ß. ₰.	Ellen.	M.	£.	M.
1	23 / 4	145	~~12~~	10	~~6~~
~~12~~ tot ß	12	70	2		
3					
	50	10150		5	
	23				
	~~280~~	~~1211~~ / ~~10150~~ / ~~3333~~ } 338 | 3 ß.			
	70				
		169 — $3\frac{1}{3}$ ß.			

~~105~~	~~100~~	169 / $3\frac{1}{3}$
~~21~~	20	20
3		
3		$3383\frac{1}{3}$
9		~~10150~~
		1450
		20
		29000

~~2222~~ / ~~29000~~ / ~~9999~~ } 322 | 2

Facit 161 — 2 — $2\frac{2}{3}$ ₰.

---

6. Als 100 £ winnen 10 £ in 12 Maanden / hoe veel sullen dan winnen 161 £ 2 ß $2\frac{2}{3}$ ₰ in 6 Maanden? Facit 8 £ 1 ß $1\frac{1}{3}$ ₰.

Als men dit Facit addeert tot de Hooft-som, soo sal'er komen 't Capitaal, 't welkmen in de voorgaande Questie heeft laten rabatteeren; te weten, 169 £ $3\frac{1}{3}$ ß.

£.

ℒ.	M.	ℒ.	ℒ. ß. ₰.	M.
100 —	12 —	10 —	161 / 2 / $2\frac{2}{3}$ —	6
3	2		20	

3222
12

6446
3222

$38666\frac{2}{3}$

116000
5800

211(1
5800 } 1933
3333

711
1933 } 16|1
1222
11

8 — 1 — $1\frac{1}{3}$ Facit.
161 — 2 — $2\frac{2}{3}$

169 — 3 — 4 Facit.

---

7. B is schuldigh aan C 579 ℒ $13\frac{1}{3}$ ₰ / te betalen in 4 Maanden. De Debiteur presenteert de Som gereed te geven / mids rabatteerende Interes tegens 12 ten 100 in 't Jaar. Hoe veel sal de Crediteur / dese conditie aannemende / ontfangen? Facit 557 ℒ 7 ß $5\frac{3}{13}$ ₰.

M.	ℒ.	M.
12 —	12 —	4
	4	

104 — 100 — 579 / 13
3 25 20
26
13 — $11593\frac{1}{3}$

34780
17390
25

86950
34780

434750

121
45897
434750 } 1114|7
399999
3333 557 — $7\frac{17}{39}$

557 ℒ 7 ß $5\frac{3}{13}$ ₰.

8. Een Koopman is schuldigh 680 ℒ / te betalen in 4 Jaren / yeder Jaar 't rechte vierde-part / te weten / 170 ℒ : Indien hy dese partyen contant wou betalen / mids rabatteerende simpelen Interes tegens den penninghy 16/ hoe veel sou 't gereede bedragen? Fac. $590\frac{45}{171}$ ℒ.

ℒ.	ℒ.	ℒ.
17	16	170
		10

160 ℒ.

ℒ.	ℒ.	ℒ.
18	18	170
9	8	

1360 / 9 } $151\frac{1}{9}$ ℒ.

ℒ.	ℒ.	ℒ.
19	16	170
		16
		1020
		170
		2720

863 / 2720 / 1998 / 11 } $143\frac{1}{16}$ ℒ.

ℒ.	ℒ.	ℒ.
20	18	170
	8	

ℒ.	ℒ.
136	136
$143\frac{1}{16}$	
$151\frac{1}{9}$	
160	

$590\frac{45}{171}$ ℒ Facit.

PROEF.

PROEF.

ℒ.	ℒ.	ℒ.
ɣ6	17	ɣ6ø
		10
	170 ℒ.	

ℒ.	ℒ.	ℒ.
ɣ6	ɣ8	151$\frac{1}{5}$
9	2	
2		ɣ36ø
		170 ℒ.

ℒ.	ℒ.	ℒ.
ɣ6	ɣ9	143$\frac{3}{19}$
2		
ɣ9		1290
		143
		272ø
		34ø
		170 ℒ.

ℒ.	ℒ.	ℒ.
ɣ6	2ø	ɣ36
2	10	17
	170 ℒ.	

170
170
170
170

Facit 680 ℒ.

8. Een Koopman is schuldigh 169 ℒ 3 ß 4 ₰ / te betalen op 6 Maanden. Met sijnen Crediteur over-een-gekomen zijnde wegens 't Rabat / soo geeft hy contant

161 ℒ 2 ß 2⅔ ℊ. Wage/ tegens hoe veel ten 100 in 't Jaar dese partij gerabatteert is? Facit tegens 10.

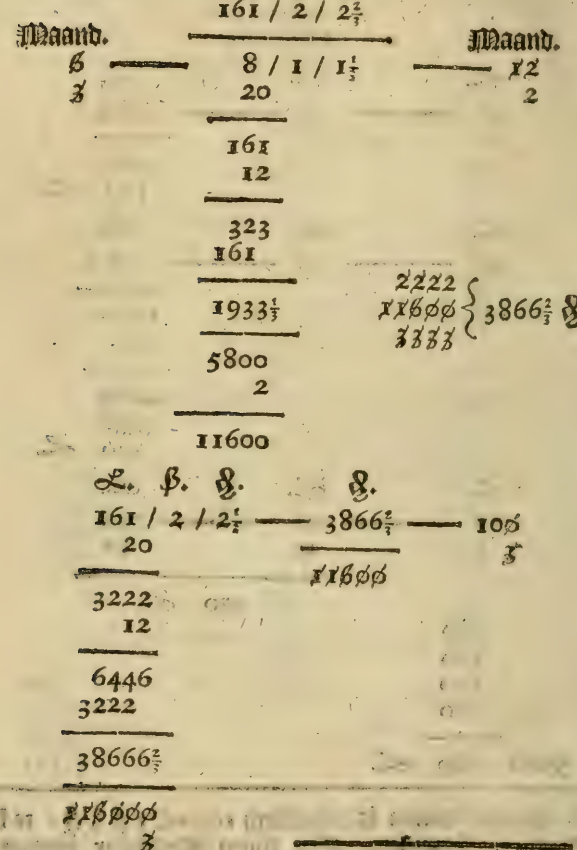

9. B ontfanght in voldoeningh van 't geen C hem schuldigh is / te betalen over 8 Maanden / gereed $132\frac{4}{5}$ ℒ. Vraage / hoe groot de Som geweest is / eer deselve wierd gerabatteert tegens 9 ten 100 in 't Jaar? Facit 140 ℒ.

M. ℒ. M.

12 — 9 — 8 100 — 108 — $132\frac{4}{5}$

3 3 2 53 2

6 ℒ. 400

660

7000

Facit 140 ℒ.

10. C moet aan B op 8 Maanden betalen 140 Guld. Hy voldoet hem contant met $132\frac{4}{5}$ Guld. Tegens hoe veel ten 100 heeft hy gerabatteert? Facit tegens 9.

Guld.

140

$132\frac{4}{5}$

M.

8 — $7\frac{12}{13}$ — 12

53 3

424 4

210 107 } $11\frac{47}{53}$

3 636 }

630 5

Guld. Guld. Guld.

$132\frac{4}{53}$ — $11\frac{47}{53}$ — 100

400 80

660 55

7000 630

Facit 9 Guld.

11. D ontfanght van E 355 ℒ 18 ß $4\frac{4}{5}$ ₰ / in voldoeningh van 370 ℒ 15 ß. Volgens dien is den Interes gerabbatteert geweest tegens den penningh 16 in 't Jaar. Werd nu gevraaght / voor hoe veel tijdts dese party is gedisconteert geweest? Facit voor 8 Maanden.

ℒ.	ß.	₰.
370 /	15 /	0
355 /	18 /	$4\frac{4}{5}$
14 /	16 /	$7\frac{1}{5}$

~~16~~ — 17 — 355 / 18 / $4\frac{4}{5}$
5 20
~~2~~

7118
12

14240
7118

$85420\frac{4}{5}$

~~427104~~
~~53388~~
26694
17

186858
26694

453798

~~243~~
~~453798~~ } $90759\frac{3}{5}$ ₰.
~~55555~~

~~6 33~~
~~90759~~ } 756|3
~~12222~~
~~111~~ 378 — 3 — $3\frac{3}{5}$

ℒ.	ß.	₰.
378	3	$3\frac{3}{5}$
355	18	$4\frac{4}{5}$
22	4	$10\frac{4}{5}$

ℒ.

£. ß. ₰.	Maanden.	
22 / 4 / 10⅔ ——	12 ——	14/ 16/7⅓
20	2	20
444		296
12		12
898		599
444		296
5338⅔		3559⅓
26694	11864 { 8 M.	17796
4448	1483 {	5932
1483		2
		11864

12. C is schuldigh aan B 140 Guld. te betalen op 8 Maanden. Hy accordeert / de Som gereed te geven / mids rabbatteerende tegens 9 ten 100 in 't Jaar. Hoe veel sal 't contant beloopen? Facit 132$\frac{4}{13}$ Guld.

M.	Gl.	M.			
12 —	9 —	8	106 —	100 —	140
3	3	2	53		70
					100
	6 Gl.		x		7000
			1714 {		
			7000 {	132$\frac{4}{13}$ Guld.	
			5773 {		
			55		

13. A leent aan B 120 Guld. voor 4 Maanden. Noch 130 Guld. voor 6 Maanden / en 150 Guld. voor 8 Maanden. Ter selver tijdt leent hy aan C 205 Guld. voor een Jaar / alles tegens 9 ten 100 in 't Jaar. Vraage / van wie

wie sal hy meer Interes beuren / van B of van C ? Antwoordt / van yeder even veel.

M. Gl. M.

X2 — 9 — 4
3 3

3 Guld.

X∅∅ — 3 — X2∅
5 6

X8 / 5 } 3 3/5 Guld.

X2 — 9 — 6
2

4 1/2 Guld.

10∅ — 4 1/2 — 13∅
2 9
20

X17 / 2∅ } 5 17/20 Guld.

X2 — 9 — 8
3 3 2

6 Guld.

X∅∅ — 6 — X3∅
2 3 3

9 Guld.

3 3/5
5 17/20
9

18 9/20 van B.

X∅∅ — 9 — 2∅3
20 41
9
X
369 / 220 } 18 9/20 van C.

14. Eenen leent 1100 Guld. / te betalen in 7 1/2 Maanden: te weten / 500 guld. tegens 4 ; d' overige 600 guld. tegens 5 in 't Jaar ; Hoe veel sal den Interes ten eynde des tijds bedragen ? Facit 32 1/2 Guld.

M. Gl. M.

X2 — 4 — 7 1/2
5
3 39
13

2 1/2 Guld.

X∅∅ — 2 1/2 — 5∅∅
5 13

13 Guld.

M.

M.	Gl.	M.			
~~12~~	— ~~5~~ —	$7\frac{4}{5}$	~~100~~	— $3\frac{1}{4}$ —	~~600~~
~~5~~			~~4~~		3
4		~~39~~	2	13	
		13			
	$3\frac{1}{4}$		13 Guld.		1 ~~39~~ ~~22~~ $19\frac{1}{2}$
			$19\frac{1}{2}$ Guld.		

Facit $32\frac{1}{2}$ Guld.

15. Een Koopman heeft geleent 115 £/te betalen 65 £ en de winst der selve in 8 Maanden; de rest in $11\frac{3}{5}$ Maanden. Hy begeert van sijnen Crediteur noch 35 £; onder belofte / van de geheele Som op eenen tijdt te sullen geven/ sonder dat nochtans eenige partye in gereed gereduceert werde. Vrage / wanneer hy sal betalen? Facit in $7\frac{1}{3}$ Maanden.

£.	M.	
65	8	520
50	$11\frac{3}{5}$	580
35		
~~150~~		~~1100~~
3		22

1 ~~22~~ ~~3~~ $7\frac{1}{3}$ Maand.

Anders.

Geleent.	Tijdt.	
35	—	—
65	8	520
50	$11\frac{3}{5}$	580
~~150~~		~~1100~~
3	1 ~~22~~ ~~3~~ $7\frac{1}{3}$	22

16. A

16. A geeft op Interes aan B 158 Guld. voor 6 Maanden / tegens 8 ten 100 in 't Jaar. Na 3 Maanden geeft B aan A 50 Guld. wederom / met den Interest / om de rest na advenant soo veel langer te mogen houden. Vrage / hoe veel langer hy 't overige geldt na de 6 Maanden sal mogen behouden? Facit $1\frac{7}{18}$ Maand.

Gl.		M.	
158	———	6	948
50	———	3	150
108			798

42
~~798~~ } $7\frac{7}{18}$
~~108~~ } 6

$1\frac{7}{18}$ Maand langer.

---

17. Eenen is schuldigh aan gebochte Koopmanschappen 175 £; te betalen de $\frac{1}{2}$ in 3 Maanden / de rest in 5 Maanden. Wat sullen dese partyen gereed waardigh zyn / als men rabatteert tegens 10 ten 100 in 't Jaar?

Facit d' eerste $85\frac{15}{41}$ / de tweede 84 beyde $169\frac{15}{41}$ £.

£.	M.	£.	M.
175	~~12~~	10	~~3~~
$87\frac{1}{2}$	4		
		$2\frac{1}{2}$ £.	

£.		£.		£.
$102\frac{1}{2}$	———	100	———	$87\frac{1}{2}$
~~205~~				~~175~~
~~2~~				~~2~~
41				35
				100
				3500

1
~~225~~
~~3500~~ } $85\frac{15}{41}$ £.
~~411~~
4

M.

M.	Winst.	M.	L.	L.	L.
12	10	5	$104\frac{1}{6}$	100	$87\frac{1}{2}$
6	5		20	4	
			625		175
	1		2		6
	25	$4\frac{1}{6}$	125		3
	6		25		35
L.			5		7
$85\frac{15}{41}$					21
84					4
$169\frac{41}{41}$ L.					84 L.

18. Van wat voor een Capitaal is gekomen 175 L voor $3\frac{123}{124}$ Maand / als het gepr̃ofiteert heeft tegens 10 ten 100 in 't Jaar? Facit van $169\frac{15}{41}$ L.

M.	Winst.	M.
12	10	$3\frac{123}{124}$
4	5	
124		495
2		165
		5
248	81	825
	825	
	248	
	$3\frac{81}{248}$	

L.	L.	L.
$103\frac{61}{248}$	100	175
25625	20	248
5125	4	35
1025		7
205		1736
41		4
	71	6944
	2885	
	6944	
	41111	
	44	
	$169\frac{41}{41}$ L.	

19. Hoe-veel sal men betalen voor een op-genomene Som van $169\frac{15}{41}$ ℒ in $3\frac{123}{124}$ Maand/tegens 10 ten 100 in 't Jaar? Facit 175 ℒ.

Maand.	Winst.	Maand.
12	10	$3\frac{123}{124}$
124	5	
4		495
2		165
		5
248		825

81
825 } $3\frac{81}{248}$
248

ℒ.	Winst.	ℒ.
100	$3\frac{81}{248}$	$169\frac{15}{41}$
41		
248	825	184
31	165	676
20	33	
4	7	6944
		868
ℒ.	231 } $5\frac{26}{41}$	217
$169\frac{15}{41}$	41 }	7
$5\frac{26}{41}$		
175 Facit.		

20. Eenen koopt voor 6800 Guld. aan Laken en / te betalen de helft contant; d' andere helft over 16 Maanden. Hy presenteert alles gereed te geven / mits rabbatteerende tegens 12 ten 100 in 't Jaar; en dat de Verkooper van sijn Capitaal sou verliesen: Die wel 't Rabat / maar niet verlies van Capitaal wil toestaan. Vraage/ hoe veel de Kooper in 't geheel gereed sou moeten betalen / na gewoon Rabat; en hoe veel/als gereekent wierd verlies van Capitaal: Ook

hoe

hoe veel 't verschil is op de 3400 guld. / welke gerabatteert werden?

Facit / op gewoon Rabat $6331\frac{1}{2\frac{1}{9}}$ Guld.
op verlies van Cap. 6256
't verschil is $75\frac{1}{2\frac{1}{9}}$

Maand.	Guld.	Maand.
12	12	16

16 Guld.

Guld.	Guld.	Guld. 6800 de $\frac{1}{2}$
118	100	3400
29		580
27931		100
85000	$2931\frac{1}{2\frac{1}{9}}$	
29999		85000
222		

Koomt, na behoorlijk Rabat, voor de helft, bedragende 3400 Guld., contant $2931\frac{1}{2\frac{1}{9}}$ Guld.: En indien de Verkooper dit Geld voor deselve tijd van 16 Maanden op Interes set tegens 12 ten 100, soo sal hy sijn volle Capitaal weer ontfangen, blijkende by de volgende werkingh.

Guld.	Guld.	Guld.
100	118	$2931\frac{1}{2\frac{1}{9}}$
29	4	
	850	26380
		5862
	3400 Guld.	
		85000

Maar op beding van verlies aan Capitaal moet men dus werken.

Guld.	Guld.	Guld.
100	84	3400
		84
		136
		272
		2856

Indien hy dit Geld op de voor-gestelde wijs op Interes set, soo kan 't sijn Capitaal niet bereyken.

~~100~~	~~116~~	2856
25	29	29
2		25704
~~737~~		5712
~~82824~~	$3312\frac{24}{25}$	82824
~~25555~~		
~~222~~		

Koomt alsoo aan sijn Capitaal te kort $87\frac{1}{25}$ Guld. Ontfanghit contant minder $75\frac{1}{29}$, als na gewoon Rabat behoorde. Moet in 't geheel gereed ontfangen na d' eerste manier $6331\frac{1}{29}$: Na de tweede 6256 Guld.

---

21. Eenen heeft een Huys gekocht voor 4800 Guld. te betalen op 4 Jaren / elk Jaar een recht vierde part. Hy presenteert alles gereed te geven / midts rabbatteerende tegens simpelen interes van 5 ten 100 / of den penningh 20. Vrage hoe veel hy voor 't Huys contant sal betalen? Facit $4277\frac{755}{1771}$.

Guld.	Guld.	Guld.	
~~21~~	20	~~1200~~	
7		400	
		20	
		~~8000~~	$1142\frac{6}{7}$
		~~7~~	
~~22~~	~~20~~	1200	
11	10	10	
		~~12000~~	$1090\frac{10}{11}$
		~~11~~	
23	20	1200	
		20	
		~~24000~~	$1043\frac{18}{23}$
		~~23~~	

24

24 —— 2ø —— x2øø
12 10 100
10
—— 1000
4277 $\frac{433}{1771}$

PROEF.

2ø —— 21 —— 1142 $\frac{6}{7}$
7 3
8øøø
400
3
—— 1200

2ø —— 22 —— 1090 $\frac{10}{11}$
xx 2
10 1100
1090
12000 —— 1200
x 0

2ø —— 23 —— 1043 $\frac{11}{23}$
23
3140
2086
24øø
2200 —— 1200

2ø —— 24 —— 100ø
12
100
1200 —— 1200

Capitaal 4800

22. A leent aan B een somme Gelds voor 8 Maanden. Ten eynde van dien tijd restitueert B aan A voor Capitaal en Interes $159\frac{1}{5}$ ℒ. Vrage hoe veel B op Interes heeft gehad tegens $9\frac{1}{5}$ ten 100 in 't Jaar? Facit 150 ℒ.

~~12~~	$9\frac{1}{5}$	8	$106\frac{2}{15}$	~~100~~	$159\frac{1}{5}$
5		4		50	
~~6~~	~~46~~		532		~~796~~
3	23		106		~~15~~
					3
15			~~1592~~		~~199~~
	~~92~~ / ~~15~~	$6\frac{2}{15}$	~~5~~		
			~~398~~		
			~~2~~		

Facit 150 Guld.

23. Hoe veel bedraagt 't gereed Geldt van 1157 gl. 2 st. / te rabatteeren voor 3 Maanden / tegens 6 ten 100 in 't Jaar? Facit 1140 Guld.

Maand.	Guld.	Maand.
~~12~~	6	~~3~~
4		

$1\frac{1}{2}$ Guld.

Guld.	Guld.	Gl. stuyv.
$101\frac{1}{2}$	~~100~~	1157 / 2
		20
203		
20		23142
		2
~~4060~~		
58		~~46284~~
29		~~6612~~
		3306
		10
		33060

~~1~~
~~41~~
~~33060~~ } 1140 Guld.
~~2999~~
~~22~~

24. A

24. A heeft gekocht eenige Waren op 3 Maanden dagh; en rabatteert tegens 6 ten 100 in 't Jaar. Geeft alsoo 1140 guld. contant. Hoe veel is geweest de on-gerabatteerde Som? Facit 1157 Guld. 2 st.

Maand.		Guld.		Maand.
12	——	6	——	3
4				

$1\frac{1}{2}$ Guld.

Guld.		Guld.		Guld.
100	——	$101\frac{1}{2}$	——	1140
2				57

203
57

1421
1015

11571 } $1157\frac{1}{10}$ Gl. / of 2 stuyv.
1 0 }

---

25. Eenen is by Testament gemaakt 300 Gulden; doch sulker wijs / dat den Erfgenaam des Boedels dit geldt niet sal behoeven uyt te keeren voor na 30 Maanden. De Gelegateerde had geerne 't geldt in sijn handen. Presenteert derhalven / te willen laten rabatteeren tegens 6 ten 100 in 't Jaar / indien hem de hem gemaakte Penningen terstondt wierden aan-getelt. Soo nu de Conditie werd aan-genomen / hoe veel sal hy ontfangen? Fac. $260\frac{2}{23}$ Gl.

M.	Gl.	M.		Gl.		Gl.		Gl.
12	—— 6 ——	30		123	—— 100 ——	3000		
2		15		23		60		
						100		
15			142			6000		
			6000	} $260\frac{2}{23}$ Gl.				
			2333					
			22					

P R O E F.

$$\begin{array}{ccc} 1\cancel{0}\cancel{0} & \text{———} & \cancel{1}\cancel{1}\cancel{5} \\ \cancel{2}\cancel{3} & & 5 \end{array} \text{———} \begin{array}{r} 260\frac{20}{23} \\ \hline 800 \\ 520 \\ \hline 60\cancel{0}\cancel{0} \end{array}$$

Facit 300 Guld.

---

26. A heeft gekocht voor $1157\frac{1}{10}$ guld. aan Suyker op 3 Maanden dagh. Betaalt contant met 1140 gl. Tegens hoe veel in 't Jaar heeft hy gerabatteert? Facit / tegens 6.

$$\begin{array}{ccc} & 1157\frac{1}{10} & \\ & 1140 & \\ \text{Maand.} & \text{———} & \text{Maand.} \\ \cancel{3} & \text{———} \; 17\frac{1}{10} \; \text{———} & \cancel{1}\cancel{2} \\ 10 & \text{———} & 4 \\ & 171 & \\ & 4 & \\ & \text{———} & \\ & 684 \left\{ 68\frac{2}{5} \right. & \\ & 10 & \end{array}$$

$$\begin{array}{ccc} \cancel{1}\cancel{1}\cancel{4}\cancel{6} & \text{———} \; 68\frac{2}{5} \; \text{———} & \cancel{1}\cancel{0}\cancel{0} \\ \cancel{5} & \text{———} & \cancel{2} \\ \cancel{5}\cancel{7} & \cancel{3}\cancel{4}\cancel{2} & \end{array}$$

Facit 6 ten 100 Rabat in 't Jaar.

Reke-

Rekening van Winst en Verlies.

1. EEnen koopt 500 Ellen Kottoen / tot 4 ß d' El / te betalen op een Jaar. Hy presenteert alles daadlijk te geben / disconteerende Interes tegens 10 ten 100 in 't Jaar. Vraage hoe veel sal 't 100 gereed zijn? Facit 90 ℒ 18 ß $2\frac{2}{11}$ §.

ℒ. ℒ. ℒ.
11ß ——— 100 ——— 10ß
10

1000

I
XØØ0
XXI
I

$90\frac{10}{11}$ ℒ of 18 ß $2\frac{2}{11}$ §.

---

2. Een Koopman heeft 25 Stukken Kottoen / a 20 ellen / welke hem kosten d' el 4 ß. Al dese Stukken verkoopt hy voor deselve prijs / op een Jaar dagh. De Kooper bied aan / contant te betalen / indien de Verkooper wil verliesen tegens 10 ten 100 in 't Jaar van sijn Capitaal. Vraage / indien hy dese Conditie aan-nam / hoe veel hy contant sou ontfangen? Facit 90 ℒ.

ℒ.
100
10

Ma. Verl. Ma. ℒ.
XZ —— 10 —— XZ XØØ —— 90 —— XØØ

10 ℒ. Fac. 90 ℒ.

NOTA. Als eenen, die sijne Koopmanschap verkoopt, te vreden is, van sijn Capitaal te verliesen, soo moet men werken als in dese tweede op-gaaf is geschiedt. Maar als hy begeert, dat d' Obligatie sal gedisconteert of gerabatteert werden, soo moet men handelen als in d' eerste op-gaaf.

3. Als 1 El hoſt 13 ß $2\frac{2}{7}$ ₰/ hoe dier ſal menſe moeten verhoopen / om te verlieſen $9\frac{1}{11}$ in 't 100 ? Facit 12 ß.

100
$9\frac{1}{11}$

ℒ.		ß. ₰.
100	$90\frac{10}{11}$	$13/2\frac{2}{7}$
55		12
	1000	28
		13
2		$158\frac{2}{7}$
24 { 2		
7920 { 144	12 ß.	792
5555 { 122		10
55 1		7920

4. Als 1 El hoſt 13 ß $2\frac{2}{7}$ ₰ / en dat men d' El verhoopt tot 12 ß / hoe veel is 't verlies ten 100 ? Facit $9\frac{1}{11}$ ℒ.

ß. ₰.
$13/2\frac{2}{7}$
12

$13/2\frac{2}{7}$	$1/2\frac{2}{7}$	100
12	12	5
28	$14\frac{2}{7}$	
13		1
$158\frac{2}{7}$	72	100 { $9\frac{1}{11}$ verlies
792	12	11 { ten 100.
5	2	
1320		
22		
11		

5. Eenen

5. Eenen koopt 1500 ℔ Suyker voor 37 ℒ 5 ß 10 ₰/ hoe veel ℔ sal hy daar van verkoopen/ voor 5 ℒ 17 ß 9 ₰/ om te winnen 4 ß 11 ₰ op elke 15 ℔.

℔.	ℒ. ß. ₰.	℔.
1500	37 / 5 / 10	15
100	20	
	745	
	12	
	1500	4/11
	745	12
	8950	89 7/100 1/2
	10000	
	10	59
	148 1/2	59

₰.	℔.	ℒ. ß. ₰.
148 1/2	15	5 / 17 / 9
	5	20
297		117
99		12
33		243
11		117
		1413
		2
		471
		157
		314
		5
		1570

Facit 4380 / 15700 / 11111 / 11 = 142 2/11 ℔.

6. Een

6. Een El geld 12 ß. Men verkooptse tot 13 ß $2\frac{2}{5}$ ₰. Hoe veel is de winst ten 100? Facit 10.

	ß. ₰.	
	13 — $2\frac{2}{5}$	
	12	
ß.		
~~12~~	1 / $2\frac{2}{5}$	~~100~~
~~5~~	12	20
		6
	$14\frac{2}{5}$	
		~~120~~ } 10
	~~72~~	~~12~~
	6	

7. Als 't Last Tarwe werd verkocht tot 16 £ / soo wind men 12 ten 100. Hoe veel soude men ten 100 winnen / soo men 't verkocht voor maar $15\frac{2}{3}$ £? Facit 9 £ 13 ß 4 ₰.

£.		
100		
12	£.	£.
~~112~~	100	~~16~~
~~14~~		~~2~~
7	$14\frac{2}{7}$ £.	
	$15\frac{2}{3}$ £.	Substraheer.
£.		£.
$14\frac{2}{7}$	$1\frac{8}{21}$	~~100~~
		~~7~~
~~100~~	29	
~~21~~	20 tot ß.	
3		
	580	
	19 | $3\frac{1}{3}$	
	9 £ $13\frac{1}{3}$ ß of 4 ₰.	

8. Als

8. Als d' El kost 12 ß / hoe dier moet men deselve verkoopen / om te winnen 10 ten 100? Facit 13 ß $2\frac{2}{5}$ ₰.

100
10

ß.
~~100~~ ——— 11~~0~~ ——— ~~12~~
5 6

$\frac{1}{5}$ —— 12 | ~~12~~ 5 { $2\frac{2}{5}$ ₰.

~~1~~(1
~~66~~ 55 { $13\frac{1}{5}$ ß.

---

9. Als 256 Ellen staan op $346\frac{2}{3}$ Guld. / hoe veel sal de winst of 't verlies ten 100 zijn / als men geeft 132 Ellen voor 155 Guld.? Facit $13\frac{41}{143}$ Verlies.

Ellen.	Guld.	Ellen.
~~256~~	$346\frac{2}{3}$	~~132~~
~~64~~		~~33~~
~~8~~	~~1040~~	11
~~3~~	~~130~~	~~85~~
4	65	
		55
		66
		~~715~~ 444 { $178\frac{3}{4}$ 155
		Guld. $23\frac{3}{4}$

$178\frac{3}{4}$ ——— $23\frac{3}{4}$ ——— ~~100~~
20

~~715~~
143

95
20

1900

4
~~471~~
~~1900~~
~~1433~~
~~14~~ { $13\frac{41}{143}$ Verlies.

10. Een

10. Een Koopman koopt een Stuk Stof/ waar van hy verkoopt $15\frac{3}{4}$ ellen/ tot $11\frac{2}{3}$ ß d' el. Noch $9\frac{1}{2}$ ellen/ tot $13\frac{5}{6}$ ß d' el. Noch $7\frac{7}{8}$ ellen/ tot $15\frac{1}{4}$ ß d' el. Dus heeft hy op 't geheele Stuk gewonnen 4 ℒ 1 ß $11\frac{1}{8}$ ℊ. Vraage/ hoe veel hy d' el heeft in-gekocht?

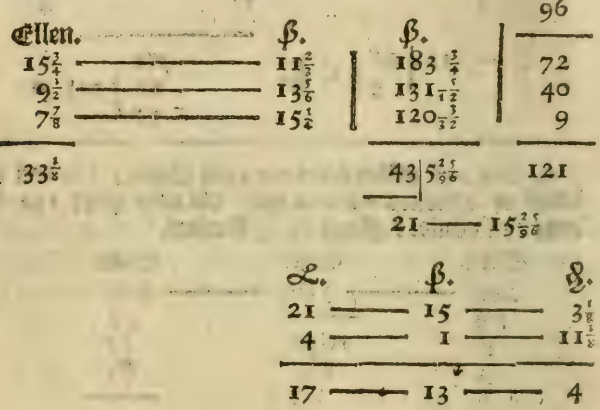

Facit 10 ß 8 ℊ d' El.

11. Een Koopman verkoopt 1345 ℔ Notemuscaten tot 143 ℒ 10 ß; en wind daar aan $15\frac{1}{6}$ ℒ. Hoe veel is sijne winst ten 100? Facit $11\frac{9}{11}$.

	ℒ.	
	$143\frac{1}{2}$	
	$15\frac{1}{6}$	
	$128\frac{2}{3}$	
$128\frac{1}{3}$	$15\frac{1}{6}$	100
385	91	200
6	13	10
77	10	130
2	130	1300 $\}$ $11\frac{9}{11}$
11		1 $\}$

12. Een Koopman van Middelburgh koopt t' Antwerpen 480 ℔ Specerij / 't ℔ tot 17 ß. Voor alle onkosten betaald hy 13 guld. 11 stuyv. Nu / 8 ℔ t' Antwerpen doen maar $7\frac{1}{2}$ ℔ te Middelburgh. Ook heeft hy Fusijn 10 ten 100. Hy verkoopt het ℔ Fusijn voor 13 ß $8\frac{1}{2}$ ₰; en 't ℔ stuyver tot 17 ß $7\frac{1}{4}$ ₰. Wage / hoe veel hy op 't 100 ℔ Middelburghs Gewicht gewonnen of verlooren heeft? Facit 4 ℒ 18 ß $1\frac{17}{18}$ ₰ Verlies.

℔.	ß.	℔.
1	17	480
		17
		3360
		480
		816 | 0 ß.
		408 ℒ.

℔.	℔.	℔.
8	$7\frac{1}{2}$	480
2		60
	15	30
	30	
	450 ℔.	200

℔.	℔.	℔.
1ØØ	1Ø	45Ø

Fusty 45 ℔.

	℔.
	450
Fusty	45
	405

℔ Fust.	ß. ₰.	℔ Fust.
1	13 / 8½	45
2	12	

34
13
164½
329
45
1645
1316
14805

1
1 { 280
14805 { 7402 { 61|6
2222 { 1222 { —
11 { 30 - 16 - 10½

℔ suyver.	ß. ₰.	℔ suyver.
1	17 / 7¾	405
4	12	101¼

211¾
847
101¼
847
8470
211¾
85758⅜

157|6
85758 { 714|6
12222 { —
111 { 357 — 6 — 6¾

1 — 17

℔ suyver.	ß. ₰.	℔ suyver.
1	17 / $7\frac{3}{4}$	~~405~~
~~4~~	12	$101\frac{1}{4}$
	41	
	17	
	$211\frac{3}{4}$	
	847	
	$101\frac{1}{4}$	
	847	
	8470	
	$211\frac{3}{4}$	
	$85758\frac{3}{4}$	

~~157~~ 6
~~85758~~ 714 | 6
~~12222~~
~~111~~ 357

357	6	$6\frac{3}{4}$
30	16	$10\frac{1}{2}$
388	3	$5\frac{1}{4}$

	L.	ß.	₰.
	408	0	0
13 Guld. 11 st. is	2	5	2
	410	5	2
	388	3	$5\frac{1}{4}$
	22	1	$8\frac{3}{4}$

℔ suyver.	L. ß. ₰.	℔ suyver.
~~450~~	22 / 1 / $8\frac{3}{4}$	~~100~~
~~4~~	20	5
9		
2	441	
	12	
18	890	
	441	
	$5300\frac{3}{4}$	
	21203	

```
 ~~1~~~~1~~1
 ~~3~~~~4~~~~4~~7 }   ~~9~~1 {
~~2~~~~1~~~~2~~~~0~~~~3~~ } ~~1~~~~1~~~~7~~~~7~~ } 9|8
~~1~~~~8~~~~8~~~~8~~ }   ~~1~~~~2~~~~2~~ }
 ~~1~~~~1~~~~1~~ }   ~~1~~ }   4 — 18 — 1 17/18 Verlies.
```

---

13. Een Antwerpenaar koopt te Frankfurt 759 ℔ Specery voor 1957 guld. / Tara voor 't een en 't ander 57 ℔: Hy betaald voor Vracht 43 Frankfurtsche guld. Nu / 100 Frankfurtsche guld. doen t' Antwerpen 125 guld.: En 5 ℔ t' Antwerpen te Frankfurt 6 ℔. Hy verkoopt 't ℔ suyver t' Antwerpen tot 15 ß 10 ₰; en 't ℔ Fusty tot 1 guld. 15 stuyv. Wind derhalven 150 guld. / 't stuk tot 20 stuyv. Vrage hoe veel ℔ Fusty in de Specery is geweest? Facit 42 11/12 ℔.

℔.		Guld.	
759		1957	
57	Tara.	43	Vracht.
702		2000	

℔.	℔.	℔.
~~6~~	5	~~702~~
		117
	585 ℔.	

Guld.	Guld.	Guld.
~~100~~	125	20~~00~~
	20	
	2500	
	150 Winst.	
	2650	

1 — 4 3/4

₤.	Guld.	₤.	15 ß 10 ₰
1	$4\frac{3}{4}$	585	zijn $4\frac{3}{4}$ gl.
		$4\frac{3}{4}$	
		2340	
		$438\frac{3}{4}$	

Guld.	ſtuyv.	
4	15	$2778\frac{3}{4}$
1	15	2650
3	0	$128\frac{1}{4}$ Guld.

Guld.	₤.	Guld.
3	1	$128\frac{3}{4}$
4		
	1	515
12	3 1	
	5 1 5	$42\frac{11}{12}$ Fuſty.
	1 2 2	
	1	

14. Een Koopman heeft 50 Stuklien Bombazijn / elk van 20 ellen; d' el tot 5 ß; en verkooptſe weer voor deſelve prijs / gevende 8 Maanden dagh. Hy begeert de party gereed t' ontfangen / dies datſe werde gerabatteert tegens 10 ten 100 's Jaars. De Debiteur is te vreden / mids dat hy verliese van ſijn Capitaal / ſonder d' Obligatie te rabatteeren. Vrage / welke Conditie den Crediteur ſchaadlijkſter ſou vallen? Facit / verliesende van ſijn Capitaal / ſoo ſou hy 1 £ 0 ß 10 ₰ minder ontfangen / dan of d' Obligatie gediſconteert wiero.

Stuklien.	Maand.	£.	Maand.
50	12	10	8
20 Ellen.	3		2
1000			
5 ß.		2	
5000		2 0	$6\frac{2}{3}$
		3	
250 £.			

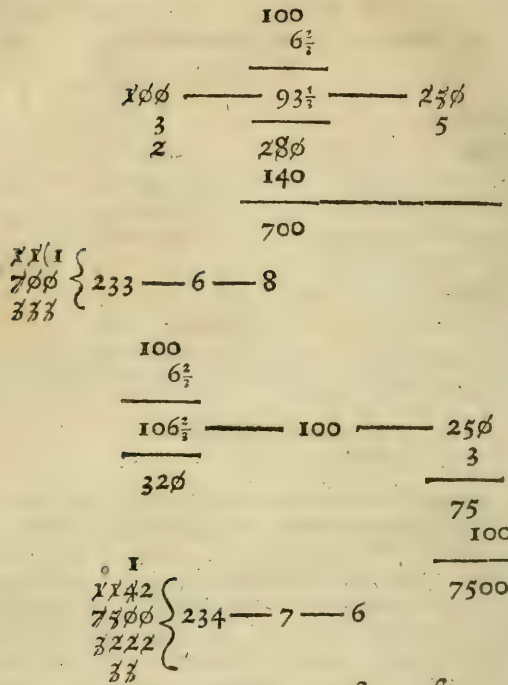

	£.	ß.	§.
Disconteerende —	234	— 7	— 6
Verliesende —	233	— 6	— 8
Verschil	1	— 0	— 10

15. A verkoopt 480 ellen Bourat voor 101 £ 8 ß 10 7/7 §/ t'ontfangen 50 £ in 4 Maanden/ en de rest in 8 Maanden. Hy verliest aan dese verkoopingh tegens 12 ten honderdt in 't Jaar. Werd nu gevraaght / voor hoe veel hy d' El had in-gekocht? 't Facit sal zijn 4 ß 6 §.

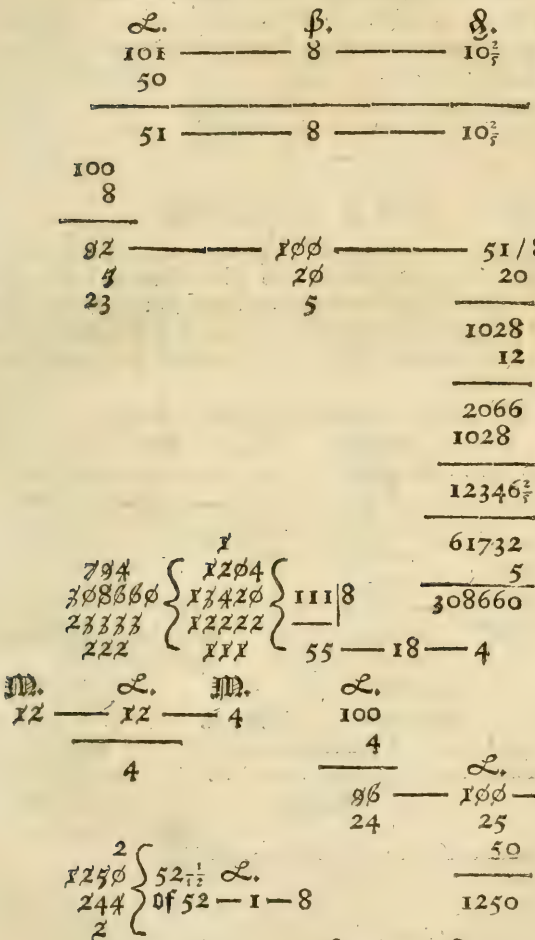
L. ß. §.
101 — 8 — 10 2/5
50
51 — 8 — 10 2/5
100
8
92 — 800 — 51 / 8 / 10 2/5
4 20
23 5
1028
12
2066
1028
12346 2/5
61732
5
308660
7 9 4
3 0 8 6 6 0
2 3 3 3 3
2 2 2
1
1 2 0 4
1 3 4 2 0
1 2 2 2 2
1 1 1
111 | 8
55 — 18 — 4
M. L. M. L.
12 — 12 — 4
100
4
4
L. L.
96 — 100 — 50
24 25
50
1250
2
1 2 5 0
2 4 4
2
52 1/2 L.
of 52 — 1 — 8
L. ß. §.
52 — 1 — 8
55 — 18 — 4
108

Ellen.

Ellen.
480 —— xø8 —— 1
x2ø 27
2ø tot ß.
x2 tot §.

Facit § 6 / 54 / x2 } 4 ß 6 §.

16. Een Koopman koopt 480 ellen Bourat / tot 4 ß 6 § d' el. Dese Waar verkoopt hy weer tegens 12 ten 100 verlies in 't Jaar; t' ontfangen 50 £ in 4 Maanden / en de rest in 8 Maanden. Vraage tot hoe veel d' el weer verkocht is geweest?

Werkingh, volgens de gemeene Regel.

Ellen.	ß.	Ellen.	£.	M.	
1	$4\frac{1}{2}$	480	50	4	200
		$4\frac{1}{2}$	58	8	464
		1920	108		664
		240			
		216|0		16 / øø4 / x øø8 }	$6\frac{4}{27}$ Maand.

£ 108

Maand. Verlies. Maand.
x2 —— x2 —— $6\frac{4}{27}$
100 / $6\frac{4}{27}$ / $93\frac{23}{27}$
$6\frac{4}{27}$ Verlies.

100	$93\frac{23}{27}$	ß. $4\frac{1}{2}$
54		
6	674	9
3	186	
300	2534	x267 / 3øø } $4\frac{67}{300}$ ß.
	1267	

Facit na de gemeene manier $4\frac{67}{300}$ ß / of 4 ß 2 § $16\frac{3}{25}$ Mijt.

Rechte Werkingh.

L.			
108	L de 48 Ellen.		
12	Verlies.		
	L.	L.	
96	100	50	
24	25	$1\frac{1}{12}$	
	$1\frac{1}{24}$		
		50	108
		$2\frac{1}{12}$	$52\frac{1}{12}$
		$52\frac{1}{12}$ L.	$55\frac{11}{12}$
L.			
100	92	$55\frac{11}{12}$	
12	23		
3		121	
		55	
300		671	
		23	
		2013	$51\frac{133}{300}$
1		1342	50
15433	$51\frac{133}{300}$ L.		
3300		15433	$101\frac{133}{300}$

Ellen.	L.	Ellen.
480	$101\frac{133}{300}$	1
300		
2	30433	
50	20 tot ß.	
25	12 tot ₰.	
	24 tot Mijt.	
	2	

5188		2	
30433	1217	50	4 — 2 — $17\frac{8}{25}$
25555	244	12	
222	2		

Facit na de rechte rekeningh	4	2	$17\frac{8}{25}$
Na de gemeene — —	4	2	$16\frac{8}{25}$
Verschil	0	0	1

17. Eenen ontfanght $101\frac{133}{300}$ ℒ contant voor 50 ℒ / die betaalt moesten werden in 4 Maanden / en de rest in 8 Maanden. Vrage / van wat Capitaal dese Som is gekomen / als hy heeft verlooren tegens 12 ten 100 in 't Jaar? Facit van 108 ℒ.

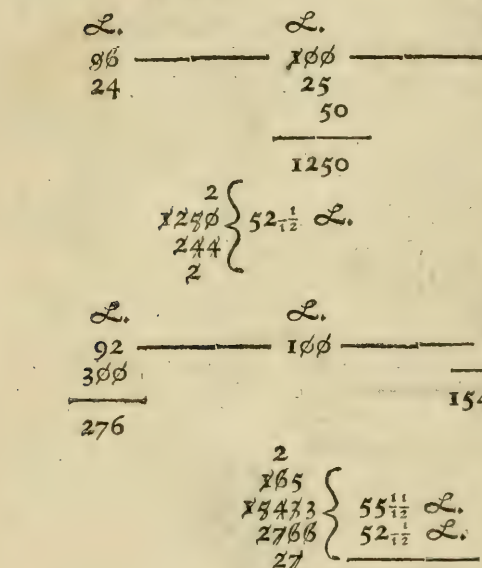

18. Als 1 El Lijnwaad kost $4\frac{1}{2}$ ß: en men verkooptse weer tot $4\frac{163}{720}$ ß / t' ontfangen in $6\frac{21}{121}$ Maanden; tegens hoe veel is 't Verlies ten 100 in 't Jaar? Facit 12.

ß.

ß.	Maand.	ß.	Maand.
$4\ \frac{1}{2}$	$6\frac{23}{124}$	$\frac{1967}{7200}$	X2
$4\frac{1533}{7200}$			324
	X967	X967	8X
$\frac{1967}{7200}$	7200		27
	8000		
	X50		
	50		

$\frac{27}{50}$ ß.

ß.	ß.	ß.
$4\frac{1}{2}$	$\frac{27}{50}$	X000
		2
9	27	2
50	3	
		4

12 Facit.

---

19. Met hoe veel sal men 20 in 't Jaar winnen / als men op $3\frac{1}{2}$ ß wind $\frac{914}{17771}$ in den tijd van $9\frac{5133}{17771}$ Maanden? Facit met 100.

Maand.	Winst.	Maand.
$9\frac{5133}{17771}$	$\frac{914}{1774}$	X2
		X771X
X6432	914	2
X771X		
2742		
1371		

$\frac{914}{13771}$ Winst.

$\frac{914}{13771}$	$3\frac{1}{1}$	20
		X771X
914	X0	457
3	5	
2		

100 Facit.

20. Als 1 ℔ kost $3\frac{1}{3}$ ß / en dat men 't weer verkoopt tot $3\frac{4513}{5313}$ ß / t'ontfangen in $9\frac{513}{1771}$ Maanden; hoe veel is de winningh ten 100 in 't Jaar / tot 12 Maanden? Facit 20.

ß.

$3\frac{4513}{5313}$

$3\ \frac{1}{3}$

M. $9\frac{513}{1771}$ —— $\frac{914}{1771}$ —— M. ~~12~~ ~~1771~~ ~~2~~

~~16452~~ ~~1771~~ ~~2742~~ 1371

914

$\frac{914}{1371}$

ß. $3\frac{1}{3}$ —— Winst. $\frac{914}{1371}$ —— Capitaal. 10~~0~~ ~~3~~

1~~0~~ ~~1371~~ ~~457~~

~~914~~ 2

20 Facit.

---

21. Eenen is schuldigh voor Capitaal en Gewin tegens 20 ten 100 in 't Jaar de Somme van $376\frac{4589}{5060}$ £ / te betalen 100 £ in 6 Maanden; 130 £ in 9 Maanden; de rest in 12 Maanden. Vrage / hoe veel de Capitale Som is geweest? Facit 326 £ 7 ß 6 ₰.

M. ~~12~~ 2 —— £. 20 —— M. ~~6~~

10 £.

M. ~~12~~ ~~4~~ —— £. 2~~0~~ 5 —— M. ~~9~~ 3

15 £.

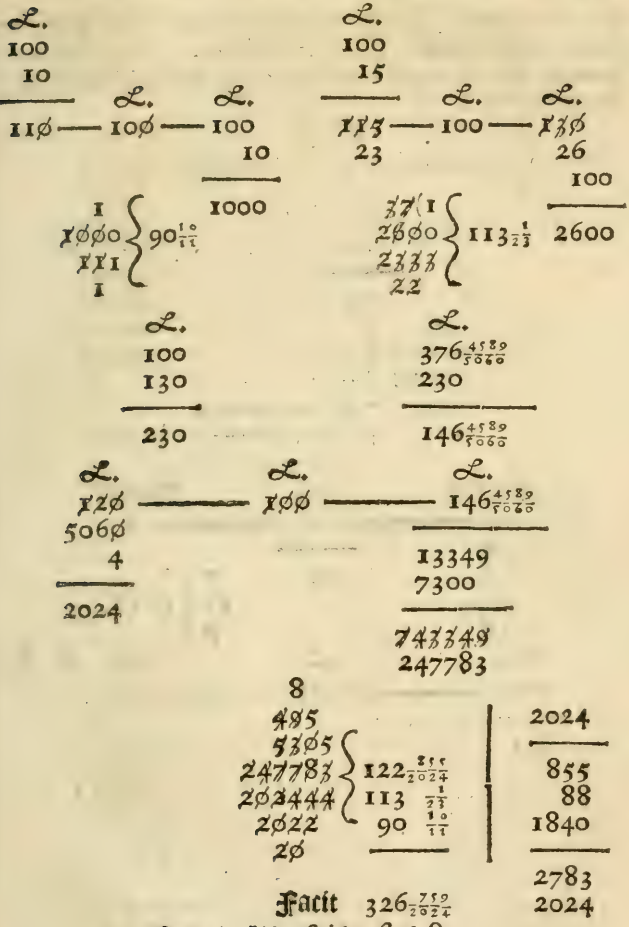

22. Eenen koopt 6 Balen Peper/ wegende netto 2356 ℔/ tot 3 ß 3½ ß 't ℔; te betalen de helft in 6 Maanden / de rest in

in 9 Maanden. Sy accordeeren t'samen / dese partyen te rabatteeren tegens $7\frac{3}{4}$ ten 100 's Jaars. Vrage hoe veel de Kooper betalen moet? En hoe veel de Verkooper aan de Som verliest?

℔.	ß. ₰.	℔.
1	$3 / 3\frac{1}{2}$	2356
2	12	1178
	$39\frac{1}{2}$	79
	79	10602
		8246
		93062

96
9306(2 } 775|5
12222
111 } 387 — 15 — 2 de helft.
193 — 17 — 7

Maand.	L.	Maand.
12	$7\frac{3}{4}$	6
4	31	
2		
8		

7
31 } $3\frac{7}{8}$ L.
8

L.	L.	L. ß. ₰.
$103\frac{7}{8}$	100	193 / 17 / 7
831		20
		3877
		12
		46531
		8
		372248
		100
		37224800

741

741
66935
3980115 { 8331 { 373|2
37224800 { 44795 {
8311111 12222
83333 111 186 — 12 — $11\frac{355}{831}$
888

Maand.	L.	Maand.
12	$7\frac{3}{4}$	9
4		3
4	31	31
16		93

1
93 { $5\frac{13}{16}$ L.
16

L.	L.	L. ß. ₰.
$105\frac{13}{16}$	100	193 / 17 / 7
		20
643		3877
105		12
1693		7761
		3877
		46531
		16
		279186
		46531
		744496
		100
		74449600

1
1286
165631
6720998 { 775(6 { 366|4
74449600 { 43974 {
16933333 12222
169999 111 183
1666
11

L.

	L.		ß.		₰.
	183	———	4	———	$6\frac{1618}{1693}$
	186	———	12	———	$11\frac{155}{831}$
Facit	369	———	17	———	$6\frac{200090}{1406883}$ Betaling.

L.		ß.		₰.
387	———	15	———	2
369	———	17	———	$7\frac{200090}{1406883}$
17	———	17	———	$6\frac{1206793}{1406883}$ Verlies des Verkoopers aan sijn Capitaal; of bedragh van 't Rabat.

23. Eenen heeft gekocht 450 ℔ Suyker / ter Somme van 151 Guld. $17\frac{1}{2}$ stuyv. Wil op 't ℔ winnen $\frac{3}{4}$ stuyv. Vrage / hoe dier hy 't ℔ moet verkoopen? Facit $7\frac{1}{2}$ stuyv.

℔.		Gl. st.		℔.
450	———	151 / $17\frac{1}{2}$	———	1
		16 / $17\frac{1}{2}$		
		168 / 15		
		20		
		3375		

22
~~3375~~ } $7\frac{1}{2}$ st.
~~450~~

℔.
450
$\frac{3}{4}$
225
$112\frac{1}{2}$
33 | $7\frac{1}{2}$
16 : $17\frac{1}{2}$

24. A heeft gekocht 450 ℔ Suyker. Hy verkoopt deselve weer voor 168 Guld. 15 stuyv.; en heeft gewonnen $\frac{3}{4}$ stuyv. op 't ℔. Vrage / hoe dier hy 't ℔ heeft in-gekocht? Facit tot $6\frac{3}{4}$ stuyv.

℔.		Gl. st.		℔.
450	———	168 / 15	———	1
		20		
		3375		

22
~~3375~~ } $7\frac{1}{2}$
~~450~~ $\frac{3}{4}$

$6\frac{3}{4}$ stuyver in-gekocht.

25. A heeft gekocht 450 ℔ Suyker. Hy verkoopt het ℔ weer tot $7\frac{1}{2}$ ſtuyv. / en heeft op yeder ℔ gewonnen $\frac{3}{4}$ ſtuyv. Vrage/ hoe veel hy voor de party van 450 ℔ heeft betaaldt? Facit 151 Guld. $17\frac{1}{2}$ ſtuyv.

Stuyv.

$7\frac{1}{2}$
$\frac{3}{4}$

1	$6\frac{1}{4}$	450
4		225
2	27	27
		1575
11 { 303 | 7		450
6075 {		
2222	151 — $12\frac{1}{2}$ ſt.	6075

---

26. A heeft een party Suyker gekocht/ 't ℔ tot $6\frac{1}{4}$ ſtuyv. Verkoopt de geheele party weer/ met $\frac{3}{4}$ ſtuyv. winſt op 't ℔/ en bekoomt 168 Guld. 15 ſtuyv. Vrage / hoe veel ℔ de party Suyker beloopen heeft? Facit 450 ℔.

Stuyv.

$6\frac{1}{4}$
$\frac{3}{4}$

	℔.	
$7\frac{1}{2}$	1	168 / 15
		20
15		3375
6750 { 450 ℔.		2
155		
1		6750

---

27. A heeft gekocht 1270 Ellen Lijnwaad / d' El tot 15 ſtuyv. / op 8 Maanden dagh. De Verkooper ſchielijk geldt van doen hebbende / preſenteert de Kooper op dien ſelven dagh / indien hy gereed wil betalen / dat hy hem wil laten

laten rabatteeren tegens 8 ten 100 in 't Jaar. Wijl nu A 't gekochte Lijnwaad terstondt aan een ander han over doen voor $14\frac{1}{2}$ stuyver d' El gereed / soo accepteert hy de Conditie. Vrage / hoe veel hy gewonnen heeft? Facit. $16\frac{151}{176}$ Guld.

El.	Stuyv.	Ellen.
1	15	1270
		15
		6350
		1270
		19050
		952 — 10

Maanden.	Guld.	
12	8	8
3		2
		8
	1 / 16 / 3 } $5\frac{1}{3}$ Guld.	16

Guld.	Guld.	
$105\frac{1}{3}$	100	$952\frac{1}{2}$
	25	
316		1905
2		3
79		5715
158		25
	643 / 142875 / 15888 / 155 / 1 } $904\frac{43}{118}$ Gl.	28575
		11430
		142875

El.

El.	Stuyv.	Ellen.
1	$14\frac{1}{2}$	X270
2		635
	29	29

Guld.	
920	$\frac{5}{4}$
904	$\frac{43}{158}$
$16\frac{171}{316}$ Winst.	

	5715
	1270
	1841|5
	920 — 15

28. Een Boek-verkoper koopt 480 Riemen Papier/ de Riem tot 4 Guld. / te betalen in drie termijnen; 't eerste derde-deel na 4 / 't ander derde-deel na 8; 't derde derde-deel na 12 Maenden. De Verkooper presenteert hem / indien hy gereed wil betalen / te laten rabbatteeren tegens 6 ten 100 in 't Jaer / of anders in 't Groos afslagh van 72 Gl. Vraage / welcke conditie den Kooper profytlijckst is / aen te nemen.

Riem.	Guld.	Riem.
1	4	480
		4
		1920

X
X920 } 640 Gl. yder derde-deel.
ZZ

Maand.	Guld.	Maand.
X2	6	4
Z	2 Guld.	
X0Z	100	640
51		320
		100
		32000

ZZ
X483
ZZ000 } $627\frac{23}{51}$
5XXX
55

Maand. Guld. Maand.

12 — 6 — 8

2 4 Guld.

Guld. Guld. Guld.

104 — 100 — 640

13 80

100

8000

275
8000 } 615 5/11
1333
11

Maand. Guld. Maand.

12 — 6 — 12

6 Guld.

Guld. Guld. Guld.

106 — 100 — 640

53 320

100

241
2000 } 603 41/53
333
53

32000

35139

627 23/71	15847
615 5/13	13515
603 41/53	27183
1846 2140/1371	56545

't Geheele Capitael — — 1920

Betaalt voor Rabat — — 1846 2140/1371

't Rabat beloopt — — 73 1373/1371

D' aen-gebodene Afslagh — 72

Derhalven sou de kooper / by 't aennemen van de Conditie des Afslaghs in 't Groos / verliesen 1 1373/1371 Guld. 1 1373/1371

29. A koopt 1800 ℔. fijne Suyker / 't ℔. tot 16 stuyv. Schielijk ontstaat afslagh in dese Waar / derhalven verkoopt hy terstond deselve met 15 ten 100 verlies; te betalen 600 gl. in 6 Maanden / de rest in 8 Maanden. Vrage / voor hoe veel hy 't ℔. heeft verkocht? Facit voor $14\frac{17}{30}$ stuyv.

1800 ℔.
16 stuyv.
10800
18
2880|0
1440 guld.
600 1. paey.
840 2. paey.

Guld. Maen.
600 — 6
840 — 8
1440
18
6

3600
6720
10320
129
43 } $7\frac{1}{6}$
6

Maand. Guld.
12 — 15 — $7\frac{1}{6}$
6 5
4
24

43
5
215

23
215 } $8\frac{23}{24}$
24

100
$8\frac{23}{24}$
$91\frac{1}{24}$
365
182
2185
437

Stuyv.
100 — 16
20 2
24
3
10
30

11
437 } $14\frac{17}{30}$ stuyv.
330

30. Een stuk Laaken van 95 ellen werd in-gekocht voor 510 guld. $12\frac{1}{2}$ stuyv. Hoe veel moet men d' El verkoopen op 4 Maenden dagh / om te winnen tegens 16 ten 100 in 't Jaar?

Ellen.	Gl. St.	El.
95 ———	510 / $12\frac{1}{2}$ ———	1
2	20	
19		
38	10212$\frac{1}{2}$	219 / 4085 / 3888 } 10 | $7\frac{1}{2}$
	204255	33 5 — $7\frac{1}{2}$
	4085	

Maand.	Gl. winst.	Maand.
12 ———	16 ———	4
3		
	$5\frac{1}{3}$ Guld. winst.	

1000 ———	$105\frac{1}{3}$ ———	5/$7\frac{1}{2}$
6		20
26	3160	
5	79	$107\frac{1}{2}$
30		215
20 tot stuyv.		43
		79
600	3397 / 6000 } $5\frac{3397}{6000}$	387
		301
		3397

Facit $5\frac{3397}{6000}$ guld. / of 5 guld. 13 stuyv. $3\frac{11}{17}$ pen.

Reke-

Rekeningh van Wissel.

WIssel, is Geldt geven of nemen in een seeckere Stadt, om de waerde daer van t'ontfangen of te betalen in een andere Stadt.

Door *Pary* werd verstaen de Wissel-munten te vergelijcken van d'een en d'andere Plaets; waer door gevonden werd 't voordeel of de schade, die op de getrockene of de geremitteerde Partyen werd gedaan.

Geldt geven op *Pary* beteeckend ook, wanneer men in eene Stadt ontfanght even soo veel Geldts, als men in een andere op Wissel heeft gegeven; waer by verlies van tijdt gaat.

De Practijk der Wissel-rekeningh bestaat daar in, dat men nauw wete de waarde van 't eene Geldt tegens 't andere, en daar op de vergelijking make. By exempel: *Een Nederlandsche Daalder doet by ons* 30 *stuyver; te Frankfurt* 48 *Creutzers. Tot hoe veel koomt dan de Pary, of vergelijkingh, om juyst te hebben geldt om geldt; sonder winst of verlies.*

Hier by staat aan te merken, dat de Florijn te Frankfurt geld 60 Creutzers in loopend geldt: Maar in Wissel altijd 65.

Creutz.		Stuyv.		Creutz.
48	——	30	——	65
4		2 tot 8.		5
		60 8.		1
		5		325 } 81¼ 8.
				44

Dus koomt de *Pary* tot 81¼ 8. Indien nu een Koopman in Holland Geldt neemt in Wissel op Frankfurt tot 81 8, soo doet hy schade, wijl de vergelijkingh is tot 81¼ 8. Neemt hy 't in Wissel op 82 8, soo doet hy voordeel. De volgende Exempelen met hare Werkingen sullen een volkomen onderwijs van de Wissel-rekeningh geven.

1. **Een Koopman betaalt te** Frankfurt 1531 **Florijnen 50 Creutzers / in Wissel op** Amsterdam. **Vraage / hoe veel**

℔ Vlaams hy daer voor t'Amsterdam sal ontfangen / als de Wissel gaat tot 85 ß voor de Florijn tot 65 Creutzers : Facit 500 ℔ 15 ß 10 ß.

Vermids hy te Frankfurt betaeld, soo geschied sulks in loopenden Gelde, of courant Geldt, tot 60 Creutzers de Florijn, welke in Wissel gaat tot 65 Creutzers.

Creutz.	ß.	Flor. Creutz.
65	85	1531/50
13	17	60
		91910
		17
		643370
		91910
	1	1562470

2 XX 7
X562470 { X20X90 { 1001|5
XXXXXX { XXXXXX { ——
XXXXX XXXX 500 — 15 — 10

2. Een Koopman wil op Londen remitteren 650 ℔ 13 ß 4 ß. Van hoe veel ℔ Sterlinghs moet de Wissel-brief zijn / als de Wissel gaat tot 33 ß 8 ß : Facit 386 ℔ 10 ß $8\frac{54}{101}$ ß.

ß. ß.	℔ Sterl.	℔. ß. ß.
33/8	1	650/13/4
12		20
74		13013
33		12
404	65	26030
101	8764 { 386 : 10 : $8\frac{54}{101}$	13013
	X9040 {	XX6X80
	X0XXX	39040
	X00	
	X	

3. Een

3. Een Koopman te Frankfurt wisselt op Amsterdam 1086 Florijnen. Vrage / hoe veel ℒ hy sal ontfangen / als de Wissel gaat tot $81\frac{3}{4}$ ß? Facit 369 ℒ 18 ß $14\frac{1}{2}$ ß.

Hier wisselt een Koopman te Frankfurt op Amsterdam: Derhalven moeten de Creutzers niet tot 60 (gelijk in Courant) maer tot 65 op de Florijn gereeckend werden.

~~65~~	$81\frac{3}{4}$	~~1086~~
~~4~~		~~65~~ tot Cr.
2	327	543
		327
~~1~~		3801
~~4194~~		1086
~~88780~~	739|8	1629
~~12222~~		
~~111~~	369 — 18 — $4\frac{1}{2}$	~~177561~~
		~~2~~
		$88780\frac{1}{2}$

4. A te Middelburgh accepteert een Wissel-brief van Londen tot 450 ℒ Sterlinghs. Hoe veel ℒ Vlaams sal hy voor deselve betalen / de Wissel gaende tot $33\frac{1}{2}$ ß? Facit 753 ℒ 15 ß.

ℒ.	ß.	ℒ.
1	$33\frac{1}{2}$	45~~0~~
20 tot ℒ.		67
	67	
2~~0~~		315
2	~~2~~ 3	270
	~~3015~~	
4	~~444~~	3015

$753\frac{3}{4}$ ℒ.

5. B t' Antwerpen wil remitteeren op Venetien 576 ℒ Vlaams. Hoe veel Ducaten sal hy daar ontfangen / als de Wissel gaat tot $126\frac{2}{3}$ ß? Facit $1091\frac{7}{19}$ Ducaten.

ß.		£.		£.
$126\frac{2}{3}$	———	1	———	576
				20
~~380~~				
19				11520
				12
				23040
				11520
~~1 27~~				~~138240~~
~~20736~~	$1091\frac{7}{19}$			6912
~~19999~~				3
~~111~~				
				20736

6. C. t' Antwerpen ontfanght een Wissel-brief uyt Venetien van 2345 Ducaten 13 ß 4 ß / tot $125\frac{1}{2}$ ß. Hoe veel sal hy moeten uyt-keeren tot voldoeningh van dese party? Facit 1226 £ 11 ß $9\frac{1}{6}$ ß.

1	———	$125\frac{1}{2}$	———	2345 / 13 / 4
~~20~~ tot ß.				20
~~12~~ tot ß.		251		
3				46913
2				12
6				~~562960~~
				~~14074~~
				7037
				251
				7037
				35185
				14074
				1766287

D'Autheur verdeeld de Ducaat hier in 20 ß; de ß tot 12 ß.

~~5224~~

5224 1 { 56 29 { 2453 | 1
1766287 { 294381 {
666666 { 122222
1111 1226 — 11 — 9 1/6

7. D. t'Amsterdam geeft 377 ℒ 10 ß in Wissel op Dantzik. Hoe veel Florijnen 't stuk van 30 Grossen sal hy daar ontfangen / als de Wissel is tot 193 1/3 Grossen voor 1 ℒ Vlaams? Facit 2432 Florijnen 23 1/3 Grossen.

ℒ.

1 ——— 193 1/3 ——— 377 / 10
20
3 580
290 7550
290
67950
1510
218950

221 1 { 1 2 {
218950 { 72983 { 2432 — 23 1/3
333333 { 333330

8. E. te Brussel heeft van noden 2252 Florijnen en 15 Creutzers te Neurenbergh. Hoe veel sal hy betalen voor dese Som / de Wissel gaande tot 78 ß? Fac. 675 ℒ 13 ß 6 ₰.

Flor. Cr.
2252 / 15
60
135135

Flor.
58
135135 { 2079
66666 { 78 ß.
666
16632
14553
162162 ₰.

46 46 {
162162 { 1351 | 3
122222 {
1111 675 — 13 — 6

9. F te Brussel wil remitteeren 675 ℒ 13 ß 6 ₰ op Aughsburgh. Van hoe veel sullen sijne Brieven zijn / en wat sal hy daer ontfangen / als de Wissel gaat tot 78 ₰ voor 65 Creutzers? Facit van 2079 Florijnen / peder tot 65; of van 2252 Florijnen en 15 Creutzers / peder tot 60 Creutzers.

₰.	Creutz.	ℒ. ß. ₰.
78	65	675 / 13 / 6
		20
		13513
		12
670		
162162	2079 Flor.	27032
78888		13513
777		162162

Creutz.	Creutz.	Florijn.
60	65	2078
12	13	693
4		13
		2079
		693
12 1		
8009	2252¼	9009
4444	of 15 Creutz.	

10. G t' Antwerpen moet betalen te Middelburgh by slot van Rekeningh 250 ℒ 19 ß 9 ₰. H trekt de partye tot 3½ ₰ ten 100 profijt voor G. Vrage / van hoe veel is geweest de Wissel-brief / die H hem gesonden had / tot voldoeningh der gemelde Som? Facit 242 ℒ 10 ß.

			£. ß. ₰.
$103\frac{1}{2}$	100		250/19/9
			20
207			
23			5019
			12
184			
1338600	58200		10047
2333			5019
22			
			60237
106			2
58200	485|0		6693
1222			
11	242 — 10		13386
			100
			1338600

11. H in Spaanje heeft 1368 Ducaten / tot 375 Marabedis. Hy remitteert deselve aen I t' Antwerpen, en betaald 380 Marabedis voor den Ducaet van 9 ß 6 ₰. Vrage / van hoe veel Ducaten heeft sijnen Wissel-brief geweest; en hoe veel sal I t' Antwerpen ontfangen? Facit / de Wissel-brief van 1350 Ducaten. En I sal ontfangen 641 £ 5 ß.

Mar.	Duc.	Mar.
380	1368	375
76	342	75
19		342
		150
96		300
25650	1350 Duc.	225
1999		
11		25650

Duc.

Duc.	ß. ß.	Duc.
1	9/6	1350
	12	114
	114	5400
		1350
		1350
		153900

ZßZß
ZßZßßß } 1282|5
ZZZZZZ
ZZZZ 641—5

12. I. in Frankfurt moet betalen aan K. in Hongaryen 345 Hongarische Goudgl. K. send aan I. een Assignatie/ om dit geldt aan den Boenger te geben in Rhijnsche Goudgl. Hoe veel der selve sal hy moeten tellen tot voldoeningh der Assignatie/ als 140½ Rhijnsche Goudgl. gaan voor 100 Hongarische? Facit 484$\frac{20}{40}$ Rhijnsche Goudgl.

Hong.	Rhijns.	Hong.
Zßßß

Andere PROEF.

Hong.	Rhijns.	
345	$484\frac{29}{40}$	100
40		5
2	19389	
115	6463	
23	281	
	$140\frac{1}{2}$ Facit.	

Derde PROEF.

$140\frac{1}{2}$	100	$484\frac{29}{40}$
	5	
281		19389
40		2
20	14	5
	1260	
	96945 } 345 Fac.	96945
	28111	
	288	
	2	

13. Als de Philips-Daelder t' Antwerpen waardigh is 8 ß 4 ₰ / en te Londen 5 ß. Hoe veel koomt dan de Pary van een £ Sterlinghs? Facit 33 ß 4 ₰.

5	8/4	20
	12	4
	100	
	44	
	400 } 33 — 4 Fac.	
	122	
	1	

14. A. te Londen wil remitteeren 150 £ Sterlinghs op Antwerpen. De Makelaar seght hem / dat de Daalder van 5 ß 4 ₰ Sterl. t'Antwerpen waardigh is 9 ß 1 ₰; en dat

dat de Wissel gaet tot 33 ß 6 §. Vrage / hoe hy sijn Geldt tot sijn meeste voordeel sal remitteeren? Antw. voor de Parij. Want dus sal hy t'Antwerpen ontfangen 34 ß $0\frac{3}{4}$ § voor een £ Sterlings: Dien-volgens koomt $1\frac{9}{134}$ ten 100 profijt.

ß. §.	ß. §.	ß.
5/4	9/1	20
12	12	5
64	109	61
16	5	545 } 34 — $0\frac{3}{4}$ §.
12 tot ß.	545	166 }
		1

ß. §.
34 / $0\frac{3}{4}$
33 / 6

33/6	$6\frac{3}{4}$	100
12	27	25
72	9	9
33		225
402	91	
4	225 } $1\frac{91}{134}$ ten 100.	
134	134	

15. B te Venetien remitteert aan C te Frankfurt, voor Rekeningh van A t'Antwerpen 1464 Ducaten 1 ß; tot 131 Florijnen a 60 Creutzers voor 100 Ducaten courant. Vrage / hoe veel Florijnen C sal ontfangen: En van hoe veel sal A, B Crediteur maken / als de Ducaet t'Antwerpen doet 100 §? Facit / C sal ontfangen 1917 Florijnen $53\frac{27}{80}$ Creutzers: En A sal B Crediteur maken van 610 £ 0 ß $4\frac{1}{2}$ §.

De Ducaat te Venetien doet 24 Venetiaansche ß.

Ducat.

Ducat.	Flor.	Duc. ß.
100	131	1464/1
24		24
2400		5857
		2928
		35137
		131
		35137
		105411
		35137
		4602947

12
22481
4602947 } 1917 — 53 27/40 Creutz.
2444400
222

1	1000	1464/1
24	25	24
6		35137
		25
		175685
		70274
		878425

232 1 { 22
878425 { 146404 } 1220|0
666666 { 122222

XXXX 610 : 0 : 4 1/6

16. Soo de Ducaat in Spaanje doet 375 Marabedis / en t' Antwerpen 10 ß 9 2/3 ß / tot hoe veel koomt de Parp van 9 ß 4 ß van Spaanje op Antwerpen? Facit 325 Marabedis.

10/

ß. ₰.	Mar.	ß. ₰.
10 / $9\frac{3}{13}$	375	9 4
12	75	12
29	25	112
10		13
$129\frac{3}{13}$		25
390		65
129		26
1680		Facit 325 Mar.
336		
112		

17. A. te Middelburg trekt op B. t'Amsterdam 500 Ponden Vlaams op uso / met 1 ten 100 verlies. Op den Verschijn-dagh ordonneert hy hem / deselve parthy weer te trekken op C. t' Antwerpen op sigh. De Wissel gaat op 3 ten 100 avance voor hem die trekt. Vrage / als B. $\frac{1}{5}$ ten 100 rekend voor Provisie / en $\frac{1}{10}$ ten 100 van Makelary / hoe veel hy sijnen Brief op Antwerpen maken sal: En hoe veel A. gewonnen of verloren heeft op dese Wissel / als de provisie is geremitteert geweest van Middelburgh op Antwerpen tegens $2\frac{1}{2}$ ten 100 verlies? Facit B. sal sijne Wissel-brieven op Antwerpen maken van 492 £ 8 ß $3\frac{83}{103}$ ₰. En A. verliest 4 £ 14 ß $6\frac{31}{103}$ ₰.

$\frac{1}{3}$ Provisie.
$\frac{1}{10}$ Makel.

$\frac{13}{30}$

£.		£.
100	$\frac{13}{30}$	500
30		5
6	13	
	6	

$\left\{ 2\frac{1}{6} \text{ £.} \right.$

100 ——— 101 ——— $502\frac{1}{6}$

6 — 3013

600 — 101

1 — 3013

~~304313~~ { $507\frac{113}{600}$ ℒ. — 30130

~~66600~~ — 304313

103 ——— ~~100~~ ——— $507\frac{113}{600}$

~~600~~ — 304313

6

618 — 2

~~145~~

~~57197~~

~~304313~~ { $492\frac{257}{618}$ ℒ; of 8 ß $3\frac{83}{103}$ ₰ de Wissel-brief.

~~61888~~

~~611~~

~~6~~

~~100~~ ——— $102\frac{1}{2}$ ——— $492\frac{257}{618}$

618 — ~~205~~ — 304313

2 — 41 — 41

20 — 304313

40 — 1217252

24720 — 12476833

~~11795~~

~~12476833~~ { $504\frac{17953}{24720}$

~~2472000~~ — 500

~~24722~~

~~247~~ — $4\frac{17953}{24720}$ ℒ; of 14 ß $6\frac{31}{103}$ ₰ verlies voor A.

---

18. Als de Ducaat in Spaanje doet 375 Maravedis/ en t' Antwerpen $9\frac{2}{3}$ ß / en dat de Wissel is tot 325 Maravedis

rabedis voor de Ducaat / van $8\frac{1}{4}$ ß : Welke Conditie sal best zijn / om sijn Geldt te remitteeren van Spaanje op Antwerpen, de Wissel / of de Parij ? Antw. de Wissel / tot $4\frac{167}{377}$ ten 100.

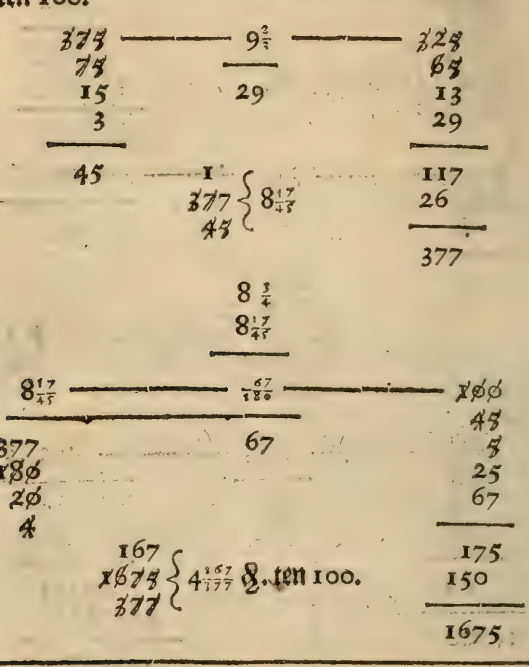

19. Een Koopman te Dantzik wil sijn Geldt remitteeren op Antwerpen. Maar vermids hy weet / dat de Daalder van 33 Poolsche Groschen t' Antwerpen geld $5\frac{1}{3}$ ß / en dat de Wissel gaat tot 130 Poolsche Groschen voor een £ Vlaams / soo remitteerd hy sijn Geldt door de Parij. Werd nu gevraaght / hoe veel meer voordeel hy hier van getrokken heeft / als door Wissel sou geschied zijn ? Facit $5\frac{11}{13}$ ten 100.

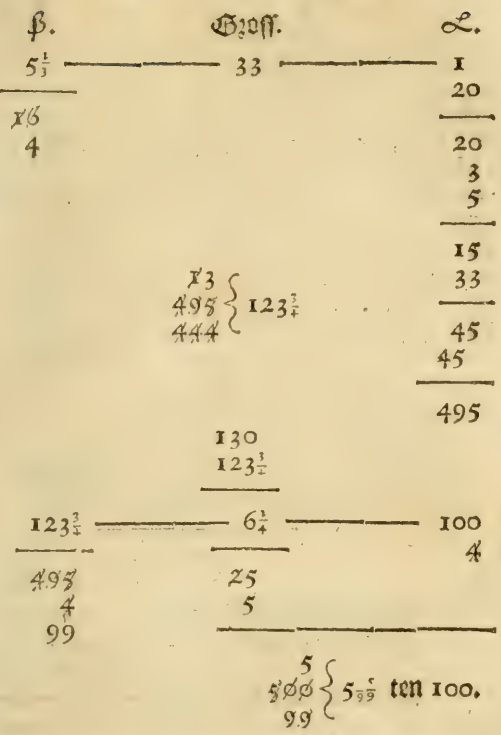

20. C. te Middelburgh moet t' Antwerpen betalen 3000 ℒ; en magh de party remitteeren tot 3 ten 100 verlies. Hy heeft Pistoletten tot 24 ß 2 ß; doch die t' Antwerpen niet hooger gaan als 23 ß 4 ß. Vraage / of hem profijtelijker is / Pistoletten te senden / of sijn geldt op Wissel te remitteeren. Antw. 't Is hem voorderlijker op Wissel; want op de Pistoletten sou hy 17 ℒ 2 ß 10 1/2 ß meer verliesen / als op de Wissel.

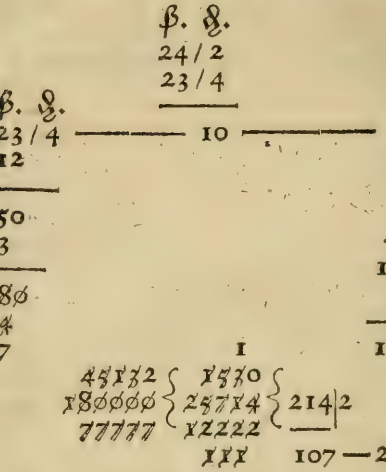

	ℒ.	ß.	ß.
Verlies op Pistoletten —	107	— 2	— 10 2/7
Verlies op Wissel — —	90	— 0	— 0
Meer verlies op de Pist. —	17	— 2	— 10 2/7

---

21. B. te Middelburgh treckt op C. te Frankfurt den 1. December 1000 Florijnen tot 80 ß / te betalen op aanstaande Paasch-Mis. Ordonneert hem / de party weer te trekken op D. t' Antwerpen, als de retouren werden gedaan / te betalen op den laatsten Junij / 't welk geschied tot 83 ß. Nu / B. remitteert de Provisie op Antwerpen den laatsten May / a uso met 1½ ten 100 schade. Vrage / hoe veel ten 100 in 't Jaar hy verlies heeft geleden op dese Wissel? Facit 10 5/7 ß.

100

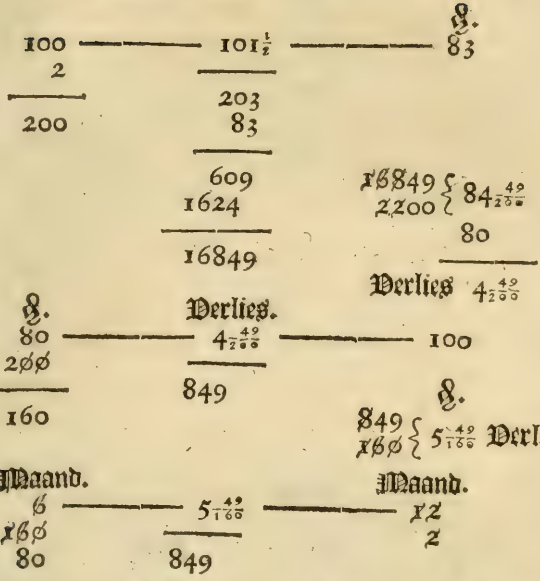

Eenige Autheuren, dese selve Questie voor-stellende, hebben maar 10 ℔, doch qualijk.

---

22. A. t' Antwerpen neemt Geldt in Wissel op Frankfurt tot 80 ℔. Tot hoe veel sal 't sijnen Man weer nemen op hem voor 2 Maanden/ als de Wissel hem kost 22½ ℔ ten 100 in 't Jaar? Facit/ tot 83 ℔.

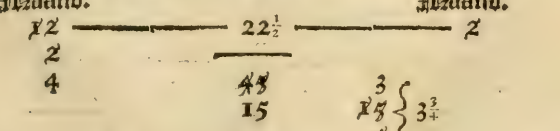

~~100~~ ——— $103\frac{3}{4}$ ——— ~~80~~
~~4~~ ——— ~~2~~
~~2~~ ~~415~~
Facit 83 ℔.

---

23. Hoe veel ℒ Vlaams sal een Koopman te Londen t' Amsterdam konnen ontfangen voor 1446 ℒ Sterl. 10 ß/ als de Wissel gaat tot $35\frac{1}{2}$ ß. Facit 2567 ℒ Vl. $10\frac{3}{4}$ ß.

ℒ St. ß.

~~20~~ ——— $35\frac{1}{2}$ ——— 1446 / 10
2 ——— 20
——— 71 ———
4 ——— 28930
71
———
28930
202510
———
~~12~~
~~205403~~ { 5135 | $0\frac{3}{4}$ ——— 205403~~0~~
~~44444~~ { ———
2567 — $10\frac{3}{4}$ Facit.

---

24. B. te Middelburgh neemt Geldt in Wissel op Frankfurt. Sijnen Man neemt het weer op hem / op 't ordinair retour / tot 83 ℔ / te betalen in 2 Maanden. (Tot hoe veel is de Wissel op Frankfurt geweest / als 't geldt hem gekost heeft $22\frac{1}{2}$ ten 100 in 't Jaar? Facit tot 80 ℔.

Maand. Maand.

12 ——— $22\frac{1}{2}$ ——— ~~2~~
~~6~~ ———
2 ~~45~~ 3
2 15 ~~15~~ { $3\frac{3}{4}$
——— ~~4~~
4

$103\frac{3}{4}$ ——— ~~100~~ ——— ~~83~~
——— 20 4
~~415~~
~~83~~ Facit 80 ℔.

25. B.

25. B. te Middelburgh neemt Geldt in Wissel op C. te Frankfurt tot 80 ℔. Voor wat tijdt sal C. weer op-nemen op B. tot 83 ℔ / als de Wissel hem koomt tot $22\frac{1}{2}$ ten 100 in 't Jaer? Facit / voor 2 Maanden.

83
80

8~~0~~ ——— 3 ——— 1~~00~~
4 5

3
1~~5~~ } $3\frac{3}{4}$
4

Maand.

$22\frac{1}{2}$ ——— 1~~2~~ ——— $3\frac{3}{4}$
6
4~~5~~ 2 1~~5~~
4 2
2
3

Fac. 2 Maand.

26. A. t' Antwerpen neemt Geldt in Wissel op Lions tot 80 ℔. Geeft 't selve geldt op Interes voor 3 Maanden/ tegen 6 ten 100 in 't Jaar; en op den Verschijn-dagh trekt de Factoor te Lions de party op Antwerpen tot 81 ℔ / waar van de betalingh moet geschieden juyst op sulk een tijdt / als men hem assigneert 't geldt t' ontfangen van de gene die 't op Interes heeft genomen. Vrage / hoe veel ten 100 's Jaars hy gewonnen of verloren heeft / boven 't geen 't geldt hem koomt te kosten? Facit 1 winst.

℔. Winst. ℔.
8~~0~~ ——— 1 ——— 10~~0~~

$1\frac{1}{4}$ Winst.

Maand. Winst.
3 ——— $1\frac{1}{4}$ ——— 1~~2~~
4 3 6
5 5

5 Winst. Winst 1 Fac.

27. D. t' Antwerpen geeft Geldt op Spaanje, tot $9\frac{2}{3}$ ß voor den Ducaat van 10 ß. Het retour koomt tot 360 Marabedis. Vrage / hoe veel hy ten 100 in 't Jaar gewonnen heeft / als hy verliest 3 Maanden tyds? De Ducaat gerekend op 375 Marabedis. Facit $31\frac{1}{29}$.

ß.	Mar.	ß.
10	360	$9\frac{2}{3}$
3	12	
	29	29
	108	
	24	
	348 Mar.	

Mar.	
375	
348	
27	

Mar.	Mar.	
348	27	100
87	9	25
29	25	
	225	

2	
223	$7\frac{22}{29}$
29	

Maand.	Maand.
3	12
29	4
225	
4	
900	31
	900
	299
	2

$31\frac{1}{29}$ ten 100.

---

28. Een Koopman t' Antwerpen wisselt op Spaanje tot 116 ℔ voor Ducaten van 120 ℔. Tot hoe veel sal het retour komen binnen 3 Maanden / om te winnen $31\frac{1}{29}$ ten 100 in 't Jaar? Facit tot 360 Marabedis; 375 der selve op een Ducaat.

M. M.

~~12~~ ——— $31\frac{1}{29}$ ——— ~~3~~

29

~~4~~

280

62

2

~~900~~ ~~225~~ $\left\{ 7\frac{22}{29} \right.$

225 ~~29~~

$107\frac{22}{29}$ ——— ~~100~~ ——— ~~375~~

4 29

965 ~~75~~

216 ~~15~~

3

~~3125~~

~~625~~ 87

~~125~~ 4

~~25~~

348 Mar.

~~116~~ ——— ~~348~~ ——— 120

~~29~~ ~~87~~

3

Facit 360. Mar.

---

29. Een Koopman t'Antwerpen wil wisselen op Spaanje. Is versekert / dat het retour sal geschieden tot 360 Maravedis. Vrage / tot hoe veel hy sal wisselen op Spaanje, om te winnen $31\frac{1}{29}$ ten 100 's Jaars / verliesende 3 Maanden? Facit 116 ℔ voor den Ducaat van 120 ℔.

~~12~~ ——— $31\frac{1}{29}$ ——— 3

$7\frac{22}{29}$

't Werk hier van is in 't voorgaande Exempel.

$107\frac{22}{29}$ ——— 100 ——— 375

348

't Werk is ook in de voorige op-gaaf.

~~360~~ ——— ~~348~~ ——— ~~120~~

~~3~~ 116 Facit.

30. A.

30. A. t' Antwerpen neemt Geldt in Wissel op Venetien, tot 84 §. Hy geeft het op Interes voor 4 Maanden tegens 10 ten 100 in 't Jaar / en wanneer de betalingh te Venetien moet geschieden / treckt de Factoor de party op Antwerpen tot 85 §. Nu / de Wissel-brieven zijn van sulck een Datum / datse sullen betaalt werden van 't geldt op Interes gegeven. Vraage / hoe veel ten 100 in 't Jaar A. op dese Wissel gewonnen of verloren heeft? Facit gewonnen $6\frac{1}{7}$.

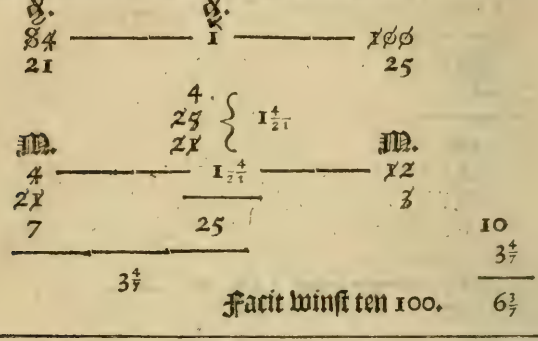

31. C. t' Antwerpen geeft Geldt op Frankfurt tot 80 §. Synen Factoor remitteert 't selve van daar op Lions tot $93\frac{1}{2}$ Creutzers / om daar t' ontfangen $46\frac{2}{3}$ ß Tournois voor een Kroon van 45 ß Tournois. Hoe veel koomt de Wissel van Antwerpen op Lions? Fac. $110\frac{88}{91}$ §.

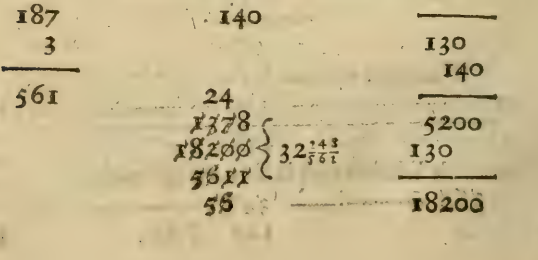

ß.		℔.		ß.
$32\frac{248}{561}$	———	80	———	45
		2		561
40				9
196				
162				5049
				2
18200				
455		98		10098
91		10098	$\{ 110\frac{88}{91}$ Fac.	
		9111		
		99		

32. D. t' Antwerpen wil remitteeren op Frankfurt, en van daar op Lions. Hem is bekend / dat men te Frankfurt geeft $93\frac{1}{2}$ Creutzers / om te Lions t' ontfangen $46\frac{2}{3}$ ß Tournois / voor een Kroon van 45 ß Tournois. En dat de Wissel van Antwerpen op Lions gaat tot $110\frac{88}{91}$ ℔. Vrage/ tot hoe veel hy sijn geldt op Frankfurt geven sal? Facit tot 80 ℔.

Creutz.		ß.		Creutz.
$93\frac{1}{2}$	———	$46\frac{2}{3}$	———	65
		240		

't Werk als in de voorgaande Questie, sal komen $32\frac{248}{561}$

45	———	$110\frac{88}{91}$	———	$32\frac{248}{561}$
91				
561		10098		18200
5		1122		200
187		347		40
		2		2
			Facit	80

33. H. t' Antwerpen geeft 250 £ op Dantzik, tot 133 Poolsche Grossen voor een £ Vlaams. Sijnen Factoor remit-

remitteert dit geldt van daar op Hamburgh, om aldaar te ontfangen 102 Daalders voor 100 Daalders. En van Hamburgh werd het geldt geremitteert op Antwerpen tot 30 ß Lubeks voor 31 stuyv. Vrage / hoe veel H. wind of verliest op dese Wissel? Facit 15 £ 9 ß 11 $\frac{1}{11}$ ₰.

Staat te weten, dat een Daalder van Hamburgh geld 30 ß Lubeks; en een Daalder van Dantzik doet 33 Poolse Grossen.

£.	Gross.	£.
1	133	250

250
6650
266
33250 Grossen.

Gross.	Daald.	Gross.
33	1	33250

19
~~33250~~ } 1007 $\frac{19}{33}$
~~33333~~
~~333~~

Daald.	Daald.	Daald.
~~100~~	~~102~~	1007 $\frac{19}{33}$
~~33~~	~~51~~	
~~20~~	17	3040
11		3021
		~~33250~~
		665
		17
		4655
		665
		11305

88
~~11305~~ } 1027 $\frac{8}{11}$ Daald. van Hamburgh.
~~11111~~
~~111~~

Daald.

Daald. Stuyv.

1 ——— 31 ——— $1027\frac{8}{11}$

1035
1027

11305
31

11305
33915

350455

1
2960(6
350455 } $31859\frac{6}{11}$ stuyv.
111111
1111

5
31859 } 530|9 ß.
6666

265 — 9 — $11\frac{1}{11}$
250

15 — 9 — $11\frac{1}{11}$ Winst.

NOTA, Dat d' overschietende $5\frac{6}{11}$ Stuyver maken $11\frac{1}{11}$ ß.

Rekeningh van Compagnie, of Geselschap.

REkeningh van Compagnie is, wanneer twee, drie, vier of meer Kooplieden een Verdragh maken, om yeder een deel Geldt in te leggen, elk na sijne gelegentheyd, en t'samen daar meê een Handel te drijven; dan de winst te deylen na even-gelijkmatigheyd van yeders Inlegh, of na deselve proportie de schade te dragen.

1. Drie Kooplieden maken t' saam een Compagnie/om Handel te drijven. A. leght in 240 £ / B. 180 £ / C. 168 £. Met desen Inlegh winnense gesamentlijk 98 £. Vrage / hoe veel elk van de Winst behoord / na even-gelijkheyd sijner Inleggingh?

A. 240

	ℒ.
A.	240
B.	180
C.	168

A. B. C. 588 — ℒ Winſt. 98 — ℒ A. 240

84 14 Fac. 40 A.

12 2

6

ℒ. ℒ. ℒ B.

588 — 98 — 180

84 14 Fac. 30 B.

12 2

6

ℒ. ℒ. ℒ C.

588 — 98 — 168

84 14 Fac. 28 C.

12 2

6

Facit

A.	40	ℒ.
B.	30	ℒ.
C.	28	ℒ.
	98	ℒ. Proef.

---

2. Drie Kooplieden hebben t'ſamen in-geleght 588 ℒ; en daar mee gewonnen 98 ℒ. Van deſe winſt neemd A. 40. B. 30. C. 28 ℒ. Vrage hoe veel peder in-geleght heeft?

ℒ. ℒ. ℒ.

98 — 588 — 40

14 84

2 12

6

Facit 240 A.

98

ℒ.	ℒ.	ℒ B.
98	588	30
14	84	
2	12	
	6	

Facit 180 B.

ℒ.	ℒ.	ℒ C.
98	588	28
14	84	
2	12	
	6	

Facit 168 C.

Facit A. 240. B. 180. C. 168 ℒ.

---

3. Twee maken geselschap. A. legt in 300 ℒ / B. 175 ℒ. Winnen t'samen daar mede 139 ℒ 13 ß 4 ₰. Vrage / hoe veel elk voor sijn deel van de Winst sal nemen? Facit A. 88 ℒ 4 ß $2\frac{10}{19}$ ₰. B. 51 ℒ 9 ß $1\frac{9}{19}$ ₰.

	ℒ.		
A.	300		
B.	175		
A. B.	475	139 / $13\frac{1}{3}$	300
	3	20	100
	95		20
	19	$2793\frac{1}{3}$	4
		8380	
		4	
	1	33520	

14284
33520 } 176|4
19999
111 88 — 4 — $2\frac{10}{19}$ A.

475

~~475~~	139/ $13\frac{1}{3}$		~~175~~
~~95~~	20		~~35~~
19			7
3	$2793\frac{1}{3}$		
57	8380	~~1527~~ ~~58660~~ ~~5777~~ ~~55~~	102|9
	7		
	58660		51 — 9 — $1\frac{9}{19}$ ℔.

4. Twee maken geselschap. A. leght in 640 gulden. Hoe veel moet B. in-leggen/ om te bekoomen $\frac{3}{8}$ van 't gewin. Facit 384 guld.

1
$\frac{3}{8}$

$\frac{5}{8}$ behoren dan A.

Guld. A.	Guld.	
$\frac{5}{8}$	~~640~~	$\frac{3}{8}$
	128	
~~5~~		3
~~8~~		~~8~~

Facit 384 inlegh van B.

P R O E F.

	Guld.	Guld.	Guld. A.		
A.	640				
B.	384				
	1024	1	640		
		640	80	10	5 voor A.
		1024	128	16	8
	1024	1	384		
		384	48	6	3 voor B.
		1024	128	16	8

5. A.

5. A. B. en C. maken geselschap. A. legt in 580 ℒ/ B. 460 ℒ/ C. 360 ℒ. T'samen winnense $456\frac{2}{3}$ ℒ. Vrage/ hoe veel yeder van de winst behoord/ na advenant van sijn in-gelepd Capitaal?

A. 580
B. 460
C. 360

A. B. C.	ℒ.	ℒ A.
1400	$456\frac{2}{3}$	580
3		29
7	1370	
21	29	
	1233	
1	274	
1894		
3973	$189\frac{4}{21}$ voor A.	
2111	3973	
22		

	ℒ.	ℒ.	ℒ B.
	1400	$456\frac{2}{3}$	480
	3		23
	7	1370	137
	21		161
			69
1			23
3151	$150\frac{1}{21}$ B.		
2111			3151
22			

	ℒ.	ℒ.	ℒ C.
	1400	$456\frac{2}{3}$	360
	3		12
	7	1370	6
1733			
8222	$117\frac{7}{21}$ C.		
7777			

Facit { A. $189\frac{4}{21}$ / B. $150\frac{1}{21}$ / C. $117\frac{7}{21}$ } ℒ.

$456\frac{2}{3}$ Proef.

6. A. B. C. Geselschap makende / hebben t'samen ingeleght 2500 ℒ / en in alles gewonnen 1350 ℒ. Van dese winst neemt A. voor sich / als na advenant van sijn ingeleght Capitaal hem behoorende / 549 ℒ / B. 450 ℒ / C. 351 ℒ. Werd nu gevraaght / hoe veel yeder van haar in Compagnie heeft in-geleght? Facit / A. $1016\frac{2}{3}$ ℒ / B. $833\frac{1}{3}$ / C. 650 ℒ.

ℒ.	ℒ.	ℒ.	
1350	2500	549	
15	50	61	
3		50	
		3050	
2			
3050	$1016\frac{2}{3}$	— — —	A. $1016\frac{2}{3}$
3333			
1350	2500	450	
15		5	
3			
	$833\frac{1}{3}$	— — —	B. $833\frac{1}{3}$
1350	2500	351	
15	50	39	
5		13	
		659 — — —	C. 650
			Proef. 2500

7. A. B. C. in Compagnie hebben t'samen gewonnen 1350 ℒ. A. neemt voor sijn Capitaal en winst $1565\frac{2}{3}$ ℒ. B. $1283\frac{1}{3}$ ℒ; en C. 1001 ℒ. Vraage / hoe veel peders ingelepd Capitaal is geweest?

Facit / 't Capitaal van { A. $1016\frac{2}{3}$ / B. $833\frac{1}{3}$ / C. 650 } ℒ.

$1565\frac{2}{3}$

£.	£.	£ A.
1565 2/3		
1283 1/3		
1001		
3850	1350	1565 2/3
3	45	
55	9	4697
5		871
		61

549 Winſt.

Capitaal en winſt — 1565 2/3
Winſt alleen — — 549

Koomt voor 't Capitaal 1016 2/3 — — van A.

£.	£.	£ B.
3850	1350	1283 1/3
3		
		3850

450 Winſt.

Capitaal en winſt — 1283 1/3
Winſt alleen — — 450

Koomt voor 't Capitaal 833 1/3 — — van B.

£.	£.	£.
3850	1350	1000
55	27	143
11	13	13
	81	
	27	

351 Winſt.

Capitaal en winſt — 1001
Winſt — — — 351

Koomt voor 't Capitaal 650 — — van C.

8. A. B. C. D. hebben t'samen gekocht 50 Stukken Engelsch Laken / a 25 £. A. begeerd te trekken $\frac{2}{3}$ / B. $\frac{1}{2}$ / C. $\frac{1}{4}$ / D. $\frac{1}{6}$ van 't profijt. Werd nu gevraaghd / hoe veel dan elk voor sijn deel aan 't gekochte Laken sal moeten betalen? Facit / A. $526\frac{6}{19}$ £. B. $394\frac{14}{19}$ £. C. $197\frac{7}{19}$ £. D. $131\frac{11}{19}$ £.

Laken.

	50	
A. $\frac{2}{3}$	25 £.	
B. $\frac{1}{2}$		
C. $\frac{1}{4}$	250	
D. $\frac{1}{6}$	100	
		A.
$1\frac{7}{12}$	1250	$\frac{2}{3}$
	8	
19		2
~~3~~	10000	~~12~~
		4

~~1~~
~~526~~
~~10000~~ } $526\frac{6}{19}$ Capitaal voor A.
~~1999~~
~~11~~

	£.	B.
$1\frac{7}{12}$	1250	$\frac{1}{2}$
	6	
19		1
~~2~~	7500	~~12~~
		6

1
~~1894~~
~~7500~~ } $394\frac{14}{19}$ Capitaal voor B.
~~1999~~
~~11~~

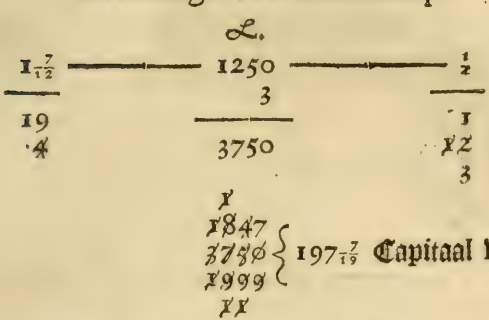

Anders, vermids $\frac{1}{4}$ van C is de $\frac{1}{2}$ van de $\frac{1}{2}$ van B, soo behoeft men 't geldt van B, zijnde $394\frac{14}{19}$ £, alleen te halveeren, koomt terstond voor C. $197\frac{7}{19}$ £.

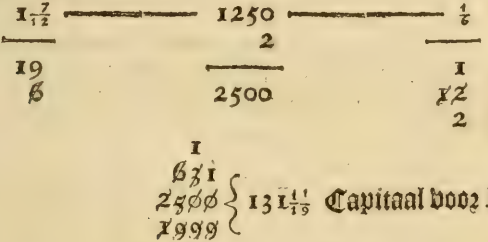

Anders, vermids $\frac{1}{6}$ van D is het $\frac{1}{3}$ der $\frac{1}{2}$ van B, soo behoeft men maar 't geldt van B, zijnde $394\frac{14}{19}$ £, te divideeren door 3, koomt ook $131\frac{11}{19}$ voor D.

PROEF.

A.	$526\frac{6}{19}$	Koomt voor aller Inlegh
B.	$394\frac{14}{19}$	1250 £. En even soo
C.	$197\frac{7}{19}$	veel zijn de 50 Stukken
D.	$131\frac{11}{19}$	Laken in-gekocht.
	1250	

9. A. B. C. hoopen een Schip voor 1800 gl. Daar toe sal A. geven $\frac{1}{2}$ / B. $\frac{1}{3}$ / C. $\frac{1}{6}$ van 't geldt. Hoe veel moet elk op-brengen? Facit A. 960 gl. B. 480 gl. C. 360 gl.

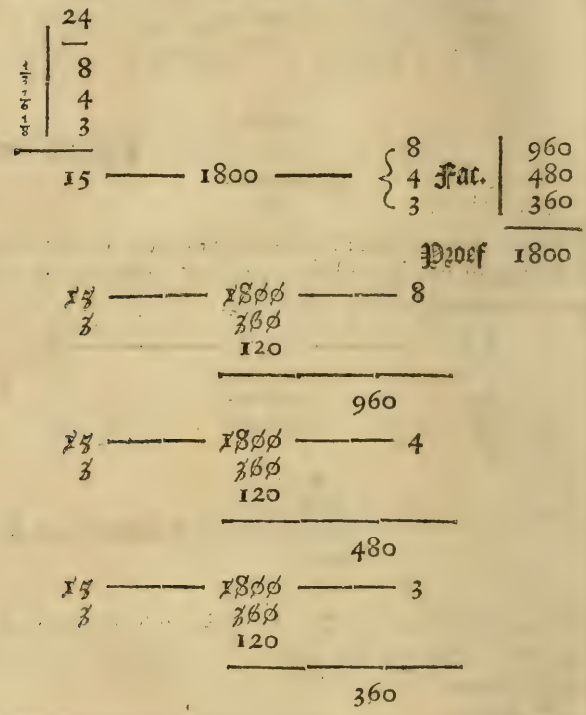

10. A. B. C. D. hoopen een Schip met Wijn. A. geeft daar toe 1880 gl. B. 1400 gl. C. 1260 gl. D. 980 gl. Winnen t'samen 1220 gl. Dermids nu A. de meeste moeyte in 't verhandelen der Wijn heeft gehad/soo werd hem toe-gestaan / 40 gl. van de winst voor upt te trekken. Vrage / hoe veel peder dan noch treft/ volgens sijn in-geleght Capitaal?

A. 1880

A. 1880
B. 1400
C. 1260
D. 980

1220
40

A.

5520 —— 1180 —— 1880
138 590 47
69 47

4130
2360

27730

161
27730 } $401\frac{61}{69}$
6999
66

40 voor uyt.

$441\frac{61}{69}$ A.

B.

5520 —— 1180 —— 1400
138 590 35
69 35

2950
1770

20650

61
6849 } B.
20650 } $299\frac{19}{69}$
6999
66

C.

5520 —— 1180 —— 1260
92 295 21
23 21

295
590

6195

2
1518 } C.
6195 } $269\frac{8}{13}$
2333
22

5520 ———	1180 ———	980
138	295	49
69	49	
	2655	634
	1180	14455 } $209\frac{34}{69}$
		6999
	14455	66

Facit { A. $441\frac{61}{69}$ .... Met de 40 gl. voor uyt, B. $299\frac{19}{69}$ hem voor sijn meerder C. $269\frac{8}{23}$ moeyte toe-geleght. D. $209\frac{34}{69}$

---

11. A. B. C. D. hebben gekocht een Schip met Wijnen voor 5520 gl.; en winnen daar op 1220 gl. A. de meeste moeyte gehad hebbende / werd toe-gestaan / voor uyt van de winst af te trekken 40 gl. Daar na neemt A. voor sijn deel aan de gemeene winningh $401\frac{61}{69}$ / B $299\frac{19}{69}$ / C. $269\frac{8}{23}$ / D. $209\frac{34}{69}$. Vrage / hoe veel yeders Capitaal is geweest? Facit / dat van A. 1880 / van B. 1400 / van C. 1260 / van D. 980.

Guld.		Guld.	Guld.
1220			
40			
1180 ———		5520 ———	$401\frac{61}{69}$
69		1840	
23		80	3670
59		40	2406
			27730
	4		40
	517		
	110920 } 1880 A.		110920
	5999		
	55		

1180

1180	5520	$299\frac{19}{29}$
69	184	
59	8	2710
23	4	1794
		20650
23		4
82600	1400 B.	
599		
5		82600

1180	5520	$269\frac{8}{23}$
23	276	
59	12	815
		538
		6195
		12
3		
155		12390
74340	1260 C.	6195
5999		
55		74340

1180	5520	$209\frac{14}{69}$
69	276	
59	4	1915
		1254
47		
57820	980 D.	14455
599		4
5		
		57820

12. B. heeft in Compagnie geleght 350 ℒ / en C. 250. In alles hebbense verloren 156 ℒ 9 ß 8 ₰. Vrage / hoe veel elk voor sijn Capitaal sal ontfangen? Facit A. 258 ℒ 14 ß $4\frac{1}{3}$ / B. 184 ℒ 15 ß $11\frac{2}{3}$ ₰.

L.	L. ß. ₰.	L.
600	156/9/8	350
XX	20	7
3		
	3129	
	12	
	6266	
2 2	3129	936
65723 } 21907		219907 } 182|5
33333	37556	XXXXX
	9389	91
	7	91 — 5 — $7\frac{2}{3}$
	65723	

350	0	0
91	5	$7\frac{2}{3}$
258	14	$4\frac{1}{3}$ B.

600	156/9/8	250
XX	20	5
3	12	
	37556	
	9389	3
XXXXX	5	156348 } 130|4
46945 } $15648\frac{1}{3}$		XXXXX
33333	46945	XXX 65
		65 — 4 — $0\frac{2}{3}$

250	0	0
65	4	$0\frac{1}{3}$
184	15	$11\frac{2}{3}$

13. K. L. M. hebben te deelen $356\frac{5}{6}$ gl. op sulk een Conditie / dat als K. daar af-neemt 5. L. daer sal af-nemen 4/ en M. 3. Hoe veel sal yeder van dit geldt krijgen? Facit K. $148\frac{49}{72}$ / L. $118\frac{17}{18}$ / M. $89\frac{5}{24}$ gl.

5
4
3
———
12 ——— Guld. $356\frac{5}{6}$ ——— 5
6
———
72

2141
5
———
10705

64
2529
10705 } $148\frac{49}{72}$
7222 K.
77

12 ——— $356\frac{5}{6}$ ——— 4
6
3
———
18

2141

11
367
2141 } $118\frac{17}{18}$
1888 L.
11

PROEF.
A. $148\frac{49}{72}$
B. $118\frac{17}{18}$
C. $89\frac{5}{24}$
———
$356\frac{5}{6}$

12 ——— $356\frac{5}{6}$ ——— 3
6
4
———
24

2141

225
2141 } $89\frac{5}{24}$
244 M.
2

---

14. A. en B. maken Geselschap. A. leght in $166\frac{2}{3}$ ℒ. D'inlegh van B. is soodanigh / dat hy trekt $\frac{1}{3}$ van de 51 ℒ der Winst. Hoe veel heeft hy in Compagnie geleght / en wat heeft elk van de winst genooten? Facit B. heeft ingeleght $83\frac{1}{3}$ ℒ / en van de winst 17 ℒ; A. 34 ℒ getrokken.

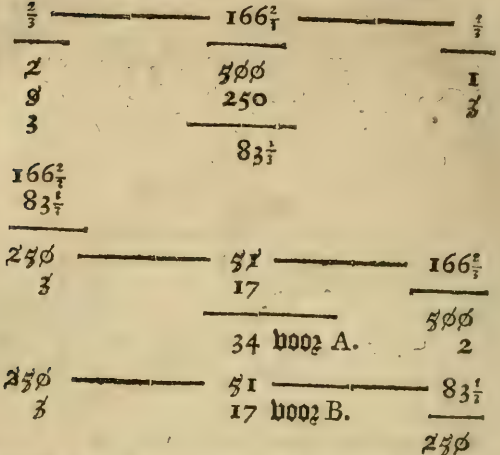

Dus werkt men in 't gemeen. Maar veel gereeder valt de volgende manier.

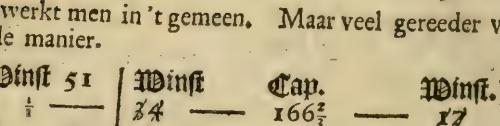

15. A. B. C. hoopen een Hoef Bijgen van 74 ℔/ tot 6 gl. A. wil'er van 1/2 / B. 2/3 / C. 3/4. Hoe veel ℔ Bijgen had peder? En hoe veel moest elk betalen?

Soek een getal, daar al de Noemers sonder overblijffel in konnen. Is hier 12.

	12
1/2	6 A.
2/3	8 B.
3/4	9 C.
	23

℔.

23 —— 74 —— 6
6
———
444

$\cancel{2}\cancel{1}7$
$\cancel{4}\cancel{4}\cancel{4}$ } $19\frac{7}{23}$ ℔ A.
$\cancel{2}\cancel{3}\cancel{3}$
$\cancel{2}$

23 —— 74 —— 8
8
———
592

1
$\cancel{1}\cancel{3}7$
$\cancel{5}\cancel{9}\cancel{2}$ } $25\frac{17}{23}$ ℔ B.
$\cancel{2}\cancel{3}\cancel{3}$
$\cancel{2}$

23 —— 74 —— 9
9
———
666

2
$\cancel{2}\cancel{0}2$
$\cancel{6}\cancel{6}\cancel{6}$ } $28\frac{22}{23}$ ℔ C.
$\cancel{2}\cancel{3}\cancel{3}$
$\cancel{2}$

PROEF.

℔.

	$19\frac{7}{23}$	A.
Facit	$25\frac{17}{23}$	B.
	$28\frac{22}{23}$	C.
	74 ℔.	

Gl.

23 —— 6 —— 6
20
———
120
6
———
720

$\cancel{3}7$
$\cancel{7}\cancel{2}\cancel{0}$ } $31\frac{7}{23}$ st. A.
$\cancel{2}\cancel{3}\cancel{3}$
$\cancel{2}$

St.

23 —— 120 —— 8
8
———
1 960

$\cancel{4}7$
$\cancel{9}\cancel{6}\cancel{0}$ } $41\frac{17}{23}$ st. B.
$\cancel{2}\cancel{3}\cancel{3}$
$\cancel{2}$

23 —— 120 —— 9
9
———
2 1080

$\cancel{1}\cancel{6}2$
$\cancel{1}\cancel{0}\cancel{8}\cancel{0}$ } $46\frac{22}{23}$ st. C.
$\cancel{2}\cancel{3}\cancel{3}$
$\cancel{2}$

PROEF.

St.

	$31\frac{7}{23}$	A.
Facit	$41\frac{17}{23}$	B.
	$46\frac{22}{23}$	C.
	12|0 St.	
	6 Gl.	

16, On-

16. Onder 4 Perſoonen is te deelen 835 ℒ 18 ß 9 ₰; ſulker wijs / dat wanneer A. daar af neemt 10 / ſoo neemt B. 9. Als B. ontfanght 8 / ſoo krijght C 7. En als C. neemt 6 / ſoo neemt D. 5. Vraage / hoe veel elk van haar behoomt?

A. a. 10 ——— 9 b. c. d. B.
B. c. a. 8 ——— 7 b. d. C.
C. d. c. a. 6 ——— 5 b. D.

480 432 378 315
432
378
315

1605

ℒ. ß. ₰.

1605 ——— 835 / 18 / 9 ——— 480
12 tot ß. 20 40
20 tot ℒ. 10
321 16718 25
4 12
107 Fac. 250 A.

33445
16718

2006258
401258
80258
26758
25

1605 ——— 2006258 ——— 432
12 tot ß. 401258 72
20 tot ℒ. 80258 18
321 26758 9
4 25
107
2 Facit 225 B.

1605

1605	200625	378
12	40125	63
20	8025	25
321	2675	
4	25	315
107		126
2	757	
	1575 } 196 7/8 C.	1575
8	888	

1605	200625	315
12	40525	105
20	8025	25
321	2675	
4	25	525
107		210
4	1061	
	2625 } 164 1/16 D.	2625
16	1666	
	11	

Facit { A. 250 | 16
B. 225 |
C. 196 7/8 | 14
D. 164 1/16 | 1

Proef. 835 15/16 L. | 15/16

17. A. banghd een Hoophandel aan / en leght daar toe in den 1. Januarij 150 L. Vermids hy / om meer winst te mogen doen / meer geldt van nooden hadt / soo doet'er B. den 1. Martius 200 L / en C. den 1. May 240 L by / om de winst na gelijkheyd / in opsicht van Capitaal en tijdt / te deelen. Met dit geldt werd in alles op 't eynd des Jaars bevonden gewonnen te zijn 180 L. Vraage / hoe veel peder daar van behoord?

L.

	£.	Maand.	Cap. en tijd.
A.	150	12	1800
B.	200	10	2000
C.	240	8	1920
			5720

~~5720~~ —— ~~180~~ —— ~~1800~~
~~286~~ 9 900
143 9 9
~~952~~
~~8100~~ $56\frac{92}{143}$ A. 8100
~~1433~~
~~14~~

~~5720~~ —— ~~180~~ —— ~~2000~~
~~286~~ 9 1000
143 13 9
~~424~~
~~9000~~ $62\frac{134}{143}$ B. 9000
~~1433~~
~~14~~

~~5720~~ —— ~~180~~ —— ~~1920~~
~~286~~ 9 960
143 6 9
~~8640~~
~~1433~~ $60\frac{60}{143}$ 8640
~~14~~

Facit A. $56\frac{92}{143}$; B. $62\frac{134}{143}$; en C. $60\frac{60}{143}$ £.

---

18. A. B. C. hebben in Compagnie gewonnen 234 £: Welkese sulker wijs sullen deelen / dat 't geldt van A. gemultipliceert zijnde door 2 / dat van B. door 3 / dat van C. door 4 / mogen bedragen in hare Producten 't een soo veel als 't ander. Vrage / hoe veel elk voor sijn deel sal ontfangen?

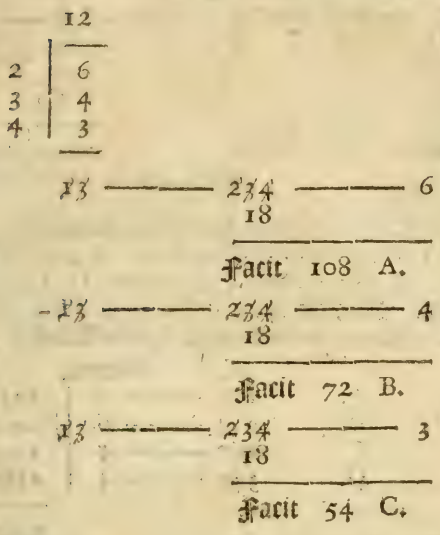

19. A. B. C. hebben in Compagnie gewonnen 100 ℒ. A. had in-geleght 133⅓ ℒ voor 6 Maanden; en neemt 25 ℒ voor de winst. B. heeft in-geleght een schare som geldts voor 9 Maanden / en ontfanght voor 't profijt 15 ℒ. D'Inlegh van C. was 240 ℒ voor schare Maanden; en hy treckt van de winninghe 60 ℒ. Vraage / hoe veel B. in de Compagnie had in-geleyd; en voor hoe veel tijds 't geldt van C. daar in geweest is? Facit/B. heeft in-geleght 53⅓ ℒ. 't Geldt van C. is in de Compagnie geweest 8 Maanden.

133⅓ ℒ / den Inlegh van A.
6 Maanden.

798
2

800 Capitaal en tijdt van A.

25	800	15	25	800	60
5	160	3	5	160	
	3			32	
				60	
	480	$53\frac{1}{3}$ ℒ			
Maand. van B.	99	voor B.		1920	8 Ma.
			Cap. van C.	240	voor C.

20. A. B. C. en D. hebben Geselschap gemaakt. A. heeft in-geleght 156 ℒ voor 8 Maanden. B. 234 ℒ voor 6 Maanden. C. 267 ℒ voor 5 Maanden. D. 345 ℒ voor 4 Maanden. Met dit geldt hebbense in alles gewonnen $290\frac{57}{80}$ ℒ. Hoe veel behoort yeder van de Winst?

	ℒ.	Maand.	
A.	156	8	1248
B.	234	6	1404
C.	267	5	1335
D.	345	4	1380
			5367

5367	$290\frac{57}{80}$	1248
1789		416
80	23257	52
10	13	26
5		13
	3	78
	338 $67\frac{3}{5}$ A.	26
	55	
		338

5367	$290\frac{57}{80}$	1404
1789		468
80	23257	117
20	13	13
	1	351
	1521 $76\frac{1}{20}$ B.	117
	220	
		1521

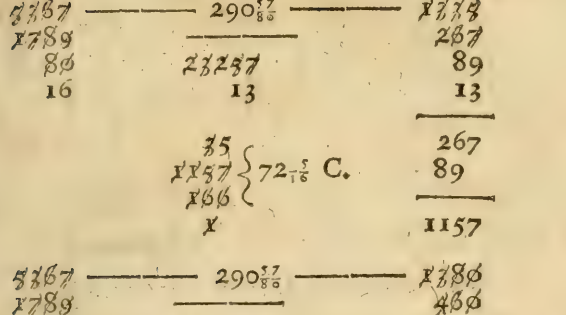

Facit A. $67\frac{1}{3}$ £. B. $76\frac{1}{16}$ £. C. $72\frac{1}{16}$ £. D. $74\frac{3}{4}$ £.

---

21. A. B. en C. maken Geſelſchap. A. en B. leggen t'ſamen in $186\frac{2}{3}$ £ / B. en C. $293\frac{1}{3}$ £ / C. en A. $373\frac{1}{3}$ £. A. heeft ſijn geldt in-geleght 6 Maanden / B. 9 Maanden / C. 8 Maanden. T'ſamen winnenſe 100 £. Vrage / hoe veel elk van haar in Compagnie heeft geleght / en hoe veel elk van de winſt ontfanght? Facit A. Capitaal $133\frac{1}{3}$ / winſt 25. B. Cap. $53\frac{1}{3}$ / winſt 15. C. Cap. 240 / winſt. 60.

A. B. $186\frac{2}{3}$
B. C. $293\frac{1}{3}$
C. A. $373\frac{1}{3}$

$853\frac{1}{3}$

Half $426\frac{2}{3}$

$426\frac{2}{3}$ — A. B. $186\frac{2}{3}$ — $240\frac{1}{3}$ C.

$426\frac{2}{3}$ — B. C. $293\frac{1}{3}$ — $133\frac{1}{3}$ A.

			ℒ.		M.	
	$426\frac{2}{3}$	A.	$133\frac{1}{3}$	——	6	800
C. A.	$373\frac{1}{3}$	B.	$53\frac{1}{3}$	——	9	480
		C.	$240\frac{1}{3}$	——	8	1920
	$53\frac{1}{3}$ B.					3200

$\cancel{3200}$ —— $\cancel{100}$ —— $\cancel{800}$
4 $\cancel{100}$
Winst voor A. ℒ 25

$\cancel{3200}$ —— $\cancel{100}$ —— $\cancel{480}$
4 $\cancel{60}$
Winst voor B. ℒ 15

$\cancel{3200}$ —— $\cancel{100}$ —— $\cancel{1920}$
4 $\cancel{240}$
Winst voor C. 60 ℒ.

---

22. A. B. en C. hebben in Compagnie geleght $426\frac{2}{3}$ gl. / en gewonnen 100 gl. Waar van A. neemt 25 gl. voor 6 Maanden / B. 15 gl. voor 9 Maanden / en C. 60 gl. voor 8 Maanden. Vrage / hoe veel / elk heeft in-geleght? Facit A. $133\frac{1}{3}$ gl. B. $53\frac{1}{3}$ gl. C. 240 gl.

Gl.		M.		6		
25	——	6	$4\frac{1}{6}$	1	2	
15	——	9	$1\frac{2}{3}$	4	$\cancel{8}$	$1\frac{1}{3}$
60	——	8	$7\frac{1}{2}$	3	$\cancel{6}$	

Gl.

$13\frac{1}{3}$ —— $426\frac{2}{3}$ —— $4\frac{1}{6}$

$\cancel{40}$ $\cancel{1280}$ 25
$\cancel{18}$ $\cancel{32}$ $\cancel{3}$
$\cancel{6}$ $5\frac{1}{3}$ $5\frac{1}{3}$

125
$8\frac{1}{3}$

Koomt voor den Inlegh van A. $133\frac{1}{3}$ Gl.

$13\frac{1}{3}$	$496\frac{2}{3}$	$1\frac{1}{3}$	$13\frac{1}{3}$	$426\frac{2}{3}$	$7\frac{1}{2}$
40	1280	5	40	1280	15
9	32	3	6	32	3
3	$10\frac{2}{3}$		2	16	16
	5				
	50				90
	$3\frac{1}{3}$				15
Inlegh $53\frac{1}{3}$ van B.			Inlegh van 240 C.		

23. Drie Kooplieden hebben Geselschap gemaakt; en t'samen gewonnen 100 £. A. heeft in-geleght $133\frac{1}{3}$ £/ en ontfanght van de winst 25 £. Den Inlegh van B. was $53\frac{1}{3}$ £/ en hy neemt 8 £ van 't profyt. Van de 240 £/ door C. in-geleght/ ontfanght hy van de winninghe 60 £. Nu/ elk van haar heeft soo langh in Compagnie geweest/ dat/ als men den tijdt t'samen addeert/ 't Facit 23 Maanden is. Vrage/ hoe veel Maanden yeders geldt in Compagnie is geweest. Facit/ van A. 6/ van B. 9/ van C. 8 Maanden.

32

A.	$133\frac{1}{3}$ —— 25	$5\frac{1}{3}$	$\frac{16}{3}$	6
B.	$53\frac{1}{3}$ —— 15	$3\frac{1}{3}$	$\frac{32}{9}$	9
C.	240 —— 60	4	$\frac{4}{1}$	8

23

M.

23 ——	23 ——	6 M. A.
23 ——	23 ——	9 M. B.
23 ——	23 ——	8 M. C.

24. Drie Kooplieden hebben in Compagnie geleght 715 £. 't Geldt van A. is er 5 Maanden. Van B. 7 Maanden. Van C. 9 Maanden. Sy deelen de winst gelijklijk/

na proportie van tijdt en inlegh. Vrage/ hoe veel elk in Compagnie heeft gegeven? Facit/ A. 315. B. 225. C. 175 ℒ.

	M.	315
A.	5	63
B.	7	45
C.	9	35

~~143~~ —— ~~715~~ —— 63
5

Facit 315 A.

~~143~~ —— ~~715~~ —— 45
5

Facit 225 B.

~~143~~ —— ~~715~~ —— 35
5

Facit 175 C.

---

25. A. B. C. maken Geselschap/ en leggen t'samen in 1300 ℒ. A. is in Compagnie 3 Maanden/ en neemt $\frac{5}{8}$ van 't profijt. B. 4 Maanden/ en ontfanght $\frac{2}{3}$; C. 6 Maanden/ en krijght $\frac{3}{4}$ van de winningh. Hoe veel heeft yeder in-geleght?

	24
$\frac{5}{8}$	15
$\frac{2}{3}$	16
$\frac{3}{4}$	18

A.
M. ~~15~~ ~~3~~ } 5 ~~16~~ ~~4~~ } 4 ~~18~~ ~~6~~ } 3

5 A. 4 B. 3 C.

M. ℒ. M.
~~12~~ —— ~~1300~~ —— 5
3 325 325

1625

~~1~~ 2
~~1625~~ } $541\frac{2}{3}$ A.
~~333~~

~~12~~

x2 ——— 1300 ——— 4
3

433⅓ B.

x2 ——— 1300 ——— 3
4

325 C.

Facit A. 541⅔ / B. 433⅓ / C. 325 ℒ.

Dese drie Getallen t'saam geaddeert, brengen uyt den geheelen Inlegh van 1300 ℒ; 't welk ook eene der Proeven is.

---

26. Twee maken geselschap. A. leght in 300 ℒ. B. 275 ℒ. Dit geldt gebense aan een Factoor / die alles sal besorgen / en beloben hem voor sijnen dienst ½ van t'profijt. Dien selven dagh leght de Factoor ook in de Compagnie 145 ℒ. T'samen winnense 256 ℒ. Hoe veel koomt elk van 't voordeel?

300		575
272		71⅞
575		503⅛
½		216⅞
71⅞		720
145 de Factoor.		
216⅞		

720 ——— 256 ——— 216⅞
8 32
96 16 x738
x8 2 347
9 2
694

61
694 } 77½ voor den Factoor.
99

256
$77\frac{1}{9}$

573	$178\frac{8}{9}$	300
9		100
1113	1601	20
3	322	$4\frac{2}{3}$
23	14	
	$4\frac{1}{2}$	Fac. $93\frac{1}{3}$ A.

573	$178\frac{8}{9}$	275
9		55
1113	1601	11
23	70	70
		770

55
770 } $85\frac{5}{9}$ B.
99

Facit A. $93\frac{1}{3}$ ℒ / B. $85\frac{5}{9}$ ℒ / en de Factoor $77\frac{1}{9}$ ℒ.

---

27. Vier Kooplieden maken geſelſchap. A. B. C. leggen t'ſamen in 450 ℒ. B. C. D. 505 ℒ. C. D. A. 480 ℒ / en D. A. B. 455 ℒ. A. is'er in 6 Maanden; B. 8 Maanden; C. 10 Maanden; en D. 12 Maanden. T'ſamen hebbenſe gewonnen 350 ℒ. Hoe veel heeft peder in-gelegt; en hoe veel ontfangt elk van de winningh?

A. B. C. 450	630	630
B. C. D. 505	C. D. A. 480	D. A. B. 455
C. D. A. 480		
D. A. B. 455	B. 150	C. 175

1890
3
630
B. C. D. 505

Voor 125 A.

630
A. B. C. 450
D. 180

A. 125

A.	125	6	750
B.	150	8	1200
C.	175	10	1750
D.	180	12	2160
			5860

5860 ——— 350 ——— 750
293 175 175

23 375
1403 525
13125 } $44\frac{233}{293}$ A. 75
2933
29 13125

5860 ——— 350 ——— 1200
293 600
19 35
497
21000 } $71\frac{107}{293}$ B. 21000
2933
29

5860 ——— 350 ——— 1750
293 875
1 35
1353
30625 } $104\frac{153}{293}$ C. 4375
29333 2625
299
2 30625

5860 ——— 350 ——— 2160
293 1080
26 35
8543
37800 } $123\frac{3}{293}$ D. 5400
29333 3240
299
2 37800

		ℒ.		ℒ.	
	A.	125		$44\frac{233}{293}$	
	B.	150		$71\frac{197}{293}$	
Facit	C.	175	in-geleght.	$104\frac{153}{293}$	gewonnen.
	D.	180		$129\frac{3}{293}$	
A. B. C. D.		630	t'samen.	350	Proef.

28. A. geeft sijnen Factoor 450 ℒ; die'er noch 150 ℒ by-leght / om dit gesamentlijke geldt aan Koopmanschap te besteden. Door sijnen dienst werd hem belooft $\frac{1}{3}$ van 't profijt. Ten eynde van 't Jaar bevindense gewonnen te hebben 200 ℒ. Vraage / tot hoe veel den Factoor is gerekend; en wat elk van de winst ontfanght?

$\frac{2}{3}$ — 450 — $\frac{1}{3}$

2 — 1

3 — 3

225

150

75 Estimatie van de Factoor.

675 — 200 — 450

135 — 2 — 90

27 — 18

3 — 400 — 2

111

400 } $133\frac{1}{3}$ winst voor A.

333

150

75

675 — 200 — 225

135 — 45

27 — 9

3 — $66\frac{2}{3}$ voor de Factoor.

A. — $133\frac{1}{3}$

Fact. $66\frac{2}{3}$

200 Pr.

Men moet hier aanmerken, dat'er verschil is, of men de Provisie des Factoors sal nemen in of buyten d' inlegh des Koopmans. D' eene manier werd gevolght van Coutereels en andere, ja meest al de Meesters; gelijk deselve hier boven gestelt is; doch qualijk, gelijk wy t'sijner tijd in een ander werk sullen toonen. De rechte werkingh moet dus gestelt werden.

ℒ.

L.

$\frac{2}{3}$ ——— 450 ——— $\frac{1}{3}$

2 1

3 3

225

150

75 Estimatie voor den Fact.

450 Den inlegh des Koopmans.

75 Estimatie des Factoors.

375 Rest voor de Koopman.

75 Estimatie des Factoors.

150 Inlegh des Factoors.

600 ——— 200 ——— 375

3 Winst voor de Koop. 125 L.

75

150

225

600 ——— 200 ——— 225

3 Winst voor de Fact. 75 L.

Facit De Fact. is gerekend op 75 L / A. neemt van de winst na d' eerste manier $133\frac{1}{3}$; de Factoor $66\frac{2}{3}$ L. na de tweede A. 125 L de Factoor 75 L.

---

29. B. leverd sijnen Factoor 340 L/om daar meê te negotieeren. De dienst des Factoors is geschut op 70 L. Hoe veel sal hy in Compagnie moeten leggen / om te genieten $\frac{1}{3}$ van profijt? C. kennis van dit Accoord krijgende / voeghd sich by de Compagnie / en leght in 230 L / op deselve condie. Na eenige tijdt bevindense gewonnen te hebben 240 L. Hoe veel sal elk daar van trekken?

Facit { De Factoor moet inleggen 100 L.
en ontfangen van de Winst $55\frac{5}{37}$ L.
B. sal ontfangen van de Winst $110\frac{10}{37}$ L.
En C. $74\frac{22}{37}$ L.

L.

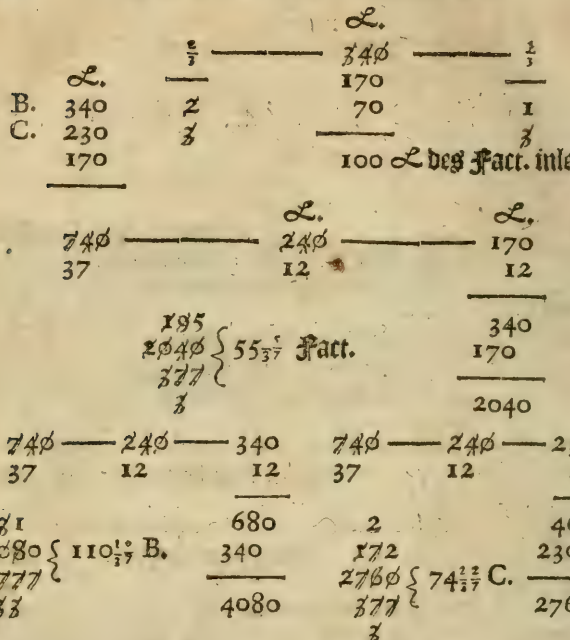

30. Drie Hooplieden maken Geselschap. A. leght in 300 L. B. 250 L. C. 200 L. Al dit geldt leverense aan een Factoor; die voor sijnen Dienst sal genieten 1/8 van 't profijt. Na verloop van 4 Maanden leght de Factoor ook 150 L in. Ten eynde van 't Jaar (na den eersten inlegh) bevondense gewonnen te hebben 368 L. Vraage / hoe veel de Factoor voor sijn Salaris sal ontfangen; en hoe veel elk sal trecken van de winst.

De Factoor voor sijnen dienst 46 L.
Noch van 't profijt 37 11/17 L.
A. sal van de winst 113 11/17 L nemen.
B. 94 13/17 L / en C. 75 13/17 L.

L.	Maan.		
300	12	3600	368 } 46
250	12	3000	8
200	12	2400	Salaris
150	8	1200	voor de
		10200	Factoor.

368 Winst.
46 Provisie.
322 Rest.

~~10200~~ — ~~322~~ — ~~3600~~
51 161 161

~~13~~
~~683~~
~~5796~~ } $113\frac{11}{17}$ A.
~~5111~~
~~55~~

36
216
36
5796

~~10200~~ — 322 — ~~3000~~
~~51~~ ~~15~~
17 5
1 322
~~82~~
~~1610~~ } $94\frac{12}{17}$ B.
~~177~~
~~1~~

1610

~~10200~~ — 322 — ~~2400~~
~~51~~ ~~12~~
17 4
1 322
~~93~~
~~1288~~ } $75\frac{13}{17}$ C.
~~177~~
~~1~~

1288

~~10200~~ — 322 — ~~1200~~
17 2
1 644
~~135~~
~~644~~ } $37\frac{15}{17}$ Factoor.
~~177~~
~~1~~

31. Drie

31. Drie Kooplieden hebben op Interes genomen 720 ℒ. Dese Som leggense in Compagnie. A. heeft sijn geldt geleend voor $6\frac{1}{2}$ Maanden; en geeft $12\frac{1}{24}$ ℒ van Interes. B. voor $7\frac{1}{2}$ Maanden / en geeft 15 ℒ van Interes. C. voor $8\frac{1}{2}$ Maanden / en geeft $17\frac{7}{24}$ ℒ van Interes. Vrage / hoe veel peder heeft op-genomen / en tot hoe veel ten 100 in 't Jaar? Facit / A. heeft op-genomen 230. B. 240. C. 250 ℒ; alle tegens 10 ten 100.

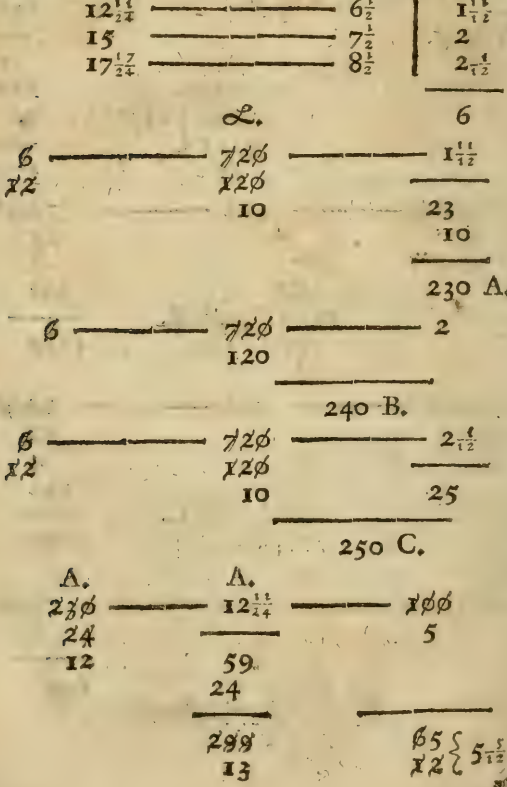

Maan-

Maanden.

$6\frac{1}{2}$ —— $5\frac{1}{12}$ —— 12

2

13 65

12 5

Handeld even soo met B. en C. 10 ten 100.

---

32. F. G. en H. maken Geselschap. F. leght in 896 gl. H. 2016 gl. Nu het inleggen van G. is gepropoorioneert tot den inlegh van H. / als den inlegh van F. tot den inlegh van G. T'samen hebbense over-gewonnen 1064 gl. Vrage/ hoe veel G. in Compagnie heeft geleght; en hoe veel elk van de winst ontfanght? Facit / G. heeft in-geleght 1344 gl.; en ontfanght 336 gl. / F. 224 gl. / H. 504 gl. van de winst.

896
2016

5376
896
17920

1806336

	1			
1	8 0	6 3	3 6	
1	3	4	4	
	22	66	8	
		2		

F. 896
G. 1344
H. 2016

Guld.	Guld.
4256 —— 1064	—— 896
532 133	
4	

224 F. Gl.

4256 —— 1064 —— 1344
532 133
4

336 G.

4256

4258 ——— 1064 ——— 2016
532 133
4

504 H.

33. A. en B. maken Geſelſchap. A. leght in 350 ℒ/ B. 250 ℒ. Een wijl tijdts daar na declenſe de winſt; waar van A. neemt $16\frac{2}{7}$ ℒ meer als B. Vrage/ hoe veel ſy in alles gewonnen hebben; en hoe veel elk voor ſijn deel daar van gehad heeft? Facit/ de geheele winſt was 100 ℒ. A. trok daar van $58\frac{1}{7}$/ B. $41\frac{2}{7}$ ℒ.

350 350
250 ℒ. 250

1000 ——— $16\frac{2}{7}$ ——— 600
2
50
100 ℒ winſt.

600 ——— 1000 ——— 350
$58\frac{1}{7}$ voor A.

600 ——— 1000 ——— 250
$41\frac{2}{7}$ voor B.

34. A. en B. maken Geſelſchap. A. leght in 250 ℒ; doch na 3 Maanden neemt hy daar af 75 ℒ; en 4 Maanden na deſe af-neminghe doet hy weer daar by 225 ℒ. Deſe Som blijft de reſt van 't Jaar. B. geeft in Compagnie 500 ℒ. Doch na 4 Maanden neemt hy daar af 150 ℒ; en wederom 3 Maanden daar na neemt hy noch 100 ℒ daar van; latende voorts desgelijks de reſt tot op 't eynd des Jaars. Tſamen hebbenſe gewonnen 240 ℒ. Hoe veel ſal elk daar af ontfangen? Facit/ A. $104\frac{4}{13}$ ℒ/ en B. $135\frac{9}{13}$ ℒ.

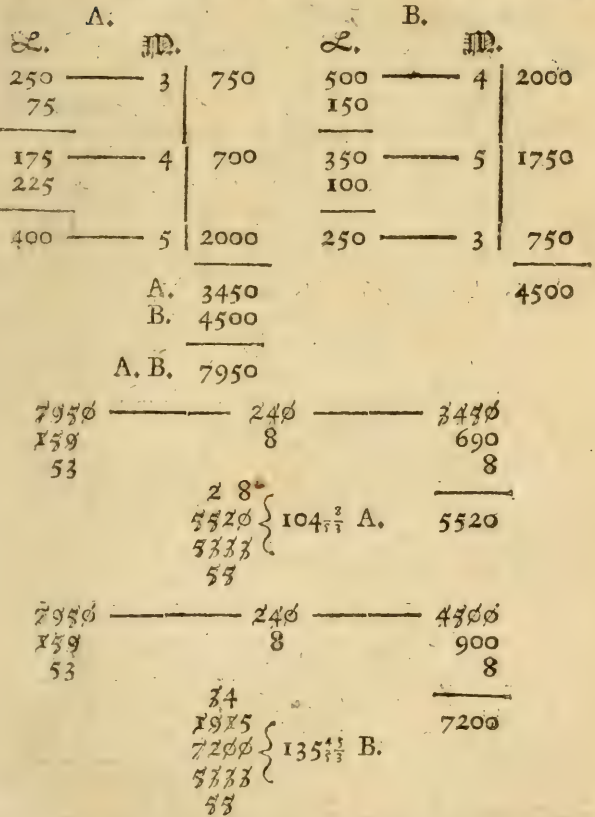

35 C. en D. maken Geselschap. D. leght in 156 £ meer als C. 't Geldt van C. is'er voor 6½ Maanden; dat van D. voor 5⅔ Maanden. Sy deelen de Winningh gelijklijk. Vraage / hoe veel elk in Compagnie geleght heeft? Facit C. 816 £ / en D. 972 £

Maanden.			Maanden.
C. $6\frac{3}{4}$			
D. $5\frac{2}{3}$			
		£.	
$1\frac{1}{12}$	———	~~156~~	——— $5\frac{2}{3}$
		~~12~~	
~~13~~		4	17
~~3~~		12	12
		48	
		17	
		336	
		48	
	Facit	816 C.	

Maanden.			Maanden.
		£.	
$1\frac{1}{12}$	———	~~156~~	——— $6\frac{3}{4}$
		~~12~~	
~~13~~		3	27
~~4~~			12
			54
			27
			324
			3
		Facit	972 D.

36. Drie Kooplieden maken Geselschap. Den inlegh van A. is soodanigh / dat indien men deselve multipliceert door die van B. / 't Product zijn sal 2565 £: En den inlegh van B. door die van C. / 't Product zijn sal 5073 £: En den inlegh van C. door die van A. / 't Product zijn sal 4005 £. Sy winnen t'samen $57\frac{3}{10}$ £. Vrage / hoe veel elk in Compagnie geleght: En ook van de winst ontfangen

gen heeft: Facit / A. heeft in-geleght 45 / B. 57 / C. 89 £.
A. treht van de winst $13\frac{1}{2}$ / B. $17\frac{1}{10}$ / C. $26\frac{7}{10}$ £.

2565
5073

7695
17955
128250

13012245
4005

65061225
5204898000

52114041225

		1	30	20		
1	37	30	80	28		
5	21	14	04	12	25	
2	2	8	2	8	5	

44 45 66 45 6
44 53 6
4

30
228285 } 89 C.
25655
256

576
228285 } 45 A.
50733
507

03
228285 } 57 B.
40055
400

	£.
A.	45
B	57
C.	89

£ winst.

		£.
191	$57\frac{3}{10}$	45
10		9
2	573	$4\frac{1}{2}$
	3	3

$13\frac{1}{2}$ £ A.

191	$57\frac{3}{10}$	57
10		3
	573	
	3	171

171 } $17\frac{1}{10}$ B.
110

~~191~~ —— $57\frac{3}{10}$ —— 89
10 3
~~573~~ 267
3

~~267~~ } $26\frac{7}{10}$ B.
~~110~~

Rekeningh van Mangelingh.

1. A. heeft 370 Ellen Laken / d' el tot $4\frac{1}{5}$ gl. B. wil deselve mangelen tegens Stof van $2\frac{1}{8}$ gl. d' el. Hoe veel ellen Stof sal A. voor sijne Lakenen ontfangen? Facit $731\frac{5}{17}$ El.

El.	Gl.	Ell.	Gl.	El.	Gl.
1	$4\frac{1}{5}$	~~370~~	$2\frac{1}{8}$	1	1554
~~5~~		74			8
	21	21	17		
					12432
		74		~~525~~	
		148		~~12432~~	$731\frac{5}{17}$
				~~1777~~	
	Gl.	1554		~~11~~	

2. B. heeft $731\frac{5}{17}$ Ellen Stof / a $2\frac{1}{8}$ gl. Deselve vermangeld hy aan A. / tegens Laken van $4\frac{1}{5}$ gl. d' el. Hoe veel ellen Laken sal hy voor sijn Stof ontfangen? Facit 370 Ellen.

El.	Gl.	Ell.	Gl.	El.	Gl.
1	$2\frac{1}{8}$	$731\frac{5}{17}$	$4\frac{1}{5}$	1	~~1554~~
~~17~~					5
~~8~~	~~17~~	5122	~~21~~		~~222~~
		731	~~3~~		74
		~~12432~~		Ell.	370
	Guld.	1554			

3. A.

3. A. heeft 370 Ellen Laken / d' el van $4\frac{1}{7}$ gl.; welke hy vermangelt aan B. tegens $731\frac{5}{17}$ ellen Stof. Vrage/ hoe veel B. d' el van sijn Stof geset heeft? Facit $2\frac{1}{8}$ Gl.

Ell.		Guld.	El.
370	$731\frac{5}{17}$	1554	1
$4\frac{1}{7}$ Gl.		777	17
	12432	111	
1480	6216		
74	888	1	
	8	17	$2\frac{1}{8}$ Guld.
1554		8	

4. B. heeft $731\frac{5}{17}$ Ellen Stof/ d' el tot $2\frac{1}{8}$ gl. Hier voor geeft A. hem 370 Ellen Laken. Vrage/ hoe veel desen d' el gestelt heeft? Facit $4\frac{1}{7}$ Gl.

Ell.	Guld.	Ell.
1	$2\frac{1}{8}$	$731\frac{5}{17}$
17		
8	17	5122
		731
		7
		1554 $4\frac{1}{7}$ Gl.
		12432 370
		1554 Gl.

5. A. en B. willen t'samen mangelen. B. heeft Vuil-pappier/ 't welk hy de Riem Contant verhoopt tot $2\frac{3}{10}$ gl.; dan stelt se in mangelingh op $2\frac{127}{400}$ gl. A. heeft Schrijf-pappier/ Contant tot $4\frac{2}{7}$ gl. de Riem. Hoe veel sal hy die stellen / om geen schade te lijden door de verhoogingh van B.

Guld.	Guld.	Guld.
$2\frac{3}{10}$	$2\frac{127}{400}$	$4\frac{2}{7}$
23	1127	30
400	161	10
7	7	
		11 $5\frac{1}{14}$
		4

6. Twee Pappier-koopers willen t' samen mangelen. A. heeft Schrijf-pappier / de Riem tot $4\frac{2}{7}$ gl. Contant/ doch steldse op $5\frac{1}{4}$ gl. B. heeft Druk-pappier / waar van hy de Riem Contant geeft voor $2\frac{3}{10}$ gl. Werd gevraaght / hoe veel hy deselve sal moeten stellen na gelijkmatigheyd der verhooginghe van A? Facit $2\frac{327}{400}$ Gl.

Guld.		Guld.	
$4\frac{2}{7}$	——	$5\frac{1}{4}$	—— $2\frac{3}{10}$
~~30~~		~~21~~	23
40		7	7
10			161
400	3		7
	~~1127~~ ~~400~~	$2\frac{127}{400}$ Gl.	1127

7. A. en B. mangelen hare Waren. A. heeft Bouratten tot 30 gl. 't Stuk Contant. B. heeft Armozijnen/ tot 14 ß d' el Contant / die hy in mangelingh steld tot $17\frac{34}{75}$ ß. Tot hoe veel sal A. sijne Bouratten stellen / om met B. in de verhooginghe gelijk te komen; behalven dat hy hem 8 ten 100 voor uyt geeft? Facit op 35 Guld.

~~14~~	—— $17\frac{34}{75}$	—— ~~100~~	
~~75~~		~~4~~	
3	119	2	
~~2~~	119	187	
	~~1309~~	2	
	187	~~374~~ ~~333~~	$124\frac{2}{3}$
			8
			$116\frac{2}{3}$

~~100~~	—— $116\frac{2}{3}$	—— ~~30~~
~~3~~		~~10~~
	~~350~~	

Facit 35 Guld.

8. A.

8. A. heeft Schrijf-pappier tot $4\frac{2}{7}$ gl. de Riem Contant; welke hy in mangelingh tegens B. hooger stelt $\frac{27}{28}$ gl. B. geeft hem daar tegens Druk-pappier / de Riem tot $2\frac{3}{10}$ Contant. Hoe veel sal hy die hooger stellen / om van A. geen schade te lijden. En hoe veel hebbense op 't 100 hooger geset?

Guld. Guld.

$4\frac{2}{7}$ —— $\frac{27}{28}$ —— $2\frac{3}{10}$

			Facit / B. moet
30	27	23	de Riem hoo-
280	9	7	ger stellen $\frac{207}{400}$
40		9	Guld.
10			
		$\frac{207}{400}$	
400			

Guld.

$4\frac{2}{7}$ —— $\frac{27}{28}$ —— 100

		7	Facit / A. (en
30	27	5	soo ook B.)
28	9		op 't 100 hoo-
14			ger $22\frac{1}{2}$ Gl.
2			

1 / 45 } $22\frac{1}{2}$ / 22 }

9. A. en B. willen hare Koopmanschap mangelen. A. heeft Bouratten / tot 30 gl. 't Stuk in Contant; die hy in mangelingh set op 35 gl. B. heeft Armozijnen / tot 14 ß d'el Contant. Tot hoe hoogh sal hy die in ruplingh setten / om 8 ten 100 meer te winnen als A.? Facit $17\frac{14}{77}$ ß.

Guld. Guld.

30 —— 35 —— 100

$3\frac{1}{3}$ $3\frac{4}{3}$

105

$11\frac{2}{3}$

$116\frac{2}{3}$

8

$124\frac{2}{7}$ 100

100	$124\frac{2}{3}$	14
3		7
50	374	187
25	187	
		1309
75		

3
554
1309 } $17\frac{34}{75}$ ß.
755
7

---

10. A. en B. mangelen hare Waren. A. heeft Bouratten / tot 30 gl. 't Stuk / die hy in mangelingh steld op 35 gl. B. heeft Armozijnen / die hy stelt op $17\frac{34}{75}$ ß d'el; en alsoo 8 ten 100 meer wind als A. Hoe veel is d'el Armozijn Contant geweest? Facit 14 ß.

Guld.	Guld.	
30	35	100
	10	
22		
350 } $116\frac{2}{3}$	350	
333 } 8		
$124\frac{2}{3}$		

ß.		ß.
$124\frac{2}{3}$	100	$17\frac{34}{75}$
	4	
374	2	119
75		119
3		
187		1309
		3
		7

Facit 14 ß.

11. Twee

11. Twee Kooplieden mangelen hare Koopmanschappen. A. heeft Bouratten / welke hy in mangelingh set op 35 gl. 't Stuk. B. heeft Armozijn / d' el tot 14 ß Contant / welke hy in de ruylingh set op $14\frac{34}{75}$ ß / en wind alsoo 8 ten 100 meer als A. Vrage / hoe veel sijne Bouratten Contant zijn geweest? Facit 30 guld.

ß.	ß.	
~~14~~	$17\frac{34}{75}$	~~100~~
~~75~~		~~4~~
3	119	2
~~2~~	119	
	~~1309~~	~~12~~
	187	~~374~~ $124\frac{2}{3}$ ß.
	2	~~333~~ 8
	374	$116\frac{2}{3}$

		Guld.
$116\frac{2}{3}$	100	~~35~~
~~350~~		3

Facit 30 Gl.

12. Twee Persoonen willen mangelen. De Waar van A. is Contant waardigh 130 £; en word in mangelingh geset op 145 £. B. taxeert sijne Koopmanschap in mangelingh 21 £ hooger / als se hem contant heeft gekost. Werd gevraaghd / hoe veel hy voor sijne Ware betaald heeft? Facit 182 £.

£.	£.	
145		
130		
~~15~~	~~130~~	~~21~~
~~5~~	26	7

Facit 182 £.

P R O E F.

ℒ.	ℒ.	ℒ.
~~130~~	~~145~~	~~182~~
~~26~~	29	7
	203	
	182	
	21 ℒ.	

13. A. en B. mangelen. A. heeft Bouratten tot 30 gl. 't Stuk / welke hy in mangelingh steld op 35 gl. B. heeft Armozijnen / tot 14 ß d'el / die hy in ruylingh steld op $17\frac{34}{75}$ ß. Vrage / hoe veel B. meer heeft gewonnen ten 100 als A.? Facit 8.

Gl.	Gl.		ß.	ß.	
~~30~~	35	~~100~~	~~14~~	$17\frac{34}{75}$	~~100~~
	10		~~75~~		~~4~~
			3	119	2
			~~2~~	119	
	~~22~~			~~1309~~	
	~~350~~	$116\frac{2}{3}$		187	
	~~333~~				
				2	
				~~374~~	$124\frac{2}{3}$
				~~333~~	$116\frac{2}{3}$

Facit B. ten 100 meer als A. gl. 8

14. A. en B. mangelen hare Waren tegens malkander. A. heeft 15 Vaten Wijnen / 't Vat tot 28 ℒ gereed geldt; 't welk hy in mangelingh steld tot 32 ℒ. B. heeft 37 Lasten Rogge / 't Last tot $13\frac{1}{2}$ ℒ Contant. Vrage / hoe veel hy 't in mangelingh sal stellen / en wie van beyde den anderen sal toe-geven / op dat de ruylingh gelijk zy? Facit / B. sal

sal sijne Rogge in mangelingh stellen op $15\frac{9}{74}$ ℒ't Last.
En A. moet aan B. toe-geben $79\frac{1}{2}$ ℒ.

A.			B. 37
Vaten.	Vaten.		$13\frac{1}{2}$
15	15		
28	32	480	111
		420	37
120	30		$18\frac{1}{2}$
30	45	60	
			$499\frac{1}{2}$
420	480		60
			$559\frac{1}{2}$

Last.	ℒ.	Last.
37	$559\frac{1}{2}$	1
2		
	1119	37
74		1119 } $15\frac{9}{74}$
		744
		74

B. geeft sijn Rogg' in Mangel. — $559\frac{1}{2}$ ℒ.
A. geeft sijn Wijnen in Mangel. — 480 ℒ.

Soo moet dan A. restitueren aan B. — $79\frac{1}{2}$ ℒ.

OF:

't Contant van B. is — — $499\frac{1}{2}$ ℒ.
't Contant van A. — — — 420

Soo moet dan A. toe-geben — — $79\frac{1}{2}$ ℒ.

---

15. A. en B. mangelen hare Koopmanschappen. B. heeft 37 Lasten Rogge / die hy in mangelingh stelt tot $15\frac{9}{74}$ ℒ het Last: Vocht begeert t' ontfangen voor A. $79\frac{1}{2}$ ℒ Contant. A. heeft 15 Vaten Wijnen / tot 28 ℒ 't Vat Contant /

tant / die hy in Mangelingh stelt tot 32 ℒ. Vraage / hoe veel 't Last Rogge is gerekend Contant? Facit $13\frac{1}{2}$ ℒ.

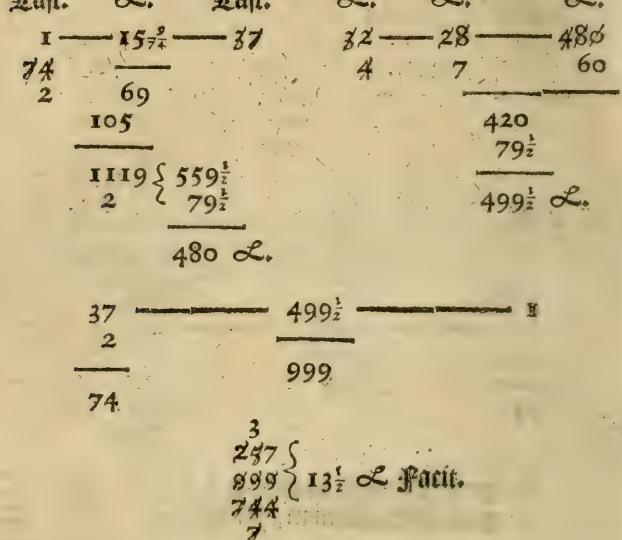

---

16. C. en D. mangelen hare Waren. Den eersten heeft 5600 ℔ Loot / 't 100 tot $3\frac{1}{2}$ ℒ gereed geldt; 't welk hy in mangelingh stelt tot $4\frac{1}{2}$ ℒ / doch begeert van D. $\frac{1}{3}$ Contant t' ontfangen. D. heeft Spaansche Wijnen / 't Vat 40 ℒ Contant. Werd gevraaght / hoe veel D. sijne Wijnen in mangelingh 't Vat sal stellen: Ook hoe vele Wijnen en Contant geldt / geben voor de 5600 ℔ Loot / op dat de mangelingh gelijk sy? Facit / hy sal sijne Wijn in mangelingh stellen op $54\frac{2}{3}$ ℒ 't Vat. Geben $2\frac{187}{204}$ Vat; en in geldt $79\frac{1}{3}$ ℒ.

ℒ.

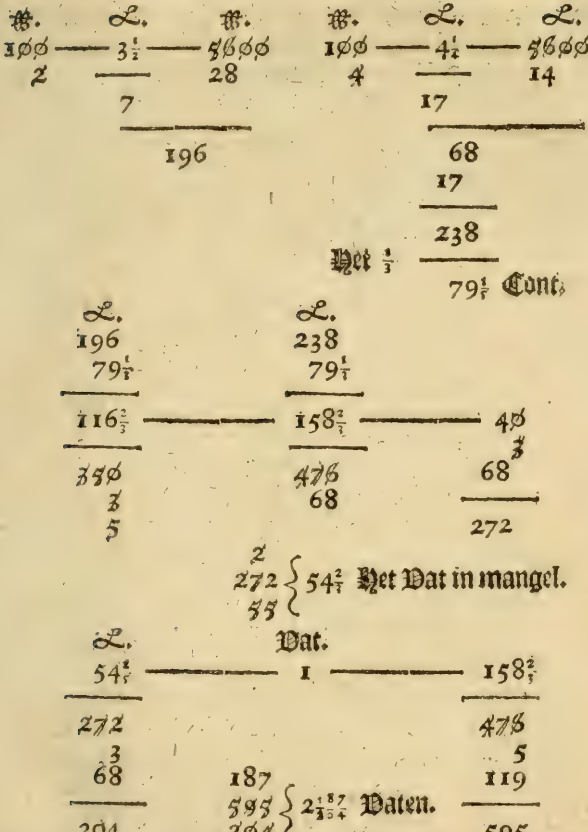

17. D. en E. mangelen hare Koopmanschappen. D. heeft Laken tot 23½ ß d' el Contant; welke hy in mangelingh taxeert tot 26¼ ß. E. heeft 1240 ellen Camerlex Doek / tot 7 ß d' el gereed: Doch begeert 150 ℒ Contant t' ontfangen. Vrage / hoe veel hy d' el in mangelingh sal stellen;

stellen; en hoe veel Ellen Laken hy van den anderen voor sijn Lijnwaad sal behomen? Facit / hy sal d' el in ruplingh stellen op $7\frac{71}{124}$ ß / en ontfangen $243\frac{3}{7}$ El Laken.

	ß.	ß.	L.
1240 Ell.	$23\frac{1}{4}$	$26\frac{1}{4}$	284
7 ß.	70	105	3
8680	4	21	71
434	14	3	213
150	2	21	3
284		638 / 222 } $319\frac{1}{2}$ / 150	639
		$469\frac{1}{2}$	

Ell.	L.	Ell.
1240	$469\frac{1}{2}$	1
2		
939		
20 tot ß.		71
10		638 } $7\frac{71}{124}$ ß.
		124

ß.	Ell.	L.
$26\frac{1}{4}$	1	$319\frac{1}{2}$
105		639
2		20
21		12780 ß.
7		4
323		25560
1704 / 777 } $243\frac{3}{7}$		2
		852
		1704

11. G. en H. mangelen. H. heeft Indigo / 't ℔ $10\frac{1}{2}$ ß Contant. G. heeft 150 ℔ Couchenille / tot 56 ß 't ℔ contant /

tant / en in ruylingh tot $70\frac{2}{3}$ ß. Maar hy wil'er $\frac{1}{8}$ contant af ontfangen. Noch heeft hy 8 Stukken Hollandsch Lijnwaad / yeder Stuk van 30 Ellen / d' el tot 7 ß contant / en in mangelingh tot $8\frac{1}{3}$ ß; waar van hy $\frac{1}{3}$ contant begeert. Vrage / hoe veel H. sijn Indigo in mangelingh sal stellen; en ook hoe veel Indigo en contant Geldt hy leveren sal voor de bovenstaande Couchinille en 't Hollandsch Lijnwaad? Facit / hy sal sijn Indigo in mangelingh stellen op $13\frac{7487}{9706}$ ß; en sal daar van leveren $770\frac{20}{63}$ ℔ / met noch $99\frac{7}{12}$ ℒ aan geldt.

℔.	℔.	St.	St.
150	150	8	8
56	$70\frac{2}{3}$	30	30
900	10500	240	240
750	100	7	$8\frac{1}{3}$
840|0	1060|0	168|0	1920
			80
420 ℒ.	$\frac{1}{8}$ 530	84 ℒ.	200|0
$66\frac{1}{4}$ ℒ.	$66\frac{1}{4}$ ℒ.	$33\frac{1}{3}$	
$355\frac{3}{4}$	$463\frac{3}{4}$	$50\frac{1}{3}$ ℒ.	$\frac{1}{3}$ 100
$50\frac{2}{3}$	$66\frac{2}{3}$		$33\frac{1}{3}$
$404\frac{5}{12}$	$530\frac{5}{12}$		$66\frac{2}{3}$ ℒ.

ℒ.	ℒ.	ß.
$404\frac{5}{12}$	$530\frac{5}{12}$	$10\frac{1}{2}$
4853	6365	21
~~24~~	21	~~12~~
2		
9706	6365	7 8
	12730	~~6407~~
	133665	~~133665~~
		~~97066~~
		~~970~~

$13\frac{7487}{9706}$ ß cont.

NOTA.

NOTA. In desen Regel zijn de twee eerste getallen ℒ, 't derde ß. 't Eerste en tweede moest derhalven tot ß gemaakt werden, om ß te bekomen, door 20.; maar is onnoodigh, vermids doch 't tweede en derde getal door 't eerste moet gedivideert werden; en derhalven niet behoeft, den Dividendum 20 maal, en den Divisor 20 maal te vergrooten. Soo is ook onnodigh, wanneer 't eerste en tweede getal ß, 't derde ℒ zijn, de ℒ tot ß te brengen, wijlse dan weer door deselve 20 tot ℔ moesten gebracht werden: Maar dan zijn, schoon 't middelste getal ℒ zijn, d' uytkoomst echter ß. Wy werken somtijds op dese, somtijds op d' andere manier, om d' onverschilligheyd te doen sien. Doch dit geldt alleen, wanneer al de getallen des Regels geld, of van eene natuur zijn; niet als 't middelste van 't voorste en achterste in natuur verschild, gelijk in 't volgende Exempel, behoorende tot de voorgaande questie, blijkt.

ß.	El.	ℒ.
$13\frac{7427}{9706}$	1	$530\frac{5}{12}$
36605		1065
9706		530
~~133665~~		6365
~~12~~		20 tot ß.
26733		~~127300~~
~~6~~		~~9706~~
3		~~25460~~
~~80199~~		4853
63		~~12730~~
		10
		48530

$66\frac{1}{4}$
$33\frac{1}{3}$
$99\frac{7}{12}$

~~442~~
~~48530~~ } $770\frac{20}{63}$ El moet hy geven voor de Couchenille.
~~6333~~
~~66~~

En dan noch in geldt $99\frac{7}{12}$ ℒ.

19. A.

19. A. en B. willen mangelen. Den eersten heeft Satijn/ waar van hy d' el in mangelingh 15 stuyv. hooger stelt / als deselve contant waardigh is. Den anderen heeft Lakenen tot $182\frac{1}{7}$ guld. 't Stuk contant/ en in mangelingh $203\frac{7}{10}$ gl. Werd gevraaght / hoe veel d' el Satijn contant waardigh is ; en ook / hoe veel hy die in de mangelingh geset heeft ? Facit / d' el contant $131\frac{41}{209}$ stuyver ; en in mangelingh $146\frac{41}{209}$ stuyv.

Gl.	Gl.	Gl.	Stuyv.
$203\frac{7}{10}$	$20\frac{7}{10}$ ———	$182\frac{1}{7}$ ———	15
$182\frac{1}{7}$			10
209		914	3
$20\frac{7}{10}$	20 tot st.	20 tot st.	30
	5		914
	24		27420
	8551		
	27420	$131\frac{41}{209}$ st. contant.	
	20999	15	
	200		
	2	$146\frac{41}{209}$ in mangel.	

20. H. en I. mangelen t'samen. H. heeft 150 ℔ Couchenille / 't ℔ tot 56 ß contant ; doch begeert t' ontfangen $\frac{1}{8}$ in geldt. Heeft ook 8 stukken Hollandsch Lijnwaad/ a 30 ellen/ tot 7 ß d' el contant/ en in mangeling tot $8\frac{1}{3}$ ß; waar van hy begeert $\frac{1}{7}$ contant. I. heeft $770\frac{20}{21}$ ℔ Indigo / tot $10\frac{1}{2}$ ß 't ℔ contant; en in mangelingh tot $13\frac{7487}{7056}$ ß. Vrage/ hoe veel A. sijne Couchenille in mangelingh geset heeft ? Facit $70\frac{2}{3}$ ß.

Stuk.	Stuk.
8	8
30 Ell.	30 Ell.
240	240
7 ß.	$8\frac{1}{3}$
1680 ß.	2000
$666\frac{2}{3}$	$\frac{1}{3}$ $666\frac{2}{3}$
$1013\frac{1}{3}$ contant.	$1333\frac{1}{3}$ in mang.

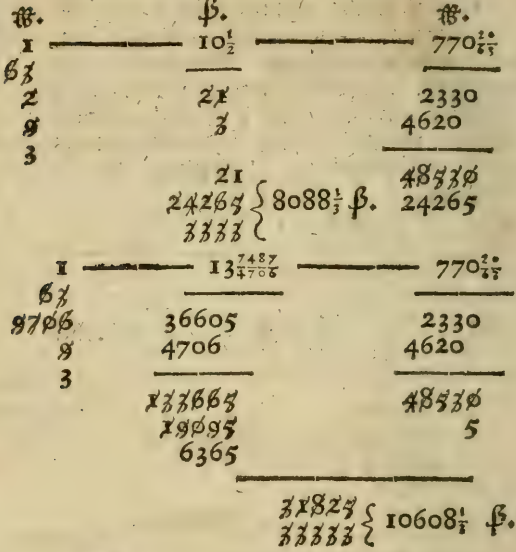

₿.	₿.
8088⅓	10608⅓
1013⅓	1333⅓
7075	9275

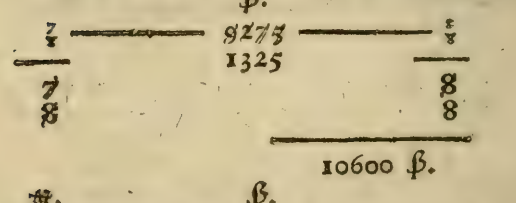

Anders.

Anders.

℔.	ß.	ß.	ß.
150	7350 —	9275 —	8400
56	147	1325	168
	21		24
900	3		8
750			
		10600	
8400	1		
1050	ß. 10600	70⅔ ß in mangelingh.	
	℔. 1400		
7350	14		

21. Twee Kooplieden mangelen hare Waren. A. heeft 25 Stukken Bombazijnen / yeder tot 3⅓ ℒ contant / doch van hem in mangelingh geset op 4 ℒ / te leveren binnen 3 Maanden / maar begeert ¼ contant. Hoch heeft hy 20 Stukken Baap / tot 6½ ℒ 't Stuk gereed / en in mangelingh gestelt op 8 ℒ / te leveren binnen 4 Maanden; doch begeert ⅛ contant. B. heeft Loodt / 't 100 ℔ tot 3½ ℒ contant. Hoe hoogh sal hy 't in mangelingh stellen / te leveren binnen 6 Maanden. Ook / hoe veel ℔ Loodt / en Contant geldt sal hy geben voor de gemelde Bombazijnen en Baapen / op dat de ruplingh gelijk zy?

Bomb.	Bomb.	Baap.	Baap.
25	25	20	20
3⅓	4	6½	8
75	100	120	160
5	¼ 20	10	¼ 40
80	80 in man-	130	120 in man-
20	gelingh.	40	gelingh.
60 contant.		90 contant.	

£.	Ma.		
60 ———	3	180	540 } $3\frac{3}{5}$ Maand.
90 ———	4	360	150
Contant.		540	

£.	£.
100	160
80	130
20	30
30	
50	

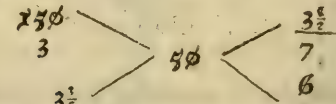

~~150~~ 3 — ~~50~~ — $3\frac{1}{2}$ 7 ~~6~~ 5 35

$3\frac{3}{5}$ ~~18~~ 2 3 6 3 18

17 ~~35~~ ~~18~~ } $1\frac{17}{18}$ £. $3\frac{1}{2}$ £.

$5\frac{4}{9}$ £ in mangeling het 100 ℔ Loot.

80
120
200

£.	℔.	£.
$5\frac{4}{9}$ ———	100 ———	200
49		9
		1800
		100
		180000

~~12~~ ~~33673~~ ~~180000~~ ~~49999~~ ~~444~~ } $3673\frac{23}{49}$ ℔ Loot.

Facit B. sal sijn Loot stellen op $5\frac{4}{9}$ £ het 100 in mangelingh; en aan Loot geven $3673\frac{23}{49}$ ℔.

22. Twee

22. Twee Hoopliedien willen mangelen. A. heeft Wijnen / 't Vat tot $15\frac{13\frac{2}{3}}{169}$ ℒ contant; en in mangelingh $19\frac{4}{5}$ ℒ / te leveren binnen 4 Maanden. B. heeft Boekwept / 't Last tot $13\frac{1}{2}$ ℒ contant / die hy in mangelingh wil setten op $17\frac{1}{4}$ ℒ. Vrage / op wat tijdt hy syne Boekwept sal moeten leveren / om geen schade te lijden? Facit / binnen 5 Maanden.

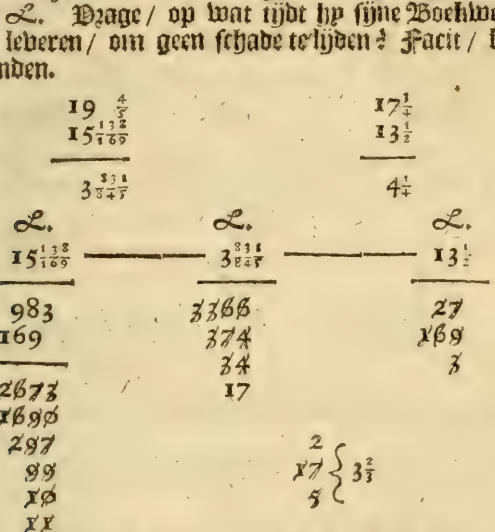

23. A. en B. mangelen hare Koopmanschappen. B. set het Last van syne Boekwept $4\frac{1}{2}$ ℒ hooger in mangelingh / te leveren binnen 5 Maanden / als 't contant waardigh is. De Wijn van A. geld $15\frac{13}{169}$ ℒ 't Vat contant / en hy stelt het in mangelingh op $19\frac{4}{5}$ ℒ / te leveren binnen 4 Maanden. Vrage / hoe veel 't Last Boekwept contant heeft gehost? Facit $13\frac{1}{2}$ ℒ.

Ma.	Winst.	Ma.	£.
5	$4\frac{1}{4}$	4	$19\frac{4}{5}$
4			$15\frac{138}{169}$
	17		$3\frac{831}{845}$ winst.

2
17 } $3\frac{2}{5}$ £ winst.
5

Winst.	£.	Winst.
$3\frac{831}{845}$	$15\frac{138}{169}$	$3\frac{2}{5}$
3366	983	17
5	169	845
169		169
374	2673	
22	297	
2	27	

1
27 } $13\frac{1}{2}$ Facit.
22

Tara-Rekeningh.

TAra is af-slagh, welke de Kooper koomt te genieten voor 't onsuyvere in de Massa der gekochte Waren.

Wanneer de Kooper bedinghd Tara *in't* 100, soo moet men den af-slagh voor 't onsuyvere van 100 af-trekken. Maar als geseght werd Tara *op't* 100, soo werd verstaan, dat de Koopman, die de Ware koopt, soo veel ℔ als bedongen werd op 't 100 sal toe hebben. By Exempel: Indien men bedinghd Tara 5 *in't* 100, soo moet men seggen: 100 *werden* 95, *&c.* Maar indien *op't* 100, soo werd gesteld: 105 *werden* 100.

1. **Een Koopman koopt 3 Sakken Rijs / wegende N°. 1. 260 ℔. N°. 2. 240 ℔. N°. 3. 320 ℔. Tara 10 op 't 100; 't ℔ netto $2\frac{1}{5}$ st. Hoe veel sullen de drie Sakken beloopen?**

260 ℔.
240
320

℔. ℔.
110 —— 100 —— 820 ℔.
100

565
8200 { 745 5/11 ℔ netto. 8200
XXXX
XX

℔. St. ℔.
1 —— 2 1/5 —— 745 5/11
5
XX XX 750
745

Facit 82 Guld. 8200 { 1640
555
82 Guld.

Maar indien de Kooper had bedongen Tara 10 in 't 100, soo moest men dus werken.

℔. ℔.
100 —— 90 —— 820
738

℔.
1 —— 2 1/5 —— 738
5 11
11

3 3
8118 { 162 | 3 1/5 738
5555 738

81 —— 3 1/5 8118

Facit 81 gl. 3 1/5 st. En 't verschil tusschen Tara op of in 't 100 beloopt hier 16 2/5 stuyv.

2. Eenen heeft gekocht 820 ℔ Rijs bruto / 't ℔ tot 2 1/5 stuyv. netto; en betaald in alles 82 gl. Wage / hoe veel

Tara hy op 't 100 heeft gehad? En dan ook hoe veel Tara in 't 100 / als hy voor een andere even diergelijke parthy/ en in deselve koop betaalde 81 gl. $3\frac{3}{5}$ stuyv.? Facit beyde 10; maar 't verschil op of in 't 100 is $16\frac{2}{5}$ stuyv.

Stuyv.		℔.		Guld.
$2\frac{1}{5}$	———	1	———	82
				20
11				1640
	1565			5
	8200	$745\frac{5}{11}$ ℔.		8200
	1111			
	11			
$745\frac{5}{11}$	———	820	———	100
				11
750				110
745				100
8200				

Facit 10 ℔ Tara op 't 100.

Stuyv.		℔.		Gl. St.
$2\frac{1}{5}$	———	1	———	81 / $3\frac{3}{5}$
				20
11				$1623\frac{3}{5}$
5				8118
				5
				738 ℔.
820	———	738	———	100
41		18		5
			90	
				100
				90
				10 Tara in 't 100.

3. Eenen heeft gekocht 820 ℔ Rijs / en betaald daar voor 82 gl. / heeft gehad Tara 10 op 't 100. Vrage / hoe veel hy voor 't ℔ netto gegeven heeft? Facit $2\frac{1}{5}$ ß.

℔.		℔.		℔.
11~~0~~	———	100	———	82~~0~~
				100
				8200

5~~6~~5
8~~2~~~~0~~~~0~~ } $745\frac{5}{11}$ ℔.
~~1~~~~1~~~~1~~~~1~~
~~1~~~~1~~

℔.		Guld.		℔.
$745\frac{5}{11}$	———	82	———	1
		20		11 } $2\frac{1}{5}$
750				5
745		~~1~~~~6~~~~4~~~~0~~		
8~~2~~~~0~~~~0~~				
5				

Facit $2\frac{1}{5}$ stuyv.

---

4. Eenen heeft gekocht 820 ℔ Rijs. Heeft gehad Tara 10 in 't 100; en leverd 81 gl. $3\frac{3}{5}$ stuyv. Hoe veel heeft hy 't ℔ netto in-gekocht? Facit $2\frac{1}{5}$ stuyv.

℔.		℔.		℔.
1~~0~~~~0~~	———	9~~0~~	———	82~~0~~
				738 ℔ netto.

℔.		Gl. St.		℔.
~~7~~~~3~~~~8~~	———	81 / $3\frac{3}{5}$	———	1
5		20		
~~8~~~~2~~				
~~4~~~~1~~		$1623\frac{3}{5}$		
		~~8~~~~1~~~~1~~~~8~~		1
		~~9~~~~0~~~~2~~		~~1~~~~1~~ } $2\frac{1}{5}$ stuyv. 't ℔.
		~~4~~~~5~~~~1~~		~~5~~
		11		

5. Een Kist Suyker weeghd 850 ℔. De Kooper krijgd Tara 5 in 't 100; en heeft 't ℔ netto bedongen tot 4 st. $9\frac{1}{2}$ pen. Hoe veel moet hy voor de Kist betalen?

℔.		℔.		℔.
100	———	95	———	850
2		19		$9\frac{1}{2}$
		$9\frac{1}{2}$		
				765
				$42\frac{1}{2}$
				$807\frac{1}{2}$
1	———	$4/9\frac{1}{2}$	———	$807\frac{1}{2}$
4		16		
				1615
		$73\frac{1}{2}$		147
		147		11305
				6460
				1615
				237405

12 1 { 111 7
237405 { 59351 { 370|9
44444 { 16666 { ——
111 185 — 9 — $7\frac{1}{4}$

Facit 185 gl. 9 stuyv. $7\frac{1}{4}$ pen.

---

6. Eenen heeft gekocht een Kist Suyker / wegende 850 ℔. Bedinght Tara 5 op 't 100; en 't ℔ netto tot 4 st. $9\frac{1}{2}$ penn. Hoe veel beloopt de Kist?

℔.		℔.		℔.
105	———	100	———	850
21		20		20
				17000

211
17000 { $809\frac{11}{21}$ ℔ netto.
2111
22

℔.

℔.	stup. pen.	℔.
1	4 / 9½	809½½
42	16	
6		820
2	73½	1618
	X47	X7ØØØ
	21	8500
XI	7	7
XIJ42		
J95ØØ	371 8	59500
X8666		
XIX	185 — 18 — 12. Facit.	

7. Eenen hoopt een Kist met Suyker / wegende 850 ℔. krijght Tara 5 in 't 100. Betaald voor de geheele Kist 185 gl. 9 stuyvers 7¼ penn. Vraage / hoe veel hy 't ℔ netto heeft bekongen? Facit / 4 stuyv. 9½ penn.

℔.	℔.	℔.
100	95	850

807½ 't selve werk als N°. 5.

℔.	gl. st. p.	℔.
807½	185 / 9 / 7¼	1
	20	2
X6IJ		
4	3709	
2	16	
3237		
	22261	
	3709	
	59351½	

9	st. p.	2374Ø5
77	4 — 9½ p.	4748X
X6		X47 73½ penn.
		22

8. Eenen

8. Eenen koopt een kist Suyker van 850 ℔. Bedinght Tara 5 op 't 100. Betaalt 185 guld. 18 stuyv. 12 penn. Vraagt hoe veel heeft hy 't ℔ netto gekocht? Fac. 4 st. 9½ penn.

℔. ℔. ℔.
105 — 100 — 850
21 20 20

17000

211
17000 } 809 11/21 ℔ netto.
21
22

℔. gl. st. p. ℔.
809 11/21 — 185 / 18 / 12 — 1
20 21
820 7
1618 3718 147
16
17000 22320
34 3718
2 1 9
147 } 7 } st. p.
22 } 16 } 4 — 9½
59500
119
7

---

9. Een Suyker-bakker koopt 260 ℔ Suyker / Tara 10 in 't 100; tot 6½ st. netto; of bied anders den Verkooper / voor de partye 68½ guld. Vraage / welke Conditie den Verkooper voorderlijkst sou zijn? Facit / by de laatste sou hy 1 stuyv. verliesen.

℔. ℔. ℔.
100 — 90 — 1260

1134

℔.

℔.	stuyv.	℔.
1	$6\frac{1}{2}$	~~1134~~
~~2~~		567
	13	13
368 — 11 eerste.		1701
368 — 10 tweede Conditie.		567
	1 stuyv. verlies op de tweede.	737 | 1
		368 — 11 st.

10. A. koopt een Kist met Suyker / wegende 850 ℔. Bedinght 't ℔ netto tot 4 stuyv. $9\frac{1}{2}$ pen. / en betaald in alles 185 gl. 18 stuyv. 12 pen. Hoe veel Tara op 't 100 heeft hy genooten? Facit 5.

st. p.	℔.	
4 / $9\frac{1}{2}$	1	185 / 18 / 12
16		20
$73\frac{1}{2}$		3718
~~147~~		16
21		22320
	~~211~~	3718
	~~17000~~ } $809\frac{11}{21}$ ℔.	
	~~2111~~	~~59500~~
	~~22~~	2
		8500
		17000

℔.	℔.	℔.
$809\frac{11}{21}$	~~850~~	~~100~~
820	5	21
1618	105 ℔.	
~~17000~~	100	

Facit 5 ℔ Tara op 't 100.

11. A.

11. A. koopt een Kist Suyker / 't ℔ netto tot 6½ stuyv. Betaald voor de geheele Massa 368 gl. 11 stuyv.; en heeft bedongen 10 in 't 100 Tara. Hoe veel heeft de Kist gewogen brutto (dat is / met het onsuyvere / of in 't geheel) / en netto / dat is / de Tara daar af getrokken? Facit 1134 ℔ netto: En 1260 ℔ brutto.

Stuyv.	℔.	Gl. St.
6½	1	368 / 11
13		20
		7371
		2
		14742

~~145~~
~~14742~~ } 1134 ℔ netto.
~~13333~~
~~111~~

℔.	℔.	
~~90~~	~~100~~	~~1134~~
		126
		10
		1260 ℔ brutto

12. Eenen koopt een Kist Suyker van 1260 ℔ brutto. Bedinght 10 in 't 100 Tara. Betaald 368 gl. 11 stuyv. Hoe veel heeft hy 't ℔ netto gekocht? Facit 6½ Stuyv.

℔.	℔.	℔.
~~100~~	~~90~~	~~1260~~

1134 ℔ netto.

℔.	Gl. St.	℔.
~~1134~~	368 / 11	1
~~162~~	20	
~~18~~		
2	~~7371~~	1
	~~1053~~	~~13~~ } 6½ Stuyv.
	~~117~~	~~2~~
	13	

13. Eenen

13. Eenen koopt een Kist Suyker / wegende 1260 ℔ brutto. Hy betaalt'er voor 368 gl. 11 stuyv. / 't ℔ netto tegens $6\frac{1}{2}$ st. Hoe veel Tara in 't 100 heeft hy bedongen?

Stuyv.	℔.	Gl. St.
$6\frac{1}{2}$	1	368 / 11
13		20
		7371
		2
		14742

~~145~~
~~14742~~ } 1134 ℔ netto.
~~13333~~
~~111~~

℔.	℔.	℔.	
~~1260~~	~~1134~~	10~~0~~	
~~14~~	~~126~~	9	100
~~2~~	~~18~~		90
	9	90	

10 ℔ Tara in 't 100.

---

14. A. koopt 480 Riemen Pappier / de Riem tot $3\frac{3}{4}$ gl.; doch wil in 't 100 toe-hebben 5 Riemen. De Verkooper staat hem 5 Riemen op 't honderdt toe. Vrage / hoe veel A. na d' eerste / en na de tweede Conditie sou moeten betalen; en hoe veel 't verschil tusschen beyden is / beyde in de Riemen die te betalen staan / en in 't geldt?

Riem.	Riem.	Riem.	
~~100~~	~~95~~	~~480~~	
~~20~~	19	24	Facit Riemen/
		19	te betalen na
			de Conditie in
		216	't 100 — — 456
		24	
		456	

Riem.

Riem.	Riem.	Riem.	
105	100	480	
21		96	En na
7		32	de Con=
		100	ditie op
			't 100 — $457\frac{1}{7}$

451
3200
777 } $457\frac{1}{7}$ Riem. 3200

't Verschil in 't getal der Riemen / die betaald moesten werden / is — — — — $1\frac{1}{7}$

Riem.	Guld.		
1	$3\frac{3}{4}$	456	
4		114	't Geldt / te be=
	15	15	talen na d' eer=
			ste Conditie — 1710

570
114
1710

1	$3\frac{3}{4}$	$457\frac{1}{7}$	
7			En na
4	15	3200	de twee=
		800	de Con=
		15	ditie — $1714\frac{2}{7}$

5132
12000
77777 } $1714\frac{2}{7}$

't Verschil in 't Geldt / 't welk te betalen staat / is — — — — $4\frac{3}{7}$

---

15. A. heeft 1620 ℔ Rijs / 't ℔ tot $2\frac{2}{7}$ stuyvers netto / en Tara 8 in 't 100. B. neemt dese geheele party / en geeft 'er aan A. Geers voor / 't ℔ tot $1\frac{1}{2}$ stuyv. netto / en Tara 10 op 't 100. Vraage / hoe veel ℔ Geers bruto hy voor de gemelde Rijs moet geben? Facit $2623\frac{11}{125}$ ℔.

℔.		℔.		℔.
100	——	92	——	1620
25		23		324
5				23
				972
2				648
74522 / 55555	1490 2/5	℔ Rijs netto.		7452

℔.		Stuyv.		℔.
1	——	2 4/5	——	1490 2/5
25				
		14		7452
				14
				29808
				7452
1873 / 104328 / 23555	417 3			104328
222	208 — 13 3/25	stuyv. voor de Rijs.		

Stuyv.		℔.		Gl. St.
1 1/4	——	1	——	208 / 13 3/25
				20
7				
25				4173 3/25
				20868
				8346
21				104328
39816 / 23333	2384 16/25	℔ Geers netto.		4
222				14904
				59616

℔ netto.	℔ brutto.	℔ netto.
~~100~~	11~~0~~	$2384\frac{16}{25}$
25		
5		11936
		4768
125		
		~~59616~~
		29808
		11
~~72313~~		
~~327888~~	$2623\frac{13}{125}$ ℔ Geers brutto.	29808
~~125555~~		29808
~~1222~~		
~~11~~		327888

16. A. levert B. 1620 ℔ Rijs brutto; 't ℔ netto tot $2\frac{4}{5}$ stuyv.; en ontfanght daar voor 208 gl. $13\frac{3}{25}$ stuyv. Vrage/ hoe veel Tara in 't 100 bedongen is geweest? Facit 8.

Stuyv.	℔.	Gl. St.
$2\frac{4}{5}$	1	208 / $13\frac{3}{25}$
		20
~~14~~		
~~25~~		$4173\frac{3}{25}$
~~5~~		
~~2~~		20868
		8346
~~2~~		~~104328~~
~~7452~~	$1490\frac{2}{5}$ ℔ netto.	~~5~~
~~5555~~		~~14904~~
		7452

℔ brutto.	℔ netto.	℔ brutto.
~~1620~~	$1490\frac{2}{5}$	~~100~~
~~5~~		~~20~~
~~81~~	~~7452~~	100
~~8~~	~~828~~	92
	92	

In't 100. 8

17. B.

17. B. heeft $2623\frac{13}{125}$ ℔ Geers brutto; die A. van hem neemt / met bedingh van 10 op 't 100 Tara / 't ℔ tegens $1\frac{3}{4}$ stuyv. netto. Waar tegens hy B. sal leveren Rijs / 't ℔ tot $2\frac{4}{5}$ stuyv. netto; en Tara 8 in 't 100. Vrage / hoe veel ℔ Rijs brutto hy voor de gemelde Geers sal moeten leveren; om met malkander gelijk te zijn? Facit 1620 ℔.

~~110~~ ——— ~~100~~ ——— $2623\frac{13}{125}$
~~125~~ 2
25

13128
5246
2623

~~327888~~
29808
2
59616

~~21~~
~~59616~~ { $2384\frac{16}{25}$ ℔ Geers netto.
~~25555~~
~~222~~

℔. Stuyv. ℔.
1 ——— $1\frac{3}{4}$ ——— $2384\frac{16}{25}$
25
~~4~~ 7

11936
4768
~~59616~~
14904
7
104328

~~1873~~
~~104328~~ { 417|3
~~25555~~
~~222~~ 208
208 gl. $13\frac{3}{25}$ st.

Stuyv. ℔. Gl. St.
$2\frac{4}{5}$ ——— 1 ——— 208 / $13\frac{3}{25}$
20

~~14~~
~~25~~
5
~~2~~

$4173\frac{3}{25}$

20868
8346
104328
~~5~~
~~14904~~
7452

~~2~~
~~7452~~ { $1490\frac{2}{5}$ ℔ Rijs netto.
~~5555~~

℔.	℔.	
~~92~~	~~100~~	$1490\frac{2}{5}$
~~5~~	~~20~~	
23	5	7452
		5
		37260

~~144~~
~~37260~~ } 1620 ℔ Rijs brutto.
~~2333~~
~~22~~

---

18. A. koopt 560 Riemen Schrijf-pappier / de Riem tot $4\frac{4}{5}$ gl.; onder conditie / dat hy 4 Riemen op de 100 sal toe hebben / en 5 Maanden dagh genieten. De Verkooper sich verlegen bevindende / bied hem aan / indien hy gereed wou betalen / dat hy hem sou laten rabatteeren tegens 6 ten 100 in 't Jaar. A. seyd / 't geldt terstondt wel te willen op-brengen / indien hy / in plaats van 4 Riemen / hem $6\frac{1}{2}$ Riem op 't 100 wou toe-geven. B. neemd dese conditie aan. Vrage / of A. meer voordeel heeft door 't bekomen van sijnen eysch / dan of hy d' aanbiedingh van B. had aan-genomen?

Eerste Conditie.

Riem.	Riem.	Riem.
~~104~~	100	~~560~~
~~26~~		~~140~~
13		70
		100
		7000

~~1~~
~~516~~ }
~~7000~~ } $538\frac{6}{13}$ Riem.
~~1333~~
~~11~~

Riem.

Riem.	Riem.	Riem.
1	$4\frac{4}{5}$	$538\frac{6}{13}$
13		
5	24	1620
		538
		7000
		1400
		24
		5600
		28
		33600

1
7168
33600 } $2584\frac{8}{13}$ Guld.
13333
111

Maand.	Guld.	Maand.
12	6	5
2		
		$2\frac{1}{2}$ Guld.

Guld.	Guld.	Guld.
$102\frac{1}{2}$	100	$2584\frac{8}{13}$
205		7760
13		2584
41		
		33600
13		2
52		6720
533		13440
		100
		1344000

3
1180
278547
1344000 } $2521\frac{307}{533}$ Gl.
533333
5333
55

Tweede Conditie.

Riem.		Riem.		Riem.
$106\frac{1}{2}$	———	100	———	560
				2
213				
		1		1120
		127		100
		5545		
		112000	$525\frac{175}{213}$ Riem.	112000
		21333		
		211		
		2		
1	———	$4\frac{4}{5}$	———	$525\frac{175}{213}$
213				
5		24		1750
				525
				1050
		2		112000
		580		22400
		111141		24
		537600	$2523\frac{201}{213}$ Gl.	
		213333		89600
		2111		448
		22		
				537600

	Gl.	
		113529
Betalingh na de tweede Conditie —— ——	$2523\frac{201}{213}$	107133
Betalingh na d' eerste Conditie —— ——	$2521\frac{307}{533}$	65391
Verlies / Guld.	$2\frac{13914}{37843}$	$\frac{41742}{113529}$ | $\frac{13914}{37843}$

19. Eenen koopt 1200 ℔ Peper / tot 12 stuyv. 't ℔ netto / Tara 10 in 't 100. Of in plaats van af-slagh presenteert de Verkooper hem / dat hy al de Ponden sal betalen / kor-

koztende aan 't geldt op peder Pond 1½ stuyv. Vrage/ welk van beyde dese Conditien den Kooper tot sijn meeste voor-deel staat aan te nemen: Antwoord/ d' een is d' andere even gelijk.

℔.	℔.	℔.
100	90	1200
		90
		1080

℔.	Stuyv.	℔.
1	12	1080
		12
		2160
		1080
		12960

Facit 648 Guld.

	Stuyv.	
	12	
	1½	
℔.		
1	10½	1200
½		240
	54	54
		960
		1200
		12960
		648

---

20. D. heeft gekocht 3 Balen / wegende N°. 1. 420 ℔/ Tara 5 in 't 100. N°. 2. 580 ℔ / Tara 6 op 't 100.

N°. 3. 600 ℔ / Tara 8 in 't 100. Voor 't ℔ netto geeft hy 36 stuyv. Verkoopt dese drie Balen weer aan E / 't ℔ brutto voor $34\frac{1}{2}$ stuyv. Vrage/ hoe veel hy gewonnen heeft? Facit 63 gl. $5\frac{6}{53}$ stuyv.

℔.	℔.	℔.
~~100~~	~~95~~	~~420~~
~~20~~	19	21
		19
		149
		21
		399 ℔ netto.
		36 stuyv. 't ℔.
		2394
		1197
		1436|4
		718 — 4 stuyv.

℔.	℔.	℔.
~~100~~	~~100~~	580
53	50	50
		29000

~~3~~
~~2589~~
~~29000~~ { $547\frac{9}{53}$ ℔ netto.
~~5333~~ { 36 stuyv. 't ℔.
~~55~~

3282
1641

19692
$6\frac{6}{53}$

1969|8 $\frac{6}{53}$

984 — $18\frac{6}{53}$ stuyv.

℔.	℔.	℔.
χøø	92	6øø
	6	
	552 ℔ netto.	
	36 stuyv. 't ℔.	
	3312	
	1656	
	19872	
	993 — 12 stuyv.	

Dese drie bekomene Geldt-posten t' saam geaddeert / soo koomt /

Guld.	Stuyv.
718	4
984	$18\frac{6}{11}$
993	12
Voor d' in-koop 2696	$14\frac{5}{11}$ van E.
	420
	580
	600
1 — $34\frac{1}{2}$	χβøø
2	800
69	69
	5520 0
	2760
Verkocht voor	2760 — 0
In-gekocht voor	2696 — $14\frac{6}{11}$
Facit winst	63 — $5\frac{47}{11}$

Buyten-Landsche Rekeningh.

1. A. en B. accordeeren met een Voerman / hem te sullen geven 78 guld.; dies dat hy voor A. sal voeren 1500 ℔ Loot 40 Mijlen weghs / en voor B. 1600 ℔ 35 Mijlen. Vrage / hoe veel A. en B. elk in 't bysonder aan de gemelde 78 guld. moeten betalen.

	℔.	Mijl.	
A.	1500	40	60000
B.	1600	35	56000
			116000

Guld.

~~116000~~ —— 78 —— ~~60000~~ A.
29 15
78
1 ——
~~1170~~ { $40\frac{10}{29}$ Guld. A. 120
~~299~~ 105
~~2~~ ——
1170

~~116000~~ —— 78 —— ~~56000~~ B.
29 14
78
1 ——
~~229~~ 112
~~1092~~ { $37\frac{19}{29}$ Guld. B. 98
~~299~~ ——
~~2~~ 1092

Voor A. $40\frac{10}{29}$ guld.
Voor B. $37\frac{19}{29}$ guld.

Somma 78 guld.

---

2. Als men betaald $12\frac{4}{7}$ guld. / om te voeren 198 ℔ Gewicht Antwerps 8 Mijlen weghs / hoe veel sal men dan moeten

moeten geben / om te voeren 480 ℔ Frankfurts Gewicht 15 Mijlen weghs; de 110 ℔ t' Antwerpen gerekend op 100 ℔ te Frankfurt? Facit 64 guld.

℔ Fr.	℔ Antw.	℔ Fr.
100	110	480
		11
		48
		48
		528

℔.	Guld.	℔.
198	$12\frac{4}{7}$	528
5		88
33	64	8
3	6	64
	512 { $34\frac{2}{11}$	
15	165 {	512
	5	

Mijl.	Guld.	Mijl.
8	$34\frac{2}{11}$	15
15		
	172	3
	34	512 { 64 guld. Facit.
	512	88 {

Anders.

℔.	Mijl.	℔.
198	15	528
33	5	88
3		8
		40 Mijlen.

Mijl.	Guld.	Mijl.
8	$12\frac{4}{7}$	40
3		8

Facit 64 guld.

3. A. t' Antwerpen accordeert met een Voerman / dat hy hem sal geven 100 guld. / om te voeren 2800 ℔ 45 Mijlen weghs; en 3400 ℔ 50 Mijlen. Naderhand verandert A. van sinnen; en wil / dat de Voerman de gemelde 6200 ℔ na andere Plaetsen sal brengen; te weten / 3500 ℔ 28 Mijlen; en de rest tot de Stad N. De Voerman lijdt / volgens 't eerste accord / door dese veranderingh geen schade. Vrage / hoe verr' de Stad N. van Antwerpen gelegen is? Facit $73\frac{1}{3}$ Mijlen weghs.

℔.	Mijl.	
2800	45	126000
3400	50	170000
6200		296000
3500		
2700	28	98000
27ØØ		198ØØØ
3		220 $\{$ $73\frac{1}{3}$
		3

PROEF.

3500	28	98000
2700	$73\frac{1}{3}$	198000
		296000

	Guld.	
296ØØØ	1ØØ	98ØØØ
148	25	49
37		25
		245
1114		98
1225 $\{$	$33\frac{1}{3}$ Guld.	1225
377		
3		296ØØØ

Guld.

296000	100	198000
148	25	99
37		25
	3	
$33\frac{4}{37}$	253	495
$66\frac{33}{37}$	2475 } $66\frac{33}{37}$ gl.	198
	377	
110 guld.	3	2475

4. A. te Middelburgh koopt Suyker/ tot 19 ß 't ℔. Hy send deselve na Frankfurt, en geeft voor onkosten 2 ß op 't ℔ Middelburghs Gewicht. Als nu 29 ℔ Middelburghs maken 27 ℔ te Frankfurt, en dat de Pary is tot 78 ß voor een £ van 60 Kreutzers (anders Florijn) / hoe veel sullen dan kosten 100 ℔ te Frankfurt. NOTA, dat de Florijn gaat in de cours tot 60; maar in Wissel 65 Kreutzers.

℔ Mid.	℔ Fr.	℔ Mid.
29	27	1

$\frac{27}{29}$ ℔ Fr.

ß.

19

℔ Fr.		℔ Fr.
$\frac{27}{29}$	21	1
	7	29
27	25	7
9	203 } $22\frac{1}{9}$ ℔ Fr.	
	99	203

ß. Kreutz.

78	65	$22\frac{1}{9}$
9		
		203
702		65
	5	
	6579	1015
	13195 } $18\frac{43}{54}$ Kreutz.	1218
	7022	
	70	13195

℔.	Kreutz.	℔.
1	$18\frac{43}{74}$	1000
54		50.
27	115	
	90	
	1015	
	50	
	50750	

221	Kreutz.	Facit.	
23187	1		
50750	1879	31 Florijnen $19\frac{17}{27}$ Kreutzers.	
27777	6000		
222	6		

5. A. te Middelburgh koopt een Stuk Lijnwaad van 60 Ellen / d' el tot $1\frac{2}{3}$ ß. 't Selve send hy na Parijs, en betaald voor Vracht en andere onkosten 45 stuyv. Indien nu 7 Ellen te Middelburgh maken 5 Ellen te Parijs, en dat 5 stuyv. doen 6 ß Tournois / tot hoe veel koomt dan d' El te Parijs te staan? Facit tot $18\frac{3}{10}$ ß Tournois.

El.	ß.	Ellen.
1	$1\frac{2}{3}$	60
3		10
	5	
	6 tot stuyv.	60|0
	30	
	10	$2\frac{1}{4}$ gl. onkosten.
		$32\frac{1}{4}$

Ellen.	Guld.	El.
60	$32\frac{1}{4}$	1
3		
4	129	
2	20 tot stuyv.	
	43	
	$10\frac{1}{2}$ stuyv.	

Stuyv.

Stuyv.	Stuyv. Tour.	Stuyv.
5	6	$10\frac{3}{4}$
4	3	
2		43
		3
10	129 / 10 } $12\frac{9}{10}$ st. T.	129

Ell.	ß.	Ell.
5	$12\frac{9}{10}$	7
10		
	129	
50	7	4
	903	903 / 550 } $18\frac{3}{50}$ stuyv. Tournois facit.

Anders.

El.	ß.	Ell.	Ell.	Gl.	Ell.
1	$1\frac{2}{3}$	60	60	$32\frac{1}{4}$	7
3		20	4		
	5	30	20	129	
	6 tot st.			43	
		60|0	80	7	
	30			301	
		30			
		$2\frac{1}{4}$	6		
			301 / 80 } $3\frac{61}{80}$		
		$32\frac{1}{4}$			

Ell.	Guld.	El.
5	$3\frac{61}{80}$	1
80		
20	301	
1	20 tot stuyv.	
301 / 220 } $15\frac{3}{20}$	4	

Stuyv.

Stuyv.	ß.	Stuyv.
5	6	$15\frac{1}{10}$
2ß	3	
10		301
	4	3
50	9ß3 { 5ß0 } $18\frac{3}{10}$ Facit.	903

6. B. te Dantzik hoopt Rogge/ tot 49 Poolsche guld. 't Last. Hy sendse na Antwerpen, en betaald voor onkosten 14 Poolsche gl. voor 't Last. De Wissel gaat tot 132 Poolsche Grossen voor een ℔ Vlaamsch. Op hoe veel Goudgl. sal 't Last t'Antwerpen komen te staan / als 7 Courantguld. maken 5 Goudgl.: En de Poolsche guld. werd gerekend tot 30 Poolsche Grossen? Facit $61\frac{4}{11}$ Goudgl.

P. Gr.	℔ Vl.	P. Gr.
49	XXXII —	I — XVIIIC
14	XXII	6 945
	II	
63 P. gl.		6 gl.
30		
	I	
1890 P. gr.	60 { 945 } $85\frac{11}{11}$ Guld.	
	XXX	
	X	

Guld.	Goudgl.	Guld.
7	5	$85\frac{10}{11}$
II		
		95
		85
	XXX4	
	675 { XXX } $61\frac{4}{11}$ Goudgl.	945
	X	135
		5
		675

7. A. t' Antwerpen koopt Gengebar / tot 48 ℔ 't ℳ. Hy sendse na Neurenbergh, en betaald voor alle onkosten 2 ℔ op peder ℳ. Nu werd aldaar 't ℳ verkocht tot $18\frac{3}{9}$ ß/ en wind dus 5 ß op de Florijn / waardigh 20 ß. Vraage/ hoe veel is de Party / als 29 ℳ t'Antwerpen maken 27 ℳ te Neurenbergh? Facit / tot $71\frac{4}{11}$ ℔.

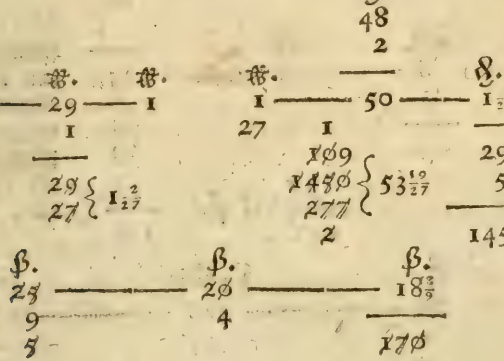

8. B. t'Antwerpen koopt Fluweel/ tot 25 ß d'El. Send dese Waar na Dantzik, en betaald voor onkosten op peder

El $\frac{1}{3}$ β. Hoor hoe veel moet men d' El te Dantzik verhoopen / als B. begeerd te winnen 15 ten 100 / en den Factoor $2\frac{1}{2}$ ten 100; Gestelt zijnde / dat 5 Ellen t'Antwerpen maken 6 Ellen te Dantzik, en dat de Pary is tot 136 Poolsche Grossen voor een ℔ Vlaamsch : Facit $168\frac{5}{10}$ Poolsche Grossen d' El.

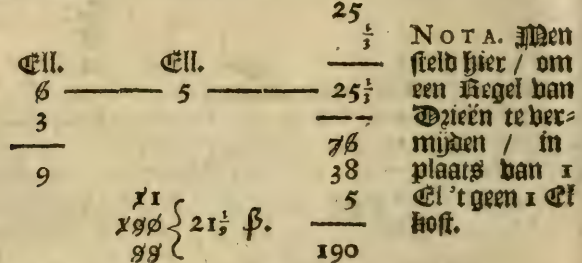

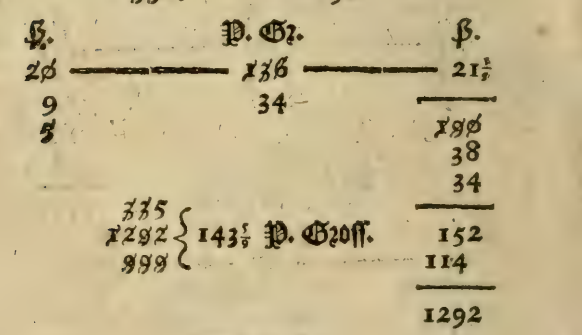

Winningh.

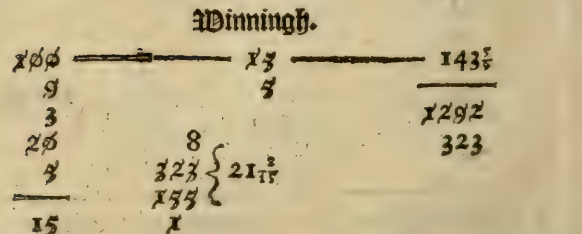

Fact.

Fact.

100	$2\frac{1}{2}$	$143\frac{5}{9}$
18		
20	5	1292
10		646
9	5	323
	323 { $3\frac{15}{90}$	
90	90	
	$21\frac{8}{15}$	
	$143\frac{5}{9}$	

Facit $168\frac{61}{90}$ P. Gross.

---

9. A. te Lions koopt Laken/ tot 3 Franken en 7 ß Tournois d' El. Hy send dese Waar na Middelbnrgh, en betaald/ soo voor Vraght als andere onkosten / 5 ß Tournois op d' El. Hoe dier sal hy d' El te Middelburgh verkoopen/ op 2 Maanden dagh / om te winnen tegens 15 ten 100 in 't Jaar: Ook noch gerekend 1 Maand / verloopen van den tijd der in-koop tot op den dagh der verkoopingh. En gestelt / dat 3 Ellen te Lions maken 4 Ellen te Middelburgh: Dat de Pary gaat tot 80 ß voor 45 ß Tournois; en dat de Frank doet 20 ß Tournois? Facit 8 ß $3\frac{3}{5}$ ß.

Fr. ß.	Maand.	Winst.	Maand.
3 / 7			2
5			1
	12	15	3
3/ 12	4	$3\frac{3}{4}$ Winst.	
20			
	ß.	ß.	ß.
72 ß.	100	$103\frac{3}{4}$	72
	4		18
	20	415	9
	10	83	83
	747 { $74\frac{7}{10}$ ß.		
	10		747

ß.		℔.		ß.
~~45~~	———	8~~0~~	———	$74\frac{7}{10}$
~~10~~				
5				

~~747~~
83
8
664

~~11~~
~~664~~ } $132\frac{4}{5}$ ℔.
~~555~~

Ell.	Ell.	El.	El.	℔.	
3	4	1	$1\frac{1}{3}$	$132\frac{4}{5}$	1
~~4~~ / ~~3~~ } $1\frac{1}{3}$		4	~~4~~	~~664~~	3
		4	5	166	166
					498

~~43~~ 3
~~498~~ } ~~99~~ } 8 ß $3\frac{3}{5}$ ℔.
~~55~~ ~~12~~

---

10. B. te Middelburgh koopt 350 ℔ Peper/ 't ℔ tot 36 ℔. Send deselve na Dantzik, en betaald voor onkosten $9\frac{3}{4}$ gl. De Wissel gaat tot 135 Poolsche Grossen voor een £ Vlaamsch. Ook maken 9 ℔ te Middelburgh 10 ℔ te Dantzik. Tot hoe veel sal hy daar 't ℔ verkoopen/ om te winnen 12 ten 100. Facit/ tot $21\frac{219}{5000}$ Poolsche Grossen.

℔.		℔ 36		℔.
1	———	St. 18	———	350
				18
				2800
				350
				630|0
				315 guld.
			Voor d' onkosten	$9\frac{3}{4}$ guld.
				$324\frac{3}{4}$ guld.

£.

L.
1
6

Guld. 6 —— Poolſ. Gr. 135 —— Guld. $324\frac{3}{4}$
2 45
4 1299
8 45
6495
5196
58455

2 7
58455 } $7306\frac{7}{8}$
8888

R. 9 —— R. 10 —— R. 350
888 10
3500 } $388\frac{8}{9}$ R.
999 3500

R. $388\frac{8}{9}$ —— Poolſ. Gr. $7306\frac{7}{8}$ —— R. 1
9
3500 58455 11691
8 11691
700 105219
5600

4
494
105219 } $18\frac{4419}{5600}$ P. Gr.
56600
5

P. Gr.
100 —— 112 —— $18\frac{4419}{5600}$
5600 14
700 2 49219
100 5600
50 105219
5000

105219 } $21\frac{219}{5000}$ P. Gr. Facit.
55000

11. A. t'Antwerpen koopt Engelsch Tin/ tot 15 ℔ 't ℔. 't Selve send hy na Neurenbergh; en betaald voor onkosten 3 ten 100. Vrage/ hoe veel hy ten 100 wind/ als hy 't ℔ verkoopt tot 15 Kreutzers; gesteld zijnde/ dat 104 ℔ te Neurenbergh maken 100 ℔ t'Antwerpen; en de Pary is tot 80 ℔ ! Facit/ $24\frac{28}{102}$ ten 100 winst.

℔.	℔.	℔.	℔.	℔.	℔.
100	104	1	1	~~15~~	$1\frac{1}{25}$
	1		~~25~~	3	
			5		26
	~~104~~	$1\frac{1}{25}$	~~23~~	$15\frac{3}{5}$	3
	~~100~~		~~78~~		
			~~55~~		78

Kreutz.	℔.	Kreutz.
65	~~80~~	$15\frac{3}{5}$
~~5~~	16	
		78
1		16
~~593~~	$19\frac{13}{65}$	
~~1248~~	15	468
~~555~~		78
~~6~~	$4\frac{13}{65}$ winst.	1248

℔.	Winst.	℔.
~~15~~	$4\frac{13}{65}$	~~100~~
~~65~~		~~20~~
~~3~~	~~273~~	4
~~13~~	~~91~~	
	7	

28 ℔.
3 ℔ onkosten.

℔.	℔.	℔.
103	100	25 ℔.
2		100
~~448~~	$24\frac{28}{102}$ Fac. winst ten 100.	2500
~~2500~~		
~~1033~~		
~~10~~		

12. A.

12 A. hoopt te Middelburgh 350 ℔ Peper voor 315 gl. Hy send deselve na Dantzik, en betaald voor Vraght 9 gl. 15 stuyv. Dese Peper daar verkocht werdende tot $21\frac{219}{5000}$ Poolsche Grossen 't ℔/ soo wind hy 12 ten 100. Nu/ 9 ℔ te Middelburgh werden gesteld op 10 ℔ te Dantzik. Vrage/ hoe veel guld. men te Middelburgh, sal geven/ om te Dantzik t'ontfangen 135 Poolsche Grossen.

Guld.

315
9/15
———
324/15

℔. ℔. ℔.
9 ——— 10 ——— 350
10
———
3500

888
3500 } $388\frac{8}{9}$
999

℔. Gl. St. ℔.
$388\frac{8}{9}$ ——— 324/15 ——— 1
20 9
———
3500 6485
700 1299
9
———
11691

44
11691 } $16\frac{491}{700}$ St.
7700

100
12
———
112 ——— 100 ——— $21\frac{219}{5000}$ P. Gr.
5000 ———
———
5600

4
484
105219 } $18\frac{4419}{5600}$ P. Grossen.
56600
5

P. Grossen.

$18\frac{4419}{5600}$ ——— $16\frac{491}{700}$ ——— 135

15

49219   11691   5600

5600   8

105219   12|0

11691

700   Facit 6 guld.

---

13. B. te Middelburgh koopt 350 ℔ Peper / Antwerps Gewicht / voor 315 guld. Hy send deselve na Dantzik, en betaald voor Vraght 9 gl. 15 stuyv. 't ℔ werd daar verkocht tot $21\frac{219}{5000}$ Poolsche Grossen; en hy wind 12 ten 100. De Wissel gaat tot 135 Poolsche Grossen te Dantzik voor 1 £ Vlaamsch. Vrage / hoe veel 9 ℔ Antwerps te Dantzik gerekend werden? Facit 10 ℔.

100

12

112 ——— 100 ——— P. Grossen. $21\frac{219}{5000}$

5000   4   105219

494

5600   105219 } $18\frac{4419}{5600}$

56600

5

1 £ Vl.

20 ß.

20 tot £.

12

P. Grossen.

135 ——— 240 ——— $18\frac{4419}{5600}$

5600   3   49219

70   56

15   14

5   11691 } $33\frac{141}{358}$ £.   105219

3550

350   3   11691

$33\frac{141}{358}$ £ maken $16\frac{491}{700}$ stuyv.

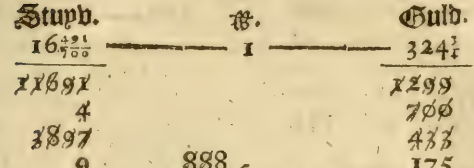

14. D. te Venetien hoopt 4 Sakken Giroffel-nagelen/ wegende N°. 1. 198 ℔ / houd 4 ten 100 Fuſti. N°. 2. 235 ℔ / en 5 ten 100 Fuſti. N°. 3. 259 ℔ / en 6 ten 100 Fuſti. N°. 4. 303 ℔ / en 7 ten 100 Fuſti. Tara 3 ℔ op elke Sak. De 4 ℔ netto koſten 3 Ducaten; en de 4 ℔ Fuſti 1 Ducaat. Hy ſend deſe Nagelen na Antwerpen, en betaald voor Vracht 9 ß voor 't 100 ℔. 't Geheele Gewicht is maar geſchat op 750 ℔. Als nu 100 ℔ te Venetien maken 75 ℔ t'Antwerpen, hoe veel ſal hy 't ℔ t'Antwerpen moeten verkoopen/ om te winnen 25 ten 100. De Pary is tot 80 ß : Facit 97 1745/2940 ß.

℔.		℔.
198	Tara 3 ℔ op elke Sak / blijft	195
235		232
259		256
303		300
		983

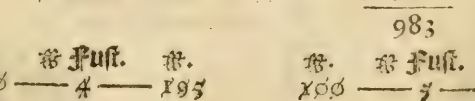

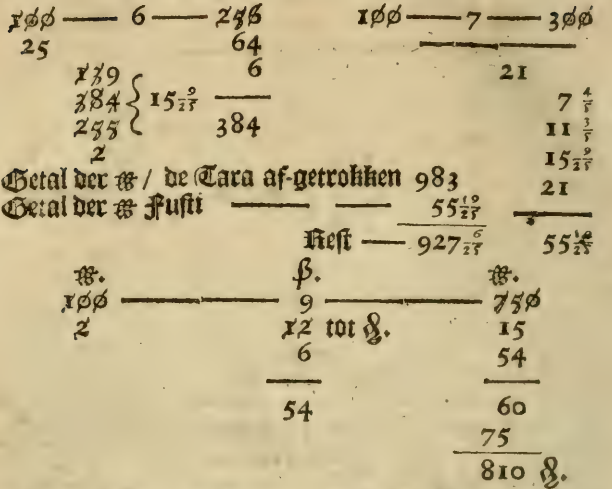

~~100~~ —— 6 —— ~~256~~
25 64
~~139~~ 6
~~384~~ } $15\frac{9}{25}$
~~255~~ 384
~~2~~

~~100~~ —— 7 —— ~~300~~
21
$7\frac{4}{5}$
$11\frac{3}{5}$
$15\frac{9}{25}$
21
$55\frac{19}{25}$

't Getal der ℔ / de Tara af-getrokken 983
't Getal der ℔ Fusti —— —— $55\frac{19}{25}$
Rest —— $927\frac{6}{25}$

℔.	ß.	℔.
~~100~~	9	~~750~~
~~2~~	~~12~~ tot ß.	15
	6	54
	54	60
		75
		810 ß.

℔ Net.	Duc.	℔ Net.
4	3	$927\frac{6}{25}$
25		4641
100		1854
~~69543~~	$695\frac{43}{100}$	23181
~~1~~ 00		3
		69543

℔ Fusti.	Duc.	℔ Fusti.
4	1	$55\frac{19}{25}$
25		294
100		110
		1394
~~1394~~	$13\frac{47}{50}$	
~~1~~ 00		$695\frac{43}{100}$
		$709\frac{37}{100}$

Duc.	ß.	Duc.
1	~~80~~	$709\frac{37}{100}$
~~100~~	~~20~~	70937
~~25~~	4	4
5		283748
~~283748~~	$56749\frac{3}{5}$	
~~55555~~	810	
	$57559\frac{3}{5}$ ß.	

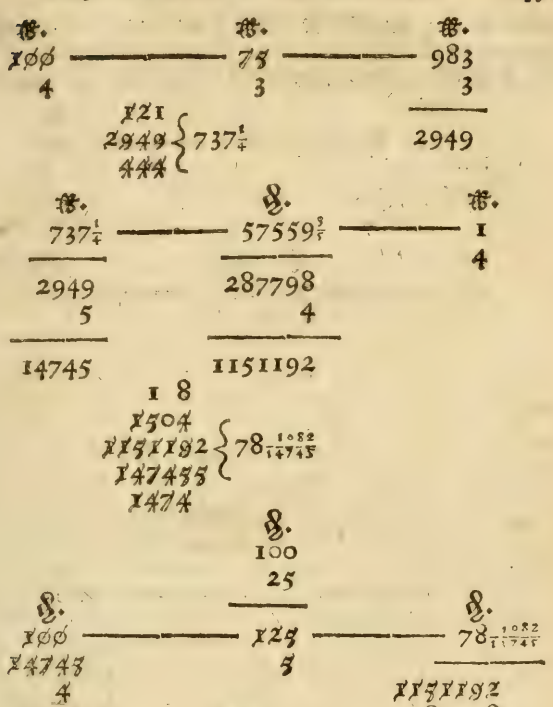

15. A. t'Antwerpen hoopt Gengebar tot 17 stuyv. 't ₶. Deselve send hy na Dantzik, en geeft voor alle onkosten op 't ₶ 1 stuyv. Nu/ 100 ₶ t'Antwerpen maken 111 1/2 ₶ te Dantzik; en't 100 ₶ werd aldaar verkocht voor 6 Florijnen 20 17/20 Poolsche Groffen. Hy verliest 1 1/2 Maand. Vraage/ hoe veel ten 100 in't Jaar hy gewonnen of verlooren

looren heeft; gaande de Wissel tot 135 Poolsche Grossen voor een 1 £ Vlaams; en de Florijn gerekend tot 30 Poolsche Grossen? Facit gewonnen 14 ten 100 in 't Jaar.

℔.	℔.	℔.
$111\frac{1}{9}$	100	100
1000		9
		90 ℔.

℔.	Fl. Gr.	℔.
90	$61 / 20\frac{17}{20}$	100
20	30	
	$1850\frac{17}{20}$	
	37017 } 4113 } 2056½ Gr.	
	2	
	17 stuyv.	
	1 stuyv.	

℔.		℔.
1	18	100
		18
		180|0
		90 guld.
	Door 6 tot £.	15 £.

P. gr.	£.	P. gr.
135	1	$2056\frac{1}{2}$
2		
15	1	4113
	457 } $15\frac{7}{30}$	457
30	330 } 15	
	$\frac{7}{30}$ winst.	

£.

ℒ.	Winst.	ℒ.
15	$\frac{7}{30}$	100
30		20
3	7	
9		

5 / 14 / 9 } $1\frac{5}{9}$ ℒ.

Maand.	Winst.	Maand.
$1\frac{1}{3}$	$1\frac{5}{9}$	12
		3
4	14	3
9		
3		

Facit 14 Winst.

---

16. B. t'Antwerpen koopt Gengebar / die hy na Dantzik send. 't 100 ℔ werd aldaar verkocht tot 61 Florijnen $20\frac{17}{20}$ Poolsche Grossen. Hy verliest $1\frac{1}{3}$ Maand; en 100 ℔ t'Antwerpen zijn geacht op $111\frac{1}{9}$ ℔ te Dantzik. De Wissel gaat tot 135 Poolsche Grossen voor 1 ℒ Vlaams; en hy wind tegens 14 ten 100 in 't Jaar. De Florijn werd gereekend op 30 Grossen. Vrage / hoe veel hem 't ℔ t'Antwerpen heeft gekost / alle onkosten daar in begrepen? Facit 118stu pv.

Flor. Gross.

61 / $20\frac{17}{20}$

30

$1850\frac{17}{20}$

Maand.	Winst.	Maand.
12	14	$1\frac{1}{3}$
3		
3		4
9		

5 / 14 / 9 } $1\frac{5}{9}$ Winst.

100
$1\frac{1}{9}$

P. Gr.

$101\frac{5}{9}$ —— $1850\frac{17}{20}$ —— 100
9
5
45

919
20

37017
45

185085
148068

1665765

24
2025
751587
1665765 } $1822\frac{1}{2}$ Poolsche Grossen.
914444
9111
99

R. P. Gr.

100 —— $1822\frac{1}{2}$ —— $111\frac{1}{9}$
18
9

3645
405
5

2025

1000
5

P. Gr. L. P. Gr.

135 —— 1 —— 2725
27
3

405
45
15
Tot ß. 20

300
Tot st. 6

R. St. R.

100 —— 1800 —— 1 1800

Facit 18 stuyv.

17. A.

17. A. t'Antwerpen hoopt Gengebar/ tot 17 stuyv. 't ℔. Deselve send hy na Dantzik, en betaald voor onkosten op peder ℔ 1 stuyv. Nu/ 100 ℔ t'Antwerpen werden gestelt te doen $111\frac{1}{9}$ ℔ te Dantzik. De Wissel gaat tot 135 Poolsche Grossen voor een 1 ℒ Vlaams. Hoe veel sal hy aldaar 't 100 ℒ verhoopen/ verliesende $1\frac{1}{2}$ Maand/ om te winnen 14 ten 100 in 't Jaar; dat het Facit home in Florijnen/ tot 30 Poolsche Grossen 't stuk? Facit 61 Florijnen $20\frac{17}{20}$ Poolsche Grossen.

℔.	Stuyv.	℔.
1	18	100
		18
		1800

St.	ß.
18ø0	30|0
6	

15 ℒ Vlaams.

ℒ.	P. Gr.	ℒ.
1	135	15
	15	
	675	
	135	
	2025 Poolsche Grossen.	

℔.	P. Gr.	℔.
$111\frac{1}{9}$	2ø2ø	1øø
	405	9
1øøø	9	
2		
	3645 / 2222	$1822\frac{1}{2}$ P. Gr.

Maand.	℔.	
12	14	$1\frac{1}{2}$
3		
3		4
9	5 / 14 / 9	$1\frac{1}{2}$ Winst.

ℒ.

		ℒ.
		100
		$1\frac{5}{9}$
ℒ.	P. Gr.	
~~100~~	$1822\frac{1}{2}$	$101\frac{5}{9}$
~~18~~		
20	~~3645~~	~~914~~
~~2~~	~~729~~	457
	81	81
		457
~~11~~	2	3656
~~37017~~	~~1850~~	37017
~~22220~~	~~300~~	
	~~3~~	

Fl.	P. Gr.
61	$20\frac{17}{20}$

Of wil men 't Facit in ℒ Vlaams:

P. Gr.	ℒ.	Fl. Gr.
~~135~~	1	$61 / 20\frac{17}{20}$
~~20~~		30
~~15~~		
~~5~~		$1850\frac{17}{20}$
100		~~37017~~
		~~4113~~
		1371

~~1371~~ ~~100~~ $13\frac{71}{100}$ ℒ.

Rekeningh van Goud en Silver.

EEnige werken de Rekeningen van Silver met Marken, Grooten, Greynen. Andere, met Marcken, Penningen, Greynen. 't Is even 't selve, alleen stelt of noemd men Penningen voor Grooten, of Grooten voor Penningen. Vermids onsen Autheur in sijne Tafel der Munten, Maten, Gewichten, Penningen heeft gestelt, soo sullen wy in de Rekeningen van Silver dit woord behouden. Die wil, magh 't woord Grooten gebruy-

gebruyken. In de Rekeningen van Goudt heeft men de woorden Marken, Caraten, Greynen.

Silver-Rekeningh:

1 Mark heeft 12 Penningen (of Grooten).
1 Penningh (of Groot) 24 Greynen.

Goudt-Rekeningh.

1 Mark 24 Caraten; 1 Carat 12 Greynen.

Voorts:

1 Mark 8 Onc. 1 Once 20 Engelsen. 1 Engelsch 32 Asen.

1. Als een Masse / of Klomp Silver weeght 35 Mark / tot 9 penningen 14 greynen Fijns in 't Mark / hoe veel Fijns is in de geheele Masse? Facit 27 Mark / 11 penningen / 10 greynen.

Mark.	Pen. Gr.	Mark.
1	9 / 14	35
	24	230
	230	1050
		70
		8050 Greyn.

$$\begin{array}{r} \cancel{1}1 \\ \cancel{8}\cancel{3} \\ \cancel{8}\cancel{0}\cancel{5}0 \\ \cancel{2}\cancel{4}\cancel{4}\cancel{4} \\ \cancel{2}\cancel{2} \end{array} \left\{ \begin{array}{r} 1 \\ \cancel{9}1 \\ \cancel{3}\cancel{3}\cancel{5} \\ \cancel{1}\cancel{2}\cancel{2} \\ \cancel{1} \end{array} \right\} 27 - 11 - 10 \text{ Facit.}$$

P R O E F.

Mark.	Mar. Pen. Gr.	Mark.
35	27 / 11 / 10	1
	12	
	65	
	27	
	335	
	24	
	1350	
	670	
	8050	

$$\begin{array}{r} \cancel{1} \\ \cancel{8}\cancel{0}\cancel{5}0 \\ \cancel{3}\cancel{5}\cancel{5} \\ \cancel{3} \end{array} \left\{ \begin{array}{r} 14 \\ \cancel{2}\cancel{3}\cancel{0} \\ \cancel{2}\cancel{4} \end{array} \right\} 9 - 14$$

Facit 9 penningen 14 greynen.

Tweede PROEF.

Pen. Gr.		Mark.		Ma. P. Gr.
9 / 14	——	1	——	27 / 11 / 10
24				12
230				65
				27
				335
				24
				1350
				670
				8050

xx
80 5 } 35 Mark Facit.
33
2

Derde PROEF.

Mar. P. Gr.		Mark.		P. Gr.
27 / 11 / 10	——	35	——	9 / 14
12		5		24
65				230
27				1 Facit.
335				
24				
1350				
670				
8050				
xx5				
23				

2. Daar is een Masse Silver / wegende 76 Mark ; en houd 65 Mark Fyns. Hoe veel Fyns houd dan 1 Mark? Facit 10$\frac{7}{19}$ Penn.

Mark.

Mark.	Mark.	Masse.
76	65	1
	12	
	130	2
	65	780 } $10\frac{5}{19}$ pen.
		766 } of 10 pen.
	780	7 $6\frac{6}{19}$ greynen.

3. Daar is een Klomp rauw Silver / wegende 43 Mark 5 Onten 6 Engelschen / tot 9 penningen $7\frac{1}{4}$ greyn Fijns in't Mark. Vrage/hoe veel Fijns de gemelde Klomp houd? Facit 33 Mark 10 penningen $3\frac{209}{320}$ Greynen.

Mark.	P. Gr.	Ma. P. Gr.
1	9 / $7\frac{1}{4}$	43 / 5 / 6
4	24	8
4	$223\frac{1}{4}$	349
8	893	20
32		6986
20		3493
640		893
320		10479
		31437
		27944
		3119249

122		1	
23340	1 3	40	
3119249	9747	406	33 — 10 — $3\frac{209}{320}$
322220	2444	122	
333	22	1	

P R O E F.

43/5/6 ——	33/10/3 $\frac{209}{320}$ ——	1
8	12	8
		20
349	76	
20	33	
6986	406	
320	24	
40	1627	
2	812	
13972	9747 $\frac{209}{320}$	
	195149	
	29241	
	3119249	

3
4549
324803
3119249 { 7 223 24 } 9 —— 7 $\frac{3493}{13972}$ | $\frac{1}{2}$
1397222
13977
139

4. Hoe veel Fijns houd 13 Mark 3 oncen / als 't Mark houd 21 Caraten 9 Greynen Fijns? Facit 12 Mark 2 Caraten 10 $\frac{7}{8}$ Greynen.

Mark.	Car. Gr.	M. Onc.
1 ——	21/9 ——	13/3
8	12	8
8	51	107
	21	261
	261	107
		642
		214
		27927

37 | 101 | 52
27927 | 3490 | 290 | 12 — 2 — $10\frac{7}{8}$
8888 | 1222 | 244
11 | 2

---

5. Daar is een Klomp Gouds van 23 Mark 5 Oncen $7\frac{1}{2}$ Engelsch/tot 18 Caraten $7\frac{1}{4}$ Greynen Fijns in 't Mark. Werd gevraaghd / hoe veel Alloys de gedachte Klomp Gouds houd? Facit 5 Mark 7 Caraten $8\frac{193}{256}$ Greyn alloys?

Caraten.	Greynen.
24	
18	$7\frac{1}{4}$
5	$4\frac{3}{4}$

Mark.	Car. Gr.	M. On. En.
1	5 / $4\frac{3}{4}$	23 / 5 / $7\frac{1}{2}$
8	12	8
8	$64\frac{3}{4}$	189
20	259	20
160		$3787\frac{1}{2}$
8		7575
32		1515
256		259
		13635
		7575
		3030
		392385

819
136703 | 398
392385 | 1532 | 127 | 5 — 7 — $8\frac{193}{256}$
256666 | 1222 | 24
2555 | 11
22

6. Hoe veel Fijn Goud is in d' Once / en in d' Engelsch/ als 't Mark is tot 11 penningen 13 Grepnen Fijns? Facit in d' Once 1 penningh $10\frac{1}{8}$ grepnen; en in d' Engelsch $1\frac{117}{160}$ grepnen.

Mark.

1
8

Pen. Gr. — Onc.

8 — 11 / 13 — 1

24

57
22

277

35 / 277 / 88 — 10 / 34 / 24 — 1 — $10\frac{1}{8}$

Onc.

1
20

Pen. Gr. — Eng.

20 — 1 / $10\frac{1}{8}$ — 1

8 — 24

160 — $34\frac{1}{8}$

11

277 / 160 — $1\frac{117}{160}$ Grepnen.

---

7. Daar is een Klomp rauw Silber van 47 Mark 7 Onces 19 Engelschen / tot 10 penningen 22 grepnen Fijns in 't Mark. 't Mark Fijn kost 3 ℒ 17 ß 11 ₰. Werd gevraaght / hoe veel Fijns de gemelde Klomp Silber houd; en wat deselve in geldt waardigh is?

Sy houd in 43 Mark 7 penningen $22\frac{72}{160}$ grepnen.
En is in geldt waardigh 170 ℒ 1 ß $11\frac{72}{4368}$ ₰.

Mark.

Mark.	P. Gr.	Ma. O. E.
1	10/22	47/7/19
8	24	8
8	62	383
20	20	20
~~160~~	~~262~~	7679
80	131	131
		7679
		23037
		7679
		1005949

2

~~24~~ ~~32~~ ~~92~~ ~~47~~

~~1005949~~ { ~~12574~~ { ~~523~~ } 43 — 7 — $22\frac{29}{30}$

~~888880~~ { ~~2444~~ { ~~122~~ }

Mark.	L. ß. ₰.	M. P. Gr.
1	3/17/11	43/7/$22\frac{29}{30}$
12	20	12
12	77	93
24	12	43
48	165	523
24	77	24
288	~~935~~	2114
~~80~~	187	1046
16		
1728		$12574\frac{29}{30}$
288		1005949
4608		187
		7041643
		8047592
		1005949
		188112463

```
      1
     10397
    3796009      4 11
  188112463 { 40823 { 340|1
   46088888 { 12222
    460000     111     170 — 1 — 11 79/4608
     4666
      44
```

8. Men betaald voor een Klomp rauw Silver van 47 Mark 7 Onten 19 Engelsche / 170 £ Vlaams 1 ß 11 79/4608 ₰. 't Mark houd 11 Penningen 22 Greynen Fijns. Werd gevraaghd / hoe veel Fijns men heeft voor 3 £ 17 ß 11 ₰; en hoe veel Fijns 't Mark in houd? Facit/ men sal'er voor hebben 1 Mark Fijns. En 't Mark houd in 10 Penningen 22 Greynen.

£. ß. ₰.	M. O. E.	£. ß. ₰.
170 / 1 / 11 79/4608 —	43 / 7 / 22 29/80 —	3 / 17 / 11
20	12	20
3401	93	77
12	43	12
6813	523	165
3401	24	77
40823 79/4608	2114	935
	1046	4608
326663	12574 29/80	576
2449380		187
163292	1005949	72
188112463	143707	12
26873209	187	6
80	1005949	3
10	1149656	
2	143707	
tot Pen. 24	26873209	
tot M. 12		
3		
2		

1 Fac. Mark.

M. O. E.	M. P. Gr.	M.
47/7/19 ——	43/7/22 $\frac{29}{80}$ ——	1
8	12	8
		20
383	93	2
20	43	
7679	523	
80	24	
10		
1097	2114	
	1046	
	12574 $\frac{29}{80}$	
	1005949	
	143707	
	2	
	287414	

21
6809 { 2 { Pen. Gr.
287414 { 262 { 10 —— 22 Facit.
109777 { 244 {
1099 2
10

9. Een Masse rauw Silver weeght 49 Mark/tot 9 pen. Fijns 't Mark. En in dese 9 penningen Fijns werden gevonden 4 Caraten Goud. 't Mark fijn Silver kost 64 $\frac{1}{2}$ ß/ en d' Once Goud 29 guld. Vrage / hoe veel Fijns de voorsz. Masse houd/ soo in Goud als Silver; en hoe veel elks waarde is? Facit/ 28 $\frac{7}{12}$ Mark Fijn Silver: En 8 $\frac{1}{6}$ Mark fijn Goud. De waarde van 't Silver is 92 £ 3 ß 7 $\frac{1}{2}$ ₰. En van 't Goud 315 £ 15 ß 6 $\frac{2}{3}$ ₰.

Mark.	Mark.	M.	M.
49	49	89	
9 Pen.	4 Car.	441 } $36\frac{3}{8}$	196 } $8\frac{1}{6}$
		12 } $8\frac{1}{6}$	24
441 P.	196 C.		
		$28\frac{7}{12}$	

Mark.	ß.	Mark.
1	$64\frac{1}{2}$	$28\frac{7}{12}$
24		
8	129	63
	43	28
		343
		43
		1029
		1372
		14749

6325
14749 } 184 | $3\frac{5}{8}$
8888

92 £ 3 ß $7\frac{1}{2}$ ₰.

Onc.	Guld.	Mark.
1	29	$8\frac{1}{6}$
6		
3		49
		8
		392
		196
		29
		1764
		392
		5684

2212
5684 } $1894\frac{2}{3}$ Guld.
3333 } 40 tot ₰.

75760
$26\frac{2}{3}$

$75786\frac{2}{3}$ ₰.

316
75786 } 631 | 5
12222

111 315 — 15 — $6\frac{2}{3}$ ₰.

't Goud	315	15	$6\frac{2}{3}$
't Silver	92	3	$7\frac{1}{2}$
T'samen	407	19	$2\frac{1}{6}$

10. A. ontfanght 2 Klompen rauw Silver / d' eene van 37 Mark 4 Oncen 15 Engelschen / tot 9 Penningen 20 greynen Fijns in 't Mark: D'andere van 45 Mark 5 Oncen 14 Engelschen / tot 8 penningen 18 greynen Fijns in 't Mark. Tot hoe veel koomt 't Mark 't een door 't ander? Facit 9 penn. $5\frac{2131}{2665}$ greyn.

Mark.	P. Gr.	M. O. Eng.
1	9 / 20	37 / 4 / 15
8	24	8
~~20~~		
~~4~~	~~236~~	300
	59	20
		~~6015~~
		1203
		59
		10827
		6015
		70977

	21		
~~6511~~	~~1636~~		
~~70977~~	~~8872~~	~~369~~	30 M. 9 P. $16\frac{1}{8}$ Greyn.
~~8888~~	~~2444~~	~~122~~	
	~~22~~	~~1~~	

Mark.

Mark.	P. Gr.	M. O. E.
1	8/18	45/5/14
8	24	8
2ø		
	21ø	365
		20
		7314
	4 75	3657
	76797 } 9599	21
	8888	
22		3657
2333	33	7314
9999 }	399 } 33/3/23½	
2444	122	76797
22	1	

M. O. E.	M. P. Gr.	M.
37/4/15	30/9/16½	1
45/5/14	33/3/23½	8
		2ø
82/10/5	64/1/15½	4
8	12	
666	129	
20	64	
13323	769	
4	24	
2665	3091	
	1538	
	18471½	
	73887	
	8	
	591096	

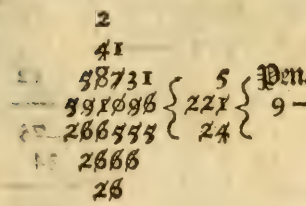

---

11. Een Munt-meester hoopt een Klomp rauw Silver van 35 Mark 3 Oncen/ tot 11 Penningen 18 Grepnen Fijns. 't Mark Fijn hoopt men booz 2 ℒ 15 ß 6 ₰. Wzage/ hoe veel Fijns de boozsz. Klomp houd / en hoe veel deselve in geldt waardigh is? Facit / sy houd 34 Mark 7 Penningen 15½ Gzepnen Fijns. En is waardigh 96 ℒ 2 ß 4½ ₰.

M.	P. Gz.	M. O.
1	11/18	35/3
8	24	8
8	62	283
4	22	141
	282	283
	141	1132
		283
		39903

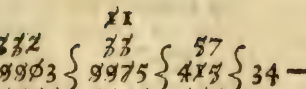

Mark.

Mark.	ℒ. ß. ₰.	M. P. Gr.
1	2/15/6	34/7/15¾
~~12~~	20	12
~~24~~		
2	55	365
8	12	34
16	116	415
4	55	24
46	~~666~~	1675
	~~111~~	830
	37	
		9975¾
		39903
		37
		279321
		119709
		1476411

5

~~194579~~ { ~~11224~~
~~1476411~~ { ~~23068~~ } 192|2
~~644444~~ { ~~12222~~
~~6666~~ ~~111~~ 96 ℒ 2 ß 4 59/64 ₰.

---

12. B. koopt 380 Quintalen Koper / 't Quintaal tot 16 guld. 17½ stuyv. 't Selve Koper doet hy smelten / en verliest op yeder 100 ℔ 15 ℔. Hy bevind / dat het Quintaal van de reste des Kopers houd 10 Oncen Silver ; en 't Mark deses Silvers 6¼ Engelsch Goud. Om 't Goud van 't Silver te doen scheyden geeft hy 10 stuyv. van 't Mark. Eyndlijk verkoopt hy 't hem noch over-geblevene Koper 't 100 ℔ tot 6 gl. 7½ stuyv.: 't Silver tot 10 gl. 12½ stuyv. 't Mark ; en 't Goud tot 18 gl. d' Once. Vrage/ hoe

hoe veel hy op dese Koopmanschap heeft gewonnen? Facit in alles 1825 gl. $4\frac{94}{144}$ stuyvers.

Quint.	Gl. St.	Quint.
1	16 / $17\frac{1}{2}$	380
2	20	190
	$337\frac{1}{2}$	
	675	
	190	
	60750	
	675	
	12825 | 0	

6412 gl. 10 st. 't Koper in-gehocht.

℔.	Verlies.	Quint.
100	15	380
	380	100
	1200	38000 ℔.
	45	
	5700 { 57 Quintalen verlies door	
	100 { 't smelten.	

Quint.	Onc.	380 Quint. 57
1	10	323
		10
		3230 O. sil.

14
323 0 { 201$\frac{7}{8}$ ℔ Silver.
1666
XX

Mark.

Mark.	Eng.	℔.
1	$6\frac{1}{4}$	$201\frac{7}{8}$
8		
	25	1615
8		16
4		
8		9690
2		1615
16		25840
		3230
		1615
		25
		8075
		3230
		40375

8 57
40375 } $2523\frac{7}{16}$ Engelsch Goud.
16666
111

32300 Koper / na 't smelten.
$201\frac{7}{8}$ ℔ Silver.

$32098\frac{1}{8}$ ℔ enkel overigh Koper.

℔.	Gl. St.	℔.
100	$6/7\frac{1}{2}$	$32098\frac{1}{8}$
16	20	
20		256785
4	$127\frac{1}{2}$	51357
		51
64	255	
	51	51357
		256785
		2619207

3
5162
2619207 } 4092|5
644444
666

2046 gl. $5\frac{7}{64}$ stuyv. bedraaght 't verkochte Koper.

3230

3230 Oncen Silber.
20

64600 Engelschen Silber.
2523$\frac{7}{16}$ Eng. daar in zynde Goud.

62076$\frac{9}{16}$ Eng. Silber alleen.

Stuyv.
10 / 12$\frac{1}{2}$ stuyv.
10 stuyv. voor 't schepden.

Ma.	Gl. St.	Eng.
1 —	10 / 2$\frac{1}{2}$ —	62076$\frac{9}{16}$
8	20	
8	202$\frac{1}{2}$	372465 62076
20	4047	993225
160	81	81
32		
32		993225
64	5	7945800
96	586766	
	877978	80451225
	80451225 { 7856 | 5	
1024	1024444 {	
	102222 3928 —	5$\frac{665}{1024}$ bedraagt
	10000	't verkoghte
	11	Silber.

Mark.	Stuyv.	Onc.
1 —	10 —	1
8		
8	2 / 10 { 1$\frac{1}{4}$ Stuyv. onkosten voor 't schepden des Gouds van 't Silber op 't Mark.	

Once.	Gl. St.	Engels.
	18 —	
	— $1\frac{1}{4}$	
1 —	17 / $18\frac{3}{4}$ —	$2523\frac{7}{16}$
20	20	
		15145
20	$358\frac{3}{4}$	2523
64		
4	1435	40375
	287	287
256		
		282625
		323000
		80750
		11587625

1
6104
346461
11587625 { 4526 | 4
2566666
25555 2263 — $4\frac{41}{256}$ bedraagd 't verkochte Goud.
222

Dus bekoomd hy voor de

	Gl.	St.
$32098\frac{1}{2}$ ℔ Koper —	2046 —	$5\frac{7}{64}$
$201\frac{7}{8}$ ℔ Silver —	3928 —	$5\frac{661}{1024}$
$2523\frac{7}{16}$ Engelschen Goud —	2263 —	$4\frac{41}{256}$
Den ontfangh —	8237 —	$14\frac{941}{1024}$
D'uyt-gift voor 380 Qu. Koper	6412 —	10
Koomd voor Winst —	1825 —	$4\frac{941}{1024}$

13. Hoe veel kosten 7 Oncen 13 Engelschen / tot 18 Caraten Fijns 't Mark / als 1 Once Fijns kost 25 gl. $19\frac{3}{4}$ stuyv. Facit 149 gl. $2\frac{21}{120}$ stuyv.

Mark.

Mark.	Car.	On. En.
1	~~18~~	7/13
8	9	20
8		153
20	~~51~~	9
~~160~~	~~1377~~ | $17\frac{17}{80}$ Car.	1377
80	~~880~~	
	~~8~~	

Onc.	Gl. St.	Car.
1	25/$19\frac{3}{4}$	$17\frac{17}{80}$
3	20	1377
~~3~~ Caraten.	$519\frac{3}{4}$	693
80	~~2079~~	4131
4	693	12393
320		8262
		954261

~~2~~
~~31662~~
~~954261~~ | 298|2
~~322220~~ |
~~333~~ 149 — $2\frac{21}{320}$

---

14. Hoe veel Fijns heeft men in d' Once / en in 't Engelsch / als 't Mark houd 11 penningen 13 Greynen Fijns? Facit / in d' Once 1 penningh $10\frac{5}{8}$ greynen. In 't Engelsch $1\frac{117}{160}$ greyn.

Onc.	Pen. Gr.	Onc.
8	11/13	1
	24	
	57	
	22	
	277	

~~35~~ 10 P. Gr.
~~277~~ ~~34~~ 1 — $10\frac{5}{8}$
~~88~~ ~~24~~ in d' Once.

Onc.	Pen. Gr.		Eng.
8	11/13		1
20	24		
160	277	11 ~~277~~ ~~160~~	$1\frac{117}{160}$ Greyn in 't Eng.

Of anders.

Onc.	Pen. Gr.		Eng.
1	$1/10\frac{5}{8}$		1
20	24		
20	$34\frac{5}{8}$	11 ~~277~~ ~~160~~	$1\frac{117}{160}$ Gr.
8	277		
160			

ALLIGATIO,
Alliage, of Mengingh.

1. EEn Munt-meester heeft een Klomp Silver / wegende $25\frac{1}{4}$ Mark / tot 7 penningen Fijn 't Mark. Hoe veel sal hy daar by doen van een andere Klomp tot 10 penningen Fijn / op dat 't Mark zy tot 9 penningen Fijn? Facit $12\frac{5}{8}$ Mark.

Pen.	Pen.				Mark.
8	10	2	1		$25\frac{1}{4}$
7	8	4			101
1	2	8	~~25~~ ~~101~~ ~~88~~	$12\frac{5}{8}$ Mar.	

2. Een Assaieur heeft een Massa rauw Goud van 37 Mark 6 Oncen 8 Engelschen / tot $10\frac{13}{24}$ penningen alloy 't Mark.

't Mark. Hoe veel Koper sal hy daar by doen / op dat 't Mark zy tot 9 penningen alloy? Facit $6\frac{19}{40}$ Mark.

$10\frac{13}{24}$ — 9 — $1\frac{13}{24}$ — $37\frac{4}{5}$

9 — ~~120~~ — 37 — ~~189~~

$1\frac{13}{24}$ — 40 — 7 — ~~21~~

259 — 7

1

~~259~~ { $6\frac{19}{40}$ M. of 3 Onc. 16 Eng.

~~40~~ {

---

3. Een Munt-meester heeft 3 Klompen Silver / tot 8 penningen / 9 penningen en 11 penningen Fijns in 't Mark. Hy wil'er Koper onder mengen / en daar van een Bekken maken van 27 Mark / tot $8\frac{1}{2}$ penningen Fijns. Vrage / hoe veel hy van elke soort sal nemen?

Facit { $5\frac{5}{8}$ Mark tot 8 penningen.
$19\frac{1}{8}$ Mark tot 9 penningen.
$1\frac{1}{8}$ Mark tot 11 penningen.
$1\frac{1}{8}$ Mark Koper.

$8\frac{1}{2}$	8	÷ $\frac{1}{2}$	$2\frac{1}{2}$	Schik de Differentien tegens malkander.
	9	✠ $\frac{1}{2}$	$8\frac{1}{2}$	
	11	✠ $2\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	
	0	$8\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	
			12	

~~12~~ — ~~27~~ — $2\frac{2}{3}$

2 — 9 — 5

4

8

~~45~~ { $5\frac{5}{8}$ Mark tot 8 pen.

~~8~~ {

12 — 27 — $8\frac{1}{3}$
2 9
4 17
8

71
133 } $19\frac{1}{8}$ M. tot 9 pen.
88

12 — 27 — $\frac{1}{2}$
2 9
4 1
8

1
9 | $1\frac{1}{8}$ Mark tot 11 pen.
8

12 — 27 — $\frac{1}{2}$
2 9
4 1
8

1
9 } $1\frac{1}{8}$ Mark Roper.
8

P R O E F.

$5\frac{1}{8}$	8	45
$19\frac{1}{2}$	9	$172\frac{1}{8}$
$1\frac{1}{8}$	11	$12\frac{1}{8}$
$1\frac{1}{8}$	0	0
27		$229\frac{1}{2}$

Sie hier achter op N°. 13. een andere Proef / gewerkt op tweederlep manieren.

459 — 27
2 — 1
54

27
459 } $8\frac{1}{2}$ pen.
54

Indien men de twee opperſte Differentien tegens den anderen had geſchikt, deſgelijks de twee benedenſte, ſoo ſou men beko-

bekomen hebben $1\frac{1}{8}$ Mark van 8 penn.; $1\frac{1}{8}$ Mark van 9 penn. $19\frac{1}{8}$ Mark van 11 penn. en $5\frac{5}{8}$ Mark Koper. En deselve Proef hebben geleverd; aldus.

$1\frac{1}{8}$	8	9	
$1\frac{1}{8}$	9	$10\frac{1}{8}$	$229\frac{1}{2}$ } $8\frac{1}{2}$
$19\frac{1}{8}$	11	$210\frac{3}{8}$	37
$5\frac{5}{8}$	0		
27		$229\frac{1}{2}$	

Hoe deser gelijke Questien uyt meer parthyen bestaan, hoe meer besluyten of Facitten daar op vallen konnen.

---

4. Een Goudsmit heeft een Klomp Silver van 21 Mark / tot 10 penningen Fijns in 't Mark. Deselve wil hy maken tot $11\frac{1}{2}$ penningen Fijns. Hoe veel Koper sal hy door 't Vyer verliesen / eer sulks geschied? Facit $2\frac{17}{23}$ Mark Koper.

Pen.		Pen.		Mark.
		$11\frac{1}{2}$		
		10		
$11\frac{1}{2}$		$1\frac{1}{2}$		21
				~~12~~ tot P.
23		3		~~2~~
~~12~~ tot M.				3
~~2~~				63

17
~~63~~ } $2\frac{17}{23}$ Mark Kop.
~~23~~

---

5. Eenen heeft een Klomp fijn Silver van 6 Mark. Hy neemt'er 1 Mark af / en doet'er 1 Mark Koper toe. Dit geschied dus 4 maal achter een / t'elckens weer een Mark Koper daar toe voegende. Vrage / hoe veel Fijns 't Mark / dus gemenghd zijnde / houd? Facit 5 Penning. $18\frac{8}{9}$ Greynen.

6	6	5	
1	6	5	
5	36	25	
	36	25	
			Mark.
	216	125	1
	108	50	12
	~~1296~~	~~625~~	~~12~~
	~~108~~	$5\frac{25}{108}$ of $18\frac{8}{9}$ Greynen.	

6. Een Wijnkoper heeft tweederley Wijnen / d' eene kost hem de Kan 3 / d' andere $4\frac{1}{2}$ stuyvers. Hier van wil hy vullen een Vat van 134 Kannen / sulker wijs / dat 't selve hem niet meer sal kosten als 3 £ 18 ß 2 ₰. Vrage / hoe veel hy van elk soort moet nemen / om sijn begeerte te bekomen? Facit / $89\frac{1}{3}$ Kan van die tot 3 stuyv. / en $44\frac{2}{3}$ van die tot $4\frac{1}{2}$ stuyv.

£. ß. ₰.	Kan.	Stuyv.	Kan.
3 / 18 / 2	134	469	1
20			
78		7	
6 tot st.		~~469~~	$3\frac{1}{2}$ Stuyv.
		~~134~~	
469 stuyv.			

$3\frac{1}{2}$	3	$\div\frac{1}{2}$	1
	$4\frac{1}{2}$	± 1	$\frac{1}{2}$
			$1\frac{1}{2}$

Stuyv.	Kan.	Stuyv.
$1\frac{1}{2}$	134	1
	2	2
3		
	~~268~~	$89\frac{1}{3}$ Kan van 3 st.
	~~33~~	

$1\frac{1}{2}$ ——— 134 ——— $\frac{1}{2}$

3     $44\frac{2}{3}$ Kan voor   1

~~2~~ $4\frac{1}{2}$ stuyv.   ~~2~~

Dubbele PROEF.

$89\frac{1}{3}$ ——— 3		268
$44\frac{2}{3}$ ——— $4\frac{1}{4}$		201
134 Kan.		469 Stuyv.

~~4~~1
~~469~~ } 7 | 8
~~66~~

3 £ 18 ß 2 ₰.

---

7. Een Herbergier heeft Fransche Wijn / die hem kost 13 ₰ de Kan / buyten den Impost. Hoe veel Water sal hy daar toe gieten / op dat de Kan hem niet meer koomt te kosten als $10\frac{1}{2}$ ₰? Facit $85\frac{5}{7}$ Kan.

Eerste Werkinghs-manier.

Kan.	₰.	Kan.	Kan.
1 ———	13 ———	360	360
		13	$10\frac{1}{2}$ ₰.
		1080	3600
		360	180
		4680	3780

₰.
4680
3780

₰.   Water.   ~~900~~
$10\frac{1}{2}$ ——— 1 ——— 2
~~21~~   45   300
7   ~~600~~ } $85\frac{5}{7}$ K. Water.   600
~~77~~

Tweede manier, door de verkeerde Regel van Drieën.

Kan.	Kan.
360	360
13 ℓ.	$10\frac{1}{2}$ ℓ.
1080	3600
360	180
4680	3780

ℓ.	Kan.	ℓ.
~~4680~~	~~360~~	~~3780~~
780	4	~~42~~
4		7
3120		

~~345~~
~~3120~~ { $445\frac{5}{7}$
~~777~~ { 360

$85\frac{5}{7}$ Kannen Water.

Derde manier, door een verkeerde en rechte Regel van Drieën.

ℓ.	Kan.	ℓ.	Kan.	Kan.	Kan.
13	1	$10\frac{1}{2}$	1	$1\frac{5}{21}$	~~360~~
2			~~21~~		120
		21	7	26	26
26					
					720
					240
					3120

5
~~26~~ { $1\frac{5}{21}$
~~21~~ {

~~345~~
~~3120~~ { $445\frac{5}{7}$
~~777~~ { 360

$85\frac{5}{7}$ K. Water.

PROEF.

PROEF.

Kan.	360 Kan. 13 ℔.	
$85\frac{5}{7}$	1080	
360	1360	
$445\frac{5}{7}$	4680	1
	78	7
3120	39	
52	7	1
26	273	273 } $10\frac{1}{2}$ ℔.
		266
		2

Andere PROEF.

Kan.	℔.	Kan. 360 $85\frac{5}{7}$
1	$10\frac{1}{2}$	$445\frac{5}{7}$
2		
7	21	3120
	3	1560
		3
10		
4680	13 ℔ de Kan.	4680
3360		
6		

8. Eenen heeft een Ton Wijn van 360 Kannen. Hy tapt'er af 60 Kannen / en vult het Vat weer met Water. Dit doet hy tot 3 maalen toe / t'elkiens soo veel Water daar by gietende / als hy'er Wijn had af-getapt. Vraage / hoe veel suyvere Wijn in de Ton noch resteert.

Kan.

Kan.	Kan.	Kan.
6	5	
6	5	
36	25	
6	5	
216	125	3600
36	5	600
6		100
3	625	5

I
625 { 208⅓ Kann. Facit.
333

9. Eenen heeft een Ton Wijn van 360 Kannen; waar van hy eenige Kannen tapt / en soo veel Water weer daar by giet. Dit doet hy tot drie maalen toe / t'elkens soo veel Water daar by / als hy daar Wijn af-tapte. Vraage / hoe veel Kannen hy yeder reys heeft af-getapt / als in de Ton noch resteerde 208⅓ Kan? Facit / t'elkens 60 Kannen.

360			
208⅓			
2880	27	000	000
7200			
120	3	0	0
75000	27		
360			
4500000		360	
225000		300	
27000000		Facit 60 Kannen t'elkens.	

10. Een

10. Een Burger heeft een Ton Wijn van 360 Kannen/ tot 13 ß de Kan. Hy tapt'er af 60 Kannen / en doet'er weer even soo veel Water op. Daar na tapt hy wederom 60 Kannen daar af / en vult het Vat weer met Water. Vraage / hoe veel de Kan van dese gemengde Wijn hem komt te staan? Facit $9\frac{1}{13}$ ß.

Kan.	Kan.	Kan.	Kan.
360	360 ——	300 ——	60
60	6	50	
300			
50			

250 Kannen sijn Wijn in 't Vat na de tweede vermengingh.

250	360 ——	3250 ——	1
13			
750			
250		1	
3250		325 } 36 {	$9\frac{1}{13}$ ß Facit.

11. Eenen heeft een Ton Wijn van 360 Kannen. Hy tapt'er 60 Kannen af / en vult 't Vat weer met Water. Dit verright hy dus tot drie-maalen toe / t'elkens soo veel Water daar by doende / als hy'er Wijn had af-getapt. Eyndlijk bevind hy / dat'er noch $208\frac{1}{3}$ Kan suyvere Wijn in 't Vat is. Vraage / hoe veel suyvere Wijn bevonden werd in de 60 Kannen die hy de tweede / en in de 60 Kannen die hy de derde-maal daar af-getapt heeft; want d' eerste af-tappingh was geheel suyvere Wijn? Facit / in d' eerste 50 Kannen Wijn / en 10 Kannen Water. In de tweede $41\frac{2}{3}$ Kannen Wijn / en $18\frac{1}{3}$ Kan Water.

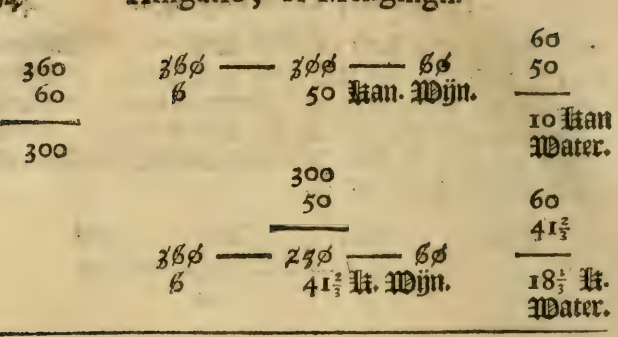

12. Eenen heeft een Vat Wijn van 360 Kannen / de Kan tot 13 ß. Hy tapt'er 60 Kannen af / en vult het Vat weer op met andere Wijn / tot 9 ß de Kan. Wederom tapt hy'er 60 Kannen af / en giet'er weer even soo veel by van deselve Wijn tot 9 ß. Even desgelijks doet hy de derdemaal. Vraage / hoe veel hem de Kan van dese dus gemengde Wijn komt te staan? Facit tot 11$\frac{17}{24}$ ß.

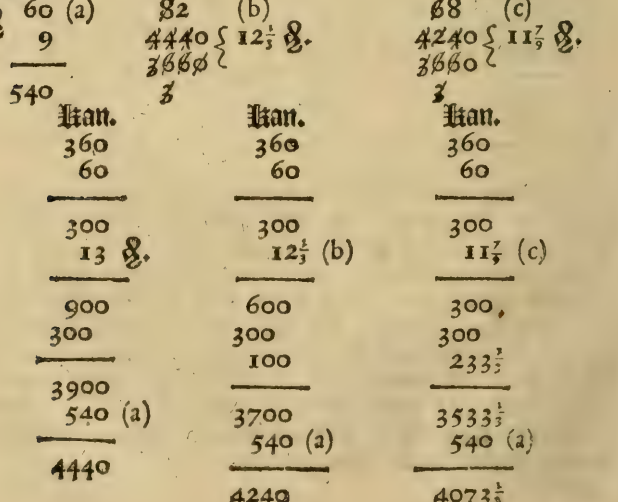

Kan.		℔.		Kan.
360	——	$4073\frac{1}{7}$	——	1
18				1
3		12220		77
		611		611 } $11\frac{17}{72}$ ℔.
54				544
				8

13. Een Goudsmit heeft drie soorten rauw Silver; d' eerste van $5\frac{1}{8}$ Mark/ tot 8 penningen fijns; de tweede van $19\frac{1}{8}$ Mark/ tot 9 penningen fijns/ en de derde van $1\frac{1}{8}$ Mark/ tot 11 penningen fijns 't Mark. Hy smelt dese soorten t'samen/ en wil'er soo veel Koper by doen/ dat het dus gemengelde Mark houde $8\frac{1}{2}$ penningen fijns. Vraage/ hoe veel Koper hy daar by doen sal? Facit $1\frac{1}{8}$ Mark Koper.

NOTA, Dit is de Proef op de voorgaande 3. Questie.

Mark.	Penn.	
$5\frac{1}{8}$ ——	8	45
$19\frac{1}{8}$ ——	9	$172\frac{1}{8}$
$1\frac{1}{8}$ ——	11	$12\frac{3}{8}$
$25\frac{7}{8}$		$229\frac{1}{2}$
$229\frac{1}{2}$	$8\frac{1}{2}$	11
459	17	459 } 27
		177 } $25\frac{7}{8}$
		1

Facit $1\frac{1}{8}$

Anders.

$5\frac{1}{8}$ ——	8	45
$19\frac{1}{8}$ ——	9	$172\frac{1}{8}$
$1\frac{1}{8}$ ——	11	$12\frac{3}{8}$
$25\frac{7}{8}$ ——		$229\frac{1}{2}$
207		459
2		8
180		4
1836 } $8\frac{1}{2}$ Penn. dese Masse.		
207		1836

$8\frac{1}{2}$ | $8\frac{10}{17}$ | $\frac{17}{16}$
0 | $8\frac{1}{2}$

Pen.	Mark.	
$8\frac{1}{2}$	$\frac{17}{16}$	$25\frac{7}{8}$
17	17	207
8		2
46		
4	23	
184	207 / 184	$1\frac{1}{8}$ Mark Koper.

Rekeningh van Munt.

1. EEn Heer laat Silvere Penningen munten / van 10 Stukken in een Mark tot 8 Penningen fijn. Yeder Stuk geeft hy upt tot $25\frac{1}{2}$ stupver. En 't Mark fijn Silver kost hem 17 gl. 5 stuyv. Yeage / hoe veel hy ten 100 wint? Facit $10\frac{20}{23}$.

Mark.	Gl. St.	Pen.
1	17 / 5	8
12	20	2
12	345	
3	115	

230 Stuyv.

Stuyv.	Stuyv.	Stuyv.
1	$25\frac{1}{2}$	10
2		5
	51	

255 stuyv.
230

25 stuyv.

Stuyv.

Stuyv.	Stuyv.	Stuyv.
23~~0~~	25	10~~0~~
	10	
	250	2 ~~2~~50 { $10\frac{20}{23}$ stuyv. ~~233~~ ~~2~~

2. Een Munt-meester munt 10 Stukken in een Mark tot 8 penn. fijns. Hy steld sijnen arbeyd op $10\frac{20}{23}$ ten 100. 't Mark fijn kost hem 17 gl. 5 stuyv. Vrage / hoe veel yeder Stuk bedraaghd? Facit $25\frac{1}{2}$ stuyv.

Mark.	Gl. St.	Pen.
1	17 / 5	~~8~~
12	20	2
~~12~~	~~345~~	
~~3~~	115	
	2	
	230	

Stuyv.	Stuyv.	Stuyv.
~~100~~	$10\frac{20}{23}$	~~230~~
~~23~~		
	25~~0~~	
	25 stuyv.	
	230 stuyv.	

Stuk.		Stuk.
~~10~~	~~255~~	1
~~2~~	~~51~~	

Facit $25\frac{1}{2}$ stuyv. 't stuk.

3. Een Munt-meester wil Silvere Penningen munten/ van 8 penningen fijns in 't Mark. Hy rekend voor sijn Sa-

laris $10\frac{2}{3}$ ten 100: En 't Mark fijns kost hem 17 gl. 5 st. Hoe veel stukken komen uyt 't Mark? Facit 10 Stukken.

M.	gl. st.	Pen.	St.	St.	St.
1	17/5	8	1ØØ	$10\frac{2}{3}$	23Ø
12	20	2			
				25Ø	
12	345				
3	115			25 stuyv.	
	2				
	230 stuyv.			Stuyv.	
				230	
				25	
Stuyv.		Stuk.			
$25\frac{1}{2}$		1		255	
				85	
51				5	
17				2	
	Facit 10 Stukken.				
				10	

---

4. Een Munt-meester heeft $30\frac{1}{2}$ Once Gouds / tot $22\frac{2}{3}$ Caraten 't Mark. Hier van wil hy Goud doen munten tot 22 Caraten 't Mark. Vrage / hoe veel allop hy daar by sal doen / op dat sulks geschiede? Facit $\frac{61}{66}$ Mark / of 7 Oncen $7\frac{20}{33}$ Engelsch.

Mark.	Car.	Mark.
1	$22\frac{2}{3}$	$30\frac{1}{2}$
2		
3	68	61
	34	34
		244
2 1		183
2074	$691\frac{1}{3}$	
333		2074

Car.

Car.	Mar.	Car.
22	1	$691\frac{1}{3}$
3		
66	2	2074
	98	
	2074 | $31\frac{14}{33}$ Mark.	
	66 | $33\frac{1}{2}$ Mark.	
	6	

Facit $\frac{61}{66}$ Mark.

---

5. Een Heer heeft een Klomp Gouds / wegende $30\frac{3}{6}$ Mark / tot $22\frac{2}{3}$ Caraten 't Mark. Hy doet daar by $\frac{61}{66}$ Mark alloy; en verhoopt 't Mark fijns tot 48 ℒ. Hoe veel sal hy voor de geheele Klomp ontfangen? Facit $1382\frac{2}{3}$ ℒ.

Mark.	Car.	
$30\frac{3}{6}$	$22\frac{2}{3}$	$691\frac{1}{3}$
$\frac{61}{66}$		

$31\frac{14}{33}$	$691\frac{1}{3}$	1
		33
107	2074	11
93	11	
1037	2074	87
3	2074	22814 | 22 Car.
		1063
	22814	1063

Mark.	ℒ.	Car.
1	48	22
24	2	
24	44 ℒ.	

Mark.		£.		Mark.
1	———	44	———	$31\frac{4}{11}$
33		4		
3				107
				93
				1037
XX 2 / 4148 / 33333	}	$1382\frac{2}{3}$ £.		4
				4148

6. Een Koopman heeft 10 Mark Silver / tot 11 penningen fijns. Noch 40 Mark / tot 7 penningen fijns. Noch 80 Mark tot $5\frac{1}{4}$ penningen fijns. Noch 144 Mark tot $11\frac{1}{2}$ penningen. Hy betaalt voor 't Mark fijns 72 ß.; en doet Daalders daar van munten. De Munt-meester geeft hem $11\frac{1}{10}$ Stuiven voor 't Mark fijns. De Daalder doet 38 stuyv. Vraage hoe veel de Koopman gewonnen of verlooren heeft? Facit gewonnen 20 £ 11 ß.

Mark.	Pen.			
11	10	110		
40	7	280	2466	$205\frac{1}{2}$ Mark.
80	$5\frac{1}{4}$	420	XXXX	
144	$11\frac{1}{2}$	1656	XX	
		2466		

Mark.		ß.		Mark.
1	———	72	———	$205\frac{1}{2}$
2		36		
				411
				36
				2466
				1233
				1479 6

739 £ 16 ß.

Mark.	Stuk.	Mark.
1	$11\frac{13}{19}$	$205\frac{1}{2}$
19		
2	112	411
	11	111
	222	411
	111	411
7 2		411
45621	$2401\frac{2}{19}$ Stuk.	
19999		45621
111		

Daald.	Stuyv.	Daald.
1	38	$2401\frac{7}{19}$
19	2	
		21611
		2404
3		45621
91242	1520|7	2
66666	760 £ 7 ß.	91242 stuyv.

£.	ß.
760	7
739	16
Facit 20	11 Winst.

7. Eenen doet munten 35 Stukken in 't Mark. Geeft yeder Stuk upt voor $12\frac{2}{9}$ ß. 't Mark is tot 13 Caraten Gouds: 't Silver / dat men daar by doet / tot 11 penningen Fyns. 't Once Gouds kost 21 guld. 't Mark Silver $19\frac{1}{7}$ guld. Hy geeft voor 't munten $7\frac{1}{3}$ guld. Vrage / hoe veel hy ten 100 gewonnen of verlooren heeft? Facit gewonnen 25 ten 100.

Stuk.	ß.	Stuk.
1	$12\frac{2}{3}$	35
3		38
	38	
		280
		105
		1330

~~111~~
~~1330~~ } $443\frac{1}{3}$ ß.
~~333~~ 6

266|0 stuyv.

133 guld.

Ont.		
1		
3 tot Carat.		
	Guld.	Car.
~~3~~	21	13
	13	
	63	
	21	
	~~273~~	
	91 Guld.	

Mark.		Pen.
1		
12		
~~12~~	$19\frac{1}{5}$	11
5		8
	~~96~~	
	8	88

~~33~~
Mar. ~~88~~ } $17\frac{3}{5}$ gl.
~~55~~

Mar.		
1		
24		
	Guld.	Car.
~~24~~	$17\frac{3}{5}$	11
5		11
3	~~88~~	
	11	11
15		11
		121

~~121~~ } $8\frac{1}{15}$ Silver.
~~15~~ 91 Goud.
$7\frac{1}{3}$ voor 't Munten.

$106\frac{1}{5}$ Guld.

Guld.	Guld.	Guld.
$106\frac{2}{5}$	~~133~~	~~100~~
		25
~~532~~		5
~~133~~		
		125 guld.
		100 guld.
		25 gl. winst ten 100.

8. B. doet munten 35 Stukken Gouds in 't Mark tot 13 Caraten Gouds / d'Once tot 21 Gulden. 't Silver / 't welk men daar by doet / is tot 11 Penningen fijns; waar van 't Mark kost $19\frac{1}{5}$ guld. Yeder Stuk Gouds werd uytgegeven tot $3\frac{4}{5}$ guld.; en dien-volgens wind hy 25 ten 100. Werd gevraaght / hoe veel hy de Munt-meester voor sijn Salaris heeft betaald? Facit $7\frac{3}{5}$ Guld.

Onc.	Guld.	Car.
1	~~21~~	13
3 tot Car.	7	
~~3~~	91 Guld.	

Mark.	Guld.	Pen.
1	$19\frac{1}{5}$	11
12		
~~12~~	~~96~~	~~33~~
5	8	~~88~~ } $17\frac{3}{5}$ Gl.
		~~55~~

Stuk.	Guld.	Stuk.
1	$3\frac{4}{5}$	~~35~~
~~5~~		7
	19	
	7	
	133 Guld.	

NOTA, Dat 11 Penningen zijn $2\frac{2}{11}$ Caraten.

Car.	Guld.	Car.
$2\frac{2}{11}$	$17\frac{3}{5}$	1
		11
24	88	11
5	11	
3		11
15	121 Guld. $8\frac{1}{15}$	11
	15 91	121
	$99\frac{1}{15}$	

Guld.	Guld.	Guld.
125	100	133
25	20	4
5	4	532

332 106 $\frac{2}{5}$
333 $99\frac{1}{15}$

Facit $7\frac{1}{3}$ voor 't Munten.

---

9. Indien men munt $26\frac{2}{7}$ Stuyvers / tot 15 stuyvers peder / upt een Marck Silver tot 10 penningen 18 grepnen Fijns / hoe veel sal men na advenant den Daalder valueeren als men $8\frac{1}{9}$ der selve munt upt een Marck tot 9 penningen Fijns? Facit tot 6 ß $3\frac{11}{41}$ ₰; of tot $37\frac{29}{41}$ stuyver.

Stuk.	Stuyv.	Stuk.
1	15	$26\frac{2}{7}$
3	5	
		80
	400 stuyv.	

Pen.

Pen. Gr.	Stuyv.	Pen.
10/18	400	9
24	36	24
		4
258	14400	36
43		

23
1518
14400 } 334 25/43
4333
44

8 8/9	334 33/43	1
		9
80	1040	
43	1336	
	2	
14400	339	
180	1620 } 37 20/43 stuyv.	
9	433 } of 6 ß 3 15/43 ₰.	
	4	
	1620	

10. Als men doet munten 35 Ducaten / tot 26 1/3 ß 't Stuk / upt een Mark Gouds tot 23 Caraten 9 greynen 't Mark; hoe veel behoord dan na addenant gevalueert te werden den Albertijn / als 'er upt een Mark werden gemunt 47 10/19; en 't Mark houd 21 Caraten 6 Greynen Fijns? Facit tot 5 guld. 5 1/3 stuyv. 't stuk.

Duc.	ß.	Duc.
1	26 1/3	35
3		79
	79	
		315
		245
	2	2765
2765	921 2/3 ß.	
333		

Car. Gr.	ß.	Car. Gr.
23/9	$921\frac{2}{3}$	21/6
12	6 tot st.	12
55	5530	48
23	86	21
285	33180	258
95	44240	86
	475580	

I

475580 { 500 | $6\frac{10}{95}$ | $\frac{2}{19}$

95555

998 250 — $6\frac{2}{19}$ stuyv.; of $250\frac{20}{95}$ guld.

Alb.	Guld.	Alb.
$47\frac{10}{19}$	$250\frac{20}{95}$	1
		19
433	1279	
47	2250	1204
		23778 { $5\frac{4}{19}$ guld.
903	23779	4515 { of 5 guld.
95		$5\frac{1}{5}$ stuyv.
5		
4515		

11. Een Munt-meester heeft Goud tot 23 Caraten in 'n Mark. Hy wil'er af munten 70 stukken Gelds tot 13 ß peder. Vrage / hoe veel Stukken tot 9 ß elk hy munten sal / na advenant upt een Mark tot 19 Caraten? Facit $83\frac{100}{209}$ Stukken.

Stuk.	ß.	Stuk.
1	13	70
		13
		210
		70
		910 ß.

Car.	ß.	Car.
23	910	19
	19	
	8190	1
	910	~~1147~~
		~~17290~~ } $751\frac{17}{23}$ ß.
		~~2333~~
	17290	~~22~~

ß.	Stuk.	ß.
9	1	$751\frac{17}{23}$
23	10	
	~~739~~	2270
207	~~17290~~ } $83\frac{109}{207}$ Stuk.	1502
	~~2077~~	
	~~20~~	17290

12. Een Heer heeft 8 Mark Gouds / tot 23 Caraten in 't Mark. Noch 6 Mark tot $20\frac{1}{2}$ Caraten. Noch 2 Mark / tot 18 Caraten in 't Mark. Hy wil deselve munten tot 22 Caraten 't Mark. Vrage / hoe veel minder 't Mark van den gemenghden Klomp waardigh is / als 't Goud 't welk hy begeerd te hebben? En hoe veel Mark tot 23 Caraten hy daar by sal doen tot voldoeningh? Facit / 't Mark van de gemenghde Klomp is $\frac{9}{16}$ Carat minder waard als 't begeerde Goud. En hy moet daar by doen 9 Mark tot 23 Caraten / voor 't Silement.

Mark.	Caraten.	
8	23	184
6	$20\frac{1}{2}$	123
2	18	36
16		343

Carat.		
22	~~27~~	23
$21\frac{7}{16}$	~~343~~ } $21\frac{7}{16}$	22
	~~166~~	
$\frac{9}{16}$ Facit.	~~1~~	1

1 —— $\frac{9}{16}$ —— ~~16~~

~~16~~

9 Facit.

PROEF.

PROEF.

8	23	184
6	$20\frac{1}{2}$	123
2	18	36
9	23	207
25		550

550 / 275 / 2 } 22 Carat.

13. Men wil Grossen munten. De 21 sullen gelden 1 Florijn; 't Marck houd 9 Loodt; en 't Marck Fijn kost $9\frac{1}{2}$ Florijn. De Munt-meester heeft voor 't Munten $\frac{1}{8}$ Florijn van 't Marck. Hy / die de Grossen doet munten / wil 10 ten 100 winnen. Vraage / hoe veel Grossen upt 't Marck komen? Facit $131\frac{101}{120}$.

Mar.	Flor.	Lood.
1	$9\frac{1}{2}$	9
16		
	19	
16	9	1
2		171 / 32 } $5\frac{11}{32}$
	171	
32		

Flor.	Flor.	Flor.
10ø	11ø	$5\frac{11}{32}$
32		
		171
320		11
	2	171
	1881 / 32ø } $5\frac{281}{320}$	171
		$\frac{3}{8}$
		1881

Flor.	Gross.	
1	21	$6\frac{81}{120}$
320		
		2001
	1	21
	1ø40	2001
	42021 / 32øøø / 322 / 3 } $131\frac{101}{120}$	4002
		42021

14. Eenen

14. Eenen wil Munten. Rekend 't Mark Fijn op $10\frac{1}{2}$ Florijn. Uyt 1 lood sullen komen 5 Stukken; en de 15 Stukken doen 1 Florijn Rhijnsch. Voor Munt-loon en winst voor hem selven/ stelt hy $7\frac{1}{2}$ Stuk van 't Mark. Hoe veel moet 't Mark Fijn houden? Facit $7\frac{111}{243}$ Lood.

Lood.	Stuk.	Lood.	Flor.	Stuyv.	Flor.
1	5	16	1	15	$10\frac{1}{2}$
	16		8		
	80	Stuk.			81
	$7\frac{1}{2}$	Stuk.	4 7		15
	$72\frac{1}{2}$	Stuk.	x215	$151\frac{7}{8}$	
			888		405
					81
					1215

Stuk.	Lood Fijn.	Stuk.
$151\frac{7}{8}$	16	$72\frac{1}{2}$
x215		x45
2		8
243		4
		29
		116
		16
	1 5	696
	x856 $7\frac{111}{243}$ Lood.	116
	243	1856

Reke-

Rekeningh van
Interes op Interes,
O F
VVinsts-Gewin.

VErmits de Rekeningen van Interes op Interes meerendeel werden uyt-gewerkt door daar toe op-gestelde Tafelen, om te vermijden de veele Regelen van Drieen, soo sullen wy hier alleen eenige weynige Exempelen voorstellen van de werkingh in 't lange, buyten de gedaghte Tafelen, om ook de Leerlingen hier van kennis te doen hebben.

1. A en B hebben t'samen 700 £ in-geleght / om Koophandel te drijven. A vertrouwende dat hy goede winst sou doen / had geerne den handel alleen gehad; doch 't geldt van B ook daar toe geimployeert. B is te vreden / hem sijne 350 £ te laten voor den tijd van 3 Jaren / tegens 10 ten 100 in 't Jaar / alle Jaar Interes op Interes. Vrage / hoe veel hy sal moeten ontfangen ten eynde des genoemden tijds? Facit $465\frac{17}{20}$ £.

£.		£.		£.
1~~00~~	———	11~~0~~	———	35~~0~~
				11
				35
				35
				385 £.
~~100~~	———	11~~0~~	———	~~385~~
2				77
				11
				77
				77
				847

1
~~847~~ } $423\frac{1}{2}$ £.
~~222~~

10~~0~~	11~~0~~	$423\frac{1}{2}$
2		
		847
20		11
		847
~~11~~		
~~9~~~~3~~17	$465\frac{17}{20}$ ℒ.	847
~~2~~~~2~~~~2~~0		
		9317

Anders.

100	110	350
100		110
10000		3500
100		350
100~~0~~~~0~~~~0~~		38500
		110
		385000
		38500
~~4~~~~6~~~~5~~85	$465\frac{85}{100}\frac{17}{20}$ ℒ.	4235000
~~1~~ 00		110
		42350000
		4235000
		465850~~0~~~~0~~~~0~~

2. B is schuldigh 6000 ℒ / te betalen in 6 Jaren / elk Jaar 1000 ℒ. Hy versoekt van sijnen Crediteur / de geheele Som te mogen behouden tot den uytgangh der geheele 6 Jaren / onder conditie / indien de Geloof-gever soo langh leefde / soo sou hy voor Interes van de verschenen Termijnen geven 10 ten 100 in 't Jaar / alle Jaar winst van winst. Doch soo hy voor dien tijd quam t'overlijden / soo sou

sou hy by sijn Erfgenamen mogen volstaan met simpelen Interes tegens 3 ten 100 in't Jaar. De Crediteur accepteert de conditie / en overleeft de 6 Jaren. Vraage / hoe veel B hem sal moeten opbrengen voor Capitaal en Interes; ook / hoe veel den Interes alleen beloopt? Facit / Capitaal en Interes $7715\frac{61}{100}$ L: En Interes alleen $1715\frac{61}{100}$ L.

6 Paayen, yeder Paay van 1000 L.

L.	L.	L.
100	110	1000
	10	
	1100 L.	
	1000 L.	
	2100 L.	
100	110	2100
	21	
	110	
	220	
	2310 L.	
	1000 L.	
	3310 L.	
100	110	3310
		11
		331
		331
		3641 L.
		1000 L.
		4641 L.

100

10ø —— 11ø —— 4641 £.

11

4641

51ø51 { 5105$\frac{1}{10}$ £. 4641
x 0 { 1000 £.

51051

6105$\frac{1}{10}$ £.

10ø —— 11ø —— 6105$\frac{1}{10}$

10

61051

100

11

61051

67x361 { 6715$\frac{61}{100}$ 61051
x 00 { 1000

671561

7715$\frac{61}{100}$

Capitaal en Interes —— 7715$\frac{61}{100}$ £.
Capitaal alleen —— —— 6000 £.

Koomd voor den Interes —— 1715$\frac{61}{100}$ £.

---

3. Eenen koopt een Huys voor 2252 £ / te betalen 500 £ contant / en de reſt met 2000 guld. Jaarlijhs. Indien hy nu alles contant wou betalen / mits rabatteerende Interes van Interes tegens 10 ten 100 in 't Jaar / hoe veel ſou hy moeten betalen.

Om met geen onnatuerlijk-groote breuken te werken, ſoo maaktmen alles tot Penningen, en dan neemd men de gebrokene Penningh voor een geheele, of men gaatſe voorby, wijl den Interes van een gebrokene Penningh ſeer weynigh kan bedragen, en noch d' een noch d' ander in yets van eenige aanmerkingh kan verkorten.

2252 £.
500 Contant.

1752 £.
6

10512 Guld.

~~10~~512 { 5 Papen elk van
~~2000~~ { 2000 guldens/
en blijft voor de sesde
Paap 512 guld.

Guld.
2000
20 tot stuyv.

40000
16 tot pen.

640000 pen.

Guld.
512
20

10240
16

61440
10240

163840 pen.

Sesde Jaar.

11~~0~~ ——— 10~~0~~ ——— 163840
~~1~~ 10
~~59056~~
~~1638400~~ { 148946 1638400
~~1111111~~ { 640000
~~11111~~

788946

Vijfde Jaar.

11~~0~~ ——— 10~~0~~ ——— 788946
~~17224~~ 10
~~7889460~~ { 717224
~~1111111~~ { 640000 7889460
~~11111~~

1357224

Vierde Jaar.

11~~0~~ ——— 10~~0~~ ——— 1357224
~~23494~~ 10
~~13572240~~ { 1233840
~~1111111~~ { 640000 13572240
~~11111~~

1873840

Derde

Derde Jaar.

11ø ——— 10ø ——— 1873840
10
———
18738400

1
7 501
18738400 { 1703491
11111111 { 640000
111111 ———
2343491

Tweede Jaar.

11ø ——— 10ø ——— 2343491
10
———
23434910

13 57
23434910 { 2130446
11111111 { 640000
111111 ———
2770446

Eerste Jaar.

11ø ——— 10ø ——— 2770446
10
———
27704460

529698
27704460 { 2518587 pen.
11111111 {
111111

1 1
5 6121
2918587 { 15741 | 1
1666666 { ——— stuyv. pen.
11111 7870 — 11 — 11

Gl. 7870 ——— 11 ——— 11
6 ———
Facit L. 1311 ——— 15 ——— 3
L. 500 ——— ——— Contant.
———
L. 1811 ——— 15 ——— 3 in alles.

4. Eenen hoopt een Hups vooz 375 ℒ. Onder conditie/ dat hy de Hoop-penningen eerst na thien Jaren sal opbzengen; niits dan ook te gelijk betalende de verloopene Interes/ en Interes van Interes. Werd gevzaaghd / hoe veel de Som ten eynde der 10 Jaren sal beloopen / den Interes gerekend tegens 5 ten 100 in 't Jaar? Facit / de geheele Som 610 ℒ 16 ß 8 en wat meer als een halve §. Of d' Interes alleen / 235 ℒ 16 ß 8 § en wat meer als ½ §.

Wy sullen ons de moeyte niet ontsien, om dese Questie op twee manieren, in 't lange te bewerken. In d' eerste manier werden de gebrokens van Penningen somtijds voor een geheele Penningh genomen, dan weer voorby gegaan, volgens de gewoonte in deser gelijke Opgaven.

De ℒ werden tot penningen gemaakt, om dat d' Interes eens gebroken penninghs van geen aanmerkingh is; en derhalven of voor een geheele Penningh genomen, of wegh-geworpen magh werden.

375	ℒ.
20	
7500	ß.
12	
15000	
7500	
90000	§.
8	
720000	penn.

100 — 105 — 720000
20 21 36000
21
36000
72000
Eerste Jaar — 756000

100

~~100~~	~~105~~	~~756000~~
~~20~~	21	37800
		21
		37800
		75600
	Tweede Jaar	793800
~~100~~	~~105~~	~~793800~~
~~20~~	21	39690
		21
		39690
		79380
	Derde Jaar	833490
~~100~~	~~105~~	833490
~~20~~	21	21
		83349
		166098
		1750329
	Door 2	
	Vierde Jaar	875164½
~~100~~	~~105~~	875164½
20	21	
2		1750329
		21
40		
		1750329
		3500658
		36756909

~~33~~ ~~12~~
~~36756909~~ { 918922 $\frac{29}{40}$ Vijfde Jaar.
~~4000000~~
~~44444~~

~~100~~

~~100~~ ——— ~~105~~ ——— 918923
20 21 21

918923
1837846

19297383

~~1~~ ~~111~~
~~19297383~~ { 964869 $\frac{3}{20}$ Sesde Jaar.
~~2222220~~

~~100~~ ——— ~~105~~ ——— 964869
20 21 21

964869
1929738

20262249

~~20262249~~ { 1013112 $\frac{9}{20}$ Sevende Jaar.
~~22222220~~

~~100~~ ——— ~~105~~ ——— 1013113
20 21 21

1013113
2026226

21275373

~~1111~~
~~21275373~~ { 1063768 $\frac{13}{20}$ Achtste Jaar.
~~22222220~~

~~100~~ ——— ~~105~~ ——— ~~1063768~~
~~20~~ 21 265942
5 21

265942
531884

~~3~~ ~~27~~
~~5584782~~ { 1116956 $\frac{2}{5}$
~~5555555~~ Negende Jaar. 5584782

~~100~~

~~100~~ ——— ~~105~~ ——— 1116957
20 21 ———
1116957
2233914
———
23456097

~~1~~ ~~1~~ 1
~~23456097~~ { 1172804 $\frac{17}{20}$ pen.
~~22222220~~ { Thiende Jaar.

~~354~~ ~~22288~~
~~1172805~~ { ~~146600~~ { 1221|6
~~888888~~ { ~~122222~~ { ———
~~1111~~ 610 — 16 — 8 — 5

Facit 610 £ 16 ß 8 ₰; en 5 pen.: wat meer zijnde als een halve ₰.

Anders.

(1) 100 ——— 105 ——— 375
100 105
———
(2) 10000 1875
100 3750
———
(3) 1000000 (1) Jaar/ Cap. en Int. 393|75
100 105
———
(4) 100000000 196875
100 393750
———
(5) 10000000000 (2) 413|4375
100 105
———
(6) 1000000000000 20671875
100 41343750
———
(7) 100000000000000 (3) 434|109375
100 105
———
(8) 10000000000000000 2170546875
100 4341093750
———
(9) 1000000000000000000
100
———
(10) 100000000000000000000

(4) 455|81484375
105

227907421875
455814843750

(5) 478|6055859375
105

23930279296875
4786055859375

(6) 502|535865234375
105

251267932617187 5
5025358652343750

(7) 527|66265849609375
105

26383132924804 6875
5276626584960 93750

(8) 554|045791420898 4375
105

2770228957104492 1875
5540457914208984 3750

(9) 581|748080991943359375
105

290874040495971 6796875
5817480809919433 593750

(10) ℒ 610|8354850415405 2734375
20

ß 16|70970083081054687500
12

141940166162109375000
70970083081054687500

ß 8|51640996972656250000

In dit Facit is geenen Breuk voorby gegaan; alleen laat men berusten den laatsten ongeschikt-grooten breuk van een ß / bedragende ruym een halve ß: En is dus /

Capitaal en Interes t'samen 610 £ 16 ß 8 en wat meer als ½ ß.

Interes alleen 235 £ 16 ß 8 en wat meer als ½ ß.

---

5. B verkoopt een Huys voor 1200 £ contant. Doch accordeert daar na met den Kooper / niet meer t' ontfangen als 500 £ gereed / en de rest in 6 Jaren / yeder Jaar 't gereghte sesde deel; daar in begrepen den Interes van 8 ten 100 Jaarlijks / Winst van Winst. Vrage / hoe veel hy in alles sal ontfangen? Facit 1408 £ 10 ß 6 ß.

1200 £.
500 Contant.

700

108 ——— 100 ——— 1
100

Addeer $1\frac{25}{27}$

$\frac{100}{108}\Big|\frac{25}{27}$

$1\frac{25}{27}$

~~1~~~~0~~8 ——— ~~1~~~~0~~~~0~~ ——— $1\frac{25}{27}$
27 25
27 52
25

189 571 260
54 ~~1~~~~3~~~~0~~~~0~~ $1\frac{571}{729}$ 104
~~7~~~~2~~~~9~~ 1

729 $2\frac{571}{729}$ 1300

$\cancel{108}$ —— $\cancel{100}$ —— $2\frac{571}{729}$

27   25

729   2029

25

5013   10145

1458   4058

19683   50725

11359
$\cancel{50725}$ $\left\{ 2\frac{11359}{19683} \right.$
$\cancel{19683}$ 1

$3\frac{11359}{19683}$

$\cancel{108}$ —— $\cancel{100}$ —— $3\frac{11359}{19683}$

27   25

19683   70408

25

531441   352040

1 5877
$\cancel{1760200}$ $\left\{ 3\frac{165877}{531441} \right.$
$\cancel{531441}$ 1

140816

1760200

$4\frac{165877}{531441}$

$\cancel{108}$ —— $\cancel{100}$ —— $4\frac{165877}{531441}$

27   25

531441   2291641

25

3720087   11458205

1062882   4583282

14348907   57291025

14 44304
$\cancel{57291025}$ $\left\{ 3\frac{14244304}{14348907} \right.$
$\cancel{14348907}$ 1

$4\frac{14244304}{14348907}$

$\cancel{108}$

108	100	$4\frac{14244304}{14348907}$
27	25	
14348907		71639932
		25
100442349		358199660
28697814		143279864
387420489		1790998300

241316 44
1790998300 } $4\frac{241316344}{387420489}$
387420489

$4\frac{241316344}{387420489}$

1790998300		L. 700
387420489		1
2711943423 00		1790998300

7
55 99
920435170
2711943423 } $151\frac{7525090}{17909983}$ of 8 ß en
1790998333 } ontrent 5 ₰.
17909988
179099

L.	ß.	₰.	
151	8	5	
		6	Jaren.
908	10	6	
500	0	0	Contant.
1408	10	6	Facit.

6. A moet betalen 538 ℒ 18 ß 7 ₰ contant / doch verſoeckt deſe Som te mogen betalen op Dagh ; te weten / yeder Jaar 100 ℒ ; en Interes te geben tegens 7 ten 100 in 't Jaar / Winſt van Winſt. Vraage / in hoe veel tijds hy de Partyen ſal betalen / en hoe veel in alles ?

Facit / de Schuld ſal af-betaald zijn in 7 Jaren. En in alles ſal hy gegeben hebben 700 ℒ.

ℒ.	ß.	₰.		ℒ.
538	18	7		100
20				20
10778				2000
12				12
21563				4000
10778				2000
129343				24000

100 ——— 107 ——— 129343
107

1 Jaar.

905401
1293430

13839701

138397	01	138397	
X	00	24000	
		114397	

100 ——— 107 ——— 114397
107

2 Jaar.

800779
1143970

12240479

122404	79	122404	
X	00	24000	
		98404	

100 —— 107 —— 98405
107

3 Jaar.

688835
984050

105293|35
24000

100 —— 107 —— 81293
107

4 Jaar.

569051
812930

86983|51
24000

62983

100 —— 107 —— 62984
107

5 Jaar.

440888
629840

67392|88
24000

100 —— 107 —— 43393
107

6 Jaar.

303751
433930

46430|51
24000

22430

100 —— 107 —— 22430
107
7 Jaar. 157010
224300
24000 gelijk met de 100 24000|10
7 ℒ Jaarlijks.

168000 { 1400|0
122
1 700 ℒ Facit; en in 7 Jaren.

P R O E F.

ℊ. ℊ.
107 —— 100 —— 24000
100
1
4309 2400000
266167
2400000 { 22429 27/107
1077777 { 24000
10000
111 46430

107 —— 100 —— 46430
100
4925 4643000
362976
4643000 { 43392 56/107
1077777 { 24000
10000
111 67393

107 —— 100 —— 67393
100
109941 6739300
315042
6739300 { 62984
1077777 { 24000
10000
111 86984

107

107 ——— 100 ——— 86984
100
8698400

1034
131079
8698400 { 81293
1077777 { 24000
10000
111 105293

107 ——— 100 ——— 105293
100
10529300

4
893572
10529300 { 98404 $\frac{72}{107}$
1077777 { 24000
10000
111 122405

107 ——— 100 ——— 122405
100
12240500

1
44072
1572471
12240500 { 114397 $\frac{21}{107}$
10777777 { 24000
100000
1111 138397

107 ——— 10 ——— 138397
100
13839700

1
93430
196626
13839700 { 129342 $\frac{306}{107}$ &c.
10777777
100000
1111

1
906
129342 } 1077|8
122222
1111 538 £ 18 ß 6 ₰ en $\frac{106}{107}$ ₰, of op $\frac{1}{107}$ na 7 ₰. Dit niet waardigh verschil van $\frac{1}{107}$ ₰ koomd door 't somtijds nemen van een gebroken ₰ voor een geheele, en dan weer door 't wegh-werpen van een gebroken ₰; om de werkingh met onnatuerlijk-groote breuken te vermijden.

---

7. A geeft op Interes 1913 £ 3 ß $9\frac{3}{125}$ ₰ / voor den tijd van 7 Jaren; onder voorwaarde / dat den Opnemer sal geven ten eynde diens tijdt tegens $11\frac{1}{9}$ ten 100 's Jaars / Winst van Winst / indien A de 7 Jaren overleeft; of anders / dat hy alleen aan sijn Erfgenamen de Hooft-som / sonder Interes / ten eynde der 7 Jaren sal vergoeden. Als nu A de gestelde tijd overleeft / hoe veel sal hy in alles ontfangen? Facit 4000 £; en alsoo in 7 Jaren gewonnen hebben 2086 £ 16 ß $2\frac{122}{125}$ ₰.

1913 / 3 / $9\frac{3}{125}$
20
38263
12
76535
38263
$459165\frac{3}{125}$

$459165\frac{5}{125}$
2295828
918330
459165
₰ 57395628

₰.	₰.	₰.
100	$111\frac{1}{9}$	57395628
9	1000	10
		573956280

~~366281~~
~~573956280~~ { 63772920 ℔.
~~99999999~~

1~~00~~ ——— $111\frac{1}{9}$ ——— 63772920
9 ——— 10~~00~~ ——— 10
637729200

~~577~~
~~637729200~~ { 70858800 ℔.
~~999999~~

1~~00~~ ——— $111\frac{2}{1}$ ——— 70858800
9 ——— 10~~00~~ ——— 10
708588000

~~7621~~
~~708588000~~ { 78732000 ℔.
~~9999~~

1~~00~~ ——— $111\frac{1}{9}$ ——— 78732000
9 ——— 10~~00~~ ——— 10
787320000

~~647~~
~~787320000~~ { 87480000 ℔.
~~9999~~

1~~00~~ ——— $111\frac{1}{9}$ ——— 87480000
9 ——— 10~~00~~ ——— 10
874800000

~~61~~
~~874800000~~ { 97200000
~~999~~

1~~00~~ ——— $111\frac{1}{9}$ ——— 97200000
9 ——— 10~~00~~ ——— 10
972000000

~~972000000~~ { 108000000 ℔.
~~999~~

1ØØ —— 111$\frac{1}{9}$ —— 108000000
9 10
10ØØ
1080000000

1
1Ø80000000 { 120000000 ℔.
99

75
12ØØØ0000 { 960000 { 8000|0
1255 12
12 4000 ℒ.

---

8. A heeft B sekere Som Gelds gedaan voor den tijd van 7 Jaren / onder voorwaarde / indien A binnen dien tijd quam te sterven / soo sou B volstaan met na 't eynd der 7 Jaren aan d'Erfgenamen van A alleen 't geleende Geldt / sonder Interes / te restitueren: Doch soo A dees tijd overleefde / soo sou B hem dan opbrengen Capitaal en Interes van Interes tegens 11$\frac{1}{9}$ ten 100 in 't Jaar. A leefd de 7 Jaren uyt / en ontfanght van B voor Capitaal en Gewin 4000 ℒ. Vrage / hoe veel hy hem gedaan heeft. Facit 1913 ℒ 3 ß 9$\frac{3}{125}$ ℔.

ℒ.	ℒ.	ℒ.
111$\frac{1}{9}$	1ØØ	400Ø
1ØØØ		9
		3600 ℒ.
111$\frac{1}{9}$	1ØØ	360Ø
1ØØØ		9
		3240 ℒ.
111$\frac{1}{9}$	1ØØ	324Ø
1ØØØ		9
		2916 ℒ.

111$\frac{1}{9}$

$111\frac{1}{9}$	1ØØ	2916
		9
10ØØ		26244

26244 { $2624\frac{2}{5}$
1 0

$111\frac{1}{9}$	1ØØ	$2624\frac{2}{5}$
1ØØØ		13122
5		6561
5	1524	9
25	59049 { $2361\frac{24}{25}$	59049
	25555	
	222	

$111\frac{1}{9}$	1ØØ	$2361\frac{24}{25}$
10ØØ		11829
25		4722
250	1	59049
	619	9
	531441 { $2125\frac{191}{250}$	531441
	255550	
	222	

$111\frac{1}{9}$	1ØØ	$2125\frac{191}{250}$
10ØØ		106441
250		4250
2500		531441
		9
		4782969

22374
4782969 { $1913\frac{469}{2500}$ £/ of 3 β $9\frac{3}{125}$ ₰.
2555500
222

9. A geeft op Interes 350 ℒ / om binnen twee Jaren wederom t' ontfangen $423\frac{1}{2}$ ℒ. Vrage / tot hoe veel ten 100 't prosijt des eersten Jaars is gerekend geweest / alle Jaar gestelt Interes op Interes? Facit 10.

ℒ.				ℒ.
350	7	38		385
$423\frac{1}{2}$	14	82	25	350
1050	3	8	5	35
700				
1400		67	6	
175				
148225				

ℒ. ℒ.
350 —— 35 —— 10ø

Facit 10

---

10. B geeft op Interes 75 ℒ / voor 2 Jaren. Ten eynde diens tijds restitueert men hem voor Capitaal en Gewin $94\frac{2}{7}$ ℒ. Werd gevraaght / tot hoe veel ten 100 prosijt van 't eerste Jaar is gerekend geweest / als men Interes ten Interes stelt? Facit 12 ten 100.

ℒ.		ø	
$94\frac{2}{7}$		70	56
75		8	4
470			
658		16	
6			
7056	84		
	75		

75 —— 9 —— 100
15 3 10
3 4

Facit 12

PROEF.

~~100~~	~~112~~	~~75~~
~~20~~	28	~~15~~
~~4~~	3	3
	84	

~~100~~	~~112~~	84
25	28	28
		672
		168
		2352

~~10~~
~~2352~~ { $94\frac{2}{25}$ ℒ.
~~255~~
~~2~~

Anders.

~~100~~	~~112~~	75
25	28	28
25		600
125		150
50		2100
625		28
		16800
		4200
		58800

~~255~~
~~58800~~ { $94\frac{2}{25}$
~~6255~~
~~62~~

11. A doet uyt 200 ℒ tegens 12 ten 100 in 't Jaar/ Interes van Interes. Vrage / in hoe veel tijds hy voor deselve Som sal ontfangen 300 ℒ. Facit in 3 Jaren $6\frac{8419}{10976}$ Maanden.

ℒ.	ℒ.	ℒ.
~~100~~	112	~~200~~
	2	
	224 Eerste Jaar.	

~~100~~	~~112~~	224
25	28	28
		1792
~~1~~ 2		448
~~6272~~	$250\frac{22}{25}$	
~~2555~~	tweede Jaar.	
~~22~~		6272

~~100~~	~~112~~	$250\frac{22}{25}$
25	28	
25		1272
		500
125		
50		6272
		28
625		
		50176
		12544
~~50~~		
~~175616~~	$280\frac{616}{625}$ derde Jaar/	175616
~~62555~~	koomd noch te kort/	
~~622~~	om te zijn 300 £.	
~~6~~		

~~100~~	~~102~~	$280\frac{616}{625}$
25	28	
625		2016
		560
125		1680
50		
150		175616
		28
15625		
109		1404928
~~734~~		351232
~~22979~~		
~~4917248~~	$314\frac{10998}{15625}$ £.	4917248
~~1562555~~	vierde Jaar/	
~~15622~~	te veel.	
~~156~~		

Hier

Hier siet men / dat op 't derde Jaar te hoop koomd $19\frac{5}{625}$ L. En 't Product van 't vierde Jaar is $314\frac{10098}{15625}$; te veel $14\frac{10098}{15625}$ L. Substraheer derhalven d' uytkoomst des derden Jaars van die des vierden / sal komen als volght.

L.		L.
300		$314\frac{10098}{15625}$
$280\frac{616}{625}$		280 $\frac{616}{625}$
$19\frac{5}{625}$		$33\frac{11223}{15625}$

Dese $33\frac{11223}{15625}$ L is de winst van een Jaar. Segh dan na den gewoonen Regel:

L.	Maand.	L.
$33\frac{11223}{15625}$	12	$19\frac{5}{625}$
	2	
58098		11884
46875		15625
		3125
526848		625
625		125
125		25
5		2971
25	8419	
87808	74275 $\}$ $6\frac{2419}{10976}$ M.	14855
43904	10976	5942
10976		
		74275

Dit is de gemeene werkingh / en 't Facit der Reken-Konstenaars. Maar gewisselijk / dese antwoord geeft ontrent vijf dagen minder / als na de reghte Regel der konst behoord. Om derhalven 't correcte Facit te vinden / moet men op de volgende wijs handelen.

Sy siet / dat 3 Jaren te weynigh / 4 Jaren te veel geven. Om nu de juyste tijd te treffen / soo soeck 't proportionaal middel-getal tusschen 't derde en vierde Jaar; deser wijs. Multipliceer 't Product des derden Jaars met dat van 't vierde. Den $\surd \square$ / of Radix quadraat / daar uyt

getrokken/ sal komen 297$\frac{36}{100}$ ℒ voor Capitaal en Gewin van 3 Jaren en 6 Maanden; 't welk is 2$\frac{64}{100}$ te kort. Multipliceer dan 't Product des vierden Jaars in sigh selven; en d' uythoomst met 't Product van 't derde Jaar. Daar uyt Radix Cubicq / koomd by-na 305$\frac{172}{1000}$ ℒ / voor Capitaal en Gewin van 8 Maanden / zijnde 2 Maanden meer als 6. Daar af getrokken 30 ℒ / blijft 5$\frac{178}{1000}$ ℒ. Segh nu in den Regel.

ℒ.	Maand.	ℒ.
5$\frac{178}{1000}$	2	2$\frac{64}{100}$
5578		264
100		100
2789		2640

$\frac{2640}{2789}$ Maand makende 28 en ruym een halve dagh over de 3 Jaren en 6 Maanden / of jupst 3 Jaren 6 Maanden 28$\frac{1108}{2789}$ dagen; daar 't ander Facit alleen heeft 3 Jaren 6 Maanden 23$\frac{178}{10378}$ of verkort $\frac{61}{1481}$ dagen.

---

12. B moet betalen 700 ℒ gereed. Hy accordeert met sijnen Crediteur / de party op Interes te behouden tegens 7 ten 100 in 't Jaar / Winst van Winst; en Jaarlijks te betalen een sekere Som van 't Capitaal en Gewin / geduerende den tijd van 7 Jaren / 't eene Jaar even soo veel als 't ander. Vrage / hoe veel hy elke reys sal betalen? Facit 129 ℒ 17 ß op wepnigh na 9 ₰.

ℒ.	ℒ.	ℒ.
107	100	1
		100
		$\frac{100}{107}$
	Addeert	1
		1$\frac{100}{107}$

107 —— 100 —— $1\frac{100}{107}$

107

749
1070

11449

9251
~~20700~~ $1\frac{9251}{11449}$
~~11449~~ 1

$2\frac{9251}{11449}$

207
100

20700

107 —— 100 —— $2\frac{9251}{11449}$

11449

80143
114490

1225043

764814
~~3214900~~ $2\frac{764814}{1225043}$
~~1225043~~ 1

$3\frac{764814}{1225043}$

32149
100

3214900

107 —— 100 —— $3\frac{764814}{1225043}$

1225043

8575301
12250430

131079601

50755497
~~443994300~~ 3
~~131079601~~ 1

$4\frac{50755497}{131079601}$

4439943
100

443994300

107 —— 100 —— $4\frac{50755497}{131079601}$

131079601

917557207
1310796010

14025517307

14 5 2 872
~~57507390100~~ 4
~~14025517307~~ 1

$5\frac{1405320872}{14025517307}$

575073901
100

57507390100

107 —— 100 —— $5\frac{140532087 2}{14025517307}$

14025517307

98178621149
140255173070

1500730351849

71532907407
100

7153290740700

03693333 4
7153290740700 } 4
1500730351849 } 1

$5\frac{150369333304}{1500730351849}$

107 —— 100 —— $5\frac{150369333304}{1500730351849}$

1500730351849

10505112462943
15007303518490

160578147647843

8654021092549
100

865402109254900

2511371015685
865402109254900 } $5\frac{62511371015685}{160578147647843}$ £.
160578147647843 }

De 700 £ gereed Geldt gedivideert door dese 5 en den bygaanden Breuk / sal komen 129 £ 17 ß en wat minder als 9 ₰; zijnde 't geen yeder Jaar / seven Jaren langh moet betaald worden.

Om t'ontgaan de moeyelijkheyd, van met sulke geweldige Breuken te werken, waar in lightlijk een feyl werd geslagen, soo kan men de voor-gegevene Questie veel gemaklijker, en met geen verschil van eenigh belangh op-lossen, op de volgende wijs; nu de Breuk van een Penningh voor een geheel nemende, dan weer voorby-gaande.

L.	L.
700	1
20	20
14000 ß.	20
12	12
28000	40
14000	20
168000 ₰.	240
8	8
1344000 Pen.	1920 Pen.

107 ——— 100 ——— 1920

100

192000

1044
85172
192000 { 1794
107777 { 1920
1000
11 3715

107 ——— 100 ——— 3715

100

371500

1
720
50713
371500 { 3471
107777 { 1920
1000
11 5392

107 ——— 100 ——— 5392

100

539200

2
4997
539200 { 5039
107777 { 1920
1000
11 6959

107 ——— 100 ——— 6959
100
———
695900

53479
695900 { 6503
107777 { 1920
1000 ———
11 8424

107 ——— 100 ——— 8424
100
———
842400

739
93816
842400 { 7872
107777 { 1920
1000 ———
11 9793

107 ——— 100 ——— 9793
100
———
979300

523
16656
979300 { 9152
107777 { 1920
1000 ———
11 11072

107 ——— 100 ——— 11072
100
———
1107200

87
35121
1107200 { 10347
1077777 {
10000
111

Als men nu de 700 £ gereed Geldt, makende 1344000 Penningen, divideert door dese bekoomene 10347 Penningen, soo sal 't Facit zijn,

9
223
~~1~~~~0~~~~9~~~~3~~~~6~~~~7~~
~~1~~~~3~~~~4~~~~4~~~~0~~~~0~~~~0~~ } $129\frac{9237}{10347}$ £.
~~1~~~~0~~~~3~~~~4~~~~7~~~~7~~~~7~~
~~1~~~~0~~~~3~~~~4~~~~4~~
~~1~~~~0~~~~3~~

Desen breuk $\frac{9237}{10347}$ £ gemaakt tot ß en ₰, soo sal komen voor 't geen yeder Jaar gereed moet betaald zijn 129 £ 17 ß, en yet weynighs meer als 9 ₰.

REGULA FALSI.

DUs werd dese Regel genoemd, om dat door de werkingh met twee valsche getallen 't waarachtige gevonden werd. Als een Vraagh-stuk werd voor-gegeven, soo neemd men, in plaats van 't onbekende Facit, sulk een getal als men wil; en men werkt'er mee na inhoud van de vraagh. By d' uytkoomst siet men, hoe veel 't verschil van 't ware is. Heeft men te veel genomen, soo steld men ✠, of plus, dat is, meer, soo veel als bevonden werd; of te weynigh, soo set men ÷, of minus, minder, recht nevens 't genomene getal. Daar na neemd men een ander, en men werkt daar mee even als met 't andere. Na bevindingh, hoe veel ook dit te veel of te weynigh is, steld men 't tweede genomene getal onder 't eerste; en des selven verschil van 't ware onder dat van 't ander. Dan multipliceert men elk genomen getal kruyswijs met 't verschil des anderen getals. Zijn beyde de verschillen ✠ of beyde ÷, soo substraheerd men eerst de getallen, uyt de Multiplicatie gekomen, van den anderen; de rest is den Dividendum. Daar na substraheert men ook de verschillen van malkander; en 't geen'er rest, is de Divisor. Dese twee door malkander gedivideert, geven 't rechte Facit. Maar zijn de verschillen ✠ en ÷, soo addeert men in plaats van substraheeren. Voorts is de geheele werkingh eenerley.

De Leerlingh moet dese twee Regeltjens wel vast in sijne geheugenis prenten, om in de werkingh niet te missen:

✠

✠ en ✠; ÷ en ÷ subſtraheert.
÷ en ✠; ✠ en ÷ addeert.

Staat ook aen te merken, dat men, wijl men volle vryheyd heeft, om te nemen ſulke getallen als men wil, lette, ſoodanige te verkieſen, waar in de getallen der vraagh ſonder overblijffel gaan konnen; om de werkingh in 't gebroken te vermijden.

1. Eenen werd gevraaghd / hoe Oud hy is? Hy geeft tot antwoord: Indien ik noch ſoo oud was als ik ben; half ſoo oud / een vierde-deel ſoo oud / en dan noch 12 Jaren daar toe / ſoo ſouden al deſe Jaren t'ſamen geaddeert juyſt 100 uyt-maken. Vraage / hoe oud hy is? Facit 32 Jaren.

	Jaren.		Jaren.	
Neem	16 voor ſijn ouderdom.		24	
	16 noch ſoo oud.		24	
	8 half ſoo oud.		12	
	4 vierde-deel ſoo oud.		6	
	12 noch daar toe.		12	
	56. Moeſt zijn 100		78	110
		56		78
	Ligt —— ÷ 44		Ligt ÷ 22	

Hier ſiet gy, ſoo men voor ſijnen Ouderdom neemd 16 Jaren, en dan werkt na inhoud van de vraagh, dat te weynigh koomd 44; geſteld ÷ 44. En indien men 24 neemd, dat noch al te weynigh koomd 22; geſteld ÷ 22. Werk nu voorts aldus:

16 ÷ 44	22		Of lighter.	1	Proef.		
24 ÷ 22			16 ÷ 44 2		32		
					32		
96	32		48	16	16		
96	32		16		8		
				32	12		
1056	352		32	1	32		
352		4			100		
		704	32 den Ouderdom.				
704		222					
		2					

Anders,

Anders, met andere genoomene Getallen.

20		36	
20		36	
10		18	
5		9	
12		12	
67	100	111	111
	67		100
	÷ 33		✠ 11

Of:

20 ÷ 33 | 44		20 ÷ 33 3 | 4	
36 ✠ 11		36 ✠ 11 1	
108	20	108	20
108	20	20	
1188	220	128	128 { 32
220			44
1408	8		
	1408 { 32		
	44		
	4		

Wederom anders, met andere genoomene Getallen.

24		40	
24		40	
12		20	
6	100	10	122
12	78	12	100
78	22 ÷	122	22 ✠

24 ÷ 22 | 44
40 ⊞ 22

80 48
80 48

880 528
528

1408

8
1408 } 32 Facit.
444
4

Of anders korter.

24 ÷ 22 1 | 2
40 ⊞ 22 1

40 24
24

64 } 32 Facit.
22

Noch anders, werkende met gebrokens.

14
14
7
$3\frac{1}{2}$
12

$50\frac{1}{2}$

100
$50\frac{1}{2}$

÷ $49\frac{1}{2}$

42
42
21
$10\frac{1}{2}$
12

$127\frac{1}{2}$

$127\frac{1}{2}$
100

$27\frac{1}{2}$ ⊞

14 ÷ $49\frac{1}{2}$ | 77
42 ⊞ $27\frac{1}{2}$

98 98
196 28
21 7

2079 385
385

2464

15
2464 } 32 F.
777
7

---

2. Wat voor een getal is 't / waar van de $\frac{5}{8}$ maken 19 $\frac{3}{5}$ Facit $30\frac{2}{5}$.

$\frac{5}{8}$ 24

15 19
15

÷ 4

$\frac{5}{8}$ 40

25 25
19

⊞ 6

24 ÷ 4 2	5	
40 ∓ 6 3		
80	72	
72		
152	152 / 55	30 2/5 Fa.

Anders, buyten de Falsi.

5/8	19	8
	152	
5		
	30 2/5 Facit.	

3. A vraaghd B na sijnen Ouderdom? Die hem seght: De Jaren mijns levens / met de 1/6 en 1/4 der selve / en dan noch 11 / bedragen t' samen 79 Jaren. Vrage / hoe oud B was? Facit 48 Jaren.

24		36		24 ÷ 34 2	1
4		6		36 ÷ 17 1	
6	79	9	79		
11	45	11	62	72	24
				24	
45	34 ÷	62	17 ÷	48	48 / 2 48

Anders.

				79
				÷ 11
1/6	24	34 —	24 —	68
1/4	— 5		12	4
5/12	120		4	
	12		48	
	10			
	24			
	34			

4. A vraaghd B / hoe veel ℒ Vlaamsch hy gegeven heeft voor een paar Vette Ossen? B geeft tot antwoord: De Som / welke ik daar voor betaald heb: bedraaght met hare ½ / hare ⅓ en hare ¼ t'saam 62½ ℒ. Vraage / hoe veel d' Ossen hem gekost hebben? Antwoord 30 ℒ.

Neem				
	24		36	
½	12		18	
⅓	8	62½	12	75
¼	6	50	9	62½
	50	12½ ÷	75	12½ ⊞

Of dus.

24	÷	12½	24 ÷	xx½ 1	2
36	⊞	12½ 25	36 ⊞	xx½ 1	
72		48	36	24	
36		24	24		
18		12		6ø }	30 Facit.
			60	z }	
450		300			
300				750 }	30
750		25 } 30 Facit.		25 }	

Anders.

	24	3ø —	24 —	62½
½	12	z	xz	
⅓	8	xø	6	x25
¼	6	z		25
	50			5
			30 Facit.	

Wy hebben hier genomen 't getal 24. Yeder kan nemen 't geen hem gelieft; by voorbeeld:

48	xøø —	48 —	62½
24	'z	xz	
16	2ø	6	x25
12	4		25
			5
100		30	

Weder-

Wederom ſullen wy 't getal van 60 nemen.

60	125 ——	60 ——	$62\frac{1}{2}$
30	2	30 Fa. ——	
20			125
15			
125			

Men magh altijd ſulk een getal nemen als men wil, als men ſigh niet ontſiet met gebrokens te werken; by voorbeeld:

26	$54\frac{1}{6}$ ——	26 ——	$62\frac{1}{2}$
13		13	
$8\frac{2}{3}$	325		125
$6\frac{1}{2}$	2		6
	65		25
$54\frac{1}{6}$	13		5
		Facit	30

5. **Een Koopman wil wiſſelen 900 Kroonen tegens Rooſenobels. Vrage / hoe veel Nobels hy ſal ontfangen / als 44 Nobels maken 132 Gul. / en 72 Gul. 120 Daalders / en 100 Daalders doen 80 Kroonen. Fac. 225 Nobels.**

Wy hebben voor henen onder den gemenghden Regel geſien, hoe deſer geliike Queſtien te ſolveren zijn; maar willen nu toonen, hoeſe ook door de Falſi ſtaan te bewerken.

Gul.	Nob.	Gul.	Daald.	Nob.	Daald.
132 ——	44 ——	72	120 ——	24 ——	100
33	11	24		2	
11					
		24 Nob.			20 Nob.

Nob.	Kroon.	Nob.	Nob.	Kroon.	Nob.
20 ——	80 ——	350	20 ——	80 ——	175
	40	40		4	
		1400	900		700
		900	700		
		+ 500	200		÷

350	✠	5~~0~~~~0~~	7
173	÷	2~~0~~~~0~~	
875		700	
700			
1575			

~~13~~
~~1575~~ } 225 Facit Nobels.
~~777~~

Wy hebben hier genomen de getallen van 350 en 175. Yeder kan na sijn gelieven met andere werken.

---

6. Als men van een Laken af-snijd de $\frac{2}{3}$ ✠ 11 Ellen; en dat'er dan noch overigh blijft de $\frac{1}{2}$ ÷ 17 Ellen / wat lenghte heeft het Laken gehad? Facit 36 Ellen.

48	48	42	42
$\frac{2}{3}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{2}{3}$	$\frac{1}{2}$
32	24	28	21
✠ 11	÷ 17	✠ 11	÷ 17
43	7	39	4
7		4	
50		43	
48		42	
2 ✠		1 ✠	

Onder de Regel van Vergelijkingh hebben wy even dese vrage op een andere manier bewerkt, in de 9 Opgaaf.

48	✠	2	1
42	✠	1	
84		48	
48			
36			

36 } 36 Ellen.
1

---

7. Wat is 't voor een Getal / 't welk gemultipliceert zijnde door sijn $\frac{7}{8}$ / en van 't Product 1000 af-getrokken overlaat 400? Facit 40.

$\frac{7}{8}$ 56	56	$\frac{7}{8}$ 48	48
49	56	42	48
504	336	96	384
224	280	192	192
2744	3136	2016	2304
1000		1000	
1744		1016	
400		400	
1344 ✠		616 ✠	

3136 ✠ ~~1344~~ ~~168~~ 24 | 13
2304 ✠ ~~616~~ ~~77~~ 11

9216 3136
4608 3136

55269 34496
34496

20800

7
~~20~~800 { 1 6 | 0 0 | √
~~133~~
~~1~~ 4 | 0 Facit.

---

8. Eenen heeft op Interes gedaan twee parceelen Geldt/ aan A een / en aan B een. Hem is vergeten / hoe veel hy aan A / en hoe veel hy aan B geteld heeft: Doch dit weet hy / dat beyde Sommen t'samen beloopen 1400 guld. Dat A moet geven 5 / B 4 ten honderd in 't Jaar; en dat den Interes van beyde beloopt 64 guld. Jaarlijks. Vrage/ hoe veel hy A / en hoe veel hy B heeft gedaan? Facit A 800/ B 600 guld.

Neem voor A 500, voor B 900 guld., makende t' saam 1400 guld.

Gl.	Gl.	Gl.
100	5	500

A. 25 gl.
B. 36 gl.

Beyde 61 gl. Interes.

Gl.	Gl.	Gl.
100	4	900

36 gl.

64 moest het zijn
61 hoomd maar

3 ÷ of te hoog genomen.

Neem voor A 600, voor B 800 guld.

Gl.	Gl.	Gl.
100	5	600

A. 30 gl.
B. 32 gl.

Beyde 62 gl.

Gl.	Gl.	Gl.
100	4	800

32 gl.

64
62

2 ÷

A. 500 ÷ 3 | 1
A. 600 ÷ 2 |

1800 1000
1000

't Geheel 1400
A. 800

Rest 600
voor B.

800 x 800 gl. voor A.

PROEF.

Gl.	Gl.	Gl.
100	5	800

A. 40
B. 24

Beyde 64 Interes.

Gl.	Gl.	Gl.
100	4	600

24

A. Capitaal — 800
B. Capitaal — 600

Beyde 1400

Om

Om den Leerlingh in deſer gelijke Queſtien dies te vaſter te maken, ſoo ſullen wy deſe ſelve Op-gaaf noch eens met andere genomene getallen bewerken.

Neem voor A 1000 / voor B 400 Gl.

Gl.	Gl.	Gl.	Gl.	Gl.	Gl.
1øø	5	10øø	1øø	4	4øø
A.	50			16	
B.	16		66		
Beyde	66		64		
			2 ⊕		

Neem voor A 700 / voor B 700.

Gl.	Gl.	Gl.	Gl.	Gl.	Gl.
1øø	5	7øø	1øø	4	7øø
A.	35			28	
B.	28		64		
	63		63		
			1 ÷		

A. 1000 ⊕ 2 | 3
A. 700 ÷ 1

1400 1000
1000

2400

't geheel 1400
A. 800

voor B. 600 guld.

24øø / 3 } 800 A.

Om de Som van A te vinden / hebben wy in deſe werkingh het ⊕ en ÷ van A genomen / waar voor 't Facit de Hooft-ſom van A gaf; welke van de geheele 1400 guld. afgetrokken / de Hooft-ſom van B toonde. Anders kan men werken met het ⊕ en ÷ van B / ſoo ſal 't Facit de Hooftſom van B geven; welke van de geheele Som af-getrokken / de ſchuld van A ſal aanwijſen / aldus:

B. 400 + 2 | 3 't Geheel — 1400
B. 700 ÷ 1 B. —— 600

1400 400 voor A 800
400

1200 { 600 voor B.
3

9. Soek een getal / 't welk gemultipliceert werdende met 3 ; 't Product gedivideert door 8 ; tot d' uytkoomst gedaan 45 ; daar van gesubstraheert 15 / en de rest gehalveert / geeft 30. Facit 80.

40 48 PROEF.
3 3
80
3
120 { 15 144 { 18 240 { 30
88 { 45 88 { 45 8 { 45
60 63 75
15 15 15
45 48 60
22½ 24 30
30 30
22½ 24
7½ ÷ 6 ÷

40 ÷ 7½ | 1½
48 ÷ 6

336 240
24
360
240
120

1½
120 3
1 2
3 240 { 80 F.
3

10. Eenen hoopt een Boeck / om de Cijffer-konst daar upt te leeren. Sijn Cameraat seght tot hem: 't Kost u wel 18 stuyvers. Neen / antwoord de Hooper; maar kosten 't my noch soo veel / mijn $1\frac{1}{2}$ stuyver / als 't nu doet / soo sou 't my soo veel oder de 18 stuyvers kosten / als 't my nu daar onder kost. Vrage / voor hoe veel by 't Cijffer-boeck gekocht heeft? Facit voor $12\frac{1}{2}$ stuyv.

Neem 14, en 12 stuyvers.

14	12
14	12
28	24
÷ $1\frac{1}{2}$	÷ $1\frac{1}{2}$
$26\frac{1}{2}$	$22\frac{1}{2}$
18	18
$8\frac{1}{2}$ boven 18.	$4\frac{1}{2}$ boven 18.
$9\frac{1}{2}$ beneden 18.	$13\frac{1}{2}$ beneden 18.
't Genomen getal 14	't Genomen getal 12
geeft beneden 18 $9\frac{1}{2}$	is beneden 18 $13\frac{1}{2}$
Tieght ÷ $4\frac{1}{2}$	Tieght ✠ $1\frac{1}{2}$

14	÷	$4\frac{1}{2}$	6
12	✠	$1\frac{1}{2}$	
48		14	
6		7	
54		21	
21			
75		3 / 75 / 66	$12\frac{1}{2}$ Facit.

Anders.

14	÷	$4\frac{1}{2}$	3 / 1	4
12	✠	$1\frac{1}{2}$		
36		14		
14				
50		12 / 50 / 44	$12\frac{1}{2}$ Facit.	

PROEF.

Noch eens	$12\frac{1}{2}$	$23\frac{1}{2}$	18
	$12\frac{1}{2}$	18	$12\frac{1}{2}$
	25	$5\frac{1}{2}$ boven.	$5\frac{1}{2}$ beneden 18.
÷	$1\frac{1}{2}$		
	$23\frac{1}{2}$		

11. Eenen hoopt een party Rijs. Verhoopt deselve weer; en wind 8 gl. Leght Hooft-som en Winst andermaal aan; en wind daar mee 't vierde deel van d' eerste in-gelepde Hooft-som; en daar boven 2 gl. Bevind nu in alles te hebben 150 guld. Werd gevraaght / hoe veel guldens hy alder-eerst heeft aan-geleght? Facit 96 guld.

Neem 48 gulden voor d' eerste inlegh.
8 gulden voor d' eerste winst.

56 gulden voor d' eerste inlegh en winst.
12 gulden is 't vierde deel van 48 gl. voor de tweede winst.
2 guld. noch daer-en-boven.

70 guld.
130 guld. moest het zijn.

60 guld. lieght te weynigh: Is dan ÷ 60

Neem 84 guld. voor d' eerste inlegh.
8 guld. voor d' eerste winst.

92 guld. voor d' eerste inlegh en winst.
21 guld. voor 't vierde-deel van 84.
2 guld. noch daar-en-boven.

115 guld.
130 guld. moest het zijn.

15 lieght te weynigh. Is dan ÷ 15.

48 ÷ 60 | 45
84 ÷ 15

5040 240 27
720 48 4320 } 96
43
4320 720

Anders.

60 100 60 ÷ 45 | 50
8 8 100 ✠ 5

68 108 4500 300
15 25 300
2 2 4800

85 135 3
130 130 480ø } 96 Fa.
330

45 ÷ 5 ✠

12. Eenen heeft een Sak Rijs. Hy verkoopt daar van ¼ ✠ 15 ℔ / en houd noch over de ½ ✠ 80 ℔. Hoe veel ℔ zijn in de Sak geweest? Facit 380 ℔.

360 360 400 400
¼ ½ ¼ ½
90 180 100 200
✠ 15 ✠ 80 ✠ 15 ✠ 80
105 260 115 280
260 280
365 395
260 400
✠ 5 ÷ 5

360 ✠ 5 1	2	
400 ÷ 5 1		
400 360		
360		
760 760	380 ℔.	
22		

PROEF.

¼	380	½	380
	95		190
	15	✠	80
	110		270
			110
		℔	380.

13. A. B en C hoopen booz 50 ℒ Tarwe. A seght tot B en C: Indien ik de helft van u Geldt had tot het mijne/ soo hon ik dese Som wel alleen betalen. B seght tot C en A/ 't selve sou ik ook konnen doen / indien ik het ⅓ van u beyder Geldt had. En C seght: Geeft my maar een ½ van u beyder Geldt / soo sal ik de 50 ℒ betalen. Vraage / hoe veel Geldt elk gehad heeft? Facit A $14\frac{4}{7}$ ℒ. B $32\frac{6}{7}$ ℒ. C $38\frac{4}{7}$ ℒ.

ℒ.	B.	C.
50	30	46
12 A.	$19\frac{1}{3}$ C.	12 A.
38	$49\frac{1}{3}$	58
2	50 ℒ.	⅓
76	÷ ⅔	$19\frac{1}{3}$

B 30 C 46

76

B 33 C 43

76

B.	C.
33	43
$18\frac{1}{3}$ C.	12 A.
$51\frac{1}{3}$	55
50 ℒ.	⅓
✠ $1\frac{1}{3}$	$18\frac{1}{3}$

B.

B. C. A. B. C.

30 ÷ $\frac{2}{3}$ | 2 46 ÷ $\frac{2}{3}$ | 2 12 31 45

33 ⊞ $1\frac{1}{3}$ 43 ⊞ $1\frac{1}{3}$ $\frac{1}{4}$ 3 $7\frac{1}{4}$ 3

22 40 $28\frac{2}{3}$ $61\frac{1}{3}$ $7\frac{3}{4}$

40 $61\frac{1}{3}$ $55\frac{3}{4}$

62 } 31 B L. 90 } 45 C L. 50

22 } 22 } ⊞ $5\frac{3}{4}$

. . . . . .

L. B. C. B. C.

50 46 12 26 32

21 A. 11 C. 21 A. $17\frac{2}{3}$ C. 21 A.

29 57 33 $43\frac{2}{3}$ 53

2 50 $\frac{1}{2}$ 50 $\frac{1}{3}$

58 11 $17\frac{2}{3}$

⊞ 7 ÷ $6\frac{1}{2}$

B 46 C 12

58

A. B. C.

B 26 C 32 21 $35\frac{1}{2}$ $22\frac{1}{2}$

$\frac{1}{4}$ $\frac{1}{4}$

58 $5\frac{1}{4}$ $8\frac{7}{8}$ $5\frac{5}{4}$ $8\frac{7}{8}$

$36\frac{1}{2}$

50

B. C.

46 ⊞ 7 | $13\frac{1}{3}$ 12 ⊞ 7 | $13\frac{1}{3}$ ÷ $13\frac{1}{2}$

26 ÷ $6\frac{1}{7}$ 32 ÷ $6\frac{1}{3}$

182 $291\frac{1}{3}$ 224 76

$291\frac{1}{3}$ 76

$473\frac{1}{3}$ 300

$473\frac{1}{3}$ } $35\frac{1}{2}$ B. 300 } $22\frac{1}{2}$ C.

$13\frac{1}{3}$ } $13\frac{1}{3}$ }

A.

12 ✠ $5\frac{3}{4}$ | $19\frac{1}{8}$
21 ÷ $13\frac{3}{8}$

105 36
$15\frac{3}{4}$ 12
$4\frac{4}{4}$
$120\frac{3}{4}$
$160\frac{1}{2}$ 160

$281\frac{1}{4}$
$281\frac{1}{4}$ } $14\frac{12}{17}$ A.
$199\frac{1}{8}$
X

B.

31 ✠ $5\frac{3}{4}$ | $19\frac{1}{8}$
$35\frac{1}{2}$ ÷ $13\frac{3}{8}$

175 93
$26\frac{1}{4}$ 31
$2\frac{1}{2}$ $11\frac{5}{8}$
$\frac{3}{8}$
$414\frac{5}{8}$
$204\frac{1}{8}$
$414\frac{6}{8}$
$618\frac{3}{4}$

$618\frac{3}{4}$ } $32\frac{6}{17}$ B.
$199\frac{1}{8}$

C.

45 ✠ $5\frac{1}{4}$ | $19\frac{1}{8}$
$22\frac{1}{2}$ ÷ $13\frac{3}{8}$

100 135
$16\frac{1}{2}$ 45
$2\frac{1}{2}$ $16\frac{7}{8}$
$\frac{3}{8}$
$601\frac{7}{8}$
$129\frac{3}{8}$
$601\frac{7}{8}$

731

$731\frac{1}{4}$ } $38\frac{4}{17}$ C.
$199\frac{1}{8}$

PROEF.

A.		B.		C.	
Sijn geld	$14\frac{12}{17}$	Sijn geld	$32\frac{6}{17}$	Sijn geld	$38\frac{4}{17}$
de $\frac{1}{2}$ van B	$16\frac{3}{17}$	$\frac{1}{3}$ van A	$4\frac{6}{17}$	$\frac{1}{4}$ van A	$3\frac{2}{17}$
de $\frac{1}{2}$ van C	$19\frac{7}{17}$	$\frac{1}{3}$ van C	$12\frac{15}{17}$	$\frac{1}{4}$ van C	$8\frac{7}{17}$
	50 ℒ.		50 ℒ.		50 ℒ.

RE-

REGULA CECIS.

DEſen Regel heeft meer vermakelijkheyd als ſekerheyd, vermits men op eene voor-geſtelde Vraagh vele Facitten kan bekomen, alle ſeer verſchillende, en echter door de Proef voor goed gekeurd.

In de werkingh ſtelt men 't getal der Perſoonen voor-aan ter linkerhand: In 't midden, wat elk Perſoon van yeder Geſlagt verteerd; achter aan, ter rechterhand, 't Geld 't welk verteerd werd in de geheele Som; welke Som moet gemaakt werden tot ſulk een ſpecie, als 't Geldt is, 't welk yeder Perſoon verteerd, 't zy Guldens, Schellingen, Stuyvers, &c. 't Onderſte Geldt der middelſte getallen, als zijnde 't minſte, trekt men af van yeder der bovenſtaande, en de reſt ſtelt men nevens elk getal, waar van af-getroken is. Deſe dus bekomene nieuwe getallen zijn Diviſors. Hier na multipliceert men 't onderſte kleynſte getal met de Perſoonen. 't Product ſubſtraheerd men van 't geld 't welk betaalt is, of moet werden. Deſe reſt deeld men in ſoo veel verſcheydene deelen, als'er Diviſors zijn, 't zy twee, drie, of meer; ſulkerwijs, dat yeder getal ſonder overblijffel door ſijnen Diviſor kan gedivideert werden, om breuken te vermijden. 't Geen uyt deſe Diviſie koomd, toond 't getal der Perſoonen van yeder Geſlaght in 't byſonder, behalven 't geſlaght der Perſoonen, die 't minſte geven. Welk getal lightlijk te vinden is, als men die der gevondene t'ſamen addeert, en d'uytkoomſt af-trekt van 't getal der geſamentlijke Perſoonen. De volgende Exempelen ſullen dit alles toonen.

1. **Daar zijn 15 Perſoonen / Mannen en Vrouwen / welke t' ſamen hebben verdronken 3 guld. 12 ſtuyv. De Mannen geven elk 8 / de Vrouwen elk 4 ſtuyv. voor het Gelagh. Vraage / hoe veel Mannen en hoe veel Vrouwen daar geweeſt zijn?**

Gl. ſt.
3 / 12
20

8 4
15 ——— 4 ——— 72
4 60

60 12 { 3 Mannen.
4

Facit 3 Mannen.
12 Vrouwen.

15
3

12 Vrouwen.

---

2. Een heel Mannen / Vrouwen en Jonge Dochteren / in getal 30 / hebben t' ſamen verteert 12 guld. 3 ſtuyv. Yeder Man geeft hier toe 12 ſt. Yeder Vrouw 6 ſt. Yeder Jonge Dochter 3 ſtuyv. Vrage / hoe veel Mannen / Vrouwen en Jongvrouwen / yeder byſonder / daar geweeſt zijn?

12 / 3
20

12 9
30 ——— 6 3 ——— 243 ſtuyv.
3 3 90

90 153

153 gedeeld in 126
en 27
153

126 { 14 Mannen.
99

27 { 9 Vrouwen.
3

30 23
23

7 Jonge Dochteren.

PROEF.

14 M. a 12 — 8 — 8
9 Vr a 6 — 2 — 14
7 J. d. a 3 — 1 — 1

Guld. 12 — 3

Wy

Wy hebben geseght, dat men op eene Vraagh veelerley Facitten kan vinden, soo dikmaal als men 't bekomene getal (hier 153) kan verdeelen in andere. Wy hebben 't hier boven gedaan in 126 en 27. Wy sullen 't nu doen in 99 en 54.

12 9

30 —— 63 —— 243

3 3 90

90 99 153

54

PROEF.

		Gl.	St.
99	11 Mannen — a 12 st.	6	12
54	18 Vrouwen — a 6 st.	5	8
3	1 Jonge Dochter - a 3 st.	0	3
		12	3

11 18 29 30

29

Wederom, deel de 153 in 108 en 45.

108	12 Mannen / a 12 st.	7	4
45	15 Vrouwen / a 6 st.	4	10
27	3 Dochters / a 3 st.	0	9
		12	3

Noch al, soo gy de 153 verdeeld in 117 en 36, soo sullen komen 13 Mannen, 12 Vrouwen, en 5 Jonge Dochteren. Of in 135 en 18, soo vind gy 15 Mannen, 6 Vrouwen, 9 Jonge Dochteren. Al dese werkingen staan de Proef door.

Ondertuſſchen moet gy toeſien, dat gy niet te weynigh neemd in de verdeelingh voor de gene, die 't meeſte gelde verteeren, en te veel voor die 't minſte geven, want in ſulk een geval ſou een fout begaan werden. Dit kond gy daar uyt ſien, wanneer uyt d'Additie der eerſte en tweede Geſlachten voor de derde niet overblijſt, of dat de twee eerſte alreeds meer uyt-brengen als den geheelen hoop ſterk is. Dit ſal gebeuren, indien gy de 153 verdeeld in 81 en 72, gelijk hier blijkt.

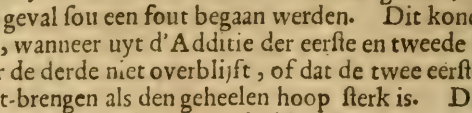

81 / 9 } 9 Mannen.

1 / 72 / 33 } 24 Vrouwen.

33. Blijft niet alleen nets over voor voor de Jonge Dochteren, maar zijn alreeds 3 Perſoonen meer, als 't geheele getal geſteld werd.

---

3. In een Herbergh hebben 12 Perſoonen / Meeſters / Knechts en Jongens / verdronken 56 ſtuyv. De Meeſters geven tot het Gelagh 8 ſtuyv. / de Knechts 4 ſtuyv. / de Jongens 2 ſtuyv. Vrage / hoe veel'er van elk zijn geweeſt?

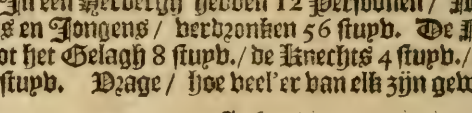

PROEF.

18 / 6 } 3 Meeſters / à 8 —— 24 ſtuyv.

~~14~~ { 7 Knechts / a 4 —— 28 stuyv.
~~2~~ {

10
2 Jongens / a 2 st. —— 4 stuyv.

56 stuyv.

Anders, verdeel de 32 in 24 en 8.

PROEF.

~~24~~ { 4 Meesters / a 8 st. —— 32 stuyv.
~~6~~ {

~~8~~ { 4 Knechts / a 4 st. —— 16 stuyv.
~~2~~ {

8
4 Jongens / a 2 st. —— 8 stuyv.

56 stuyv.

---

4. Eenen heeft 40 guld. aan Geldt. Wil daar voor koopen 40 Vogelen; te weten / Gansen / Kapoenen / Hoenderen en Enden. Een Gans geld 28 stuyvers; een Kapoen 24 stuyv.; een Hoen 20 stuyv.; een End-vogel 16 stuyvers. Vrage / hoe veel hy van yeder soort nemen sal / om juyst sijn Geldt te besteeden?

		~~28~~	12	
40	——	~~24~~	8	—— 40
16		~~20~~	4	20
		16		
240				800
40				640
640				160

160 verdeeld in 72, 56, 32.

		Guld.	Stuyv.
~~72~~ { 6 Gansen / a 28 st. ——		8	8
~~12~~ {			
~~56~~ { 7 Kapoenen / a 24 st. ——		8	8
~~8~~ {			

32 { 4	8 Hoenderen / a 20 st.	8	0
	21		
	19 Enden / a 12 st.	15	4
		40	0

Of verdeel 160 in 84, 64, 12.

~~84~~ { ~~12~~	7 Gansen / a 28 st.	9	16
~~64~~ { ~~8~~	8 Kapoenen / a 24 st.	9	12
~~12~~ { ~~4~~	3 Hoenderen / a 20 st.	3	0
	18		
	22 Enden / a 16 st.	17	12
		40	0

Of verdeel 160 in 60, 72, 28.

~~60~~ { ~~12~~	5 Gansen / a 28 st.	7	0
~~72~~ { ~~8~~	9 Kapoenen / a 24 st.	10	16
~~28~~ { ~~4~~	7 Hoenderen / a 20 st.	7	0
	21		
	19 Enden — 16 st.	15	4
		40	0

Die wil, kan noch meer verdeelingen maken, om meer Facitten te bekomen.

---

5. A heeft 1 ℒ 9 ß 3 ₰ / voor welke hy wil koopen Suyker / 't ℔ tot 12 ₰; Rosijnen / 't ℔ tot 8 ₰; Rijs / 't ℔ tot 5 ₰; en Geers / 't ℔ tot 3 ₰; en begeerd in alles te hebben 50 ℔. Vrage / hoe veel ℔ hy van yeder soort sal bekomen?

₰.

℔.	₰.	L. ß. ₰.
	~~12~~ 9	
50	~~8~~ 5	1/9/3
3	~~5~~ 2	20
	3	
150		29
		12
		61
		29
		351
		150
		201

201 verdeeld in 81, 70, 50.

		₰.
~~81~~ ~~9~~	9 ℔ Suyker / a 12 ₰	108
~~2~~ ~~70~~ ~~55~~	14 ℔ Rosijnen / a 8 ₰	112
50 2	25 ℔ Rijs / a 5 ₰	125
	48	
	2 ℔ Geers / a 3 ₰	6
		351 ₰.

~~113~~ ~~351~~ ~~122~~ 2 | 9
~~1~~ 1 — 9 — 3

Anders.

Verdeel 201 in 90, 75, 36.

		₰.
~~90~~ ~~9~~	10 ℔ Suyker / a 12 ₰	120

~~75~~ { 15 ℔ Rozijnen / a 8 ß —— 120
~~5~~

~~36~~ { 18 ℔ Rijs / a 5 ß —— 90
~~2~~

43
7 ℔ Geers / a 3 ß —— 21

351

1 — 9 — 3

---

6. Een Beesten-kooper besteed aan Ossen / Varkens / Schapen 10000 guldens ; en heeft voor dit geldt 1000 Beesten. Voor een Os geeft hy 88 guld. Voor een Varken 12 guld. Voor een Schaap 8 guld. Vrage / hoe veel Beesten hy van elks heeft gekocht ?

1000 Beesten — { 88 gl. / 12 gl. / 8 gl. } voor 1 { Os. / Varken. / Schaap.

1000 Beesten.
8 gl. voor 1 Schaap.
8000 gl.

10000 guld.
8000 guld.
2000 guld.

88 Ossen.
8 Schapen.
80

12 Varkens.
8 Schapen.
4

Verdeel nu de 2000 gl. in twee deelen, sulkerwijs, dat in 't eene getal 80 in 't andere 4 kan, sonder overblijfsel, om de werkingh met breuken te vermijden. Neem 1600 en 400.

~~1600~~ { 20 voor d' Ossen.
~~80~~

~~400~~ { 100 voor de Varkens.
~~4~~

20

20 Offen.		't Getal der Beesten	1000
100 Varkens.		Offen en Varkens	120
120		Rest voor de Schapen	880

Facit { 20 Offen. / 100 Varkens. / 880 Schapen.

P R O E F.

		Guld.
20 Offen / a 88 gl.	——	1760
100 Varkens / a 12 gl.	——	1200
880 Schapen / a 8 gl.	——	7040
1000 Beesten in 't geheel	gl.	10000

Om een ander Facit te bekomen, 't welk echter ook door de Proef goed sal bevonden werden, soo verdeel de 2000 gl. (want tot daar toe moet op deselve wijs gewerkt werden) in 1200 en 800; en werk dan voorts aldus.

4
1200 { 15 voor d' Offen. 800 { 200 voor de Varkens.
880 4

20 Offen.		't Getal der Beesten —	1000
200 Varkens.		Offen en Varkens —	215
215		Voor de Schapen ——	785

P R O E F.

Facit { 15 Offen / a 88 gl.	——	1320
200 Varkens / a 12 gl.	——	2400
785 Schapen / a 8 gl.	——	6280
1000 Beesten in 't geheel.		10000 guld.

Of verdeel de 2000 gl. in 1920 en 80 soo sal al weer een ander Facit komen.

1296 / 88 } 24 voor d' Ossen. 80 / 4 } 20 voor de Varkens.

24	Ossen.	't Getal der Beesten	— 1000
20	Varkens.	Ossen en Varkens	— 44
44		Voor de Schapen	— 956

P R O E F.

Facit { 24 Ossen / a 88 gl. —— 2112
20 Varkens / a 12 gl. —— 240
956 Schapen / a 8 gl. —— 7648

10000 guld.

Indien gy de 2000 verdeeldt in

400	en	1600	480	en	1520
320	en	1680	640	en	1360

En soo al voorts, soo sult gy (indien men ook met gebrokens wou werken) meer als honderd verscheydene Facitten konnen bekomen, al t'samen de Proef uyt-leverende. Soo dat in dese Regel Cecis, en in de voorgaande Regel Alligatio, de Rekeningen voor het selven wel gewis, maar de Facitten, eygentlijk genomen, on-gewis zijn. Want, gelijk nu gesien is, een Beesten-kooper sou konnen voor de 10000 guldens gekocht hebben maar 5 Ossen, 400 Varkens, en 595 Schapen, t'saam 1000 stuks; en als hy u de Vraagh op de voorgestelde manier op-gaf, soo soud gy, volgens uwe Rekenkonst, hem een der voorige, of noch geheel andere Facitten konnen geven.

Maar indien de Vraagh was, dat hy van elks even veel Beesten voor een sekere Som gelds wou hebben, soo kan men door een vasten Regel, en alleen op eenerley Facit werken. By exempel.

Eenen koopt Beesten van driederley slagh, van elks even veel, te weten, Ossen, Varkens en Schapen. Voor een Os geeft hy 88 gl.; voor een Varken 12 gl., voor een Schaap 8 gl. In alles heeft hy uyt-gegeven 1296 gl. Vrage, hoe veel Beesten van yeder soort hy gehad heeft?

Guld.

Guld.
88 voor een Os.
12 voor een Varken.
8 voor een Schaap.

108. Dus heeft hy voor 108 gl. van yeder soort der Beesten 1. Segh derhalven voor den Regel van Dryën.

Guld.	Beest van elks.	Guld.
108	1	1296
12		144
2		24
	Facit van elks	12

PROEF.

12 Ossen / a 88 guld.	1056
12 Varkens / a 12 guld.	144
12 Schapen / a 8 guld.	96
	1296

7. Een lustigh Gesel noodighd 24 Persoonen/ Mannen/ Vrouwen en Kinderen / te gast in een Herbergh / onder belofte / dat hy haar sou ten besten geben al 't Geldt 't welk hy by hem had. Sy vraaghden / hoe veel dat beliep ; want 't moght wel soo weynigh zijn / datse alles selver souden moeten betalen. Hy antwoord haar : Had ik noch twee-maal soo veel als ik heb / noch drie-maal soo veel / en daar-en-boven noch 16 guld. / soo sou ik t'samen eben jupst 100 guld. hebben. Daar op gaanse met hem. De verteeringe der Mannen werd bedongen voor 16 stuyv. ; der Vrouwen voor 12 stuyv. / der Kinderen voor 7 stuyv. En hier toe gingh eben jupst sijn Geldt / soo dat hy noch te hoyt quam / noch over-hield. Vrage / hoe veel Geldt hy gehad heeft / en hoe veel Mannen / hoe veel Vrouwen / hoe veel Kinderen daar geweest zijn ?

Soek 't *Facit* van d'eerste Vraagh door de Werkingh der *Regel Falsi* ; 't *Facit* van de tweede Vraagh door de *Regel Cecis*; op de volgende manier.

20	16	20 ✠ 36	24
40	32	16 ✠ 12	
60	48		
16	16	216 40	
		36 20	
136	112		
100	100	576 240	
		240	
36 ✠	12 ✠		9
		336	336 | 14
			244 |
			2

Facit / hy had by hem 14 guld.

Stuyv.

Pers.			Guld.
24	16 9	12 5	14
	7		20
			280 stuyv.
			168
			112

Deel de 112 in 72 en 40.

72 | 9	8 Mannen.	24	
		16	
40 | 5	8 Vrouwen.	8	Kind.

16 Mannen en Vrouwen; getrokken/ van 24/ reſt voor de Kinderen 8.

Facit 8 Mannen / 8 Vrouwen / 8 Kinderen.

PROEF. Stuyv.

8 Mannen / a 16 stuyv.	——	128
8 Vrouwen / a 12 stuyv.	——	96
8 Kinderen / a 7 stuyv.	——	56
		280

Facit 14 guld.

Om een ander Facit te bekomen, soo verdeel de 112 in 27 en 85.

27 / 9 { 3 Mannen.
85 / 55 { 17 Vrouwen.
20 Mannen en Vrouwen; rest voor de Kinderen 4.

24
20
4

PROEF.

3 Mannen / a 16 stuyv.	——	48
17 Vrouwen / a 12 stuyv.	——	204
4 Kinderen / a 7 stuyv.	——	28
		28|0

Facit 14 guld.

VERMAAKLYKE EN Konstige Vraagh-Stukken; *Ten besluyt deses Werks.*

1. EEn Herbergier heeft gehocht een Vat Wijn van 120 Kannen / de Kan tot 8 stuyv. Hoe veel Water sal hy daar by gieten / op dat de Kan hem maar 7½ stuyv. koom te kosten? Facit 8 Kannen.

Kan.

Kan.	Stuyv.	Kan.	Guld.
120	$7\frac{1}{7}$ —— 1 ——		48
8 st.			20
96|0			960
48 Gl.			192

Water en Wijn 128 Kannen.
Wijn 120 Kannen.
Water 8 Kannen Facit.

---

2. Eenen heeft gekocht een Vat Wijn van 120 Kannen/ de Kan tot 8 stuyvers. Hy giet'er 8 Kannen Water op. Hoe dier koomd hem dien gemenghden Wijn te staan?

Kan.	Guld.
120	128 —— 48 —— 1
8	16 20
96|0	4 6
48 Gl.	2 5
	3
	$15/2$ $7\frac{1}{2}$ Stuyver.

---

3. A en B hebben te deelen 200 ℒ. 't Deel van A gemultipliceert zijnde met 5/ dat van B met 14/ soo koomt'er t'saam 1800. Wyage/ hoe veel elk voor sijn deel heeft ontfangen? Facit A $111\frac{1}{9}$/ B $88\frac{8}{9}$ ℒ.

A.	B.	
5	14	200
5	5	$111\frac{1}{9}$
25	70	$88\frac{8}{9}$ B.

70
25

45 —— 25 —— 200
9 5 5

141
XØØØ } 111⅑ A. 1000
888

PROEF.

111⅑ 88⅔ 1244⅔
5 14 555⅑

555⅑ 352 1800
88
12⅔

1244⅔

---

4. A hoopt Tin / 't ℔ tot 5 stuyv.; en Loot / 't ℔ tot 1½ stuyv. Dit menghd hy onder een / en verhoopt het 100 ℔ gemenghd tot 3 ℒ 12 ß.; en heeft gewonnen 12 ten 100. Vraage / hoe veel Tin en Loot in 't 100 ℔ geweest is? Facit 75 ℔ Tin / en 25 ℔ Loot.

℔.	Stuyv.	ℒ. XII	ℒ. XØØ	ℒ. 3/7
100	5	28	25	20
1½ st.	1½	4	11	
				77
100	3½		25	11
50			25	
150 st.			275 / 4 } 68¾ ß. 6	

262½ / 3½ } 75 ℔ Tin.

100 } 25 ℔ Loot.
75

412½ stuyv.
150

262½

5. A

5. A neemt een Arbeyder aan voor 40 dagen / op conditie / dat hy hem sal geven 15 stuyvers daaghs / als hy werkt; en als hy leedigh is / sal hy 's daaghs sijn Meester restitueeren 4 stuyvers. Ten eynde van de 40 dagen rekenen sy t'samen / en den Arbeyder ontfanght maar 13 guld. 17 stuyv. Vraage / hoe veel dagen hy gewerkt / en hoe veel leedigh gegaan heeft? Facit / gewerkt 23 / leedigh gegaan 17 dagen.

Guld.	Stuyv.		Stuyv.	Dagen.
13	17		15	40
20			4	4
277			19	160
				277
				437

5
437 } 23 Dagen.
189
1

40
23 gewerkt.
17 leedigh.

De waarheyd hier van blijkt in de Proef.

23 gewerkt.	17 leedigh.	17 — 5
15	4	3 — 8
115	68	13 — 17
23	3 — 8	
345		
17 — 5		

6. Eenen heeft betaald het $\frac{1}{3}$ en $\frac{1}{4}$ van sijne schuld / en en blijft noch schuldigh 230 guldens. Vraage / hoe veel sijn schuld in alles geweest is? Facit 552 guld.

't Werk

't Werk door Falsi.

~~11~~ ~~408~~ ~~333~~	136	408	~~600~~ ~~3~~	200	600
		238			350
		170	~~2~~ ~~600~~ ~~44~~	150	250
~~408~~ ~~444~~	102	230			230
	238	170		350	✠ 20
		÷ 60			

408	÷	~~60~~ 3	4
600	✠	~~20~~ 1	
1800		408	
408			
2208		~~2208~~ ~~444~~	552

P R O E F.

	Guld.
$\frac{1}{3}$ van 552 betaald ——	184 — 0
$\frac{1}{4}$ van 552 betaald ——	138 — 0
Noch schuldigh ——	230 — 0
	552 — 0

---

7. Eenen heeft 300 guld. Wil daar voor koopen driederley slagh van Lijnwaad / te weten / van 8 / van 10 / van 12 stuyv. d' El; en begeert van yeder soort even veel ellen. Vrage / hoe veel hy van elk slagh sal hebben? Facit 100 Ellen.

Stuyv.

Stuyv.
8
10
12

3ø	El. 1	Guld. 3øø
		2ø
		100
		200 Ellen.

PROEF.

Ell.	Ell.	Ell.	Stuyv.
200	200	200	1600
8 st.	10 st.	12 st.	2000
			2400
1600 st.	2000 st.	2400 st.	600|0
			300 Guld.

8. Een Stuk Laken van 34 Ellen hoft 44 ℒ 8 ß min soo veel als de 14 Ellen hosten. Vraage / hoe veel dan d'El hoft? Facit 18½ ß.

Ellen.
34
14

48	ℒ. ß. 44/8	1
	20	
	888	2
		4ø4
		888 } 18½ ß.
		488
		4

9. Eenen hoopt 2 Stukken Laken / beyde langh 48 Ellen. Hem is vergeten de lenghte van elk Stuk in 't bysonder; doch

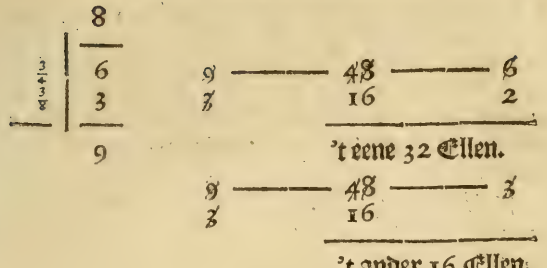

PROEF.

3/8 van 32 is —————— 12
1/2 van 16 is —————— 12

---

10. Een Heer huert een Knecht/ en belooft hem in 't Jaar 48 gl. / met een nieuw Pak Kleederen. Ten eynde van 7 Maanden / koomt de Knecht te sterven. Sijne Vrienden komen om 't geen hy verdiend had / en / wijl hy 't Kleed terstond had bekomen / krijgen alleen 7½ guld. aan geldt. Vraage / hoe hoogh 't Kleed is gereekend geweest?

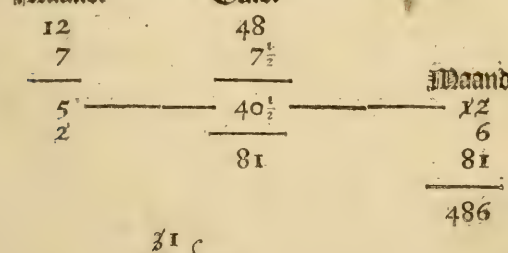

11. Seker Heer had een Knecht gehuert / en hem belooft voor sijnen dienst 48 gl. in 't Jaar / boven een nieuw pak Kleederen tot 49$\frac{1}{7}$ gl. Na eenige Maanden wierdense on-eenigh / soo dat de Heer sijnen Knecht liet gaan / die voor sijnen dienst behield 't gedachte Kleed / en toe-beurde 7$\frac{1}{2}$ gl. aan geldt. Vrage / hoe langh hy gedient heeft? Facit 7 Maanden.

Guld.		
48		49$\frac{1}{7}$
49$\frac{1}{7}$		7$\frac{1}{2}$
	Maand.	
97$\frac{1}{7}$	12	56$\frac{7}{10}$
	6	
486		567
10		5
2		189
81		21
27		Facit 7 Maand.
3		

12. A en B repsen te boet van Utrecht na Weenen. A gaat peder dagh 7 Mijlen / B 10 Mijlen; doch A is 42 Mijlen voor upt. Vrage / in hoe veel dagen B. A kan achterhalen? Facit in 14 dagen.

Mijlen.		
B 10		
A 7	Dagen.	Mijlen.
3	1	42
		14 Facit.

PROEF.

A.	B.
14 Dagen	14
7 Mijlen	10
98 Mijlen.	140
	98
A voor upt.	42 M.

Anders.	
A.	B.
14 Dagen	14
7 Mijlen	10
98 Mijlen	140
42 voor upt.	
140	

13. Twee Steeden leggen van malkander af 132 Mijlen. Upt peder deser Steeden repsd een Boode op eben deselve dagh / d' eene upt de Stad A na de Stad B ; d' andere upt de Stad B na de Stad A. De Boode upt de Stad A leght peder dagh 2 Mijlen weghs meer af als die upt de Stad B. Op den 8. dagh ontmoetense malkander in eene Herbergh. Vrage / hoe veel Mijlen elk peder dagh gerepsd heeft?

A.	B.	A.	B.
13	11	12	10
8	8	8	8
104	88	96	80
88		80	
192		176	
132		132	
60 ✠		✠ 44	

13 ✠ 60 15 | 4
12 ✠ 44 11

11 ✠ 60 15 | 4
10 ✠ 44 11

30	13	150	11
15	13	121	11
180	143	29	121
143			
37	37 / 4 = 9¼ A.		29 / 4 = 7¼ B.

Facit { die upt de Stad A 9¼ Mijlen. die upt de Stad B 7¼ Mijlen.

PROEF.

A.	B.	
8 dagen.	8 dagen.	
$9\frac{1}{4}$ Mijl. 's daaghs.	$7\frac{1}{4}$ Mijl. 's daaghs.	
72	56	74
2	2	58
74 Mijlen.	58	132 Mijlen.

14. Een Boode werd af-gesonden te voet na een verr'-gelegene Stad; en gaat yeder dagh 6 Mijlen. Na 7 dagen werd hem eenen anderen Boode na-gesonden / om hem andere last te geben. Desen gaat elke dagh 9 Mijlen. Vrage/ in hoe veel dagen desen laatst af-gesondenen den eersten sal achterhalen? Facit in 14 dagen.

Mijlen.		Mijlen.
9		6
6		7 Dagen.
3	1	42
		14 Facit.

PROEF.

14 Dagen.	14 Dagen.
7 voor upt.	9 Mijlen.
21 Dagen.	126 Mijlen.
6	
126 Mijlen.	

15. A neemt aan een Ton goed Bier upt te drinken met B in den tijd van 4 dagen; of A alleen in den tijd van 7 dagen. Hoe langh sou dan B werk hebben / om 't Vat voor sijne heel te lappen?

7
4
3 —— 7 —— 4
4
28 { 9⅓ Facit 9⅓ dagen.
3 {

P R O E F.

A neemt aan, een Ton Goed Bier met B uyt te drinken in den tijd van 4 dagen: Of B alleen in den tijd van 9⅓ dagen. Hoe veel tijds sou dan A van nooden hebben, om dit Vat te leedigen?

9⅓
4
5⅓ —— 9⅓ —— 4
3
16 28
3 7
4 Facit 7 dagen A.

Andere P R O E F.

A neemt aan een Vat Goed Bier uyt te drinken in 7 dagen; B wil 't doen in 9⅓ dagen. Indiense nu beyde aan 't suypen gingen, in hoe veel dagen soudense 't Vat door de keel jagen?

9⅓
7 196 28 2
9⅓ 588 { 21
1 3 288 {
63 2
2⅓ 28 588
65⅓
3
196 196 { 28 196 { 4 Dagen.
196 77 { 21 49 {
49
Facit in 4 Dagen.

Anders.

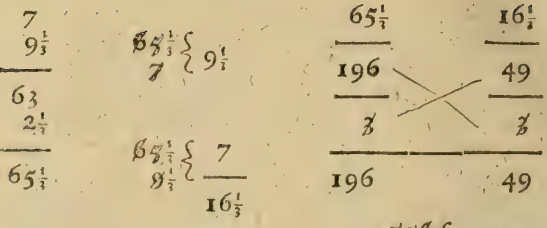

16. Eenen wil koopen dryederley slagh van Laken/ Blauw/ Swart/ en Wit/ voor 40 ℒ 16 ß. d' El Swart kost 2 gl. 12 st.; d' El Blauw 2 gl. 12½ st.; d' El Wit 2 gl. 5 st. Maar hy begeerd twee-maal soo veel Blauw / en drie-maal soo veel Swart / als Wit. Vrage / hoe veel Ellen hy van elks voor de genoemde Som sal hebben?

1. 2/ 5 Wit.
2. 5/ 5 Blauw.
3. 7/16 Swart.

El.	ℒ. ß.
15/6 — 1 —	40/16
20	20
306	816 ß.
	6
	4896

4896 { 16 Wit.
3066 { 2
30
32 Blauw. } Facit.
16
3
48 Swart.

PROEF.

P R O E F.

Wit.	Blauw.	Swart.
16	32	48
2 — 5	2 — $12\frac{1}{2}$	2 — 12
32	64	96
4	20	28 — 16
36	84	124 — 16
		84
		36
		244 — 16
		20
		4896 stuyv.

$\cancel{4}\cancel{8}\cancel{9}\cancel{6}$ $\cancel{6}\cancel{6}\cancel{6}$ { 81|6 — 40 £ 16 ß.

17. Eenen koopt 3 Stukken Lijnwaad van een evengelijke lenghte / d' El tot 18 / 20 / 22 stuyv. In alles geeft hy voor de 3 Stukken 135 gl. Vrage / hoe langh yeder Stuk geweest is? Facit 45 Ellen.

18
20
22

$\cancel{6}\cancel{0}$ ——— 1 ——— $\cancel{1}\cancel{3}\cancel{5}$
$\cancel{3}$ $\cancel{2}\cancel{0}$

Facit 45 Ellen.

P R O E F.

45	45	45	810
18	20	22	900
360	900	90	990
45		90	270|0
810		990	135 Guld.

18. Eenen reyſd met een deel Gelds na ſekere Jaar-markt / en wind daar ſoo veel / dat hy ſyn Geldt verdubbeld had / doch verteerd daar van 100 Guld. In een andere Markt wind hy weer ſoo veel als ſyn Geldt noch was / en verteerd deſgelyks 100 Guld. In de derde Jaar-markt even 't ſelve; en bevind niet meer dan 20 gulden over te hebben. Vrage / hoe veel Gelds hy had / doe hy in d' eerſte Jaar-markt trok? Facit 90 Guld.

		PROEF.
20 guld. overigh 100 verteerd	3 Markt.	90 Gl. 90
120 guld.		180 100
60 de helft 100 verteerd	2 Markt.	80 80
160 guld.		160 100
80 de helft 100 verteerd	1 Markt.	60 60
180 guld.		120 100
90 guld. eerſt gehad.		20 Gl.

19. Een Hond loopt een Haas na. De Haas heeft 24 ſprongen voor uyt. Soo dikmaal de Haas 7 ſprongen doet / doet'er de Hond 9. In hoe veel ſprongen ſal de Haas van den Hond achterhaald werden? Facit in 108 ſprongen van den Hond.

9
7
2 —— 9 —— 24
12
108 Facit.

PROEF.

PROEF.

Hond. 9 — Haas. 7 — Hond. 108 12

Hase-sprongen 84
De Haas voor upt 24
Sprongen/ waar in de Hond hem achterhaald 108

20. Een Haas loopt een Hond 24 sprongen voor upt. Soo dikmaal de Hond 6 sprongen doet / doet'er de Haas 7: En 3 Honde-sprongen gaan soo wijd als 5 Hasen-sprongen. Vrage / hoe veel sprongen moet den Hond doen / eer hy den Haas sal achterhaald hebben? Facit 48 sprongen.

Honde-spr. 3 — Hase-spr. 5 — Honde-spr. 6 — 10 — 2 — 7 — 10 — 3

Hase-spr. 3 — Honde-spr. 6 — Hase-spr. 24 — 48 — 48 Facit.

21 Een Put is 20 Vademen diep. Van 't benedenste der Put kruypt een Slek na om hoogh / peder dagh 7 Vademen / maar 's nachts gaat hy 2 Vademen achterwaarts. Vrage / in hoe veel dagen hy upt de Put sal komen? Facit in $3\frac{5}{7}$ dagh.

20 — 2 — 18 — 7 — 2 — 5 — 3 — 18 5 3 — 3 — 2 — 5 — 7 — $3\frac{5}{7}$ Facit.

PROEF.

Dagen.		Nachten.	
$3\frac{1}{7}$		3	
7	Vademen.	2	Vademen.
21		6	
5			
26	Vademen.		
6			
20	Vademen voor de diepte der Put.		

22. A is schuldigh aan Capitaal en Gewin tegens 14 ten 100 in 't Jaar 5350 ℒ / te betalen in 6 Maanden. Na verloop van 2 Maanden geeft hy sijnen Crediteur 2000 ℒ / om de rest na advenant soo veel te langer te mogen behouden. Vraage / wanneer hy de rest sal betalen? Facit in $8\frac{10}{119}$ Maanden.

Maand.	ℒ.	Maand.
12	14	6
2	7	

ℒ.	ℒ.	ℒ.
107	100	5350
		100
		535000

535000 / 107 } 5000 ℒ contant.

Maand.	ℒ.	Maand.
12	14	2
6	7	
3		
	$2\frac{1}{3}$	

ℒ.

L.		L.		L.
$102\frac{1}{3}$	———	100	———	2000
307				3
				6000
				10
				600000

$\cancel{1}1$
$\cancel{1}\cancel{6}\cancel{3}2$
$\cancel{2}\cancel{9}\cancel{3}\cancel{7}\cancel{5}2$
$\cancel{6}\cancel{0}\cancel{0}\cancel{0}\cancel{0}\cancel{0}$ } $1954\frac{122}{307}$
$\cancel{3}\cancel{0}\cancel{7}\cancel{7}\cancel{7}\cancel{7}$
$\cancel{3}\cancel{0}\cancel{0}\cancel{0}$
$\cancel{3}\cancel{3}$

5350
2000
3350
$3045\frac{185}{307}$
$304\frac{122}{307}$

5000
$1954\frac{122}{307}$
$3045\frac{185}{307}$

L.		L.		L.
$1\cancel{0}\cancel{0}$	———	14	———	$3045\frac{185}{307}$
307				21400
				91350
				$9350\cancel{0}\cancel{0}$
				14
				37400
				9350
				130900

1
$\cancel{1}\cancel{9}1$
$\cancel{8}\cancel{1}\cancel{6}8$
$\cancel{1}\cancel{3}\cancel{0}\cancel{9}\cancel{0}\cancel{0}$ } $426\frac{118}{307}$
$\cancel{3}\cancel{0}\cancel{7}\cancel{7}\cancel{7}$
$\cancel{3}\cancel{0}\cancel{0}$
$\cancel{3}$

L.

ℒ.		
$426\frac{118}{307}$	——— ~~12~~ ———	$304\frac{122}{307}$
	6	
3100		2250
12780		9120
~~130900~~		~~93450~~
~~1870~~		~~1335~~
~~374~~		267
187		6
		1602

1 6
~~1602~~ } $8\frac{106}{187}$ Maanden.
~~187~~

---

12. Daar staan 69 ℒ 10 ß te deelen onder 12 Mannen / 18 Vrouwen / en 25 Dienaren; op sulk een conditie / dat als een Man daar af neemd 5 ℒ / soo sal een Vrouw nemen maar 3 / en een Dienaar 1 ℒ. Vrage / hoe veel elke parthy / en ook hoe veel yeder Hoofd voor Hoofd ontfangen sal.

Mannen	12	——— 5	60
Vrouwen	18	——— 3	54
Dienaars	25	——— 1	25
			139

~~139~~ ——— $69\frac{1}{2}$ ——— ~~60~~
~~2~~ ——— 30 ℒ de Mannen.
~~139~~

~~139~~ ——— $69\frac{1}{2}$ ——— ~~54~~
~~2~~ ——— 27 ℒ de Vrouwen.
~~139~~

~~139~~ ——— $69\frac{1}{2}$ ——— ~~25~~
~~2~~ ——— $12\frac{1}{2}$ ℒ de Dienaars.
~~139~~

6 / 36 / 12 } 2½ peder M. 9 / 27 / 18 } 1½ peder V. 12½ / 25 } ½ peder D.

Facit / de Mannen t'samen 30 ℒ / of peder 2½ ℒ.
de Vrouwen t'samen 27 ℒ / of peder 1½ ℒ.
de Dienaars t'samen 12½ ℒ / of peder ½ ℒ.

PROEF.

Man.	30	12 Man. à 2½	—— 30 — 0 —
V.	27	18 V. à 1½	—— 27 — 0 —
Dien.	12½	25 Dien. à ½	—— 12 — 10 —
	69½ ℒ.		ℒ 69 — 10 —

24. Een Herbergier koopt 360 Kannen Wijn. Menghd daar onder 85⅝ Kan Water. Dese dus gemenghde Wijn komd hem te kosten 10½ § de Kan. Hoe veel heeft de Kan hem on-gemenghd gestaan? Facit 13 §.

Kannen.	Kannen.	§.	Kannen.
360	1 ——	10½ ——	445⅝
85⅝	7		
445⅝	2	21	3560
		3	1560
			3
			4680

36 / 468 / 3640 } 13 §.

PROEF.

Een Herbergier heeft gekocht een Ton suyvere Wijn, de Kan tot 13 §. Hy giet'er by 85⅝ Kannen Water; en dan kost hem dese gemenghde Wijn de Kan 10½ §. Vrage, hoe veel Kannen suyver Wijn in de Ton geweest zijn? Facit 360 Kannen.

§.

G.		G.
13		
$10\frac{1}{2}$	Kan.	
$2\frac{1}{2}$	$85\frac{1}{7}$	13
		2
5	600	
7	120	26
		120
345		520
3120	$445\frac{5}{7}$ Kannen.	26
777	$85\frac{5}{7}$ Kannen Water.	
		3120

Facit 360 Kannen suyvere Wijn.

Sie noch andere Proeven in de *Regel Alligatio*, of *Mengingh*, op de 7de Queſtie.

---

25. Dzie Vleeſch-houwers A. B. C. hueren een Weyde voor 40 gl. Den eerſten weydet daar op 100 Oſſen den tijdt van 40 dagen. Den anderen 80 Oſſen 36 dagen. Den derden 120 Oſſen 60 dagen. Dzage / hoe veel peder na jupſte proportie van Oſſen en tijd aan de 40 gl. ſal moeten geven? Facit A $11\frac{4}{11}$ gl. B $8\frac{2}{11}$ gl. C $20\frac{5}{11}$ gl.

Oſſen A.	Oſſen B.	Oſſen C.	4000
100	80	120	2880
40 dagen.	36 dagen.	60 dag.	7200
4000	480	7200	14080
	240		
	2880		

14080 — 40 — 4000
352 — 500
44 — 125
11

14 / 125 / 111 / 1 } $11\frac{4}{11}$ Gl. A.

14080

14080 ——— 40 ——— 2880
352 360
44 90
11 2
90 } $8\frac{2}{11}$ Gl. B.
11

14080 ——— 40 ——— 7200
352 900
44 225
11 225
111 } $20\frac{5}{11}$
1

PROEF.

$11\frac{4}{11}$
$8\frac{2}{11}$
$20\frac{5}{11}$

40 Guld.

---

26. Een Heer maakt met sijnen Harder accoort / dat hy hem sal hoeden 100 Schapen / 3 Jaren langh. Ten eynde des 10 Maands geeft hy hem noch 100 Schapen te hoeden. Vrage / hoe langh hy / na rechte proportie des tijds / nu in sijnen dienst sal blijven. Facit 2 Jaren en 7 Maanden; 't Jaar gerekend tot 12 Maanden.

3 Jaren.
12 Maanden.

36 Maanden.
200 Schapen.

7200

100 Schapen.
10 Maanden.

1000.

7200
1000

6200

6200 } 7
2000 } 31 } 2 Jaren 7 Maanden.
20 12

27. Een

27. Een Heer beveeld sijnen Harder 400 Schapen/ onder conditie/ dat hy deselve sal hoeden 6 Jaren; ten eynde van welken tijd hy voor sijnen dienst sou hebben de helft der Schapen/ en der daar van voort-gekomene Jongen. Na 4 Jaren deelense/ en werden gevonden 1000 Schapen. Vrage/ hoe veel peder daar van voor sijn deel sal hebben. Facit den Heer $666\frac{2}{3}$; den Harder $333\frac{1}{3}$ Schaapen.

1000

In 6 Jaren Schapen 500 voor den Harder.

6 —— 500 —— 4
3 2 2

1000

XXX
XØØØ } $333\frac{1}{3}$
ZZZ

1000 Schapen.
$333\frac{1}{3}$ den Harder.
$666\frac{2}{3}$ den Heer.

28. Eens gingen 5 Kupters/ 9 Voet-knechten/ en 6 Tros-Jongens op Buyt uyt/ onder voorwaarde/ dat in de deelingh van 't geense bekomen souden dese oorze sou werden gehouden. Soo dikmaal de Kupter 1 guld. troh/ sou de Voet-knecht nemen $\frac{1}{2}$; de Tros-Jongen $\frac{1}{4}$ guld. 't Gebeurde nu/ dat se 88 gulden ten roof bequamen. Vrage/ hoe veel peder daar van behoord/ volgens de gemaakte voorwaarde? Facit/ peder Kupter 8 gl./ peder Voet-knecht 4/ en peder Jongen 2 guld.

Uyt de voorwaarden der verdeelingh des Buyts siet men, dat de Ruyter moet hebben vier-maal soo veel als de Tros-Jongen, en twee-maal soo veel als de Voet-knecht. Men stelle derhalven 4 voor den Ruyter; 2 voor de Voet-knecht; en 1 voor de Jongen; of volgens d'ordre: Als de Jongen 1 heeft, soo heeft de Voet-knecht 2, en de Ruyter 4. Men multipliceer dan dit Geldt van yeder met 't getal der Persoonen van elke soort; en werke voorts gelijk hier volghd.

1 voor de Jongen / —— 6. —— 6 — 0 —
2 voor de Voet-knecht/ —— 9. —— 18 — 0 —
4 voor de Kupter / —— 5. —— 20 — 0 —

44 — 0 —

44 —— 88 —— 6
2

12 } 2 elke Jongen.
6 }

44 —— 88 —— 18
2

36 } 4 elke Voet-knecht.
9 }

44 —— 88 —— 20
2

40 } 8 elke Kupter.
5 }

PROEF.

6 Tros-Jongens/ a 2 guld. —— 12 guld.
9 Voet-knechten / a 4 guld. —— 36 guld.
5 Kupters / a 8 guld. —— —— 40 guld.

Facit 88 guld.

---

29. Drie Persoonen A. B. C. leggen t'saam seekere Som Geldts in / en winnen daar meê 720 gulden / welkese sullen verwijs deelen / dat als A neemt $\frac{1}{3}$ guld. soo sal B hebben $\frac{2}{3}$ guld. En als B neemt $\frac{1}{6}$ guld. soo moet C ontfangen $\frac{5}{8}$ guld. Vraage / hoe veel elk van de Winst behoord?

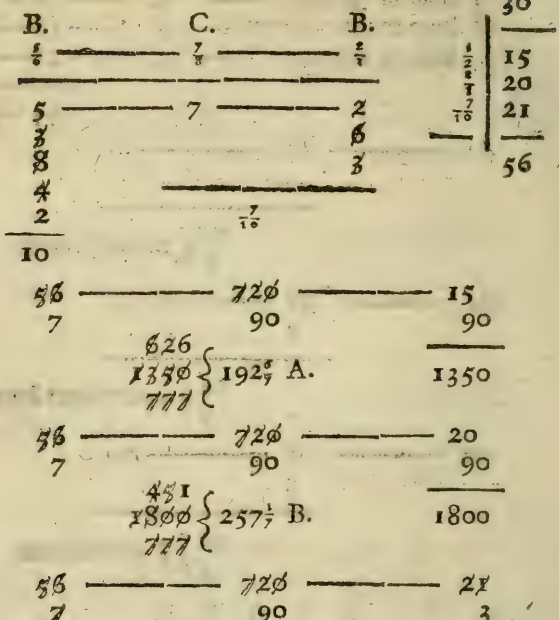

Facit A $192\frac{5}{7}$. B $257\frac{1}{7}$. C 270 guld.

---

30. Twee Persoonen A en B hebben te deelen 160 ℒ Vlaamsch: Waar van A neemd sulk een Som/ dat soo men deselve multipliceert met 5; en 't deel van B met 14/ soo koomd t'samen 1800. Vrage/ hoe veel elk voor sijn gedeelte heeft ontfangen? Facit A $111\frac{1}{9}$/ en B $88\frac{8}{9}$ ℒ.

~~45~~ ——— ~~25~~ ——— 200
9 5 5
1000

~~111~~
~~1000~~ } $111\frac{1}{9}$ voor A.
~~999~~

200
$111\frac{1}{9}$ A.
$88\frac{8}{9}$ B.

Anders, en voor den Leerlingh verstandlijker, door de Falsi.

A.	B.	A.	B.
100	100	120	80
5	14	5	14
500	1400	600	1120
1400		1120	
1900		1720	
1800		1800	
100 lieght +		80 lieght ÷	

A.
100 + 100 | 180
120 ÷ 80
12000 8000
8000
20000

200
~~222~~
~~20000~~ } $111\frac{1}{9}$ voor A.
~~18000~~
~~188~~ $88\frac{8}{9}$ voor B.
~~1~~

A. Of korter.
100 + 10~~0~~ | 5 | 9
120 ÷ 8~~0~~ | 4
600 400
400
1000

200
~~111~~
~~1000~~ } $111\frac{1}{9}$ A.
~~999~~
$88\frac{8}{9}$ B.

PROEF.

$111\frac{1}{9}$ $88\frac{8}{9}$
5 14
$555\frac{5}{9}$ 352
$1244\frac{4}{9}$ 88
1800 $12\frac{4}{9}$
$1244\frac{4}{9}$

31. Twee Kooplieden maken t'samen geselschap. A leght in 3200 guldens. Hoe veel sal B moeten inleggen/ om na juyste gelijkmatigheyd te bekomen $\frac{3}{8}$ van 't gewin? Facit 1920 guld.

1 voor de Winst in 't geheel.
$\frac{3}{8}$ voor 't geen B van de Winst begeerd.

$\frac{5}{8}$ behoord dan A van de Winst.

A.	Guld.	B.
$\frac{5}{8}$	~~3200~~	$\frac{3}{8}$
	640	
5		3
~~8~~		~~8~~

Facit 1920 B.

P R O E F.

Guld.	Gl. winst.	Gl. A.
3200		
1920		
~~5120~~	1	~~3200~~
~~64~~		~~40~~
8		5

$\frac{5}{8}$ { $\frac{5}{8}$ voor A van de Winst.

Guld.	Guld.	Gl. B.
~~5120~~	1	~~1920~~
~~64~~		~~24~~
8		3

$\frac{3}{8}$ { $\frac{3}{8}$ voor B van de Winst.

NOTA, Dat hier voor de Winst 1 werd gesteld. Hoe groot of kleyn 't gewonnene magh zijn; by exempel, 300 gl., of 560 gl., of 850 gl., soo koomd A daar van toe $\frac{5}{8}$, en B $\frac{3}{8}$.

Indien

Indien nu de Winst ware geweest 560 guld., hoe veel sou yeder daar van behoord hebben?

Guld.	Guld.	Guld.
3/5	560	2/5
8	70	5

Facit 350 A.

PROEF.

Guld.	Guld.	Guld.	
3/5	560	2/5	350 A.
8	70	3	210 B.
			560 A en B.

210

Anders.

560 — 5	4	560 — 3	1680 | 210
1 — 8	2800 | 350	1 — 8	8 | B.
	88 | A.		

32. A vraaghd B hoe veel Gelds hy in sijne Beurs heeft? B geeft hem tot antwoord / had ik noch twee-maal soo veel als ik heb / soo sou ik soo veel oder de 30 gulden hebben / als ik nu beneden de 30 guld. heb. Vraage / hoe veel guldens hy gehad heeft? Facit 15 Guld.

12 't genomen Getal	14
24 twee-maal soo veel	28
36 hoomd	42
30 moest sijn	30
6 boven 30	12 boven.
24 beneden 30.	18 beneden.

12
24 beneden.

÷ 12 beneden.

14
18 beneden.

÷ 4 beneden.

Beneden.

12 ——— ÷ ——— 12 | 8
14 ——— ÷ ——— 4

28
14

168
48

120

48

4
120 } 15 guld. heeft hy gehad.
88

P R O E F.

15 gl. die hy heeft is beneden de 30 —— —— 15.
15 gl. die hy heeft/ en noch twee-maal 15 gl.
is t'samen 45 gl.; en boven de 30 —— — 15.

Wy hebben hier gewerkt met de Getallen beneden; maar men kan ook werken met de Getallen boven, want sulks is even veel, aldus:

12
6 boven.

✠ 6

14
12 boven.

✠ 2

12 ——— ✠ ——— 6 | 4
14 ——— ✠ ——— 2

84
24

60

24

2
60 } 15 guld. heeft hy gehad.
44

Ande-

Andere, gemaaklijker manier.

Neem dat hy gehad heeft —— —— 12 guld.
Twee-maal soo veel —— —— —— 24 guld.

36 guld.

36	30	18
30	12	6
6	18	24

24 —— 30 —— 12
2 15 Facit.

33. Eenen werd gevraaghd / hoe veel Gelds hy in sijnen Buydel heeft? Hy geeft tot antwoord / indien ik noch twee-maal soo veel had als ik heb / soo sou ik soo veel guldens boven de 80 hebben / als ik nu beneden de 80 heb. Hoe veel heeft hy gehad? Facit 40 guld.

		Of:
30		30
60		30
90		60
80		60
10	50	120
	10	
	60	60

60 —— 80 —— 30
2 40 Facit.

PROEF.

40 is 40 beneden de 80. En 40; dan noch twee-maal 40 is t'samen 120; en alsoo 40 boven de 80.

Noch een veel lichter middel, om deser gelijke Questien

te beantwoorden, alleen met vier Cijffer-letteren tot de geheele werkingh, sullen wy in een ander werk voorstellen.

---

34. Soek een getal / waar van het $\frac{1}{3}$ / het $\frac{1}{4}$ / en het $\frac{1}{6}$ maken $18\frac{3}{4}$. Facit 25.

Eerste manier der beantwoordingh.

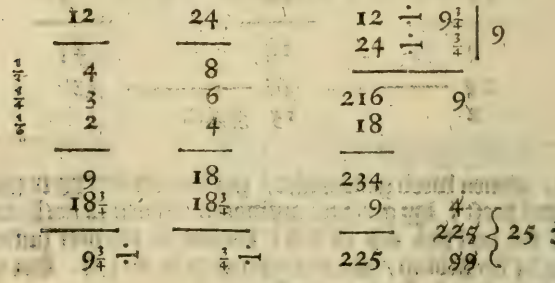

Tweede manier.

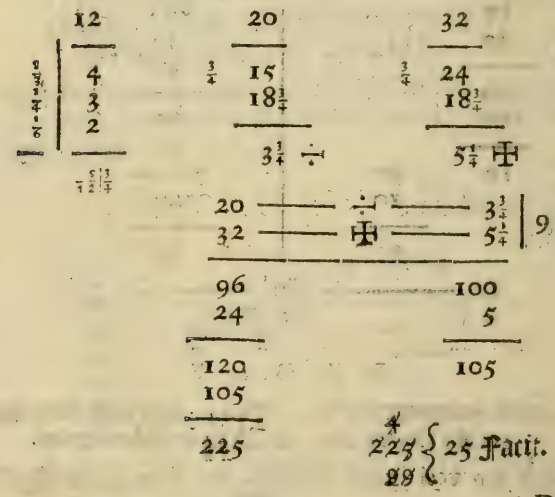

Derde

Derde en lightste manier.

$\frac{1}{2}$	4	$\frac{3}{4}$ $18\frac{3}{4}$
$\frac{1}{4}$	3	4 de Noemer van $\frac{3}{4}$ gemultiplic.
$\frac{1}{4}$	2	
		75
$\frac{2}{3}\frac{1}{4}$		3 de Teller van $\frac{3}{4}$ gedivideert.
		25 Facit.

PROEF.

Of:

$\frac{1}{2}$ van 25 is	$8\frac{1}{2}$		$\frac{1}{2}$		25
$\frac{1}{4}$ van 25 is	$6\frac{1}{4}$		$\frac{1}{4}$	$\frac{3}{4}$	
$\frac{1}{6}$ van 25 is	$4\frac{1}{6}$		$\frac{1}{6}$		$18\frac{3}{4}$
	$18\frac{3}{4}$		$\frac{3}{4}$		

35. Eenen hoopt 60 Riemen Pappier / de 5 Riem voor 2 ℒ Vlaamsch. Hy verhoopt dese 60 Riemen weer aan eenen anderen / de 5 Riemen ook voor 2 ℒ Vlaamsch; en heeft ebenwel op dese hoopmanschap 1 ℒ Vlaamsch gewonnen. Werd gevraaghd / hoe sulks heeft konnen geschieden / vermits hy de 5 Riemen in-kocht voor 2 ℒ / en ook weer verkocht de 5 Riemen voor 2 ℒ?

Dit is een Raadsel 't welk veele vreemd sal voor-komen / en haar on-oplosliyk sal zyn. Hier staat te weten / dat de Kooper heeft gehad 30 Riemen slechter / en 30 Riemen beter Pappier; welke hy voor malkander kocht de 5 Riemen tot 2 ℒ Vlaamsch / en alsoo betaalde 24 ℒ.

Riemen.	ℒ.	Riemen.
5	2	60
		12
	24 ℒ.	

Daar na verkocht hy de 30 goede of betere Riemen / en de 30 slechter Riemen / peder bysonder. De 2 goede gaf

hy voor een 1 ℒ; de 3 sleghte ook voor 1 ℒ. Dus gaf hy ook wel 5 Riemen (te weten 2 en 3 Riemen) voor 2 ℒ/ maar maakten'er meer gelds af.

2	1	30	
		15	ℒ.
3	1	30	
		10	ℒ.
5 Riem.	2 ℒ.	25	ℒ.
		24	ℒ.
		1	ℒ Winst.

36. Vier Persoonen/ A. B. C. en D hebben gesamentlijk in-geleght 1560 ℒ; een Jaar langh daar mede gehandelt/ en ten eynde diens tijds gewonnen 500 ℒ. Nu soo dikmaal A van de winst na sigh treckt 1/ soo behoorde B $1\frac{1}{2}$/ C $2\frac{1}{4}$/ en D $3\frac{3}{8}$ ℒ/ in een geproportioneerde oplijmmingh van t'elkens de $\frac{1}{2}$ meer (als/ A 1/ soo heeft B de helft van 1 meer/ te weten $1\frac{1}{2}$: C de helft van $1\frac{1}{2}$ meer/ te weten/ $2\frac{1}{4}$: D de helft van $2\frac{1}{4}$ boven de $2\frac{1}{4}$/ en alsoo $3\frac{3}{8}$). Werd nu gevraaght/ eerst/ hoe veel elk van de winst toekoomd? Daar na/ hoe veel peder in 't bysonder heeft ingeleght?

Werkingh tot beantwoordingh, der eerste Vraagh.

8 generalen Noemer.

A	1	Multipliceer met den generalen Noemer/ soo koomt voor	A 8
B	$1\frac{1}{2}$		B 12
C	$2\frac{1}{4}$		C 18
D	$3\frac{3}{8}$		D 27
			65

ℒ.

ℒ.	ℒ.	ℒ.		
65	5ØØ	8	27	
13	100	100	8ØØ	61 $\frac{7}{13}$ A.
			XZZ	
		800	X	

ℒ.	ℒ.	ℒ.		
65	5ØØ	12	34	
13	100	100	X2ØO	92 $\frac{4}{13}$ B.
			XZZ	
		1200	X	

ℒ.	ℒ.	ℒ.		
65	5ØØ	18	X	
13	100	100	5X6	
			X8ØØ	138 $\frac{6}{13}$ C.
		1800	XZZZ	
			XX	

ℒ.	ℒ.	ℒ.		
65	5ØØ	27	X 9	
13	100	100	27ØØ	207 $\frac{9}{13}$ D.
			XZZZ	
		2700	XX	

Facit / van de winst trekt

A	61 $\frac{7}{13}$	ℒ.
B	92 $\frac{4}{13}$	ℒ.
C	138 $\frac{6}{13}$	ℒ.
D	207 $\frac{9}{13}$	ℒ.

De geheele winst 500 ℒ Proef.

Werkingh, tot beantwoordingh der tweede Vraagh in dese Questie.

		8	ℒ Winst.	ℒ Cap.	ℒ Winst.
A	1	8	65	X56Ø	8
B	1 $\frac{1}{2}$	12	XZ	ZX2	24
C	2 $\frac{1}{4}$	18		24	
D	3 $\frac{1}{8}$	27			192 A.
		65			

ℒ

ℒ Winst.	ℒ Cap.	ℒ Winst.
65	1560	12
13	312	24
	24	
		48
		24
		288 B.

ℒ Winst.	ℒ Cap.	ℒ Winst.
65	1560	18
13	312	24
	24	
		72
		36
		432 C.

ℒ Winst.	ℒ Cap.	ℒ Winst.
65	1560	27
13	312	24
	24	
		108
		54
		648 D.

Facit / den Inlegh van
A 192 ℒ.
B 288 ℒ.
C 432 ℒ.
D 648 ℒ.
1560 ℒ. Proef.

ANDERS.

Vermits de Getallen 8, 12, 18, 27 (of 't geen yeder van de Winst trekt, derhalven ook na even-gelijkmatigheyd moet in-geleght hebben) t'elkens de helft van 't vorige meerder zijn, soo behoefd men maar alleen, wanneer men 't eerste Facit van de Winst van A, en ook van sijnen Inlegh, gevonden heeft, t'elkens de helft daar toe te addeeren, om soo veel werkingen door regels van driën te vermijden; gelijk wy hier toonen sullen:

Winst/

Winst / is gebonden te zijn	't Capitaal is gebonden te zijn
ℒ $61\frac{7}{17}$ voor A.	ℒ 192 voor A.
$30\frac{10}{17}$ de helft.	96 de helft.
$92\frac{4}{17}$ voor B.	288 voor B.
$46\frac{2}{17}$ de helft.	144 de helft.
$138\frac{6}{17}$ voor C.	432 voor C.
$69\frac{3}{17}$ de helft.	216 de helft.
$207\frac{9}{17}$ voor D.	648 voor D.

37. Vier Kramers hoopen te Neurenbergh een Sak Peper / wegende netto 208 ℔. Yeder ℔ hoft haar 7 stuyvers en 6 Hellers (de 12 Hellers gerekend op een stuyver). Dese Sak latense voeren na Leipzigh, en geven voor Vracht $2\frac{1}{2}$ guld. Nu doen 10 ℔ te Neurenbergh 11 ℔ te Leipzigh. Hier willense de Peper deelen. A neemt $\frac{1}{2}$; B $\frac{2}{7}$; C $\frac{1}{7}$; D $\frac{1}{7}$. Vraage / hoe veel peder tot betalingh van de Peper voor sijn gedeelte moet geven: En ook / hoe veel ℔ Peper peder voor hem genomen heeft?

De laatste Vraagh werd hier eerst beantwoord.

℔.	St.	Hel.		
1		7 / 6		208
		12		
		90		
		208		6
			18720	156 0
Hell.		18720	12222	—
			XXX	78 gl.
			Vracht	$2\frac{1}{2}$ gl.
				$80\frac{1}{2}$

℔ Neur.

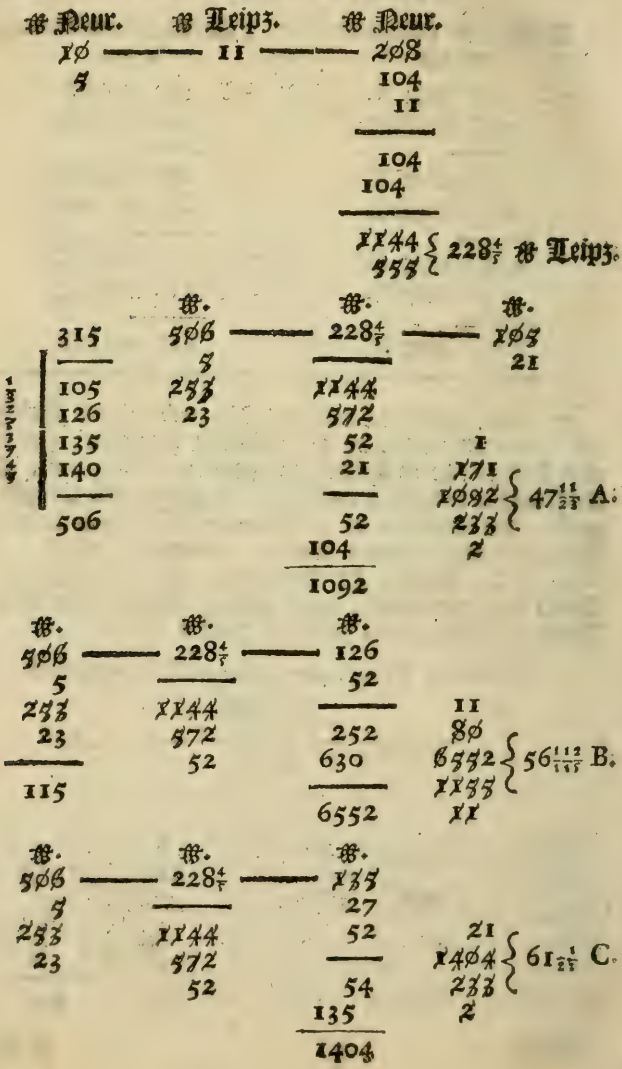

℔ Neur.	℔ Leipz.	℔ Neur.
10	11	208
5		104
		11
		104
		104
		1144 } $228\frac{4}{5}$ ℔ Leipz.
		555

		℔.	℔.	℔.
	315	506	$228\frac{4}{5}$	105
		5		21
1	105	253	1144	
2	126	23	572	
3	135		52	1
4	140		21	171
5				1092 } $47\frac{11}{23}$ A.
	506		52	233
			104	2
			1092	

℔.	℔.	℔.	
506	$228\frac{4}{5}$	126	
5		52	
253	1144		11
23	572	252	80
	52	630	6552 } $56\frac{112}{135}$ B.
115			1155
		6552	11

℔.	℔.	℔.	
506	$228\frac{4}{5}$	135	
5		27	
253	1144	52	21
23	572		1404 } $61\frac{1}{23}$ C.
	52	54	233
		135	2
		1404	

℔.	℔.	℔.
506	$228\frac{4}{5}$	140
5		28
253	1144	52
23	572	
	52	56
		140
		1456

77
1456 } $63\frac{7}{23}$ D.
233
2

Facit	A	$47\frac{11}{23}$ ℔	115
	B	$56\frac{112}{115}$ ℔	55
	C	$61\frac{1}{23}$ ℔	112
	D	$63\frac{7}{23}$ ℔	5
			35
Proef.		$228\frac{4}{5}$	92

207 } $1\frac{92}{115}$ | $\frac{23}{\frac{4}{5}}$
115

Anders, wanneer de ℔ van A gevonden zijn (als hier voor sijn $\frac{1}{3}$ deel bedragende $47\frac{11}{23}$) soo kan men die van B. C. en D vinden op de volgende manier.

A $\frac{1}{8}$	℔. $47\frac{11}{23}$	$\frac{1}{5}$ B.
1	152	2
5	94	3
23		
	1092	6
115	6	
	6552	

11
80
6552 } $56\frac{112}{115}$ B.
1155
11

℔.

₩.

A $\frac{1}{3}$ —— $47\frac{11}{13}$ —— $\frac{3}{7}$ C.

1	152	3
7	94	3
23		
	1ø92	9
	156	
	9	
	1404	

21
1404 } $61\frac{4}{23}$ C.
23
2

Of anders.

₩.

B $\frac{2}{5}$ —— $56\frac{112}{115}$ —— $\frac{3}{7}$ C.

2	282	3
7	57	5
115	57	
23		
	6552	
	936	
	468	
	3	
	1404	

21
1404 } $61\frac{4}{23}$ C.
23
2

₩.

A $\frac{1}{3}$ —— $47\frac{1}{2\frac{1}{3}}$ —— $\frac{4}{9}$ D.

1	152	4
9	94	3
23		
3	1ø92	
	364	
	4	
	1456	

77
1456 } $63\frac{7}{23}$ D.
23
2

Of

Of anders:

	℔.	
C $\frac{3}{7}$	$61\frac{1}{23}$	$\frac{4}{9}$ D.
~~3~~	184	4
~~9~~	122	52
23	~~1404~~	208
	~~156~~	7
	52	1456

~~77~~
~~1456~~ } $63\frac{7}{23}$ D.
~~233~~
~~2~~

Om nu te weten, hoe veel yeder aan Geld moet geven, soo werk op de volgende manier.

℔.	Guld.	℔.
506	$80\frac{5}{8}$	105
8	645	
4048	105	
	3225	95
	6450	~~22247~~ } $16\frac{1957}{4048}$ A.
	67725	~~67725~~
		~~40488~~
		~~404~~

506	$80\frac{5}{8}$	~~126~~
~~8~~	645	63
4	63	
2024	1935	
	3870	
	40635	15
		~~40635~~ } $20\frac{155}{2024}$
		~~20244~~
		~~202~~

℔.	Guld.	℔.
506	$80\frac{5}{8}$	135
8		
4048	645	
	135	
	3225	206
	1935	6117
	645	87075 } $21\frac{2067}{4048}$ C.
	87075	40488
		404

℔.	Guld.	
506	$80\frac{5}{8}$	140
8		35
2	645	
1012	35	1
	3225	351
	1935	22575 } $22\frac{311}{1012}$ D.
	22575	14022
		1401

			4048
Facit	A	$16\frac{2957}{4048}$	2957
	B	$20\frac{310}{1012}$	310
	C	$21\frac{2067}{4048}$	2067
	D	$22\frac{1244}{1012}$	1244
Proef.		$80\frac{5}{8}$	2 30
			6578 } $1\frac{2530}{4048}$ | $\frac{506}{8}$
			4048

Anders kan men ook, even gelijk hier boven met de ℔ gehandeld is, wanneer 't Geld van A is uyt-gevonden, dat van B, C, en D vinden op de volgende wijs.

℔.

₶.	Guld.	₶.
A $\frac{1}{3}$ ———	$16\frac{2957}{4048}$ ———	$\frac{2}{7}$ B.
1	27245	2
5	4048	3
4048		
2024	87725	15
	13545	4048 35 } $20\frac{155}{2024}$ B.
	3	2024 4
		2024
	40636	

En alsoo voort werkende.

A $\frac{1}{3}$ ——— $16\frac{2957}{4048}$ ——— $\frac{1}{7}$ C.

Sal komen $21\frac{2067}{4048}$ voor C.

₶.

A $\frac{1}{3}$ ——— $16\frac{2957}{4048}$ ——— $\frac{4}{9}$ D.

Sal komen $22\frac{311}{1012}$ voor D.

Of anders.

A $\frac{1}{3}$ ——— $16\frac{2957}{4048}$ ——— $\frac{2}{7}$ B.

Sal komen $20\frac{155}{2024}$ voor B.

B $\frac{2}{7}$ ——— $20\frac{155}{2024}$ ——— $\frac{1}{7}$ C.

Sal komen $21\frac{2067}{4048}$ voor C.

C $\frac{1}{7}$ ——— $21\frac{2067}{4048}$ ——— $\frac{4}{9}$ D.

Sal komen $22\frac{311}{1012}$ voor D.

38. Een oud Vyer heeft niet meer als 250 guld. Jaarlijkſche inkomſten. Dit verdeelt hy / ſoo veel voor ſijne Kamer-huur; ſoo veel voor ſijn Eten; ſoo veel voor ſijne Kleederen / Lijnwaad / Kouſſen / Schoenen; ſoo veel voor arme Menſchen; en houd dan ſoo veel overigh / dat hy de

ses Werk-dagen der Week daaghlijks heeft 3 Mingelen kleyn Bier; en de sevende dagh 2 Mingelen kleyn / en 1 Mingelen goed Bier; welk Bier hy alles selfs inleght. Naderhand neemd hy een andere resolutie. Wil sigh behelpen alle dagen met 1 Mingelen kleyn Bier / en 's avonds hebben 1 Mingelen goed Bier; behalven dat hy op de sevende dagh sijn Mingelen goed Bier spaard / en daar voor laat halen 1 Pint Wijn van 3 stuybers. Vrage / hoe veel hy hier door in 't Jaar minder of meerder verdrinkt / als hy by sijn eerste ordre had gedaan? De Ton kleyn Bier met den Impost gerekend op 7 gl.; de Ton goed bier op 11 gl. Op de Ton 48 Vanen; en in de Vaan 4 Mingelen.

6 Dagen.
3 Mingelen.

18
2 sevende Dagh.

20 Mingelen ter week.
52

1040 Ming. in 't Jaar.

1 sevende Dagh / of ter Weeck.
52 Weken.

52 Mingelen in 't Jaar.

X
52 } 13 Ton goed
44 } —— Bier.
48

2 2
X040 } 260 } 5 5/12 Ton kleyn
44 48 } — Bier.

1 —— 11 —— 13/48

48 13
11
13
13
143

Ton. Guld. Ton.
1 —— 7 —— 5 1/12
12
65
7
455

1 7
91 X43 } 2 1/48 Guld.
455 48 }
X22 }
X

37 1/12 Guld.

't kleyn

't Kleyn Bier beloopt in 't Jaar —— $37\frac{11}{12}$
En 't goed Bier —— —— —— $2\frac{27}{48}$

Dus verdrinkt hy na d' eerste oordre/ in 't Jaar $40\frac{43}{48}$

7 Dagen.
1 Mingelen.

7 Mingelen.
52 Weken.

364 Mingelen in 't Jaar.

$364 \left\{ \begin{matrix} 44 \\ 44 \end{matrix} \right\} \left\{ \begin{matrix} 43 \\ 91 \\ 48 \end{matrix} \right\} 1\frac{43}{48}$ Ton kleyn Bier.

Ton.	Gl.	Ton.
1 ——	7 ——	$1\frac{43}{48}$
48		
		91
		7
1		637

$\left. \begin{matrix} 1 \\ 153 \\ 637 \\ 488 \\ 5 \end{matrix} \right\} 13\frac{43}{48}$ gl.

1 Week.
1 Pint Wijn.

1 Pint.
52 Weken.

52 Pinten.
3 stuyv. de Pint.

156

7 — 16 ; of $7\frac{1}{5}$ gl.

6 Dagen.
1 Mingelen.

6 Mingelen.
52 Weken.

312 Mingelen.

$312 \left\{ \begin{matrix} 44 \\ 78 \\ 48 \end{matrix} \right\} \left\{ \begin{matrix} 3 \\ 30 \\ 78 \end{matrix} \right\} 1\frac{5}{8}$ Ton goed Bier.

Ton.	Gl.	Ton.
1 ——	11 ——	$1\frac{5}{8}$
8		
		13
		11
		13
		13
		143

$\left. \begin{matrix} 67 \\ 143 \\ 88 \end{matrix} \right\} 17\frac{7}{8}$ gl.

Kleyn Bier —— $13\frac{43}{48}$ gl.

Goed Bier —— $17\frac{7}{8}$ gl.

Wijn —— —— $7\frac{4}{5}$ gl.

$38\frac{227}{240}$

Facit { Na d' eerste orde verdrinkt hy —— 40 $\frac{43}{48}$ gl.
Na de tweede orde —— —— 38 $\frac{227}{240}$ gl.

Houd over na de tweede orde —— 1 $\frac{57}{60}$ gl.
of 1 guld. 19 stuyv.

---

39. Drie Persoonen / A. B. en C / hebben te deelen 138 guld.; sulker wijs / dat den eersten sal hebben $\frac{1}{2}$ en 6 guldens; den anderen $\frac{1}{3}$ en 4 gl.; den derden $\frac{1}{4}$ min 2 gl. Verstaat het soodanigh / in welk getal van A bevonden werd $\frac{1}{2}$ / in 't selve sal zijn het $\frac{1}{3}$ van B / en $\frac{1}{4}$ van C. Vrage / hoe veel yeder moet hebben.

D'on-ervarene in de Reken-konst souden hier meenen, dat A, volgens de voor-gestelde Vraag sou moeten trekken de helft van 138, dat is 69, en dan noch 6, t'samen 75 gl.; maar als B ook soo trok, soo sou voor C niet de helft over blijven van 't geen hy hebben moet: Waar van wy in een ander werk voorbeeldlijk en met reden-gevingh sullen handelen. Hier sullen wy dese Questie alleen na de konst oplossen.

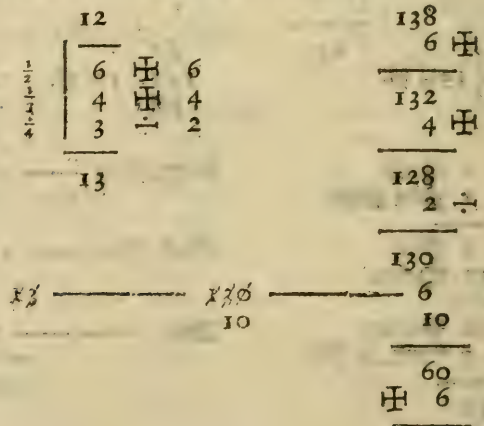

	12		
$\frac{1}{2}$	6	✠	6
$\frac{1}{3}$	4	✠	4
$\frac{1}{4}$	3	÷	2
	13		

138	
6	✠
132	
4	✠
128	
2	÷
130	
6	
10	
60	
✠ 6	
66 voor A.	

~~13~~ —— ~~130~~ —— 10

~~13~~

~~13~~ ———	~~130~~ ———	4
	10	10
		40
		✠ 4
		44 voor B,
~~13~~ ———	~~130~~ ———	3
	10	10
		30
		÷ 2
		28 voor C.

Facit { A 66 guld.
B 44 guld.
C 28 guld.

Proef. 138 guld.

---

40. Soek een Getal / 't welk gedivideert werdende door 3/5/7/9/11 / altijd 1 ten overschot heeft. Facit 10396.

3 5 7 9 11

3
5
15
7
105
9
945
11
945
945
10395
1
10396 Fac.

PROEF.

~~111~~(1
~~10396~~ } 1465
~~3333~~

~~4~~(1
~~10396~~ } 2079
~~5555~~

~~353~~(1
~~10396~~ } 1485
~~7777~~

~~144~~(1
~~10396~~ } 1155
~~9999~~

~~45~~(1
~~10396~~ } 945
~~1111~~
~~11~~

41. A hoopt 675 Ellen Cottoen / d' El tot 16 stuyvers. Hy verhoopt deselve weer met 15 verlies van 't honderd; te betalen 225 guld. in 6 Maanden / de rest in 8 Maanden. Werd gevraaghd / tot hoe veel hy d' El verhocht heeft? Facit tot 14 stuyvers $9\frac{1}{17}$ pen.

675 Ellen.
16 Stuyv.

4050
675

10800

540
225 1 Paay.

315 2 Paay.

Guld. Maand.

225 ——— 6 | 1350
315 ——— 8 | 2520

540 3870

9
3870 { $7\frac{1}{6}$
540

Maand. Verlies. Maand.

12 ——— 15 ——— $7\frac{1}{6}$
6 5

2 43
5

24 23 215
215 { $8\frac{23}{24}$
24

Guld.

100
$8\frac{23}{24}$

Guld. Stuyv.

100 ——— $91\frac{1}{24}$ ——— 16
20 4
24
25 365
6 182
5

30 2185
20
437

11
437 { $14\frac{17}{30}$ stuyv.
300 { of $9\frac{1}{17}$ pen.
3

42. A

42. A heeft gehocht een seer schoon Stuk Tapijt / langh $12\frac{1}{2}$ breed $3\frac{1}{4}$ El / d'El tot $27\frac{3}{4}$ gl. Hy verhoopt het weer / d'El in 't vierkant tot $8\frac{3}{4}$ gl. Vrage / wat hy op dit Stuk gewonnen of verloren heeft? Facit gewonnen $8\frac{19}{32}$.

El.	Guld.	El.
1	$27\frac{3}{4}$	12
8	111	25
	25	
	555	337
	222	2775 } $346\frac{7}{8}$ in-
	2775	888 } gehocht.

Ellen.	El.	Guld.	Ellen.
$12\frac{1}{2}$ langh.	1	$8\frac{3}{4}$	$40\frac{5}{8}$
$3\frac{1}{4}$ breed.	32	35	325
36	x	71	35
$1\frac{1}{2}$	3775	3222 } $355\frac{11}{32}$ ver-	1625
3	33	hocht.	975
$\frac{1}{3}$			11375
$40\frac{5}{8}$			

Verhocht tot — — $355\frac{11}{32}$
Ingehocht tot — — $346\frac{7}{8}$
Koomd voor winst — — $8\frac{19}{32}$

43. A heeft verhocht een Stuk seer schoon Tapijt / d'El in 't vierkant tot $8\frac{3}{4}$ gl. / en alsoo daar voor bekomen 355 gl. $9\frac{3}{8}$ stuyv. De breedte van dit Stuk was $3\frac{1}{4}$ El. Vrage / hoe langh het is geweest? Facit $12\frac{1}{2}$ El.

Guld.	Ellen.	Guld.
$8\frac{3}{4}$	1	$355\frac{15}{12}$
~~35~~		725
~~32~~		1065
8		
~~7~~		~~11375~~
	~~325~~ { $40\frac{5}{8}$ Ellen	~~4~~
	~~88~~ { in 't vierkant.	~~2275~~
		325

Ellen in 't vierkant. $40\frac{5}{8}$ $3\frac{1}{4}$ Ellen breedte.

325	13	
~~8~~	~~4~~	1
2	1	~~63~~
		~~325~~ { $12\frac{1}{2}$ gl.
		~~266~~ { lengte.
26	325	~~2~~

44. Eenen wil een Put in sijn Huys laten graven. A neemd aan / dit werk te verrigten in 6 dagen. B wil het doen in 5 / en C in 4 dagen. Indien hy nu A / B en C te gelijk aan 't graven stelde / in hoe veel tijds soudense t'samen dit werk af-gedaan hebben? Facit in $1\frac{23}{37}$ dagh.

60		
6	10	23
5	12	~~60~~ { $1\frac{23}{37}$ Dagh.
4	15	~~37~~ {
	37	

45. Eenen is schuldigh sekere Som Gelds. Betaald daar op $\frac{1}{3}$ daar na $\frac{1}{5}$ van sijne schuld / en blijft noch schuldigh 126 gl. Hoe veel is de geheele schuld geweest? Facit 270 Gulden.

	330		300		
$\frac{1}{3}$	110	$\frac{1}{3}$	100	330 ✠ 28	14
$\frac{1}{5}$	66	$\frac{1}{5}$	60	300 ✠ 14	
	176		160	8400	1320
	126		126	4620	330
	302		286	3780	4620
	330		300		
✠	28	✠	14		

$$\begin{array}{r} \cancel{9} \\ \cancel{3780} \\ \cancel{1444} \\ \cancel{11} \end{array} \left\{ 270 \right.$$

Anders.

$\frac{1}{3}$	1	$\frac{7}{15}$	~~126~~	1
$\frac{1}{5}$	$\frac{8}{15}$		18	15
$\frac{8}{15}$	$\frac{7}{15}$	~~7~~		18
				120
				15
				270 Facit.

P R O E F.

De geheele Schuld		270
Betaald $\frac{1}{3}$	90	
Noch $\frac{1}{5}$	54	
	144	144
	Rest	126

46. Een Pappier-kooper doet op een Schip met Pappier. Terstond verkoopt hy daar van aan A het $\frac{1}{3}$; aan B het $\frac{1}{4}$; aan C het $\frac{1}{6}$; aan D het $\frac{1}{2}$; aan E het $\frac{1}{12}$ deel der geheele parthy / en houd noch over 1000 Riemen. Vrage/ hoe veel Riemen hy in alles gehad heeft?

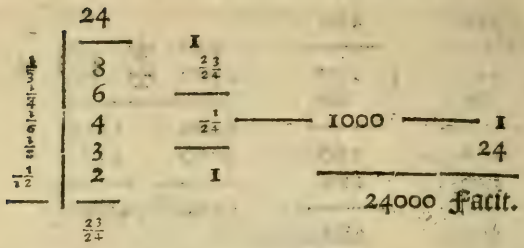

47. B heeft een deel Stukken Lijnwaad / van welke hy verkoopt aan C $\frac{1}{3}$ ✠ 11 Stukken. Aan D $\frac{1}{6}$ ÷ 8 Stukken. Aan E $\frac{1}{7}$ ✠ 13 Stukken. Aan F $\frac{1}{4}$ ÷ 7 Stukken: Hoe veel Stukken heeft B in alles gehad? Facit 84.

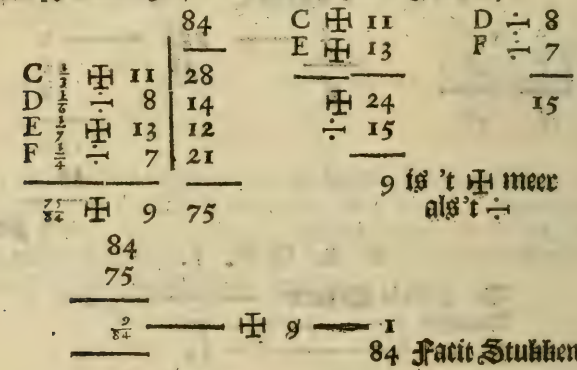

PROEF.

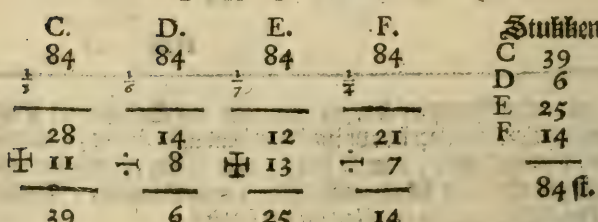

48. Op

48. Op een aansienlijke Bruyloft zijn twee Tafelen met Gasten. Als nu de Maaltijd by-na gedaan is/ beveeld de Bruyds-Vader aan sijnen Dienaar/ dat hy van een kleyn Tonneken aan hem vereerde bysonder-treflijke Gricksche Wijn sal gaan tappen een Flesch van 5 Kannen/ om de Genoodighde pets van dese raare delicates te laten proeven. Doe nu de Knecht weer quam/ versocht de Bruydegom/ dat op elke Tafel de helft van dese Wijn de Gasten moght voor-geset werden. Sijne Schoon-Vader antwoord hem: Daar zijn geen ledige Kannen by der hand: Ook hebben wy geen Maten/ om de Wijn juyst tot op de helft af te meeten. Alleen zijn hier twee ledige Flesschen/ d'eene van $3\frac{1}{2}$/ d'andere van $1\frac{1}{2}$/ Kan; en derhalven d'eene te groot/ d'andere te kleyn. Geefse my maar/ seyde de Bruydegom; 'k sal wel maken/ dat op elke Tafel juyst de rechte helft sal komen/ sonder eenige Maat/ of pet anders als de Flesschen van nooden te hebben. Werd nu gevraaght/ op hoedanigh een wijs hy dit verricht heeft; en hoe een ander hem dit sou konnen na doen.

Daar zijn drie-derley Flesschen; de groote van 5 Kannen is vol Wijn: De tweede van $3\frac{1}{2}$ Kan/ en de derde van $1\frac{1}{2}$ Kan/ zijn leedigh. Om dupten gebroikens te werken/ soo neemt men in plaats van Kannen/ Mingelen. Dus is de groote Flesch van 10/ de middelste van 7/ de kleyne van drie Mingelen. (1) Upt de groote Flesch vuld hy de twee kleyne; welke nu vol zijn/ en de groote is leedigh. (2) De kleynste van 3 Mingelen giet hy weer in de grootste; en upt de middelste vuld hy de kleynste. Dus zijn in de grootste 3/ in de middelste 4/ in de kleynste 3 Mingelen. (3) De kleyne giet hy in de groote Flesch/ en vuld de kleyne weer upt de middelste. Dus zijn in de groote 6/ in de middelste 1/ in de kleyne 3 Mingelen. (4) Hier na giet hy de kleyne in de groote/ en de middelste in de kleyne nu leedige. Dus heeft de groote 9/ de middelste 0/ de kleyne 1 Mingelen. (5) Upt de groote vuld hy de middelste vol; en upt de middelste de kleyne ook vol. Dus zijn in de groote 2/ in de middelste

delste 5/ en in de kleyne 3 Mingelen. (6) Eyndlijk giet hy de kleyne Fleſch in de groote; waar in dan ook 5 Mingelen zijn. Dus heeft hy in de groote/ en in de middelste Fleſch 5 Mingelen; waar door de 5 Kannen juyſt gedeeld zijn. Wy ſullen 't met Cijffer-letteren voorſtellen.

	Mingelen.	Mingelen.	Mingelen.
	10	7	3
(1)	0	7	3
	3		0
		4	3
(2)	3	4	3
	3		ø
		1	3
(3)	6	1	3
	3		0
		0	1
(4)	9	ø	1
	2	7	
		5	2
(5)	2	5	3
	3		0
(6)	5	5	0

49. Van de Waard-poort t' Utrecht af/ tot aan de Nieuwerſluys toe werd de Wegh gereeknd te zijn 4515 Roeden/ yeder tot 14 voeten Utrechtſche Maat. Een Boerman rijd met ſijn Wagen van Utrecht na de gedaghte plaats de Nieuwerſluys. Yeder achterſte Rad des Wagens is hoogh in

ſijnen

synen Diameter / of recht midden-doorlinie / 5 voeten: Yeder voorste Rad 4 voeten. Vrage nu / hoe veel-maal elk achterste / en hoe veel-maal elk voorste Rad moet omloopen / eer het van de Waard-poort t'Utrecht koomd tot aan de Nieuwerslups.

Staat hier te weten / dat de Diameter / of midden-doorsneede / dat is / van de hooghste en laaghste stip boven en beneden eens Circkels / recht in 't midden des selven gemeeten / tegens de geheele rondte / of ronden omloop / is gelijk als 7 tegens 22; soo dat / wanneer een Cirkel in de rondte is van 22 voet / soo is de Diameter van 7 voet; of als de Diameter is 7 voet / soo is de rondte 22 voet.

Voet.	Voet.	Voet.	Voet.	Voet.	Voet.
7	22	5	7	22	4
		22			22
45		110	14		88
XXØ	$15\frac{5}{7}$		88	$12\frac{4}{7}$	
77			77		

Voet in den omloop voor elk groot Rad. — Voet voor den omloop van elk kleyn Rad.

4515 Roeden.	Voet.	Omloop.	Voet.
14	$15\frac{5}{7}$	1	6321Ø
			7
18060	11Ø		44247
4515			
63210 Voeten.		25 44247 XXXXX XXX	$4022\frac{5}{11}$ 't groot Rad.

$12\frac{4}{7}$	1	6321Ø
		31605
88		7
44		221235

353 22X235 44444 $5028\frac{3}{44}$ 't kleyn Rad.

PROEF.

P R O E F.

5 —— 1 ——	$5028\frac{3}{47}$	$5028\frac{3}{44}$	't kleyn Rad.
44		$4022\frac{5}{33}$	't groot Rad.
	20115		
2	20112	$1005\frac{27}{44}$	't verschil gelijk.
44247 } $1005\frac{27}{44}$			
44444 }	221235		
444	44247		

50. Eenen neemd aan van Utrecht na Amsterdam, en van Amsterdam weer na Utrecht te gaan in den tijd van $22\frac{1}{2}$ uur. Eenen anderen seyd/dat hy 't doen wil in 18 uuren. En eenen derden/ dat hy die wegh gintsch en weer sal afleggen in 15 uuren. Een daar by zijnde Post seght/ dat hy in soo korten tijd gintsch en weer t'Amsterdam sal rijden/ alsse 't alle drie te gelijk souden konnen gaan. Vrage/ hoe veel uuren hy tot dese reys sou moeten besteden. Facit 6 uuren.

	90	
$22\frac{1}{2}$	4	90 } 6 uuren Facit.
18	5	15 }
15	6	
	15	

Eynde der geheele Cijffer-Konst.

N O T A.

PAg. 575. is een druk-feyl over 't hoofd gesien. In de 7de Questie staat Eenen heeft 100 Guld. Men gelieve van de Cijffer-letter 1. met de Pen een 3 te maken / alsoo 300 moet zijn. In d'antwoord der selve Vraagh staat Facit 100 Ellen, moest zijn 200 Ellen. Men kan derhalven van de 1 met de Pen een 2 maken. Anders sal de werkingh doen blijken / dat hier een druk-feyl in-gesloopen is.